

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
COMMUNITY ORGANIZATIONS
DEVELOPMENT INSTITUTE

รายงานผลการปฏิบัติงาน

ปีงบประมาณ 2568

(1 ตุลาคม 2567 - 30 กันยายน 2568)

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	[1]
1. วิสัยทัศน์และพันธกิจ	1
1.1 วิสัยทัศน์	1
1.2 พันธกิจ	1
2. แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570)	2
3. ผลการดำเนินงาน	5
3.1 งานตามภารกิจหลัก	6
ประเด็นการพัฒนาก่อนหน้า 1 การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่น มีระบบที่พัฒนาไปสู่การจัดการตนเอง	6
1.1 การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง	6
1.2 การพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตชุมชนท้องถิ่น	23
ประเด็นการพัฒนาก่อนหน้า 2 การสานพลังความสัมพันธ์ของชุมชนท้องถิ่นและภาคี เครือข่ายพัฒนาสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบาย	27
2.1 การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนและเครือข่ายภาคประชาสังคมใน การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ	27
2.2 การพัฒนากลไกความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	31
ประเด็นการพัฒนาก่อนหน้า 3 การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำ คน และขบวนองค์กรชุมชน	45
3.1 การพัฒนาขีดความสามารถของผู้นำ คนรุ่นใหม่ และคนในขบวนองค์กรชุมชน	45
3.2 การพัฒนาคุณภาพและเสริมสร้างศักยภาพสภาองค์กรชุมชน	52
3.3 การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน	55
3.4 การพัฒนาคุณภาพองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ	59
ประเด็นการพัฒนาก่อนหน้า 4 การพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรในการเป็นหุ้นส่วน การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	64
4.1 การยกระดับการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	64
4.2 การพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้สื่อสารสู่สาธารณะ	67
4.3 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการและกำกับติดตาม	71
4.4 การบริหารและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร	76

3.2 งานตามนโยบายรัฐบาล	81
(1) การสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท	81
(1.1) โครงการบ้านมั่นคง	81
(1.2) โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง	85
(1.3) โครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนา ระบบราง	88
(1.4) โครงการบ้านพอเพียง	90
(1.5) โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว กรณีไฟไหม้ ไล่อ้อ และภัยพิบัติ	93
(2) โครงการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนภายใต้การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย และการขับเคลื่อนองค์กรชุมชน	95
3.3 สรุปผลการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	98
3.4 สรุปผลการดำเนินงานตามนโยบายของคณะกรรมการสถาบันฯ	101
4. ผลการประเมินการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	110
4.1 การประเมินการปฏิบัติงาน	110
4.2 การประเมินความคุ้มค่าเพื่อพัฒนาองค์กรมหาชน	114
5. รายงานผลการดำเนินงานคณะกรรมการตรวจสอบ	120
6. รายงานสถานะการเงินและผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2568	123
ภาคผนวก	
1) นโยบายคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์กรมหาชน)	139
2) แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	141

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การดำเนินงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เป็นการดำเนินงานตามภารกิจหลักขององค์กรและงานตามนโยบาย ก่อให้เกิดการพัฒนาทั้งในมิติพื้นที่ระดับจังหวัด ตำบล และครัวเรือน และผลลัพธ์ในงานสำคัญ โดยสรุปผลการดำเนินงานสำคัญ ดังนี้

1. งานตามภารกิจ เป็นการดำเนินงานภายใต้ประเด็นการพัฒนา 4 เรื่องตามแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ใน 13 แผนงาน โดยมีผลการดำเนินงานบรรลุผลตามเป้าหมายใน 4 ประเด็นการพัฒนาและในมิติเชิงพื้นที่ ดังนี้

ประเด็นการพัฒนา	ผลการดำเนินงาน
1.1 การพัฒนาโดยใช้พื้นที่ เป็นตัวตั้ง สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่น มีระบบที่พัฒนาไปสู่ การจัดการตนเอง	ระดับตำบล 1) ตำบลรูปธรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 1,736 ตำบล เกิดแผนพัฒนาชุมชนที่ตรงรับการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ในทุกมิติที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน 2) ตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง 200 ตำบลในทุกจังหวัด โดยผู้นำองค์กรชุมชนมีบทบาทในการขับเคลื่อนงานพัฒนาในพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ได้รับการสนับสนุนทรัพยากรและงบประมาณจากหน่วยงานและเป็นแหล่งเรียนรู้ในการขยายผลงานพัฒนาสู่พื้นที่ต่าง ๆ 3) ตำบลรูปธรรมความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงด้วยระบบข้อมูล TPMAP และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง 50 ตำบลใน 10 จังหวัด พัฒนาและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชุมชนใน 5 มิติ ได้แก่ สุขภาพ ความเป็นอยู่ การศึกษา รายได้ และการเข้าถึงบริการรัฐ 4) ตำบลรูปธรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตชุมชนท้องถิ่น 262 ตำบล/เมืองในทุกจังหวัดทั่วประเทศ ก่อให้เกิดระบบการช่วยเหลือทางสังคมในการดูแลสมาชิกและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในชุมชน พัฒนาอาชีพ และสร้างความมั่นคงทางอาหาร
	ระดับจังหวัด 1) แผนขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของขบวนองค์กรชุมชนจังหวัด ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ใน 77 จังหวัดรวมกรุงเทพมหานคร ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ (1) ด้านเศรษฐกิจ รวมกลุ่มพัฒนาอาชีพ เกษตรกรรม ท้องเที่ยวชุมชน (2) ด้านสังคม จัดสวัสดิการชุมชน ดูแลและช่วยเหลือสมาชิกในชุมชน (3) ด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน พัฒนาและซ่อมแซม/ปรับปรุง/สร้างที่อยู่อาศัยให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และรับรองสิทธิในดิน (4) ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ การจัดการน้ำ ขยะ และแก้ไขปัญหาหมอกควัน 2) จังหวัดบูรณาการสู่การจัดการตนเอง 47 จังหวัดใน 5 ภาค มีกลไกและศูนย์ประสานงานของขบวนองค์กรชุมชนในการบริหารจัดการข้อมูล ประสานภาคี และขับเคลื่อนแผนงานของภาคประชาชนอย่างเป็นระบบเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาจังหวัด แก้ไขปัญหาของจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรมร่วมกับหน่วยงานและภาคีพัฒนาทุกภาคส่วน

1.2
การสานพลังความสัมพันธ์
ของชุมชนท้องถิ่น
และภาคีเครือข่ายพัฒนา
สู่การเปลี่ยนแปลง
เชิงโครงสร้างและนโยบาย

- 1) องค์กรชุมชนและเครือข่ายภาคประชาสังคมร่วมป้องกันและต่อต้านการทุจริตใน 250 ตำบลใน 26 จังหวัด ก่อให้เกิดกลไกคณะทำงานเครือข่ายระดับตำบล 2,146 คน และเชื่อมโยงเครือข่ายจากทุกภาคส่วนร่วมดำเนินการ 660 เครือข่าย ส่งผลให้ภาคประชาชนในพื้นที่เกิดการตื่นตัวและเข้าร่วมกิจกรรม 11,454 คนสู่การสร้างสังคมสุจริตควบคู่กับการต่อต้านการทุจริตในพื้นที่
- 2) เกิดความร่วมมือและบูรณาการทำงานร่วมกับ 138 หน่วยงาน : ระดับนโยบาย 20 หน่วยงาน และระดับพื้นที่ 118 หน่วยงานในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง “ภาคีอาสา” (Area Strengthening Alliance: ASA) พัฒนาจังหวัดเข้มแข็งและบูรณาการทุกภาคส่วน งานวิชาการในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เศรษฐกิจชุมชน สื่อชุมชน และประเด็นงานต่าง ๆ

ผู้นำและคนในชุมชนองค์กรชุมชนมีสมรรถนะเพิ่มขึ้น

- 1) ผู้นำองค์กรชุมชนเข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรและมาตรฐานของสมรรถนะ 879 คน ใน 8 หลักสูตรมีความรู้เพิ่มขึ้นภายหลังจากการอบรมในแต่ละหลักสูตร
- 2) ผลการประเมินสมรรถนะหลักของผู้นำองค์กรชุมชนระดับจังหวัด 154 คน มีค่าเฉลี่ยภาพรวมของสมรรถนะ 3.93 สูงกว่าค่าความคาดหวังในทุกสมรรถนะ สะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาศักยภาพตามหลักสูตรในปี 2568 มีประสิทธิภาพ ช่วยยกระดับความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญของผู้นำองค์กรชุมชนเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา
- 3) ผลการสำรวจความเชื่อมั่นต่อบทบาทของผู้แทนองค์กรชุมชนในคณะกรรมการต่าง ๆ ระดับจังหวัด ประจำปี พ.ศ. 2568 จากหน่วยงานในคณะกรรมการ 207 ตัวอย่าง พบว่าคณะกรรมการมีความเชื่อมั่นต่อบทบาทของผู้แทนองค์กรชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับในมากที่สุด 4.2644 คิดเป็นร้อยละ 85.29

1.3
การพัฒนาและเสริมสร้าง
ขีดความสามารถของ
ผู้นำ คน และ
ขบวนองค์กรชุมชน

องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ

สภาองค์กรชุมชน

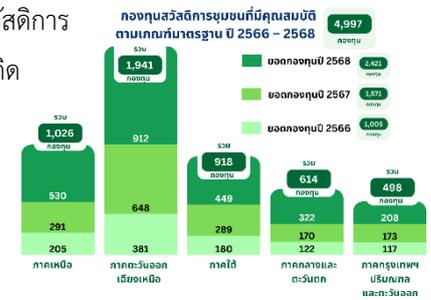
จากการประเมินระดับคุณภาพสภาองค์กรชุมชนตำบล 3,885 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 49.90 ของสภาองค์กรชุมชนทั่วประเทศ (7,785 ตำบล) สภาองค์กรชุมชนตำบลมีคุณภาพระดับดีมาก (A) 955 ตำบล ระดับดี (B) 1,111 ตำบล ระดับพอใช้ (C) 505 ตำบล และระดับพัฒนา/ปรับปรุง (D) 1,314 ตำบล โดยสภาองค์กรชุมชน 731 ตำบลได้รับการพัฒนาคุณภาพ เป็นกลไกกลาง

แก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในตำบลผ่านประเด็นงานพัฒนาต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการของชุมชน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน อันเป็นประชาธิปไตยชุมชนจากฐานราก

1.3
การพัฒนาและเสริมสร้าง
ขีดความสามารถของ
ผู้นำ คน และ
ขบวนการองค์กรชุมชน

กองทุนสวัสดิการชุมชน 6,053 กองทุน สมาชิก 6,718,977 ราย เงินกองทุน (สะสม) รวม 23,805.42 ล้านบาท ปี 2568 กองทุนสวัสดิการชุมชนได้รับการสมทบงบประมาณรวม 1,470 กองทุน ครอบคลุมสมาชิก 2,060,740 คน งบประมาณสมทบ 242.86 ล้านบาท ส่งผลให้กองทุนสวัสดิการชุมชนสามารถจัดสวัสดิการพื้นฐานให้กับสมาชิกครอบคลุมทุกช่วงวัยตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตาย และมีกองทุนสวัสดิการชุมชนผ่าน **มารับรองมาตรฐาน 2,421 กองทุน** ทั้งนี้มีกองทุนสวัสดิการชุมชนผ่านการรับรองมาตรฐาน ตั้งแต่ปี 2566 – 2568 รวม 4,997 กองทุน

องค์กรผู้ใช้สินเชื่อ

สนับสนุนสินเชื่อแก่องค์กรชุมชนในปี 2568 รวม 26 องค์กร วงเงิน 651.52 ล้านบาท ผู้รับประโยชน์ 31 ชุมชน 1,769ครัวเรือน โดยส่วนใหญ่เป็นสินเชื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยริมคลอง เปรมประชากรและบ้านมั่นคง

องค์กรผู้ใช้สินเชื่อได้รับการพัฒนาคุณภาพ 409 องค์กร ตามแผนการพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ และสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง 412 สหกรณ์ ได้รับการพัฒนาเสริมสร้างความรู้พื้นฐานหลักการสหกรณ์และกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้กับกรรมการและสมาชิก โดยดำเนินการร่วมกับกรมตรวจบัญชีสหกรณ์และกรมส่งเสริมสหกรณ์

มาตรการปรับลดอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อให้กับองค์กรผู้ใช้สินเชื่อทุกประเภท โดยปรับอัตราดอกเบี้ยลงร้อยละ 0.5 ต่อปี เป็นระยะเวลา 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2568 ถึงวันที่ 31 พฤษภาคม 2569 เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ โดยในปี 2568 มีองค์กรผู้ใช้สินเชื่อที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ 451 องค์กร ซึ่งเข้าร่วมมาตรการปรับลดอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อ 237 องค์กร

1.4
การพัฒนาระบบ
บริหารจัดการองค์กร
ในการเป็นหุ้นส่วน
การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

► การบริหารและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร ผลการประเมินสมรรถนะของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรและแผน 235 คน มีผู้ปฏิบัติงานที่มีคะแนนประเมินสมรรถนะร้อยละ 80 ขึ้นไป 229 คน คิดเป็นร้อยละ 97.45 ของผู้ประเมินทั้งหมด และปรับปรุงข้อบังคับด้านบุคลากรให้มีความเหมาะสมและเป็นปัจจุบันรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างเป็นระบบ โดยคณะกรรมการสถาบันมีมติเห็นชอบข้อบังคับคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. 2568

► ผลการประเมินระดับความพร้อมรัฐบาลดิจิทัล (DG Readiness Survey) ของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน มีผลคะแนนร้อยละ 79.07 ผ่านเกณฑ์เป้าหมายมาตรฐาน

► ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ โดยสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้รับบริการ 613 คน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสถาบันในภาพรวมระดับมากที่สุด ร้อยละ 88.03

2. งานตามนโยบายรัฐบาล มีผลดำเนินงานใน 2 ประเด็น ดังนี้

2.1 การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท โดยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทที่มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น 23,803 ครัวเรือน ครอบคลุมพื้นที่ 77 จังหวัดรวม กรุงเทพมหานคร ผ่านโครงการสำคัญ ดังนี้

1. แก้ไขปัญหาชุมชนแออัด/ชุมชนบุกรุก “บ้านมั่นคง” 3,971 ครัวเรือน 204 ชุมชนใน 16 จังหวัด	2. พัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง 2,098 ครัวเรือน 39 ชุมชนใน 11 จังหวัด	3. พัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร 70 ครัวเรือน
4. ซ่อมแซม/ปรับปรุงที่อยู่อาศัยที่มีสภาพทรุดโทรม “บ้านพอเพียง” 16,898 ครัวเรือน 1,736 ตำบลใน 77 จังหวัด	5. สนับสนุนที่อยู่อาศัยชั่วคราว กรณีไฟไหม้ ไล่อื้อภัยพิบัติ 766 ครัวเรือนใน 29 จังหวัด	

ผลการประเมินผลโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัย ปี 2568 เพื่อวิเคราะห์ความคุ้มค่า ผลกระทบและระดับความพึงพอใจของประชาชนผู้ได้รับประโยชน์ ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต และความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย โดยผลการประเมินประกอบด้วย 2 ส่วนสำคัญ ดังนี้

(1) การประเมินความคุ้มค่าของการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนในการพัฒนาที่อยู่อาศัย (โครงการบ้านมั่นคง และโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร) โดยสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า โครงการมีความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์เพิ่มขึ้น 8.88 เท่า เมื่อเปรียบเทียบผลประโยชน์และต้นทุนการดำเนินงาน ผลลัพธ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าเงินสนับสนุนจากสถาบันฯ สามารถสร้างผลลัพธ์ด้านความมั่นคงในการอยู่อาศัยและพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิผล

(2) การสำรวจความพึงพอใจของประชาชนที่อยู่อาศัยในโครงการสำหรับผู้มีรายได้น้อย ซึ่งเข้าอยู่อาศัยในปี 2566-2567 พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อคุณภาพชีวิตโดยรวมในระดับพึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 85.93 แสดงให้เห็นว่าโครงการสามารถตอบโจทย์ความต้องการที่อยู่อาศัยที่มั่นคงและเอื้อต่อการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม และโครงการมีผลต่อคุณภาพชีวิตในหลายด้าน ทั้งเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ สิ่งแวดล้อม และความเข้มแข็งของชุมชน

2.2 การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนภายใต้การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยและการขับเคลื่อนองค์กรชุมชน เป็นการดำเนินโครงการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อยในโครงการที่อยู่อาศัยทั้งในเขตเมืองและชนบท สร้างโอกาสในการประกอบอาชีพและส่งเสริมให้เกิดรายได้ในชุมชน 441 องค์กร ครอบคลุมสมาชิก 16,664 คนใน 77 จังหวัดรวมกรุงเทพมหานคร วงเงิน 29,760,000 บาท ซึ่งสรุปลักษณะกิจกรรมที่ชุมชนมีการดำเนินงาน ดังนี้

① เกษตรและแปรรูปทางการเกษตร 288 องค์กร 10,856 คน เช่น ปลุกผัก ปลอดภัย พืช เพาะเลี้ยงเห็ด เลี้ยงไก่ แปรรูปอาหารทะเล ผลิตภัณฑ์ทาง การเกษตร เป็นต้น	② ทัศนกรรมและจักสาน 105 องค์กร 3,933 คน เช่น ทำพวงหรีด/ดอกไม้จันทน์ จักสานตะกร้า ทำพรมเช็ดเท้า ไม้กวาด ทอผ้า/เสื่อกก เป็นต้น	③ ผลิตภัณฑ์สมุนไพรและ เครื่องสำอาง 25 องค์กร 955 คน เช่น แปรรูปสมุนไพร สเปรย์สมุนไพร ลูกประคบ พิมเสนน้ำ ยาต้ม/ยา หม่อง เป็นต้น
④ ท่องเที่ยวชุมชนและบริการ 19 องค์กร 749 คน เช่น ท่องเที่ยวชุมชน มัคคุเทศก์ชุมชน นวดแผนไทย เป็นต้น	⑤ อื่น ๆ 4 องค์กร 171 คน เช่น จัดตั้งธนาคารขยะ สถานที่ จัดจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นต้น	

3. สรุปผลการประเมินการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

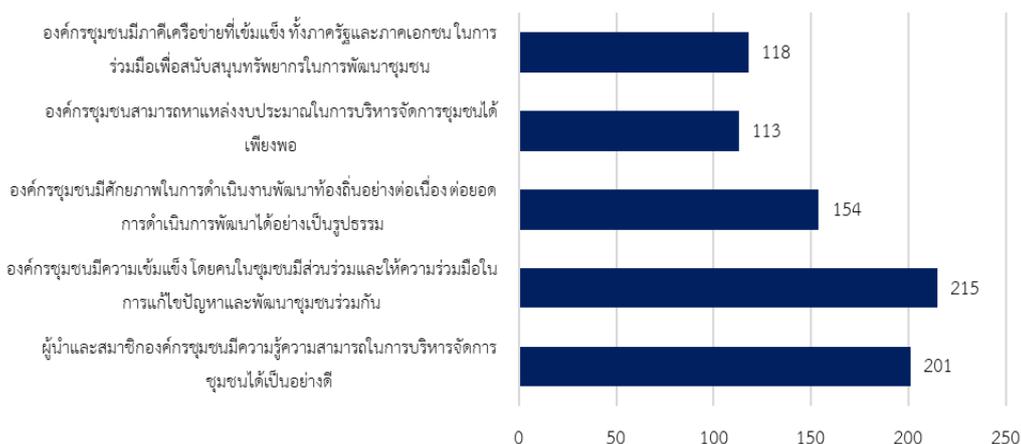
3.1 ผลการประเมินการปฏิบัติงานขององค์การมหาชน สถาบันฯ มีผลการประเมินภาพรวม องค์กรอยู่ในระดับดี ค่าคะแนน 92.80 คะแนน ผลการดำเนินงานตามเกณฑ์การประเมินสถานะของหน่วยงาน ภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0 (PMQA 4.0) รวม 427.48 คะแนน จาก 500 คะแนน และผลการสำรวจ ความพึงพอใจของผู้รับบริการ มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสถาบันฯ ในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนร้อยละ 88.03

3.2 ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) ประจำปีงบประมาณ 2568 สถาบันฯ มีผลการประเมิน คะแนนภาพรวม 92.53 อยู่ในระดับผ่านดี

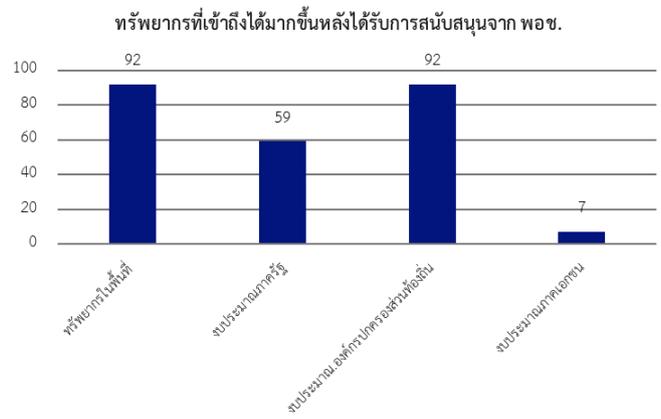
3.3 ผลการประเมินความคุ้มค่าเพื่อพัฒนาองค์การมหาชน ในตัวชี้วัดห่วงโซ่ผลการดำเนินงาน (Result Chain) ตามบันทึกข้อตกลงการประเมินผลความคุ้มค่าเพื่อพัฒนาองค์การมหาชน ประจำปี 2568 จำนวน 13 ตัวชี้วัด มีผลการดำเนินการที่บรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนด 11 ตัวชี้วัด (ร้อยละ 84.62)

จากการสำรวจองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนสู่การพึ่งพาตนเอง 400 ตำบล พบว่า องค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนสู่ การพึ่งพาตนเอง 253 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 63.25

ความสามารถพึ่งพาตนเองได้โดยปราศจากความช่วยเหลือจากภาคส่วนต่าง ๆ

ตำบลที่องค์กรชุมชนสามารถเข้าถึงทรัพยากรเพื่อนำไปสู่การสร้างคุณภาพชีวิตและการพัฒนาพื้นที่ ผลสำรวจพบว่า ตำบลที่องค์กรชุมชนสามารถเข้าถึงทรัพยากรเพื่อนำไปสู่การสร้างคุณภาพชีวิตและการพัฒนาพื้นที่ที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ เอกชน ท้องถิ่นเพิ่มขึ้น หลังได้รับการสนับสนุนจากสถาบันฯ 321 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 80.25 ซึ่งส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงทรัพยากรในพื้นที่และก่อให้เกิดประโยชน์ (ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และทุนทางวัฒนธรรม) และเข้าถึงการสนับสนุนงบประมาณการพัฒนาและความช่วยเหลืออื่น ๆ จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น 92 ตำบล รองลงมาเป็นการเข้าถึงการสนับสนุนงบประมาณการพัฒนาและความช่วยเหลืออื่น ๆ จากภาครัฐ 59 ตำบล และการเข้าถึงการสนับสนุนงบประมาณการพัฒนาและความช่วยเหลืออื่น ๆ จากภาคเอกชน 7 ตำบล

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ได้รับรางวัลเลิศรัฐ ประจำปี 2568 จำนวน 2 รางวัล ในงาน “ภาครัฐอัจฉริยะ ขับเคลื่อนอนาคต (Smart Government & Smart Services: Driving for the Future)” โดย สำนักงาน ก.พ.ร. ซึ่งสะท้อนความเป็นเลิศด้านบริการประชาชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม ประกอบด้วย

1. รางวัลเลิศรัฐ สาขาบริการภาครัฐ ระดับดี ประเภทขับเคลื่อนเห็นผล : จากผลงาน “วัฒนธรรมนำวิถีสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนและการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อคนทุกช่วงวัย” เป็นโครงการที่มุ่งเน้นการใช้มิติทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นเครื่องมือในการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ และแก้ไขปัญหาความยากจนในชุมชนอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงบริบทของแต่ละพื้นที่และความต้องการของประชาชนในแต่ละช่วงวัย ได้แก่ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโชคชัย(นอกเขต) องค์การบริหารส่วนตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

2. รางวัลเลิศรัฐ สาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ระดับดี : จากผลงาน “เปรมประชา : พลิกฟื้นชุมชนริมคลอง สู่นับแบบความร่วมมือการพัฒนา” เป็นโครงการที่โดดเด่นในการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ชุมชน และภาคีเครือข่าย เพื่อแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและการรुक้าพื้นที่สาธารณะริมคลองเปรมประชากรอย่างเป็นระบบและเป็นธรรม จนสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนและสร้างเป็นต้นแบบการพัฒนาที่สามารถขยายผลได้จริง ได้แก่ ชุมชนประชาร่วมใจ 1 เขตจตุจักร

ปัญหา/อุปสรรคและแนวทางในการดำเนินงาน

จากผลการประเมินความคุ้มค่าเพื่อพัฒนาองค์การมหาชนในตัวชี้วัดห่วงโซ่ผลการดำเนินงาน (Result Chain) ของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พบว่า การสนับสนุนและพัฒนาคุณภาพขององค์กรชุมชน และคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ยังมีข้อจำกัดที่ต้องมีแนวทางการดำเนินงานและพัฒนา ดังนี้

1. การพัฒนาและแก้ไขเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน ซึ่งมีผลการดำเนินงานร้อยละ 38.50 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งเป็นการสะท้อนว่า ชุมชนส่วนใหญ่ยังคงเผชิญกับปัญหาด้านรายได้ การมีงานทำ และภาระหนี้สินที่ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจครัวเรือน โดยเฉพาะความเปราะบางด้านหนี้สินและความพอเพียงสำหรับการอุปโภคบริโภคในครัวเรือน ดังนั้นการสนับสนุนด้านอาชีพจึงยังคงมีความจำเป็นต่อการสร้างความยั่งยืนให้แก่ชุมชน โดยส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมเศรษฐกิจฐานรากและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เชื่อมโยงกับตลาดได้อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อสร้างรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืนให้กับชุมชน

2. การเข้าถึงทรัพยากรเพื่อนำไปสู่การสร้างคุณภาพชีวิต จากผลการประเมินยังมีช่องว่างหรือข้อจำกัดด้านการกระจายทรัพยากรที่ยังไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะตำบลที่อยู่ห่างไกลหรือขาดเครือข่ายเชื่อมโยง จึงต้องมีการพัฒนาโลกให้เกิดการสร้างพันธมิตรเชิงกลยุทธ์ (Strategic Partnership) ระหว่างองค์กรชุมชนกับภาคเอกชน หรือสถาบันการเงิน เพื่อเพิ่มความหลากหลายและความมั่นคงของทรัพยากร รวมทั้งพัฒนาระบบ Matching Resource ระหว่างชุมชนกับหน่วยงานสนับสนุนทั้งรัฐ เอกชน และองค์กรไม่แสวงกำไร เพื่อให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรอย่างตรงเป้า โดยเฉพาะในพื้นที่ชุมชนที่ยังคงมีข้อจำกัดด้านการเข้าถึงทรัพยากร

3. การพัฒนาและสร้างโอกาสให้กับผู้มีรายได้น้อย ด้วยข้อจำกัดด้านรายได้และความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือน ผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่มีรายได้น้อยไม่สม่ำเสมอ จึงส่งผลให้มีความเสี่ยงต่อการผิดนัดชำระหนี้ แม้สถาบันฯ จะมีมาตรการลดภาระดอกเบี้ย แต่ศักยภาพทางเศรษฐกิจของครัวเรือนยังคงเป็นข้อจำกัดที่ทำให้หลายพื้นที่จำเป็นต้องปรับรูปแบบโครงการหรือชะลอการดำเนินงานให้เหมาะสมกับความพร้อมของชุมชน ดังนั้นนอกเหนือจากการพัฒนาที่อยู่อาศัย จึงต้องพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนทั้งในเมืองและชนบทควบคู่กันไปด้วย โดยเฉพาะการพัฒนาอาชีพ เพื่อนำไปสู่การสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ และเตรียมความพร้อมของชุมชนรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินหรือภัยพิบัติต่างๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อชุมชน

4. องค์กรชุมชนในหลายพื้นที่มีระดับความเข้มแข็งและศักยภาพที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านโครงสร้างองค์กร ระบบการตัดสินใจ การจัดทำแผนงาน และบริหารจัดการทรัพยากร ส่งผลให้ความสามารถในการขับเคลื่อนงานตามแผนฯ และบรรลุเป้าหมายในแต่ละพื้นที่ที่มีความเหลื่อมล้ำอย่างชัดเจน พื้นที่ที่มีความเป็นกลุ่มเข้มแข็งมีแนวโน้มพัฒนาได้เร็วและยั่งยืนกว่า ขณะที่พื้นที่ที่ยังอ่อนแอต้องใช้เวลานานในการสร้างความพร้อมและศักยภาพพื้นฐาน ดังนั้นความแตกต่างดังกล่าวส่งผลให้มาตรการสนับสนุนแบบเดียวกันไม่สามารถตอบสนองความต้องการของพื้นที่ได้อย่างแท้จริง จึงจำเป็นต้องกำหนดแนวทางสนับสนุนที่แตกต่างกันตามระดับศักยภาพของพื้นที่ เช่น การกำหนดพื้นที่เร่งรัดในพื้นที่ที่ยังไม่พร้อม และกำหนดพื้นที่ต้นแบบสำหรับขยายผลความสำเร็จ โดยใช้แนวทางการดำเนินงานแบบจำเพาะพื้นที่ (Area-based Specific Intervention) เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการใช้ทรัพยากรและลดความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาชุมชนทั่วประเทศ

สรุปพื้นที่ปฏิบัติการของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ในงานพัฒนาต่าง ๆ ปี 2568

ภาคเหนือ

1 กลุ่มองค์กร
การทบทวนและพัฒนา **1,151** แห่ง พัฒนาและสมทบกองทุน **530** กองทุน
คุณภาพสภาองค์กรชุมชน
การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนภายใต้การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย **78** องค์กร
และการขับเคลื่อนองค์กรชุมชน

2 ตำบลปฏิบัติการ
ตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง **40** ตำบล การพัฒนาคุณภาพชีวิต
การเสริมสร้างความเข้มแข็ง ผู้มีรายได้น้อยในเมือง **50** พื้นที่
ของชุมชนด้วยระบบข้อมูล **10** พื้นที่ และชนบท
TPMAP การป้องกันและต่อต้านการทุจริตฯ **20** ตำบล

3 การพัฒนาที่อยู่อาศัย
การพัฒนาที่อยู่อาศัย **5,521** ครัวเรือน บ้านมั่นคง **1,433** ครัวเรือน
บ้านพอเพียง **3,963** ครัวเรือน ที่อยู่อาศัยชั่วคราว/กึ่งพิบัติ **125** ครัวเรือน

ภาคกลางและตะวันตก

1 กลุ่มองค์กร
การทบทวนและพัฒนาคุณภาพสภาองค์กรชุมชน **645** แห่ง
พัฒนาและสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน **322** กองทุน
การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนภายใต้การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย **97** องค์กร
และการขับเคลื่อนองค์กรชุมชน

2 ตำบลปฏิบัติการ
ตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง **40** ตำบล การพัฒนาคุณภาพชีวิต
การเสริมสร้างความเข้มแข็ง ผู้มีรายได้น้อยในเมือง **50** พื้นที่
ของชุมชนด้วยระบบข้อมูล **10** พื้นที่ และชนบท
TPMAP การป้องกันและต่อต้านการทุจริตฯ **20** ตำบล

3 การพัฒนาที่อยู่อาศัย
การพัฒนาที่อยู่อาศัย **3,691** ครัวเรือน บ้านมั่นคง **457** ครัวเรือน
บ้านพอเพียง **3,202** ครัวเรือน ที่อยู่อาศัยชั่วคราว/กึ่งพิบัติ **32** ครัวเรือน

1 กลุ่มองค์กร
การทบทวนและพัฒนาคุณภาพสภาองค์กรชุมชน **292** แห่ง
พัฒนาและสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน **449** กองทุน

3 การพัฒนาที่อยู่อาศัย
การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนภายใต้การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยและการขับเคลื่อนองค์กรชุมชน **76** องค์กร

การพัฒนาที่อยู่อาศัย **4,162** ครัวเรือน บ้านมั่นคง **127** ครัวเรือน บ้านพอเพียง **2,958** ครัวเรือน ที่อยู่อาศัยชั่วคราว/กึ่งพิบัติ **221** ครัวเรือน ที่อยู่อาศัยผู้ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาบรรเทา **856** ครัวเรือน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1 กลุ่มองค์กร
การทบทวนและพัฒนา **841** แห่ง พัฒนาและสมทบกองทุน **912** กองทุน
คุณภาพสภาองค์กรชุมชน
การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนภายใต้การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย **80** องค์กร
และการขับเคลื่อนองค์กรชุมชน

2 ตำบลปฏิบัติการ
ตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง **40** ตำบล การพัฒนาคุณภาพชีวิต
การเสริมสร้างความเข้มแข็ง ผู้มีรายได้น้อยในเมือง **50** พื้นที่
ของชุมชนด้วยระบบข้อมูล **10** พื้นที่ และชนบท
TPMAP การป้องกันและต่อต้านการทุจริตฯ **40** ตำบล

3 การพัฒนาที่อยู่อาศัย
การพัฒนาที่อยู่อาศัย **5,329** ครัวเรือน บ้านมั่นคง **1,005** ครัวเรือน บ้านพอเพียง **3,436** ครัวเรือน ที่อยู่อาศัยชั่วคราว/กึ่งพิบัติ **197** ครัวเรือน
ที่อยู่อาศัยผู้ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาบรรเทา **691** ครัวเรือน

ภาคกทม.ปริมณฑล และตะวันออก

1 กลุ่มองค์กร
การทบทวนและพัฒนาคุณภาพสภาองค์กรชุมชน **333** แห่ง
พัฒนาและสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน **208** กองทุน
การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนภายใต้การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยและ **110** องค์กร
การขับเคลื่อนองค์กรชุมชน

3 การพัฒนาที่อยู่อาศัย
การพัฒนาที่อยู่อาศัย **4,916** ครัวเรือน บ้านมั่นคง **835** ครัวเรือน ที่อยู่อาศัยชุมชน **70** ครัวเรือน
บ้านพอเพียง **3,339** ครัวเรือน รับคลอจแปรประชากร
ที่อยู่อาศัยชั่วคราว/กึ่งพิบัติ **191** ครัวเรือน
ที่อยู่อาศัยผู้ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาบรรเทา **551** ครัวเรือน

2 ตำบลปฏิบัติการ

ตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง **40** ตำบล
การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้วยระบบข้อมูล **10** พื้นที่
TPMAP การพัฒนาคุณภาพชีวิต
ผู้มีรายได้น้อยในเมือง
และชนบท
การป้องกันและต่อต้านการทุจริตฯ **20** ตำบล

ภาคใต้

2 ตำบลปฏิบัติการ
ตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง **40** ตำบล การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน **10** พื้นที่
การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเมือง **50** พื้นที่
ด้วยระบบข้อมูล TPMAP และชนบท
การป้องกันและต่อต้านการทุจริตฯ **20** ตำบล

สรุปพื้นที่ปฏิบัติการของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

ในงานพัฒนาต่างๆ **สะสม**

ภาคเหนือ

- กลุ่มองค์กร**
สภาองค์กรชุมชน **1,676** แห่ง
กองทุนสวัสดิการชุมชนสะสม **1,221** กองทุน
- ตำบลปฏิบัติการ**
ตำบลชุมชนเข้มแข็ง **1,075** ตำบล ตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง **57** พื้นที่
ตำบลรูปธรรมแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น **1,338** ตำบล การพัฒนาคุณภาพชีวิต
ผู้มีรายได้น้อยในเมือง **400** พื้นที่
การเสริมสร้างความเข้มแข็ง
ของชุมชนด้วยระบบข้อมูล **20** พื้นที่
การป้องกันและต่อต้านการทุจริตฯ **134** ตำบล
TPMAP
- การพัฒนาที่อยู่อาศัย**
บ้านมั่นคง **11,827** ครัวเรือน
บ้านพอเพียง **39,059** ครัวเรือน
445 ชุมชน

ภาคกลางและตะวันออก

- กลุ่มองค์กร**
สภาองค์กรชุมชน **1,159** แห่ง
กองทุนสวัสดิการชุมชนสะสม **764** กองทุน
- ตำบลปฏิบัติการ**
ตำบลชุมชนเข้มแข็ง **727** ตำบล ตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง **53** พื้นที่
ตำบลรูปธรรมแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น **935** ตำบล การพัฒนาคุณภาพชีวิต
ผู้มีรายได้น้อยในเมือง **329** พื้นที่
การเสริมสร้างความเข้มแข็ง
ของชุมชนด้วยระบบข้อมูล **20** พื้นที่
การป้องกันและต่อต้านการทุจริตฯ **127** ตำบล
TPMAP
- การพัฒนาที่อยู่อาศัย**
บ้านมั่นคง **3,569** ครัวเรือน
บ้านพอเพียง **33,639** ครัวเรือน **340** ชุมชน

ภาคใต้

- กลุ่มองค์กร**
สภาองค์กรชุมชน **1,168** แห่ง
กองทุนสวัสดิการชุมชนสะสม **1,096** กองทุน
- ตำบลปฏิบัติการ**
ตำบลชุมชนเข้มแข็ง **755** ตำบล ตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง **54** พื้นที่
ตำบลรูปธรรมแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น **1,002** ตำบล การพัฒนาคุณภาพชีวิต
ผู้มีรายได้น้อยในเมือง **373** พื้นที่
การเสริมสร้างความเข้มแข็ง
ของชุมชนด้วยระบบข้อมูล **20** พื้นที่
การป้องกันและต่อต้านการทุจริตฯ **116** ตำบล
TPMAP
- การพัฒนาที่อยู่อาศัย**
บ้านมั่นคง **10,150** ครัวเรือน
บ้านพอเพียง **32,305** ครัวเรือน **266** ชุมชน
ที่อยู่อาศัยผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาบรรเทา **954** ครัวเรือน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- กลุ่มองค์กร**
สภาองค์กรชุมชน **2,916** แห่ง
กองทุนสวัสดิการชุมชนสะสม **2,271** กองทุน
- ตำบลปฏิบัติการ**
ตำบลชุมชนเข้มแข็ง **1,782** ตำบล ตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง **60** พื้นที่
ตำบลรูปธรรมแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น **2,099** ตำบล การพัฒนาคุณภาพชีวิต
ผู้มีรายได้น้อยในเมือง **511** พื้นที่
การเสริมสร้างความเข้มแข็ง
ของชุมชนด้วยระบบข้อมูล **20** พื้นที่
การป้องกันและต่อต้านการทุจริตฯ **140** ตำบล
TPMAP
- การพัฒนาที่อยู่อาศัย**
บ้านมั่นคง **7,958** ครัวเรือน
บ้านพอเพียง **37,567** ครัวเรือน **499** ชุมชน
ที่อยู่อาศัยผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาบรรเทา **765** ครัวเรือน

ภาคกทม.ปริมณฑล และตะวันออก

- กลุ่มองค์กร**
สภาองค์กรชุมชน **876** แห่ง
กองทุนสวัสดิการชุมชนสะสม **701** กองทุน
- ตำบลปฏิบัติการ**
บ้านมั่นคง **11,027** ครัวเรือน
บ้านพอเพียง **30,346** ครัวเรือน **186** ชุมชน
- การพัฒนาที่อยู่อาศัย**
ที่อยู่อาศัยชุมชน **6,246** ครัวเรือน
ริมคลองลาดพร้าวและคลอง
เปรมประชากร **60** ชุมชน
ที่อยู่อาศัยผู้ที่ได้รับผลกระทบ
จากการพัฒนาบรรเทา **731** ครัวเรือน
ที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าว **35** ชุมชน
ที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าว **2,495** ครัวเรือน
ริมคลองเปรมประชากร **25** ชุมชน

ตำบลปฏิบัติการ

- ตำบลชุมชนเข้มแข็ง **602** ตำบล
ตำบลรูปธรรมแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น **755** ตำบล
การเสริมสร้างความเข้มแข็ง
ของชุมชนด้วยระบบข้อมูล **20** พื้นที่
TPMAP
ตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง **53** พื้นที่
การพัฒนาคุณภาพชีวิต
ผู้มีรายได้น้อยในเมือง **372** พื้นที่
และชนบท
การป้องกันและต่อต้านการทุจริตฯ **122** ตำบล

6,129
ตำบลปฏิบัติการ
ของพอช.

ตำบลรูปธรรมแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น **6,129** ตำบล คิดเป็นร้อยละ **78.72** ของตำบลปฏิบัติการพอช.

ตำบลชุมชนเข้มแข็ง **4,941** ตำบล คิดเป็นร้อยละ **63.47** ของตำบลปฏิบัติการพอช.

ตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง **277** ตำบล
ตำบลป้องกันและต่อต้านการทุจริตฯ **639** ตำบล
การพัฒนาที่อยู่อาศัย **300,593** ครัวเรือน

บ้านมั่นคง **138,622** ครัวเรือน
บ้านพอเพียง **172,916** ครัวเรือน **1,736** ชุมชน
ที่อยู่อาศัยผู้ที่ได้รับผลกระทบ
จากการพัฒนาบรรเทา **2,450** ครัวเรือน
ที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าว **5,798** ครัวเรือน **58** ชุมชน
/คลองเปรมประชากร

1 วิสัยทัศน์และพันธกิจ

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน เป็นองค์การมหาชน จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ซึ่งประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2543 โดยการรวมสองหน่วยงาน คือ สำนักงานกองทุนพัฒนาชนบท และสำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง เริ่มดำเนินการอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2543 ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยมีวิสัยทัศน์และพันธกิจ ดังนี้

วิสัยทัศน์ “2579 ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งเต็มพื้นที่ประเทศไทย”

จากการระดมความเห็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างมีความเห็นในทิศทางร่วมกันว่า ควรจะต้องมีการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งสามารถจัดการตนเองได้ โดย**องค์กรชุมชนจะเป็นฐานของชุมชนท้องถิ่นและเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะเอื้อให้ชุมชนท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดี** การมีขบวนองค์กรชุมชนที่เข้มแข็งเป็นเอกภาพและมีธรรมาภิบาล เป็นรากฐานสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ซึ่งต้องมีกลไกเครือข่ายและการบริหารจัดการขบวนองค์กรชุมชนที่ดี พร้อมทั้งเชื่อมประสานและผนึกพลังกับภาคีเครือข่ายภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐ ธุรกิจเอกชน วิชาการ ประชาสังคม และสื่อมวลชน ฯลฯ ในการหนุนเสริมความเข้มแข็งของขบวนองค์กรชุมชน และผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบาย เพื่อบรรลุเป้าหมายสู่ชุมชนท้องถิ่นที่เข้มแข็งสามารถจัดการตนเองได้ในอนาคต

การขับเคลื่อนให้ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง จึงเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญที่ต้องการให้บรรลุ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และกรอบเป้าหมายการพัฒนา อันได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และนโยบายระดับสากลตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) นโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

พันธกิจ

(1) สนับสนุนและให้การช่วยเหลือแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การเพิ่มรายได้ การพัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน ทั้งในเมืองและชนบท โดยยึดหลักการพัฒนาแบบองค์รวมหรือบูรณาการ และหลักการพัฒนาที่สมาชิกมีส่วนร่วมเป็นแนวทางสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและประชาสังคม

(2) สนับสนุนและให้การช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน

(3) สนับสนุนและให้การช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน ตลอดจนประสานงานการสนับสนุนและให้การช่วยเหลือดังกล่าวจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

(4) ส่งเสริมและสนับสนุนและสร้างความร่วมมือขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

2 แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566 – 2570

แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566 – 2570 มีการประเมินสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกองค์กรที่จะส่งผลต่อการดำเนินงานและการพัฒนาของขบวนการองค์กรชุมชน การเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์และกรอบเป้าหมายการพัฒนาในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเด็นงานพัฒนาต่าง ๆ ร่วมกับขบวนการองค์กรชุมชนและภาคีพัฒนาทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยคณะกรรมการสถาบันฯ เห็นชอบแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566 – 2570 เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2565 และเห็นชอบการทบทวนแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2568 อันเป็นทิศทางสำคัญในการถ่ายทอดสู่แผนปฏิบัติการประจำปีของสถาบันฯ ในประเด็นการพัฒนา 4 เรื่อง ประกอบด้วย

การเชื่อมโยงแผนปฏิบัติการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

ยุคศาสตร์ชาติ

แผนแม่บทภายใต้ ยุคศาสตร์ชาติ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ

แผน/นโยบาย ที่เกี่ยวข้อง

แผนปฏิบัติการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)

พอช.

นโยบาย คณะกรรมการ สถาบัน พ.ศ. 2566 - 2568

ด้านที่ 4 การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

เป้าหมาย: (1) สร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ (2) เพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา พึ่งตนเองและการจัดการตนเองเพื่อสร้างสังคมคุณภาพ
ตัวชี้วัด: ความแตกต่างของรายได้และการเข้าถึงบริการภาครัฐระหว่างกลุ่มประชากร

15 **พลังทางสังคม**

เสริมสร้างทุนทางสังคม

เป้าหมาย: ภาคพัฒนาที่มีบทบาทในการพัฒนาภาคชนสังคม เพิ่มขีดเฉลี่ยร้อยละ 10

ตัวชี้วัด: ดัชนีวัดทุนทางสังคม

16 **เศรษฐกิจฐานราก**

สร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

เป้าหมาย: กลุ่มประชากรรายได้ต่ำสุด ร้อยละ 40 มีความสามารถบริหารจัดการหนี้สิน

ตัวชี้วัด: สัดส่วนค่าใช้จ่ายหนี้สินของครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำสุด ร้อยละ 40 ต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมดของครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำสุด

17 **ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม**

มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม

เป้าหมาย: ระบบและกลไกในการชี้แจงความช่วยเหลือหรือกลุ่มเป้าหมายครอบคลุมมากขึ้น

ตัวชี้วัด: ดัชนีความยากจนแบบหลายมิติของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือหรือลดจ้อยละ 10

21 **ต่อต้านทุจริตและประพฤติมิชอบ**

ป้องกันทุจริตและประพฤติมิชอบ

เป้าหมาย: ประชาชนมีวัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต

ตัวชี้วัด: ร้อยละของประชาชนที่มีวัฒนธรรมค่านิยมสุจริต มีทัศนคติและพฤติกรรมต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ร้อยละ 60

หมวดหมู่ที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนเฒ่าทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม

เป้าหมาย: ครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นมีโอกาสเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม หลุดพ้นจากความยากจน

ตัวชี้วัด: ทุกครัวเรือนที่มีสถานะยากจนข้ามรุ่นในปี 2566 หลุดพ้นจากความยากจนข้ามรุ่นภายในปี 2570

หมวดหมู่ที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

เป้าหมาย: การบริการภาครัฐ มีคุณภาพ เข้าถึงได้

ตัวชี้วัด: ความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการของภาครัฐ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90

แผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัย 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) กระทรวง พม.

การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท

แผนแม่บทโครงสร้างพื้นฐานระบบคลองและการพัฒนาชุมชนริมคลองเปรมประชากร (พ.ศ. 2562 – 2570) กระทรวงมหาดไทย

การพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG) 11 ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิคุ้มกันและยั่งยืน

เป้าหมาย: สร้างหลักประกันทุกคนเข้าถึงที่อยู่อาศัยและบริการพื้นฐานที่เพียงพอ ปลอดภัย ในราคาที่สามารถจ่ายได้และยกระดับชุมชนแออัดภายในปี พ.ศ. 2573

วิสัยทัศน์: 2579 ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งเต็มพื้นที่ประเทศไทย

01 การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบที่พัฒนาไปสู่การจัดการตนเอง

เป้าหมาย: (1) ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งสามารถจัดการตนเองบนพื้นฐานทุนชุมชนท้องถิ่นได้อย่างสมดุล (2) ชุมชนผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

02 การสานพลังความสัมพันธ์ของชุมชนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายพัฒนาสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบาย

เป้าหมาย: (1) ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมและให้การสนับสนุนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่ชุมชนเข้มแข็ง (2) องค์กรชุมชนและเครือข่ายภาคประชาสังคมมีความเข้มแข็งในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในพื้นที่

03 การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำ คนและขบวนองค์กรชุมชน

เป้าหมาย: (1) ผู้นำชุมชนมีศักยภาพสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนผ่านสู่สังคมยุคใหม่ (2) องค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนสู่การพึ่งพาตนเอง

04 การพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

เป้าหมาย: (1) พอช. เป็นหน่วยงานกลางขององค์กรชุมชนและประชาสังคมในการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน (2) บุคลากรมีสมรรถนะสูง สามารถปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงและพร้อมสู่การบริหารจัดการในยุคดิจิทัล

01 ด้านการสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล

02 ด้านการพัฒนาบุคลากร ผู้นำองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน

03 ด้านการบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเป้าหมาย

04 ด้านการบริหารองค์กร

05 ด้านการสื่อสารองค์กร

06 ด้านการพัฒนาปรับปรุงระเบียบ กฎหมาย

การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายสำคัญสู่แผนปฏิบัติการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ยุทธศาสตร์/แผน/นโยบาย

ยุทธศาสตร์ชาติ

- ด้านที่ 4 การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (หลัก)
- ด้านที่ 6 ปรับสมดุลและพัฒนาการบริหารจัดการภาครัฐ (รอง)

แผนแม่บท

- ประเด็นที่ 17 ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม (หลัก)
- ประเด็นที่ 15 พลังทางสังคม (รอง)
- ประเด็นที่ 16 เศรษฐกิจฐานราก (รอง)
- ประเด็นที่ 21 การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (รอง)

แผนพัฒนาฯ 13

- หมุดหมายที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม
- หมุดหมายที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

นโยบายที่สำคัญ

การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก การพัฒนาที่อยู่อาศัย

4 ประเด็นการพัฒนา 13 แผนงาน

1

การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบที่พัฒนาไปสู่การจัดการตนเอง

รวม 3 แผนงาน

1. การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง **1,154 ตำบล**
2. การสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตชุมชนท้องถิ่น **250 ตำบล**
3. การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท **21,170 ครัวเรือน**
  - 3.1 โครงการเสริมสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย **21,170 ครัวเรือน**
    - บ้านมั่นคง **3,900 ครัวเรือน**
    - ชุมชนริมคลองเปรมประชากร **70 ครัวเรือน**
    - บ้านพอเพียง **14,850 ครัวเรือน**
    - ที่อยู่อาศัยชั่วคราว/ภัยพิบัติ **350 ครัวเรือน**
    - ที่อยู่อาศัยระบบราง **2,000 ครัวเรือน**
  - 3.2 ประเมินความคุ้มค่าในการพัฒนาที่อยู่อาศัย มูลค่าที่เพิ่มขึ้น 2 เท่า

2

การสานพลังความสัมพันธ์ของชุมชนท้องถิ่นและภาคีเครือข่าย พัฒนาสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบาย

รวม 2 แผนงาน

4. การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนและเครือข่ายภาคประชาสังคมในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ **100 ตำบล**
5. การพัฒนากลไกความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น **50 หน่วยงาน/องค์กร**

3

การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำ คน และขบวนการองค์กรชุมชน

รวม 4 แผนงาน

6. การพัฒนาขีดความสามารถของผู้นำและคนในขบวนการองค์กรชุมชน **600 คน**
7. การพัฒนาคุณภาพและเสริมสร้างศักยภาพสภาองค์กรชุมชนให้เป็นกลไกกลางในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น **700 ตำบล**
8. การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน **780 กองทุน**
9. การพัฒนาคุณภาพองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ **ร้อยละ 80**

4

การพัฒนากระบวนการจัดการองค์กรในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

รวม 4 แผนงาน

10. การยกระดับการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น **77 จังหวัด**
11. การพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้สื่อสารสู่สาธารณะ **20 ชุด**
12. การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการและกำกับติดตาม **ร้อยละ 85**
13. การบริหารและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร **ร้อยละ 30 ของบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาและมีค่าคะแนนสมรรถนะไม่น้อยกว่าร้อยละ 80**

แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2568

3 ผลการดำเนินงาน

การดำเนินงานของสถาบันฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ดำเนินงานภายใต้ประเด็นการพัฒนา 4 เรื่อง ประกอบด้วย

1. การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบที่พัฒนาไปสู่การจัดการตนเอง
2. การสานพลังความสัมพันธ์ของชุมชนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายพัฒนาสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบาย
3. การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำ คนและขบวนองค์กรชุมชน
4. การพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

โดยมีสาระสำคัญครอบคลุมงานตามภารกิจหลักขององค์กร งานตามนโยบายรัฐบาล การประเมินผลการปฏิบัติงาน รายงานผลการดำเนินงานคณะกรรมการตรวจสอบ และสถานะการเงินของสถาบันฯ

3.1 งานตามภารกิจหลัก

เป็นการดำเนินงานตามภารกิจขององค์กรในการสนับสนุนและพัฒนาองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนตามแผนงานและโครงการต่างๆ ภายใต้ประเด็นการพัฒนา 4 เรื่อง ดังนี้

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 : การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบที่พัฒนาไปสู่การจัดการตนเอง

1.1 การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง

1.1.1 การยกระดับตำบลรูปธรรมในการขยายผลการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น สนับสนุนชุมชนจัดทำแผนพัฒนาชุมชนที่ดี รองรับการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ในทุกมิติ

เกิดแผนพัฒนาชุมชนที่ดีรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ในทุกมิติ 1,736 ตำบล โดยมีการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาของพื้นที่ จุดแข็ง จุดอ่อน นโยบายของรัฐบาลและพื้นที่ที่จะสร้างโอกาส การรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือภัยคุกคามต่างๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อจัดทำข้อเสนอแผนการพัฒนาชุมชนที่เหมาะสม มีกลไกการร่วมมือในการทำงานและ บูรณาการงานร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และนำแผนชุมชนสู่ปฏิบัติการในพื้นที่ตามที่กำหนดไว้ในแผน ครอบคลุมพื้นที่ในแต่ละภาค 5 ภาค

การสนับสนุนการยกระดับตำบลรูปธรรมในการขยายผลการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
 การนำแผนชุมชนไปใช้ในการทำงานในลักษณะบูรณาการตามที่กำหนดไว้ในแผนชุมชน
1,736 ตำบล ครอบคลุมพื้นที่ในแต่ละภาค **5** ภาค

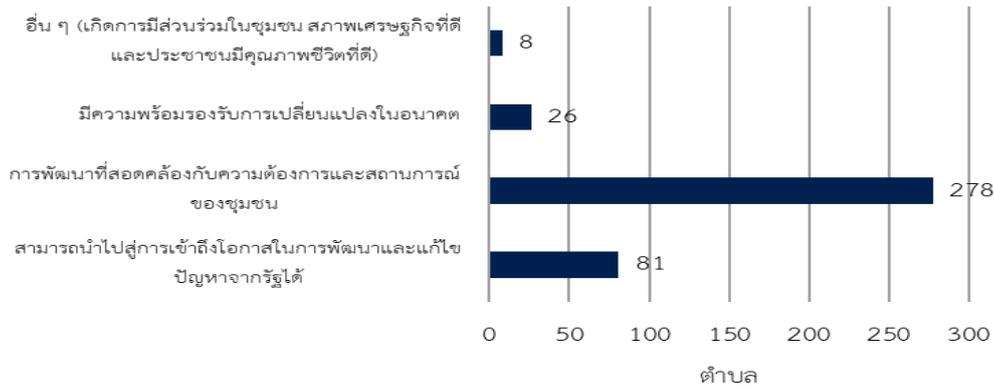
จากการประเมินผลตำบลที่มีแผนพัฒนาชุมชนที่ดีรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและมีการนำไปใช้ในการพัฒนาของพื้นที่ กลุ่มตัวอย่าง 400 ตำบล ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้

1 องค์ประกอบของแผนพัฒนาชุมชนต้องครอบคลุมอย่างน้อย 6 ด้าน จาก 8 ด้าน คือ (1) สอดคล้องกับสถานการณ์ ปัญหา จุดแข็ง และจุดอ่อนของพื้นที่ (2) วิเคราะห์บนข้อมูลที่ทันสมัยเป็นปัจจุบัน (3) สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและพื้นที่ (4) ดำเนินถึงการเปลี่ยนแปลงในอนาคต (5) การกำหนดผู้รับผิดชอบ (6) กำหนดเป้าหมาย (7) กำหนดกิจกรรมและระยะเวลา (8) การจัดสรรทรัพยากร				
2 มีการสื่อสารและสร้างความเข้าใจกับสมาชิกชุมชน	3 ได้ความเห็นชอบและยอมรับจากสมาชิกชุมชน	4 เกิดประโยชน์ต่อชุมชน	5 มีความก้าวหน้าในการดำเนินงาน	

ตำบลที่มีแผนพัฒนาชุมชนที่ีรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและมีการนำไปใช้ในการพัฒนาของพื้นที่ตามเงื่อนไข 393 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 98.25 พบว่า แผนพัฒนาชุมชนที่มีองค์ประกอบครบถ้วนจะเกิดประโยชน์ต่อชุมชน คือ นำไปสู่การเข้าถึงโอกาสในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาได้ สอดคล้องกับความต้องการและสถานการณ์ของชุมชน และสร้างความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

เกิดประโยชน์ต่อชุมชน

ตัวอย่าง การยกระดับตำบลรูปธรรมในการขยายผลการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

ขบวนองค์กรชุมชนจังหวัดนนทบุรี สาขาลงภาใต้

แผนพัฒนาชุมชนที่ดีจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2568 ดำเนินการ 6 ตำบล ประกอบด้วย (1) เทศบาลนครนนทบุรี (2) เทศบาลตำบลบางม่วง (3) ตำบลมหาสวัสดิ์ (4) ตำบลไทใหญ่ (5) ตำบลคลองขวาง (6) เทศบาลเมืองใหม่บางบัวทอง โดยแผนพัฒนาชุมชนที่ดีทั้ง 6 ตำบล มีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตำบลในมิติต่างๆ เช่น มิติด้านสังคม มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมิติด้านคุณภาพชีวิต เพื่อนำมาประมวลผลในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนที่ดี และส่งเสริมให้มีการขับเคลื่อนยกระดับตำบลรูปธรรมในการขยายผลการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

ตัวอย่างแผนพัฒนาชุมชนที่ดีตำบลไทใหญ่ อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตำบล - ชุมชนมีผู้นำองค์กรชุมชนที่เข้มแข็ง และมีการรวมกลุ่มในลักษณะกลุ่มอาชีพและกลุ่มวัฒนธรรม สามารถนำมาต่อยอดเพื่อความเข้มแข็งของชุมชนเป็นต้นแบบพัฒนาขยายผล

1) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดตั้งธนาคารขยะชุมชน ส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะครัวเรือน เพื่อลดปริมาณขยะและสร้างวินัยสิ่งแวดล้อมในครัวเรือน นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมปลูกต้นไม้และปลูกป่าในพื้นที่สาธารณะและริมคลองเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว และช่วยสร้างปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างคนในชุมชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วม และสร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อมร่วมกันของชุมชน

2) ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ อาชีพหลักของประชากร คือการทำเกษตรกรรม (ทำสวน) และชุมชนยังรวมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เช่น กลุ่มผ้า Eco Printing กลุ่มแปรรูปใบบัวบก กลุ่มขนมไทย และกลุ่มปักผ้าสไบมอญ เพื่อสร้างรายได้เสริมและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครัวเรือน พร้อมทั้งมีการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์และเชื่อมโยงช่องทางการตลาดทั้งตลาดออนไลน์และตลาดชุมชน รวมถึงจัดอบรมการยกระดับผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานสินค้า

3) **ด้านการท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้** มีศักยภาพในการขยายผลเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ โดยมีศูนย์เรียนรู้ที่สำคัญ ได้แก่ ศูนย์อนุรักษ์ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์กองทุนหมู่บ้านและสวัสดิการชุมชน และศูนย์เกษตรอินทรีย์ ซึ่งถ่ายทอดองค์ความรู้ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และการจัดการชุมชน มีกระบวนการอบรม และปฏิบัติจริง ทำให้ตำบลสามารถพัฒนาเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชุมชนอื่นและหน่วยงานต่าง ๆ ได้อย่างยั่งยืน

ข้อมูลแผนพัฒนาและนโยบายของรัฐ หรือของหน่วยงานอื่น ๆ ที่เป็นการสร้างโอกาสต่อพื้นที่

- **โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)** สนับสนุนการพัฒนาสินค้าชุมชน เช่น กลุ่มผ้า Eco Printing กลุ่มแปรรูปใบบัวบก กลุ่มขนมไทย กลุ่มปักผ้าสไบมอญ รวมถึงกลุ่มที่แปรรูปสินค้าเกษตรอินทรีย์ ที่เป็นการส่งเสริมการสร้างงาน สร้างรายได้ในพื้นที่
- **การต่อยอดการท่องเที่ยวชุมชนด้านเกษตรอินทรีย์** สนับสนุนให้ชุมชนมีบทบาทในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นการต่อยอดจากการพัฒนาและรวมกลุ่มอาชีพจากการทำเกษตรอินทรีย์

วิเคราะห์ข้อมูลจากผลการประเมินตำบลผ่านเครื่องมือตัวชี้วัดเข้มแข็ง 4 มิติ 28 ข้อคำถาม

มีผลคะแนนภาพรวม **389 คะแนน คิดเป็น 97.25%** แสดงให้เห็นถึงศักยภาพโดยรวมที่เข้มแข็งและมีความพร้อมในการพัฒนา โดยแยกเป็น 4 มิติหลัก ดังนี้

- มิติที่ 1** คนมีแนวคิด/มีความสามารถเพิ่มขึ้น **100%**
- มิติที่ 2** องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็ง **91%**
- มิติที่ 3** คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้น **98%**
- มิติที่ 4** ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภาคี ท้องที่ท้องถิ่น **100%**

แผนพัฒนาชุมชน

- ประเด็นการพัฒนาที่ 1 :** การเสริมสร้างสังคมคุณภาพและสวัสดิการชุมชน
- ประเด็นการพัฒนาที่ 2 :** การสร้างอาชีพและเศรษฐกิจฐานรากชุมชนเข้มแข็ง
- ประเด็นการพัฒนาที่ 3 :** การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ประเด็นการพัฒนาที่ 4 :** การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและความร่วมมือของคนในชุมชน

การวางแผนการขับเคลื่อนงานในพื้นที่

กิจกรรมสำคัญของชุมชนเพื่อสร้างแรงกระตุ้นให้เกิดพลังความร่วมมือ และเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนมีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ทั้งสินค้าจากการเกษตร และสินค้าแปรรูปอื่น ๆ โดยในช่วงเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ของทุกปี ตำบลไทรใหญ่ อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี จะมีการจัดงานประจำปี “งานวัดไทรใหญ่” ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ชุมชนร่วมกับวัดและหน่วยงานภาคีในพื้นที่ดำเนินการ เพื่อสร้างงานและสร้างอาชีพผ่านการออกร้านและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ส่งผลให้เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจ และช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

1.1.2 การขยายผลตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็งครอบคลุมพื้นที่ในทุกจังหวัด

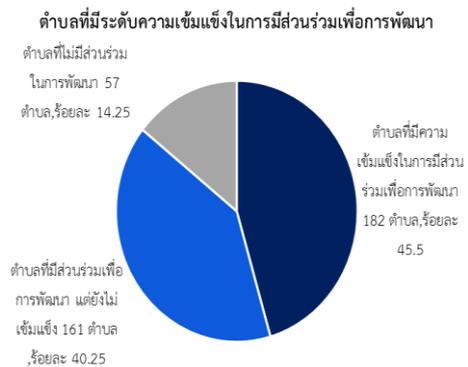
ตำบลต้นแบบ หมายถึง ตำบลที่ได้รับการยกระดับจากชุมชนเข้มแข็งในการจัดการตนเอง โดยเมืองค้ประกอบ ดังนี้

- 1) ผู้นำองค์กรชุมชนสามารถไปเป็นวิทยากรข้างนอกหรือมีบทบาทในคณะกรรมการชุดต่าง ๆ เช่น ผู้นำองค์กรชุมชนได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรเผยแพร่องค์ความรู้ ผู้นำองค์กรชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการ/คณะกรรมาการ/คณะอนุกรรมาการ ในการขับเคลื่อนงานพัฒนาในพื้นที่กับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งระดับตำบล อำเภอ จังหวัด
- 2) ชุมชนได้รับการสนับสนุนทรัพยากร/งบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน
- 3) ชุมชนเป็นแหล่งสาธิต ศึกษา ดูงาน หรือศูนย์การเรียนรู้ของบุคคลภายนอก สำหรับเข้ามาเรียนรู้และศึกษาองค์ความรู้ที่มีอยู่ในชุมชน

เกิดตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง 200 ตำบลในทุกจังหวัด โดยผู้นำองค์กรชุมชนมีบทบาทในการขับเคลื่อนงานพัฒนาในพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ได้รับการสนับสนุนทรัพยากรและงบประมาณจากหน่วยงานและเป็นแหล่งเรียนรู้ในการขยายผลงานพัฒนาสู่พื้นที่ต่าง ๆ

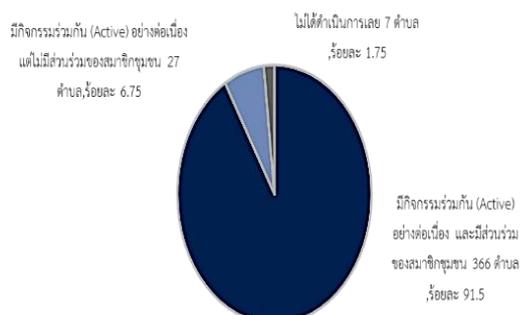
- ภาคเหนือ 40 ตำบล
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 40 ตำบล
- ภาคใต้ 40 ตำบล
- ภาคกลางและตะวันตก 40 ตำบล
- ภาคกรุงเทพมหานครและตะวันออก 40 ตำบล

ตำบลที่มีระดับความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนา จำนวน 400 ตำบล พบว่า 182 ตำบล มีส่วนร่วมในการพัฒนา ได้แก่ 1) การตื่นตัวในการมีส่วนร่วม 2) ระดับการให้ข้อมูลข่าวสาร (Inform) 3) ระดับปรึกษาหารือ (Consult) 4) ระดับเข้ามาเกี่ยวข้อง (Involve) 5) ระดับความร่วมมือ (Collaboration) 6) ระดับการเสริมอำนาจแก่ประชาชน (Empower) และ 7) ความเพียงพอของความรู้และสิทธิ เสรีภาพ

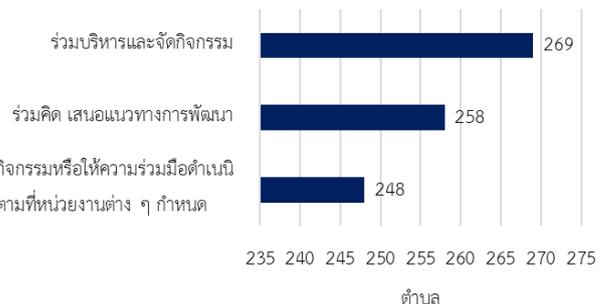

จากการประเมินตำบลที่องค์กรชุมชนพัฒนาส่งเสริมแล้วยังมีกิจกรรมร่วมกัน (Active) อย่างต่อเนื่อง จำนวน 400 ตำบล พบว่า มีตำบลที่ยังคงดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง 366 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 91.50 โดยเป็นตำบลที่ยังคงสานต่อโครงการที่สถาบันฯ ให้การสนับสนุน การมีส่วนร่วมดำเนินการของสมาชิกชุมชนอยู่ในรูปแบบของร่วมบริหารและจัดกิจกรรม พร้อมทั้งดำเนินโครงการหรือกิจกรรมการพัฒนาอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนในหลากหลายมิติ

ตำบลที่องค์กรชุมชนพัฒนาส่งเสริมแล้วยังมีกิจกรรมร่วมกัน (Active) อย่างต่อเนื่อง

ส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

ตัวอย่าง ตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง ตำบลท่าเรือ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. ผู้นำองค์กรชุมชนสามารถเป็นวิทยากรข้างนอก หรือมีบทบาทในคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงานชุดต่าง ๆ ➡
2. ตำบล/ชุมชนได้รับการสนับสนุนทรัพยากร/งบประมาณ จากหน่วยงานภาครัฐ หรือภาคเอกชน ➡
3. ตำบล/ชุมชนเป็นแหล่งสาธิตศึกษา ดูงาน หรือศูนย์การเรียนรู้ของบุคคล ภายนอก ➡

นายประทีป อมรวัฒน์ ถ่ายทอดองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนที่เข้มแข็ง สนับสนุนการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและพัฒนาอาชีพ และให้ความรู้เรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สนับสนุนโครงการโคแสนล้าน โดยนำร่องในพื้นที่ตำบลท่าเรือ สนับสนุนวิทยากรให้ความรู้การเลี้ยงโคให้ได้มาตรฐานอุตสาหกรรม ส่งเสริมการสร้างฟาร์มที่มีระบบบริหารจัดการที่ดี และคาดหวังว่าหากนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ส่งผลให้โคที่เลี้ยงมีคุณภาพ ขายได้ราคา

ชุมชนเป็นแหล่งศึกษาดูงานด้านการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชน อบรมการบริหารเงินของกองทุนสวัสดิการชุมชนและการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

ตัวอย่าง ตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง ตำบลเมืองไผ่ อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์

1. มีผู้นำองค์กรชุมชนสามารถเป็นวิทยากรข้างนอก หรือมีบทบาทในคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงานชุดต่าง ๆ ➡
2. ตำบล/ชุมชนได้รับการสนับสนุนทรัพยากร/งบประมาณ จากหน่วยงานภาครัฐ หรือภาคเอกชน ➡
3. ตำบล/ชุมชนเป็นแหล่งสาธิตศึกษา ดูงาน หรือศูนย์การเรียนรู้ของบุคคลภายนอก ชุมชนเป็นแหล่งศึกษาดูงาน ➡

นายวิชัย สุริรัมย์ ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการปลูกผักปลอดสารพิษ และการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการเกษตร ตลอดจนนำเทคนิคที่ได้ทำการทดลองปลูกผักสวนครัวไปเผยแพร่ให้แก่ผู้ที่สนใจที่อยู่ในพื้นที่ชุมชนใกล้เคียง

องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองไผ่ และสำนักงานเกษตรอำเภอหนองกี่ สนับสนุนโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ และโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้ความรู้กับคนในชุมชนภายในตำบล และชุมชนในตำบลใกล้เคียงในการปลูกผักปลอดสารพิษในพื้นที่ที่รกร้างไม่มีการใช้ประโยชน์ภายในหมู่บ้าน เพื่อเป็นการลดรายจ่ายครัวเรือนให้กับชุมชน

ด้านการผลิตด้านการเกษตรปลอดสารพิษ โดยผู้เข้าร่วมจะได้รับความรู้ด้านการปลูกผักปลอดสารพิษ ทั้งการเลือกเมล็ดพันธุ์ การเตรียมดิน การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวอย่างถูกวิธี พร้อมมีการ สาธิตและลงมือปฏิบัติจริง เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของชุมชนตนเองได้

ตัวอย่าง ตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง ตำบลหนองบัว อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

1. มีผู้นำองค์กรชุมชนสามารถไปเป็นวิทยากรข้างนอก หรือมีบทบาทในคณะกรรมการหรือคณะกรรมการหรือคณะทำงานชุดต่าง ๆ

- นายชินโรจน์ สุทธิพรธนานนท์ ให้ความรู้การแปรรูปและการใช้ประโยชน์จากกล้วย เช่น การผลิตน้ำไซร์จากกล้วย การผลิตน้ำไซเตอร์จากกล้วย และการผลิตน้ำยางกล้วยธรรมชาติ เป็นต้น
- นางสาวนันทสิณี นิสภาวนิชย์ ให้ความรู้การผลิตผักสดออแกนิก
- นางประสพโชค ศรีชัย ให้ความรู้และทำไม้กวาด และตลาดในการขายสินค้าในชุมชนและนอกชุมชน

2. ตำบล/ชุมชนได้รับการสนับสนุนทรัพยากร/งบประมาณ จากหน่วยงานภาครัฐ หรือภาคเอกชน

- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลหนองบัว สนับสนุนองค์ความรู้สร้างเสริมพฤติกรรมสุขภาพแก่ประชาชน ให้บริการวัคซีนตรวจคัดกรองโรคต่างๆ ให้คำแนะนำ ในการควบคุมป้องกันโรค และประสานความร่วมมือกับชมรมผู้สูงอายุตำบลหนองบัวเพื่อดูแลให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุ
- สำนักงานเกษตรอำเภอพัฒนานิคม สนับสนุนองค์ความรู้ด้านการเกษตร เช่น การปลูกผักปลอดสาร ปัญหาโรคพืช การเตรียมตัวรับภัยพิบัติต่างๆ

3. ตำบล/ชุมชนเป็นแหล่งสาธิต ศึกษา ดูงาน หรือศูนย์การเรียนรู้ของบุคคลภายนอก ชุมชนเป็นแหล่งศึกษาดูงาน : ศูนย์เรียนรู้ทฤษฎีใหม่ประยุกต์สู่ "โคก หนอง นา โมเดล" โดยมีการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ผู้เข้าร่วมเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ สามารถนำไปปรับใช้ในบริบทของตนเองได้ หัวข้ออบรม อาทิ การผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ การปลูกพืชผสมผสาน การทำน้ำหมักชีวภาพ และการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมแบบพอเพียง รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเสวนาประสบการณ์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้ซักถาม พูดคุย และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับวิทยากรหรือเจ้าของแปลงต้นแบบเกิดความเข้าใจในกระบวนการทำงานจริง รวมถึงข้อจำกัดและแนวทางแก้ไขในบริบทของชุมชน

1.1.3 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นสู่ความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงด้วยระบบข้อมูล TPMA และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ใน 20 จังหวัด ดำเนินการในพื้นที่ใหม่ 50 ตำบล/เมือง และติดตามการดำเนินงานในพื้นที่เดิม 50 ตำบล/เมือง โดยพัฒนากลไกและระบบการจัดการร่วมของชุมชนท้องถิ่นอย่างบูรณาการ ระดมพลังในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมอย่างเป็นกระบวนการ ส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนที่ดี โดยวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาของพื้นที่ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และการรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือภัยคุกคามต่างๆ

การดำเนินการในพื้นที่ :

มิติด้านรายได้ - ปัญหาหนี้สิน

1. ปลุกผักสวนครัวเพื่อลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ในครัวเรือน ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 25 ครัวเรือน ร่วมกับพัฒนาชุมชนอำเภออรัญประเทศ สภาองค์กรชุมชนตำบลหนองสังข์ อบต.หนองสังข์ เกษตรอำเภอ โดยสร้างองค์ความรู้เรื่องการทำปุ๋ยอินทรีย์ การปลุกผัก และการดูแลพืชสวนครัวอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ช่วยลดรายจ่ายในครัวเรือนแล้วกลุ่มเป้าหมายยังได้สร้างรายได้เสริมจากการขยายพันธุ์กล้าผักจำหน่ายในชุมชนและตลาดท้องถิ่น กระบวนการทำงานนี้สะท้อนถึงความร่วมมือระหว่างชุมชนกับหน่วยงานท้องถิ่น ทำให้เกิดกลไกสนับสนุนชุมชนเข้มแข็งและเป็นต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

มิติด้านที่อยู่อาศัย

2. แก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย “โครงการบ้านพอเพียง” ซ่อมแซมบ้านที่ทรุดโทรม 20 ครัวเรือน ดำเนินการโดยสภาองค์กรชุมชนตำบล ร่วมกับหน่วยงานพัฒนาชุมชนอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มุ่งเน้นการปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และเหมาะสมต่อการอยู่อาศัย พร้อมสร้างความเข้าใจในการบำรุงรักษาและการจัดการทรัพยากรในครัวเรือน ทำให้ครัวเรือนเปราะบางมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในระดับพื้นที่

ครัวเรือนที่ 1 : ชื่อ - สกุล นายสุเมธ สว่างใส บ้านเลขที่ 222/1 หมู่ 5 ตำบลหนองสังข์ อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว การใช้จ่ายของครัวเรือน <table border="1"> <tr> <td>- ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน</td> <td>เฉลี่ยรายจ่ายประมาณ</td> <td>35,000 บาท</td> </tr> <tr> <td>- ค่าใช้จ่ายของ (PMU)</td> <td>เฉลี่ยรายจ่ายประมาณ</td> <td>5,026 บาท</td> </tr> <tr> <td>- ค่าเช่า (PMU)</td> <td>เฉลี่ยรายจ่ายประมาณ</td> <td>8,526 บาท</td> </tr> <tr> <td>รวมเป็นเงินทั้งสิ้น</td> <td></td> <td>48,552 บาท</td> </tr> </table> สภาพอาคารต้นเริ่มการดำเนินการ ภาพหลังดำเนินการ	- ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน	เฉลี่ยรายจ่ายประมาณ	35,000 บาท	- ค่าใช้จ่ายของ (PMU)	เฉลี่ยรายจ่ายประมาณ	5,026 บาท	- ค่าเช่า (PMU)	เฉลี่ยรายจ่ายประมาณ	8,526 บาท	รวมเป็นเงินทั้งสิ้น		48,552 บาท	ครัวเรือนที่ 2 : ชื่อ - สกุล น.แดง น.สิริวิมล บ้านเลขที่ 363 หมู่ 7 ตำบลหนองสังข์ อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว การใช้จ่ายของครัวเรือน <table border="1"> <tr> <td>- ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน</td> <td>เฉลี่ยรายจ่ายประมาณ</td> <td>35,000 บาท</td> </tr> <tr> <td>- ค่าใช้จ่ายของ (PMU)</td> <td>เฉลี่ยรายจ่ายประมาณ</td> <td>810 บาท</td> </tr> <tr> <td>- ค่าเช่า (PMU)</td> <td>เฉลี่ยรายจ่ายประมาณ</td> <td>810 บาท</td> </tr> <tr> <td>รวมเป็นเงินทั้งสิ้น</td> <td></td> <td>36,620 บาท</td> </tr> </table> สภาพอาคารต้นเริ่มการดำเนินการ ภาพหลังดำเนินการ	- ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน	เฉลี่ยรายจ่ายประมาณ	35,000 บาท	- ค่าใช้จ่ายของ (PMU)	เฉลี่ยรายจ่ายประมาณ	810 บาท	- ค่าเช่า (PMU)	เฉลี่ยรายจ่ายประมาณ	810 บาท	รวมเป็นเงินทั้งสิ้น		36,620 บาท
- ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน	เฉลี่ยรายจ่ายประมาณ	35,000 บาท																							
- ค่าใช้จ่ายของ (PMU)	เฉลี่ยรายจ่ายประมาณ	5,026 บาท																							
- ค่าเช่า (PMU)	เฉลี่ยรายจ่ายประมาณ	8,526 บาท																							
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น		48,552 บาท																							
- ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน	เฉลี่ยรายจ่ายประมาณ	35,000 บาท																							
- ค่าใช้จ่ายของ (PMU)	เฉลี่ยรายจ่ายประมาณ	810 บาท																							
- ค่าเช่า (PMU)	เฉลี่ยรายจ่ายประมาณ	810 บาท																							
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น		36,620 บาท																							

จากการนี้ มีการนำข้อมูลผู้เดือดร้อนที่ตกหล่นทั้ง 25 ครัวเรือน เข้าสู่วงประชุมระดับอำเภอ ซึ่งมีหน่วยงานเข้าร่วม ได้แก่ นายอำเภอ พัฒนาชุมชนอำเภอ สำนักงานเกษตรอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น ส่งผลให้มีการติดตามความคืบหน้าอย่างต่อเนื่อง เพื่อประเมินความก้าวหน้าในการแก้ไขปัญหาและการให้ความช่วยเหลือผู้เดือดร้อนที่ตกหล่นในพื้นที่อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้วในมิติด้านที่อยู่อาศัยและการจัดการหนี้สิน และเกิดการเชื่อมโยงทรัพยากรจากหน่วยงานต่าง ๆ

1.1.4 การสนับสนุนการขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการสู่การจัดการตนเอง โดยยกระดับพื้นที่

เดิม 22 จังหวัด และขยายผลพื้นที่ใหม่ 25 จังหวัด มุ่งเสริมสร้างศักยภาพของจังหวัดในการบริหารจัดการทรัพยากร โดยเน้นการทำงานแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาพื้นที่ให้ตรงกับบริบทเฉพาะของแต่ละจังหวัด พร้อมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการกำหนดแผนงานและนโยบาย พัฒนาขบวนการองค์กรชุมชนให้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายจากฐานราก และลดการพึ่งพาการกำกับจากส่วนกลางเพื่อให้จังหวัดสามารถจัดการตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ภาค	22 จังหวัดเดิม	25 จังหวัดขยายผลใหม่
ภาคเหนือ	แม่ฮ่องสอน, เชียงราย, พิชณุโลก, นครสวรรค์	พะเยา, ลำปาง, แพร่, เชียงใหม่, สุโขทัย, กำแพงเพชร
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	หนองคาย, อำนาจเจริญ, กาฬสินธุ์, มุกดาหาร, นครราชสีมา	นครพนม, ขอนแก่น, มหาสารคาม, ศรีสะเกษ, สุรินทร์, ร้อยเอ็ด
ภาคใต้	ชุมพร, นครศรีธรรมราช, พังงา, พัทลุง, ภูเก็ต, กระบี่, ปัตตานี	สตูล, สุราษฎร์ธานี, ยะลา, นราธิวาส
ภาคกลางและตะวันตก	ชัยนาท, สุพรรณบุรี, เพชรบุรี	ลพบุรี, สระบุรี, กาญจนบุรี, สมุทรสงคราม, สิงห์บุรี
ภาคกรุงเทพ ปริมณฑล และตะวันออก	ตราด, ปทุมธานี, ฉะเชิงเทรา	กรุงเทพฯ, สระแก้ว, ระยอง, ปราจีนบุรี

การขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการสู่การจัดการตนเองโดยระดับพื้นที่

ติดตามพื้นที่เดิม
22
จังหวัด

พื้นที่ใหม่
25
จังหวัด

จากการดำเนินงานสนับสนุนการขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการสู่การจัดการตนเองในพื้นที่รวมทั้งสิ้น 47 จังหวัด พบว่ามีความก้าวหน้าในการพัฒนาและจัดการตนเองของจังหวัดในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านการบริหารจัดการทรัพยากร การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย และการเสริมสร้างศักยภาพขบวนองค์กรชุมชนในระดับพื้นที่ โดยมีการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) ศูนย์ประสานงานหรือสำนักงานของขบวนองค์กรชุมชน ทำหน้าที่เป็นกลไกกลางในการบริหารจัดการข้อมูล ประสานภาคี และขับเคลื่อนแผนงานของภาคประชาชนอย่างเป็นระบบ
- 2) โครงสร้างคณะทำงานร่วมระดับจังหวัด ประกอบด้วย ตัวแทนจากภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคการศึกษา และภาคประชาสังคม ร่วมกันวางทิศทางการพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ
- 3) แผนพัฒนาพื้นที่ของภาคประชาชน ระยะ 3-5 ปี และเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาจังหวัดผ่านกลไกความร่วมมือระหว่างคณะทำงาน นำไปสู่กระบวนการจัดทำแผนบูรณาการประเด็นงานสำคัญ เช่น ที่อยู่อาศัย สวัสดิการชุมชน เศรษฐกิจฐานราก การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และประเด็นเฉพาะของพื้นที่ เพื่อให้เกิดทิศทางการพัฒนาที่สอดคล้องกันทั้งในระดับจังหวัดและระดับชุมชน
- 4) มีรูปธรรมการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของจังหวัด เช่น การปรับปรุงที่อยู่อาศัยผู้เดือดร้อน แก้ไขปัญหาหนี้สิน และพัฒนาอาชีพตามศักยภาพพื้นที่ ฯลฯ ซึ่งช่วยให้จังหวัดสามารถขับเคลื่อนการจัดการตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลลัพธ์ที่จับต้องได้ในระดับชุมชน

5) ระบบการหนุนเสริมพื้นที่รูปธรรม ทั้งด้านการพัฒนาองค์ความรู้ การสนับสนุนเครือข่ายผู้นำ ขยายผลพื้นที่ต้นแบบ และติดตามความก้าวหน้าร่วมกัน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้จังหวัดสามารถพัฒนาและ จัดการตนเองได้อย่างมั่นคงและต่อเนื่อง

6) แนวทาง - วิธีการ การจัดตั้งกองทุนกลางระดับจังหวัด โดยออกแบบระบบบริหารจัดการร่วม ระหว่างภาครัฐ-ประชาชน เพื่อเป็นแหล่งทุนแก้ปัญหาเร่งด่วนและสนับสนุนโครงการพัฒนาของชุมชน

การขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการสู่การจัดการตนเอง : จังหวัดตราด

ศูนย์ประสานงาน : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดตราด ตำบลวังกระแจะ อำเภอเมือง จังหวัดตราด

โครงสร้างคณะกรรมการร่วมระดับจังหวัด : จังหวัดตราดใช้ “ขบวนองค์กรชุมชนคนตราด” ทำหน้าที่เป็นกลไกกลางระดับจังหวัด รวมตัวแทนจากภาคประชาชน ภาคประชาสังคม หน่วยงานรัฐ และภาคีเครือข่ายอื่น ๆ เพื่อเสนอแนะนโยบายและแผนพัฒนาจังหวัดที่มาจากความต้องการของชุมชน โดยมีการขับเคลื่อนจาก 7 อำเภอ 43 สภาองค์กรชุมชนร่วมกันในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาระดับจังหวัด

แผนพัฒนาภาคประชาชน และขบวนองค์กรชุมชน จังหวัดตราด 5 ปี (2567 – 2571)

ประเด็นพัฒนาที่ 1 การพัฒนาคนเพื่อรู้ทันการเปลี่ยนแปลง สู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน พัฒนาคุณภาพความเข้มแข็งของสภาองค์กรชุมชนทุกมิติ	ประเด็นพัฒนาที่ 2 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่ดีสู่หลักธรรมาภิบาล การบริหารจัดการที่ดีของสภาองค์กรชุมชน
ประเด็นพัฒนาที่ 3 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เกิดความสมดุลอย่างยั่งยืน อนุรักษ์และฟื้นฟู ปกป้องแหล่งอาหารในทะเลและแหล่งน้ำจืด ป่าชุมชน	ประเด็นพัฒนาที่ 4 การสร้างความมั่นคงทางอาหาร และยา (สมุนไพรท้องถิ่น) โครงการ 1 ตำบล 1 สมุนไพรท้องถิ่น การจัดทำทะเบียนปราชญ์สมุนไพรชุมชน และ จัดทำข้อมูล และจัดตั้งศูนย์สมุนไพรระดับตำบล
ประเด็นพัฒนาที่ 5 การพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้วยเศรษฐกิจและทุนชุมชน คนตราดอยู่ดีมีสุข - การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน - การส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ชุมชน	ประเด็นพัฒนาที่ 6 การแก้ไขที่ดิน ที่ทำกิน ที่อยู่อาศัยด้วยปัจจัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน การพัฒนาที่อยู่อาศัยผ่านโครงการบ้านมั่นคง และบ้านพอเพียง
ประเด็นพัฒนาที่ 7 การปลูกพลเมืองต้นแบบของสังคม ชื่นชมคนทำดี - การสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายการป้องกันและต่อต้านการทุจริต - การส่งเสริมพลเมืองต้นแบบ	

รูปธรรมการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของจังหวัด

ประเด็น	จำนวนตำบล	ชื่อตำบล
พัฒนาคุณภาพชีวิต	7	เทศบาลตำบลตะกวด ตำบลเนินทราย ตำบลแหลมงอบ เทศบาลตำบลน้ำเชี่ยว ตำบลบ่อพลอย เทศบาลตำบลเกาะช้างใต้ ตำบลท่าโสม
กองทุนสวัสดิการชุมชน	2	เทศบาลตำบลเกาะช้างใต้ ตำบลบ่อพลอยตำบลอ่าวใหญ่

บ้านพอเพียง	9	เทศบาลตำบลตะกุง ตำบลท่ากุ่ม ตำบลอ่าวใหญ่ ตำบลหนองคันทรง เทศบาลตำบลน้ำเขียว ตำบลบ่อพลอย ตำบลเนินทราย ตำบลท่าโสม เทศบาลตำบลเกาะช้างใต้
การท่องเที่ยวโดยชุมชน	6	ตำบลแหลมฉบัง ตำบลท่าโสม เทศบาลตำบลตะกุง ตำบลบ่อพลอย เทศบาลตำบลน้ำเขียว เทศบาลตำบลเกาะช้างใต้

ระบบการหนุนเสริมพื้นที่รูปธรรม : พอช. ขบวนการองค์กรชุมชนคนตราด และภาคีเครือข่ายในจังหวัดตราดร่วมกันพัฒนาพื้นที่ต้นแบบในหลายมิติ ได้แก่ บ้านพอเพียง บ้านมั่นคง วิชากิจชุมชน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งทำหน้าที่เป็นพื้นที่สาธิตให้ตำบลและชุมชนอื่นเข้ามาศึกษา แลกเปลี่ยน และถอดบทเรียนเพื่อขยายผลต่อไป พร้อมทั้งมีระบบติดตามและประเมินผลเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การหนุนเสริมพื้นที่รูปธรรมเหล่านี้สะท้อนหลักการเสริมอำนาจชุมชน ที่ไม่ได้พึ่งพาเพียงงบประมาณ แต่เน้นการพัฒนาศักยภาพและการจัดการตนเองในระยะยาว

การจัดตั้งกองทุนกลางระดับจังหวัด : เชื่อมโยงกับกองทุนสวัสดิการชุมชน กองทุนบ้านมั่นคง และกองทุนท้องถิ่นที่มีอยู่เดิม โดยใช้วิธีการรวมกลไกต่างๆ ร่วมกันดำเนินงานเป็นกองทุนกลางระดับจังหวัด บริหารจัดการเงินในพื้นที่ โดยมุ่งเน้นการกำหนดกติกาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โปร่งใส และตรวจสอบได้ เพื่อรองรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานในพื้นที่ และเป็นแหล่งทุนแก้ปัญหาเร่งด่วนและสนับสนุนโครงการพัฒนาของชุมชน

การขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการสู่การจัดการตนเอง : จังหวัดอำนาจเจริญ

ศูนย์ประสานงาน : ห้องประชุมชั้น 3 อาคารมหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตอำนาจเจริญ อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ

โครงสร้างคณะกรรมการร่วมระดับจังหวัด: “ขบวนการองค์กรชุมชนจังหวัดอำนาจเจริญ” ทำหน้าที่เป็นกลไกกลางระดับจังหวัด รวมตัวแทนจากภาคประชาชน ภาคประชาสังคม หน่วยงานรัฐ และภาคีเครือข่ายอื่น ๆ มีเครือข่ายในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมหลากหลาย เช่น เครือข่ายเยาวชนเมืองธรรมเกษตร เครือข่ายป่าชุมชน เครือข่ายสตรีจังหวัด เป็นภาคีพัฒนา ในการขับเคลื่อนธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญสู่เมืองธรรมเกษตร

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดของภาคประชาชน ปี พ.ศ. 2566 – 2570

ประเด็นพัฒนาที่ 1 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีระบบการบริหารจัดการน้ำอุปโภค บริโภค และการเกษตรอย่างทั่วถึงและเพียงพอ	ประเด็นพัฒนาที่ 2 ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต - ส่งเสริมอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง - การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน
ประเด็นพัฒนาที่ 3 ด้านการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม - บูรณาการแผนการทำงานระหว่างหน่วยงาน - สนับสนุนกิจการงานสภาองค์กรชุมชน กองทุนสวัสดิการชุมชน ให้เป็นกลไกกลางในการทำงานระดับจังหวัด	ประเด็นพัฒนาที่ 4 การแก้ไขที่ดิน ที่ทำกิน ที่อยู่อาศัย ด้วยปัจจัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน การพัฒนาที่อยู่อาศัยผ่านโครงการบ้านมั่นคง และบ้านพอเพียง

รูปธรรมการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของจังหวัด

- 1) การบูรณาการข้อมูลและการทำงานร่วมกับภาคีอย่างเป็นระบบ จังหวัดดำเนินการประสานและเชื่อมโยงข้อมูลจากหลายแหล่ง เพื่อวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายและจัดลำดับความสำคัญในการแก้ไขปัญหา เช่น
  - ใช้ข้อมูล TPMAP เพื่อระบุครัวเรือนตกหล่นโดยส่งข้อมูลไปยัง มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ผ่านโครงการแก๊จน เพื่อวิเคราะห์สาเหตุเชิงโครงสร้างและหาแนวทางแก้ปัญหาความยากจนเชิงพื้นที่

- จัดเก็บและบูรณาการข้อมูล ผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยและกลุ่มเปราะบาง เพื่อใช้วางแผนการพัฒนาพื้นที่ที่อยู่อาศัยร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่นและภาคีพัฒนา

2) การจัดเวทีระดับจังหวัด : เวทีสมัชชาประชาชนคนอำนาจเจริญ ปี 2568 เพื่อเปิดพื้นที่ให้ประชาชน ผู้นำชุมชน หน่วยงานรัฐ นักวิชาการ และภาคีที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันจัดลำดับเป้าหมายการพัฒนาในระยะสั้น-กลาง-ยาว ผลที่ได้คือ จังหวัดสามารถจัดทำแผนการขับเคลื่อนเชิงยุทธศาสตร์ที่ตอบโจทย์พื้นที่จริง และมีการ ติดตามประเมินความก้าวหน้าเป็นระยะ ผ่านเวทีกลางระดับจังหวัด รวมถึงปรับปรุงแผนตามผลการดำเนินงานและข้อมูลใหม่ที่ได้

ระบบการหนุนเสริมพื้นที่รูปธรรม : พอช. ขบวนองค์กรชุมชนจังหวัดอำนาจเจริญ สนับสนุนให้เกิดพื้นที่ต้นแบบในมิติต่าง ๆ รวมถึงมีการจัดทำธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญ เพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดอำนาจเจริญเป็นเมืองธรรมเกษตร ทำให้การพัฒนาจังหวัดมีทิศทางที่ชัดเจนขึ้น ตอบโจทย์ปัญหาและศักยภาพของพื้นที่จริง

การจัดตั้งกองทุนกลางระดับจังหวัด : กองทุนเมืองธรรมเกษตร (กองทุนเกลือ บุญนี้มีแต่ให้) โดยบูรณาการความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี และกองทุนพัฒนาสวัสดิการผู้นำจังหวัดอำนาจเจริญ เป็นการดูแลสวัสดิการของแกนนำในจังหวัดอำนาจเจริญ

โดยมีรายละเอียดผลการดำเนินงานของแต่ละจังหวัดต่อไปนี้

ภาคเหนือ 10 จังหวัด

ผลการดำเนินงาน จังหวัดเดิม 4 จังหวัด	แม่ฮ่องสอน พัฒนาระบบข้อมูลแก้ปัญหาคความยากจน โดยมีคณะทำงานยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด เป็นกลไกกลางเชื่อมโยงภาคีท้องถิ่นและภายนอก ขับเคลื่อนโมเดลพัฒนาชุมชน (เช่น พริกกระเทียม, บุกแก้งจน) สร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนและระบบรับซื้อผลผลิต ทำให้ครัวเรือนยากจนได้รับรายได้และสวัสดิการในพื้นที่เป้าหมาย เชียงราย จัดทำ “ธรรมนูญเชียงรายล้านนาแห่งความสุข” กำหนดยุทธศาสตร์หลัก 12 ประเด็น จัดเวทีระดับจังหวัด (สมัชชาจังหวัด) และแนวคิด “1 จังหวัด 1 โครงการ” จัดลำดับปัญหาและออกแบบมาตรการเชิงนโยบาย บูรณาการข้อมูลพื้นที่ร่วมกับภาคี ยกระดับประเด็นสำคัญในพื้นที่ทั้งมลพิษ และภัยพิบัติ ขับเคลื่อนสู่นโยบายสาธารณะและเป็นวาระร่วมของจังหวัด พิษณุโลก วางแผนรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศสำหรับกลุ่มเปราะบาง ออกแบบกลไกคุ้มครองและช่วยเหลือในสถานการณ์ภัยพิบัติ ด้านเศรษฐกิจมีคณะทำงานเครือข่ายภาคประชาชน เป็นกลไกกลาง ส่งเสริมโครงการเศรษฐกิจชุมชน เช่น เลี้ยงไก่พื้นบ้าน, ข้าวแพลอยน้ำ เน้นการมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนและหน่วยงานท้องถิ่น นครสวรรค์ Kick off “สวรรค์ของคนทุกคน” จัดทำธรรมนูญพัฒนาจังหวัดที่ยั่งยืน ตั้ง “กองทุนกลาง” และกลไกสภาพลเมือง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต 7 ประเด็นหลัก ขับเคลื่อนโครงการต้นแบบด้านสังคมสูงวัย (LTC) โดยบูรณาการสาธารณสุข-อปท.-สภาองค์กรชุมชน พัฒนาระบบ Care Manager/Care Giver สร้างทีมดูแลและธรรมาภิบาลระดับอำเภอ เป็นต้นแบบการดูแลผู้สูงอายุครบวงจรของพื้นที่
ผลการดำเนินงาน จังหวัดใหม่ 6 จังหวัด	พะเยา เครือข่าย “สร้างบ้านแปงเมืองพะเยา” บูรณาการกับหน่วยงานภาครัฐและท้องถิ่นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกมิติ เน้นการเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานราก ลดหนี้สินเรื้อรัง และพัฒนากลไกชุมชน เช่น ธนาคารหมู่บ้านและสหกรณ์ ด้านสังคมส่งเสริมสวัสดิการและการดูแลกลุ่มเปราะบาง ด้านสิ่งแวดล้อมจัดการทรัพยากรแบบมีส่วนร่วม พร้อมพัฒนาระบบรองรับสังคมสูงวัยร่วมกับ พมจ. และภาคีท้องถิ่น ทำให้จังหวัดมีรูปแบบพัฒนาแบบบูรณาการที่ครอบคลุมเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และผู้สูงอายุ

ภาคเหนือ 10 จังหวัด

ลำปาง ขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการสู่การจัดการตนเอง ด้วยการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาคียุทธศาสตร์ เช่น ขับเคลื่อนงานร่วมกับ สสส. ไฟฟ้าสหมหายใจลำปาง ส่งเสริมการบริหารจัดการปัญหาหมอกควัน ไฟป่า และพื้นที่เกษตรจังหวัดลำปาง เพื่อแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันอย่างบูรณาการใช้ข้อมูลโครงการ TPMPAP เป็นฐานข้อมูลขับเคลื่อนกิจกรรม ต่อยอดโมเดลเศรษฐกิจชุมชนและตลาดท้องถิ่น

แพร่ สมัชชาเครือข่ายสวัสดิการชุมชนจังหวัดแพร่ มุ่งเน้นการขับเคลื่อนจังหวัดจัดการตนเองผ่านการพัฒนาให้เกิดกองทุนกลางในระดับจังหวัด สนับสนุนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของเครือข่ายขบวนองค์กรชุมชนจังหวัดแพร่ เพื่อพัฒนาระบบการเงินชุมชนที่เข้มแข็ง โดยขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยเยาวชนขับเคลื่อนงาน เป็นแหล่งสร้างงานและรายได้ในชุมชน

เชียงใหม่ เชื่อมโยงแผนพัฒนาระดับจังหวัด-กลุ่มจังหวัด แลกเปลี่ยนแนวทางสนับสนุนเครือข่ายองค์กรชุมชน และกำหนดแนวทางปฏิบัติการร่วมเชิงพื้นที่ เพื่อขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการสู่การจัดการตนเอง ใช้เวทีระดับจังหวัดขับเคลื่อนนโยบาย เช่น การแก้ปัญหาฝุ่น และไฟป่า และพัฒนาเครือข่าย CSR-ภาคประชาสังคม ทำให้แผนยุทธศาสตร์มีความยืดหยุ่นและเชื่อมโยงหน่วยงาน

สุโขทัย ขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนโดยใช้เวทีกลางร่วม บูรณาการระหว่างชุมชน ภาครัฐ และเอกชน ผ่านองค์กรชุมชนลูกพ่อขุนรามเป็นแกนหลัก นำข้อมูลชุมชนมาวิเคราะห์เพื่อออกแบบกิจกรรมเชิงพื้นที่ ส่งเสริมศักยภาพผู้นำและเยาวชน สร้างต้นแบบโครงการเชิงรูปธรรม และเชื่อมโยงนโยบายจังหวัด สู่การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและขับเคลื่อนการพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน

กำแพงเพชร ขับเคลื่อนงานจังหวัดจัดการตนเอง โดยใช้สภาองค์กรชุมชนตำบลเป็นเวทีกลาง ส่งเสริมการประกาศใช้ธรรมนูญกองทุนสวัสดิการชุมชน พร้อมจัดทำบันทึกความร่วมมือและสร้างกองทุนต้นแบบ 3 แห่ง ได้แก่ ตำบลทรงธรรม ตำบลระหาร และตำบลหนองคล้า เป็นพื้นที่นำร่อง และบูรณาการแผนงานร่วมกับหน่วยงานภาคี เพื่อสนับสนุนการพัฒนาตำบลด้านสังคม เศรษฐกิจ และทรัพยากรธรรมชาติ สร้างผู้นำชุมชนรุ่นใหม่ และเชื่อมโยงผลลัพธ์สู่ยุทธศาสตร์จังหวัดอย่างยั่งยืน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 11 จังหวัด

หนองคาย สภาองค์กรชุมชนจังหวัดร่วมกับ อปท. กษชาต พมจ. และหน่วยงานทหาร จัดตั้ง “ศูนย์กลางช่วยเหลือผู้ประสบภัยจังหวัดหนองคาย” ใช้ข้อมูล TPMPAP และแผนชุมชนคัดกรองครัวเรือนเดือดร้อน จัดตั้งครัวกลางและสำรวจบ้านเรือนเสียหายเพื่อฟื้นฟูหลังน้ำท่วม พร้อมผลักดันแนวทางจังหวัดจัดการตนเอง โดยใช้พลังภาคประชาชนเป็นแกนกลางเชื่อมประสานภาครัฐในการบริหารจัดการภัยพิบัติอย่างยั่งยืน

ผลการดำเนินงานจังหวัดเดิม 5 จังหวัด

อำนาจเจริญ สร้างกลไกระดับจังหวัดร่วมกับภาคีท้องถิ่น ผลักดันประเด็นสวัสดิการและการพัฒนาอาชีพในชุมชนผ่านเวทีพื้นที่กลางและอบรมเสริมความเข้มแข็งแกนนำท้องถิ่น “สมัชชาประชาชนคนอำนาจเจริญ” ภายใต้หัวข้อ “1 ทศวรรษอำนาจเจริญเมืองธรรมเกษตร สุขชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง” โดยรวบรวมจัดทำเสนอเชิงนโยบายในประเด็นสำคัญของจังหวัด เช่น ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น ความมั่นคงทางอาหาร รวมถึงมอบธงสัญลักษณ์เมืองธรรมเกษตรให้เยาวชนเพื่อสร้างความต่อเนื่องในการพัฒนาจังหวัดต่อไป

กาฬสินธุ์ พัฒนากลไกระดับอำเภอ-ตำบล ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจัดทำแผนตำบล และเชื่อมโยงกองทุนสวัสดิการชุมชน ส่งเสริมกิจกรรมเศรษฐกิจฐานรากและพัฒนาความเข้มแข็งของผู้นำท้องถิ่น จัดทำข้อมูลชุมชน-ธรรมนูญตำบล นำร่องจาก “ตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง (Sandbox)” ร่วมกับโครงการวิจัยแก้จนมุ่งหวังการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนกาฬสินธุ์

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 11 จังหวัด

มุกดาหาร ขับเคลื่อนด้วยเวทีระดับอำเภอ/ตำบลและเครือข่ายภาคี ทบพทวนยุทธศาสตร์จังหวัดและผลักดันโครงการที่ตอบโจทย์ปัญหาพื้นที่ เช่น การพัฒนาอาชีพและการจัดการทรัพยากรท้องถิ่น บูรณาการความร่วมมือหลายฝ่ายเพื่อแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย จัดกิจกรรม “บ้านสร้างสุข มุกดาหาร 36 ปี” สำรองและคัดเลือกครัวเรือนผู้เดือดร้อน ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม ระดมทรัพยากรและงบประมาณซ่อมสร้างบ้านให้กับผู้ด้อยโอกาส บูรณาการขับเคลื่อนงานจังหวัดจัดการตนเองใช้พลังชุมชนเป็นศูนย์กลาง เชื่อมโยงภาคีทุกระดับเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างคุณภาพชีวิตที่มั่นคงให้กับคนมุกดาหาร

นครราชสีมา ใช้กลไกเวทีกลางและคณะทำงานเชิงประเด็น เชื่อมโยงแผนตำบลกับการพัฒนาจังหวัด ส่งเสริมโครงการสร้างรายได้และสวัสดิการชุมชน ขยายผลโมเดลพื้นที่นำร่องเป็นวงกว้าง ประเมินความสำเร็จการขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการสู่จังหวัดจัดการตนเอง โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เป็นแนวทางพัฒนาการจัดการตนเองของจังหวัด ผลจากการดำเนินงาน คือ การพัฒนาไกลกลางระดับจังหวัดให้มีความเข้มแข็ง นำบทเรียนที่ผ่านมามาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ พร้อมทั้งวางระบบข้อมูลชุมชน พัฒนาระบบบริหารจัดการและจัดตั้งกองทุนกลางเพื่อสนับสนุนการทำงานด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

นครพนม พัฒนากลไกร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่น เน้นการใช้ข้อมูลชุมชนวิเคราะห์ปัญหา จัดระบบกองทุนและขับเคลื่อนกิจกรรมเพื่อเพิ่มความมั่นคงทางรายได้ให้ครัวเรือนเปราะบาง เปิดศูนย์ประสานงานขบวนการองค์กรชุมชนและทบพทวนแผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงการพัฒนาจังหวัดจัดการตนเองผ่านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่นเป็นฐานการพัฒนาและบูรณาการแผนร่วมกับหน่วยงานระดับจังหวัดขับเคลื่อนการพัฒนา โดยเรื่องแรกที่ดำเนินการ คือ การแก้ไขปัญหาที่ดินและที่อยู่อาศัยในที่ดินป่าสงวนแห่งชาติป่าดงเซกา แปลงที่ 2 ขับเคลื่อนให้ประชาชนในพื้นที่ที่ดินทำกินมั่นคง-ยั่งยืน

ขอนแก่น ขับเคลื่อนโดยเวทีสภาองค์กรชุมชนระดับจังหวัด ใช้ TPMAP จัดลำดับปัญหาและออกแบบแผนพัฒนาชุมชน เชื่อมมหาวิทยาลัยและภาคีสนับสนุนงานเทคนิคและการตลาด จัดทำ 5 ยุทธศาสตร์พัฒนาชุมชน และจัดตั้ง “สมาคมพัฒนาขบวนการองค์กรชุมชนจังหวัดขอนแก่น (KNA)” เป็นกลไกบูรณาการ

มหาสารคาม ใช้กลไก “สภาอภัยแก่เบี่ยงเบนคนมหาสารคาม” ปรับการทำงาน 5 ด้าน เช่น พัฒนาเครือข่ายจัดทำข้อมูลชุมชน รับมือภัยพิบัติ และสื่อสารสร้างสรรค์ พัฒนาเครือข่ายผู้นำชุมชนและกองทุนชุมชน เสริมธุรกิจชุมชนและทักษะอาชีพ ส่งเสริมนวัตกรรมท้องถิ่นและการรวมแผนชุมชนเข้าสู่แผนจังหวัด

ศรีสะเกษ ทบพทวนวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด เพื่อเชื่อมโยงข้อเสนอเชิงนโยบายจากพื้นที่ต่าง ๆ และเตรียมกรอบสู่การประชาพิจารณ์และเสนอแผนต่อจังหวัด เป็นการบูรณาการระหว่างภาคประชาชน ภาควิชาการ และภาคีเครือข่ายสนับสนุนการขับเคลื่อนศรีสะเกษสู่จังหวัดจัดการตนเองอย่างยั่งยืน บูรณาการแผนพัฒนาภาคประชาชนกับนโยบายจังหวัด เน้นการพัฒนายุทธศาสตร์เศรษฐกิจชุมชน การจัดการทรัพยากร และสร้างเครือข่ายหนุนเสริมชุมชนเปราะบาง

สุรินทร์ ส่งเสริมเวทีชุมชนระดับตำบล เชื่อมโยงการจัดทำแผนความเข้มแข็งกองทุนท้องถิ่น และพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นช่องทางเพิ่มรายได้แก่ครัวเรือนเป้าหมาย ระดมความคิดเห็นและทบพทวนแผนพัฒนาจังหวัดแบบมีส่วนร่วม โดยกระบวนการรับฟังปัญหาและความต้องการจากชุมชน/ตำบล/อำเภอ พร้อมจัดทำฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ เชื่อมโยงร่างแผนภาคประชาชนกับแผนพัฒนาจังหวัดและยุทธศาสตร์ชาติ ผ่าน

ผลการ
ดำเนินงาน
จังหวัดใหม่
6 จังหวัด

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 11 จังหวัด

เวทีบูรณาการทุกภาคส่วน นำไปสู่การขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการจัดการตนเอง โดยมีเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ตอบโจทย์ประชาชน ผลักดันแนวทางกินอิม นอนอิม ทุนมี หนี้ลด

ร้อยเอ็ด ขับเคลื่อนผ่านโมเดล “สาเกตนคร” ออกแบบแนวทางพัฒนาระดับจังหวัด-อำเภอ เตรียมจัดสมัชชาองค์กรชุมชน สร้างคนรุ่นใหม่และแกนนำพื้นที่ ใช้ฐานข้อมูลปัญหาพื้นที่จัดลำดับความสำคัญ ขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมอาชีพและสวัสดิการชุมชนเชิงพื้นที่

ภาคใต้ 11 จังหวัด

ชุมพร บูรณาการสมัชชาระดับจังหวัด รวบรวมและพัฒนาข้อเสนอด้านการพัฒนาจังหวัดจากเครือข่ายสภาองค์กรชุมชนระดับอำเภอ เชื่อมโยงความต้องการของชุมชนแต่ละพื้นที่ นำเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อส่งเสริมจังหวัดจัดการตนเองและการพัฒนาที่ยั่งยืน

นครศรีธรรมราช บูรณาการประเด็นสำคัญ เช่น ที่ดินทำกิน ที่อยู่อาศัย พื้นฟูกลุ่มเปราะบาง และส่งเสริมเกษตรปลอดภัย มีการจัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสภาวะ เพื่อเป็นกลไกกลางเชื่อมทุกภาคส่วน ยึดกรอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิรูป พ.ศ. 2553 เป็นแนวทาง ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรม จัดทำ “แผนพัฒนาภาคประชาชน” เพื่อรวบรวมปัญหาและศักยภาพที่ต้องการการสนับสนุนอย่างเร่งด่วน นำเสนอต่อทุกภาคส่วนในงานสมัชชาคนคอน เพื่อขับเคลื่อนงานในพื้นที่ต่อไป

พังงา กำหนดทิศทางการพัฒนาเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชุมชนท้องถิ่น ภายใต้วิสัยทัศน์ “ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เศรษฐกิจยั่งยืน พื้นีวิถีวัฒนธรรม นำการเรียนรู้สู่เมืองปลอดภัย พังงาแห่งความสุข” เป้าหมายสำคัญคือการก้าวสู่ “จังหวัดจัดการตนเอง” เน้นการใช้ศักยภาพพื้นที่และชุมชนเป็นฐานการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือการพัฒนาไปสู่ “เมืองอัจฉริยะ” ที่ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดี ควบคู่กับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น

ผลการดำเนินงาน

จังหวัดเดิม

7 จังหวัด

พัทลุง เดินหน้า “มหานครแห่งความสุข” เน้นทุนชุมชน ข้อมูลพื้นที่ ผลักดันกองทุนจังหวัด และประกาศ “ปฏิญญาเมืองลุง” ตั้งเป้าสู่จังหวัดจัดการตนเองปี 2575 จัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนชุมชนเป็นกลไกกลาง บูรณาการมหาวิทยาลัยและหน่วยงานรัฐ ผลักดันแผนพัฒนาจากฐานข้อมูลชุมชนสู่การขอรับการสนับสนุนระดับจังหวัด

ภูเก็ต “ภูเก็ตเกาะสวรรค์สู่จังหวัดจัดการตนเอง” ผ่าน 4 ด้านหลัก ได้แก่ (1) พัฒนากลไกบริหารและการวางแผนระยะยาว (2) ยกระดับคุณภาพชีวิต (ที่อยู่อาศัย สวัสดิการ การพัฒนาคน) (3) สร้างกลไกความร่วมมือและเวทีติดตามผล และ (4) จัดตั้งกองทุนพัฒนาจังหวัด มุ่งเน้นการท่องเที่ยวชุมชนและการจัดการทรัพยากรให้สอดคล้องกับแผนจังหวัด

กระบี่ จัดทำข้อเสนอนโยบายในหลากหลายประเด็นงาน ทั้งสวัสดิการชุมชน ที่อยู่อาศัยและแนวทางแก้ไขปัญหาเกษตรกรเป็นการขับเคลื่อนให้เกิดวาระสมัชชากระบี่อยู่เย็นเป็นสุข เพื่อสร้างพลังความร่วมมือทุกภาคส่วน ค้นหาพื้นที่ผลักดันให้เป็นโมเดลต้นแบบที่จะต่อยอดผลักดันสู่นโยบายระดับชาติในอนาคต

ปัตตานี พัฒนากลไกร่วมกับภาคประชาสังคมและหน่วยงานรัฐ เน้นการคืนพื้นที่สวัสดิการและฟื้นฟูกิจกรรมเศรษฐกิจชุมชน พร้อมสร้างกลไกติดตามผลในระดับตำบล ใช้ “พื้นที่กลางระดับจังหวัด” เชื่อมโยงภาคส่วน ขับเคลื่อนประเด็นที่อยู่อาศัย สวัสดิการ และคุณภาพชีวิต ด้วย พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชน

ภาคใต้ 11 จังหวัด

ผลการดำเนินงาน จังหวัดใหม่ 4 จังหวัด

สตูล ขับเคลื่อนสู่ “จังหวัดจัดการตนเอง” ด้วยการสร้างฐานข้อมูลกลางเชื่อมโยงทุกภาคส่วน พร้อมพัฒนากระบวนการพูดคุย วิเคราะห์ และใช้เทคโนโลยี AI เพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บและแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างสะดวก ฝึกอบรมประชาชนใช้งานระบบและส่งเสริมการนำข้อมูลไปใช้จริงในการวางแผนพัฒนา ทั้งด้านเศรษฐกิจและสาธารณสุข พร้อมทั้งกำหนดให้มีการตรวจสอบและอัปเดตข้อมูลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้จังหวัดสามารถวางนโยบายและแก้ปัญหาบนพื้นฐานข้อมูลที่ถูกต้องและทันสมัย

สุราษฎร์ธานี รวบรวมปัญหาและความต้องการจากกลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่ เช่น ชาดิพันธุ์ ที่ดินทำกิน ภัยพิบัติ และที่อยู่อาศัย นำมาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์จังหวัด มีเวทีประชาพิจารณ์ และได้รับการสนับสนุนจากนักวิชาการท้องถิ่นในการยกร่างแผนพัฒนาจังหวัดระยะ 5 ปี โดยแผนภาคประชาชนได้รับการบรรจุเข้าสู่แผนพัฒนาจังหวัด ทั้งด้านศักยภาพเครือข่าย สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ คุณภาพชีวิต และที่อยู่อาศัย สะท้อนระบบการพัฒนาที่ประชาชนมีส่วนร่วมและสามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาจังหวัดได้ด้วยตนเอง

ยะลา ขับเคลื่อนการพัฒนา “จังหวัดจัดการตนเอง” ผ่านแผนงานที่จัดทำโดยชุมชนและเครือข่ายครอบคลุมการส่งเสริมอาชีพเกษตรอินทรีย์และการแปรรูป การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสุขภาพ การแก้ปัญหาที่อยู่อาศัย และการสร้างสวัสดิการอาหารปลอดภัย กำหนดการขับเคลื่อนทั้งระยะสั้นในการบรรจุแผนชุมชนสู่เวที อปท. และจังหวัด ระยะกลางประสานหน่วยงานภาครัฐสนับสนุน และระยะยาวบูรณาการเข้าสู่ยุทธศาสตร์จังหวัดและกลุ่มจังหวัด

นราธิวาส ขับเคลื่อนการพัฒนาบนฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีในพื้นที่ ชุมชนมีบทบาทในการกำหนดแผนแก้ปัญหา ทั้งด้านอาชีพ รายได้ ความปลอดภัย และคุณภาพชีวิต โดยใช้เวทีสมัชชาจังหวัดในการขับเคลื่อนประเด็นงานต่างๆ และบูรณาการแผนร่วมกับหน่วยงานภาคีในพื้นที่ มุ่งหวังให้เสียงของประชาชนถูกบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัด หน่วยงานภาครัฐและองค์กรชุมชนร่วมกันใช้ทรัพยากร ความรู้ และเครือข่ายในการขับเคลื่อนสะท้อนแนวทาง “จังหวัดจัดการตนเอง” ที่ประชาชนเป็นศูนย์กลาง และรัฐเป็นผู้สนับสนุน

ภาคกลางและตะวันตก 8 จังหวัด

ผลการ ดำเนินงาน จังหวัดเดิม 3 จังหวัด

ชัยนาท กลไกภาคีเครือข่ายชุมชนในพื้นที่ มีสภาองค์กรชุมชนเป็นฐานสำคัญสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมกำหนดทิศทางอนาคตและแผนพัฒนาของชุมชน รวมถึงประสานการทำงานกับหน่วยงานอื่นๆ เช่น สสส. กสศ. และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ให้เป็นกลไกขับเคลื่อนนโยบายจากฐานราก สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของพื้นที่

สุพรรณบุรี ดำเนินงานร่วมกับส่วนราชการในระดับจังหวัด ยกกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนกลุ่มเปราะบาง โดยนำข้อมูลพื้นที่ประกอบการเสนอโครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2566 – 2585) และเชื่อมโยงกับแผนปฏิบัติการปีงบประมาณ 2569 มุ่งเน้นการบูรณาการข้อเสนอจากหน่วยงานในพื้นที่ ผ่านกลไกภาคีความร่วมมือ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมในระดับจังหวัด

เพชรบุรี สภาองค์กรชุมชนตำบล เป็นกลไกขับเคลื่อนชุมชน ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและภาคีที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนกิจกรรมตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน โดยขับเคลื่อนงานผ่านเวทีประชุมและเวทีพูดคุยประชาชน เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน สำรวจข้อมูลชุมชน และรับฟังความต้องการของประชาชน มีระบบจัดเก็บข้อมูลกลาง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงและใช้งานข้อมูล และนำเสนอแผนพัฒนา

ภาคกลางและตะวันตก 8 จังหวัด

ชุมชนต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์จังหวัดด้านความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย โดยได้รับงบประมาณสนับสนุน 1.2 ล้านบาท

ผลการ
ดำเนินงาน
จังหวัดใหม่
5 จังหวัด

ทบทวน สืบค้นข้อมูลผู้เดือดร้อนแบบเจาะจงครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ และมีระบบจัดเก็บข้อมูลกลางเข้าถึงง่าย สื่อสารและเผยแพร่ข้อมูลผ่านช่องทางออนไลน์ เชื่อมโยงกับหน่วยงานต่าง ๆ เปิดพื้นที่กลางระดับจังหวัดทั้งเชิงประเด็นและเชิงพื้นที่ เพื่อรายงานผล รับฟังปัญหา และระดมแนวทางแก้ไขจัดทำแผนและข้อเสนอทางนโยบาย เสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กระบวนการทั้งหมดเชื่อมโยงกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และการพัฒนาตามยุทธศาสตร์จังหวัด

สรุป ขับเคลื่อนงานโดยภาคประชาชนเป็นแกนหลัก เช่น ผู้แทนขบวนองค์กรชุมชนตำบล สวัสดิการชุมชน บ้านมั่นคง บ้านพอเพียง และเศรษฐกิจชุมชน โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ พมจ. อบจ. ภาคประชาสังคม การศึกษา และเอกชน เช่น เครือข่ายสภาองค์กรชุมชน, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, มูลนิธิ SCG และบริษัท ซีพี ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและพัฒนาร่วมมือแบบมีส่วนร่วม สอดคล้องกับแนวคิดจังหวัดจัดการตนเอง

กาญจนบุรี ภาคประชาชนร่วมกำหนดเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด ใช้เวทีสภาองค์กรชุมชนตำบล วิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน สืบค้นข้อมูลชุมชน และรับฟังความต้องการของประชาชน เวทีพูดคุยและทบทวนยุทธศาสตร์จังหวัด เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาและรายงานผลการขับเคลื่อนงานนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์และทิศทางการพัฒนาของจังหวัด

สมุทรสงคราม ภาคประชาชนและภาครัฐร่วมกันวางแผนโครงการสร้างความมั่นคงทางอาหารและชุมชนเข้มแข็ง ผ่านการจัดตั้งศูนย์ประสานงานการพัฒนาระบบสุขภาพของชุมชน เพื่อขับเคลื่อนความสุขและคุณภาพชีวิตของทุกเพศ ทุกวัยในชุมชน ใช้การท่องเที่ยวยุทธศาสตร์เป็นเครื่องมือในการพัฒนาพื้นที่ สร้างความเข้มแข็งของตำบล โดยจัดทีมพี่เลี้ยงและเวทีประชาคมตำบล วิเคราะห์ปัญหาความต้องการระดับตำบลนำไปสู่การวางแผนดำเนินงานร่วมกันในทุกระดับและสื่อสารข้อมูลการขับเคลื่อนงานร่วมกัน

สิงห์บุรี ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นรากฐานของการพัฒนาประชาธิปไตยและสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นสนับสนุนให้ผู้นำชุมชน ภาคประชาสังคม และหน่วยงานภาคี ทำงานร่วมกันกำหนดเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาร่วมกัน โดยสร้างกลไกกลางและเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อบูรณาการทรัพยากรและแนวทางการพัฒนาในระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด เน้นการใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง ให้ชุมชนรับรู้และตระหนักถึงอำนาจในการจัดการปัญหาและกำหนดแผนพัฒนาของตนเอง การขับเคลื่อนแบบบูรณาการนี้ช่วยทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชน ส่งเสริมชุมชนจัดการตนเองและความเข้มแข็งของประชาคมท้องถิ่น

ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก 7 จังหวัด

ผลการ
ดำเนินงาน
จังหวัดเดิม
3 จังหวัด

ตราด สร้างความร่วมมือระดับจังหวัด โดยเชื่อมโยงความต้องการของคนในพื้นที่กับนโยบายระดับจังหวัดของส่วนราชการ ผ่านการสร้าง “พื้นที่กลางระหว่างภาครัฐและประชาชน” เป็นกลไกประสานงานที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของพื้นที่ โดยยึดหลักประชาชนเป็นศูนย์กลาง ใช้พื้นที่เป็นฐานและบูรณาการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดผลลัพธ์ร่วมกันอย่างยั่งยืน

ปทุมธานี เวทีปฏิบัติการ “ตำบลต้นแบบมีแผนที่ดี” สภาองค์กรชุมชนตำบลบึงทองหลาง เพื่อส่งเสริมการพัฒนาจากฐานราก เชื่อมโยงเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการที่ดี ให้ชุมชนพึ่งพาตนเองพัฒนาคุณภาพชีวิต และสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

ภาคกรุงเทพฯ ปริมาณพลและตะวันออก 7 จังหวัด

ฉะเชิงเทรา เวนท์ ‘ถักทอเครือข่ายขบวนองค์กรชุมชน’ ภายใต้ “แปดริ้วเมืองแห่งการเรียนรู้ สู่มืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน” เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน โดยเชื่อมโยงภาคประชาชน ภาครัฐ และภาคธุรกิจ ร่วมวางแผนรับมือวิกฤตโลกร้อน พร้อมพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อย่างเป็นระบบ

กรุงเทพฯ เวนท์ส่งเสริมการขับเคลื่อนจังหวัดจัดการตนเองเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาค ใช้ข้อมูลเป็นฐานในการวางแผนและตัดสินใจเชิงนโยบายเพื่อสร้างระบบบริหารจัดการเมืองที่ยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก สสส. ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการพัฒนาด้านสุขภาพของชุมชน 1,500,000 บาท

สระแก้ว พัฒนากลไกกลางระดับจังหวัด บูรณาการการทุกมิติและมีเวทีกลางรวบรวมและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อสังเคราะห์เป็นแผนพัฒนาภาคประชาชนระดับจังหวัด ซึ่งปัจจุบันมีคนรุ่นใหม่เข้ามามีส่วนร่วมในด้านการจัดทำข้อมูล สื่อสารประชาสัมพันธ์ ทำให้จังหวัดสระแก้วมีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องในการขับเคลื่อนสู่การเป็นจังหวัดจัดการตนเอง

ระยอง ขับเคลื่อนงานผ่านข้อเสนอสำคัญ 5 ประเด็นเน้นการสนับสนุนกองทุนต่าง ๆ เพื่อเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัย เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสวัสดิการ สืบสวนข้อมูลผู้เดือดร้อน บูรณาการแผนพัฒนาตำบลกับแผนพัฒนาจังหวัด และสนับสนุนงบประมาณจากท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาเป้าหมายจังหวัดร่วมกับเครือข่ายพัฒนาเมืองระยอง ภายใต้ยุทธศาสตร์ “1 เมือง 2 ยุทธศาสตร์” เน้นสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาคี เพื่อให้การพัฒนาชุมชนมีความมั่นคงและยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

ปราจีนบุรี มุ่งขับเคลื่อนจังหวัดจัดการตนเอง เน้นเกษตรปลอดภัยและพัฒนาความมั่นคงด้านอาหาร สนับสนุนกองทุนชุมชนและสวัสดิการท้องถิ่นเพื่อเสริมฐานชุมชนให้เข้มแข็ง บูรณาการแผนพัฒนาตำบลกับแผนจังหวัดสำหรับการเชื่อมโยงกับหน่วยงานภาคีทั้งภาครัฐและเอกชน

ผลการ
ดำเนินงาน
จังหวัดใหม่
4 จังหวัด

สรุปสถานะรายงานผลจังหวัดจัดการตนเอง ปี 2568

<https://dg.th/bafknrxvu>

1.2 การพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตชุมชนท้องถิ่น

1.2.1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท 262 ตำบล/เมืองใน 77 จังหวัด

รวมกรุงเทพมหานคร เป็นการต่อยอดการพัฒนาในพื้นที่ที่มีการพัฒนาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยชุมชนมีแผนแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิต และรูปธรรมการช่วยเหลือทางสังคมในการดูแลสมาชิกและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในชุมชนให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถพึ่งพาตนเอง มีระบบช่วยเหลือทางสังคมในการดูแลสมาชิกในชุมชนและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส

โดยเกิดกลไกและแผนแก้ไขปัญหาความยากจนและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ระบบการช่วยเหลือทางสังคมที่เหมาะสม เช่น การพัฒนาอาชีพ แปรรูปผลผลิต และสร้างความมั่นคงทางอาหาร

นอกจากนี้ ชุมชนยังมีรูปธรรมการช่วยเหลือทางสังคมในการดูแลสมาชิกและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในชุมชนของแต่ละภูมิภาค อันเป็นผลจากการมีแผนพัฒนาและกลไกการขับเคลื่อนที่เข้มแข็งและเชื่อมโยงกับทุกภาคส่วนในพื้นที่ ดังนี้

▶ ภาคเหนือ 50 ตำบล/เมือง 17 จังหวัด	▶ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 50 ตำบล/เมือง 20 จังหวัด	▶ ภาคใต้ 50 ตำบล/เมือง 14 จังหวัด
▶ ภาคกลางและตะวันตก 50 ตำบล/เมือง 13 จังหวัด	▶ ภาคกรุงเทพปริมณฑลและตะวันออก 50 ตำบล/เมือง 13 จังหวัด	▶ เครือข่ายภาคประชาสังคม 12 ตำบล/เมือง

การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย ตำบลหนองตากยา จังหวัดกาญจนบุรี

ศูนย์กระจายสินค้าชุมชน เป็นการเชื่อมโยงระบบเศรษฐกิจชุมชนแบบครบวงจร ตั้งแต่การผลิตวัตถุดิบ จัดหาสินค้า การบริการที่เกี่ยวข้องกับชุมชน การแปรรูปวัตถุดิบ การกระจายสินค้า การบริโภค จัดจำหน่าย การตลาด และการจัดสรรผลประโยชน์ที่ทุกภาคส่วนร่วมกันพัฒนา โดยศูนย์กระจายสินค้าและบริการของชุมชน “การสร้างความมั่นคง ยั่งยืนให้กับเศรษฐกิจชุมชนได้ ต้องมีการส่งเสริมระบบเศรษฐกิจฐานราก เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นมีการผลิต และระบบการตลาดที่ครบวงจร” ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล มียุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์เน้นตอบโจทย์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ผ่านการส่งเสริมเศรษฐกิจระดับชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการแข่งขัน สามารถพึ่งพาตนเองได้ ยกกระดับมาตรฐานการครองชีพและความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น โดยทุกคนได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม โดยศูนย์กระจายสินค้าแห่งนี้จะรองรับและกระจายสินค้าไปยังหมู่บ้านต่างๆ ในตำบล โดยประชาชนเป็นเจ้าของร่วมกันผ่านการถือหุ้น ถือเป็นการสร้างความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมการบริโภคสินค้าภายในชุมชน และสร้างทุนภายในของชุมชน

การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย ตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล จังหวัดกำแพงเพชร

การแปรรูปมะนาว : สภาองค์กรชุมชนตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล ดำเนินการพัฒนาอาชีพและยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกมะนาว ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญของพื้นที่ มีพื้นที่เพาะปลูกกว่า 6,000 ไร่ แต่ประสบปัญหาผลผลิตตกต่ำและรายได้ไม่มั่นคง เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ได้ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มเป็น กลุ่มแปรรูปมะนาวชุมชน เพื่อกำหนดราคาผลผลิตร่วมกัน เพิ่มอำนาจต่อรอง และสร้างช่องทางจำหน่ายใหม่ ทั้งในตลาดท้องถิ่นและออนไลน์ พร้อมอบรมเพิ่มพูนทักษะด้านการจัดการต้นทุน การตลาด การแปรรูปสินค้า เช่น น้ำมะนาวเข้มข้น มะนาวดอง และผลิตภัณฑ์แปรรูปอื่น ๆ

นอกจากนี้ มีการถ่ายทอดความรู้ด้านการใช้สารชีวภัณฑ์แทนสารเคมี การผลิตที่ได้มาตรฐาน และการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพ เพื่อให้เกษตรกรสามารถพัฒนาเป็นผู้ประกอบการรายย่อยในชุมชนได้ ส่งผลให้เกษตรกรในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปและผลผลิตคุณภาพสูง ลดต้นทุนการผลิตจากการใช้สารชีวภัณฑ์ และสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น

1.2.2 การสนับสนุนการพัฒนาแพลตฟอร์มในการส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้กับเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชน

เป็นการเสริมสร้างช่องทางในการเชื่อมโยงสินค้าหรือบริการของชุมชนสู่ตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มโอกาสทางการตลาด ขยายฐานลูกค้า และสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้กับชุมชน รวมถึงส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาศักยภาพการจัดการและการผลิตภายในเครือข่าย เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน

โดยการอบรมพัฒนาศักยภาพเครือข่ายเศรษฐกิจและทุนชุมชน ในการใช้งานเพจตลาดนัดออนไลน์ การใช้ช่องทางการตลาดรูปแบบอื่น ๆ เพื่อเพิ่มโอกาสทางการตลาดและขยายฐานลูกค้า จำนวน 3 รุ่น มีผู้เข้ารับการอบรมรวม 53 องค์กรชุมชน 105 คน ซึ่งผู้เข้ารับการอบรมผ่านเกณฑ์การประเมินความรู้หลังอบรมร้อยละ 100

ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน :

- เกิดความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับแนวคิดการตลาดดิจิทัล การสื่อสารการตลาด และ การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการจำหน่ายสินค้าและบริการของชุมชน
- สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมลูกค้า และกำหนดกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มลูกค้าได้อย่างชัดเจน
- มีความมั่นใจในการใช้เครื่องมือออนไลน์ โดยการฝึกปฏิบัติเน้นการใช้ Canva สำหรับการจัดทำนำเสนอ รวมถึงการใช้ ChatGPT ในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นหรือสร้างเนื้อหาที่น่าสนใจ
- เกิดการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในองค์กรชุมชน และส่งเสริมความร่วมมือในด้านการตลาดดิจิทัล สามารถพัฒนาไปสู่ความร่วมมือระยะยาว เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ จากการติดตามผลหลังการอบรม พบว่า ผู้เข้าอบรมมากกว่าร้อยละ 50 สามารถนำความรู้ไปใช้ในการผลิตสื่อออนไลน์และสื่อสารผ่านช่องทางของตนเอง เช่น กลุ่มแจ๊ซซันเฮิร์บ จังหวัดลำปาง สร้างเนื้อหาเผยแพร่ผ่าน Facebook อย่างต่อเนื่อง สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง

ตัวอย่างผลงานของผู้เข้าร่วมอบรม

➡ กลุ่มแจ๊ซซันเฮิร์บ จ.ลำปาง นำความรู้และเทคนิคการใช้เครื่องมือ AI จากการอบรมประยุกต์ใช้ในการสร้าง VDO content เล่าเรื่องราวผลิตภัณฑ์ผักกล้วยน้ำว้า ผ่านตัวการ์ตูน “น้องกล้วยเขียวฮิลใจ” โดยได้สื่อสารผ่านช่องทาง Facebook และ TikTok

➡ กลุ่มคนรุ่นใหม่เครือข่ายท่องเที่ยวชุมชน อุบลราชธานี นครราชสีมา และเทคโนโลยีบ้าน นำเสนอคลิป VDO เมนูอาหารท้องถิ่นของ ต.ภูผาม่าน อ.ภูผาม่าน จ.ขอนแก่น สื่อสารผ่านช่องทาง Facebook มีผู้เข้าชมคลิป VDO เกือบ 1,000 views

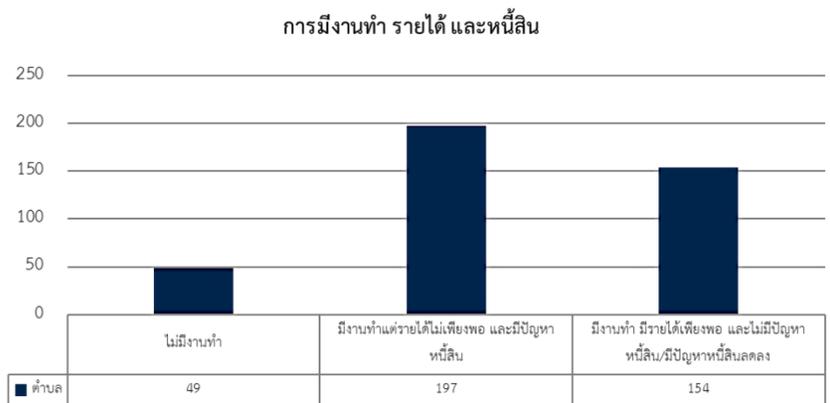
ข้อมูลสินค้าและบริการผ่านเว็บไซต์ “www.ตลาดนัดองค์กรชุมชน.com” ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มสำหรับรวบรวมและเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ของเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชน เป็นพื้นที่กลางในการซื้อ-ขายสินค้า เพิ่มโอกาสทางการตลาดให้กับผู้ประกอบการชุมชน ผ่านการประชาสัมพันธ์ทางสื่อดิจิทัล โดยมีการจัดแบ่งหมวดหมู่สินค้าอย่างเป็นระบบ เช่น เครื่องแต่งกาย ผ้าและสิ่งทอ อาหารสด-อาหารแห้ง สมุนไพร เครื่องสำอาง และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ

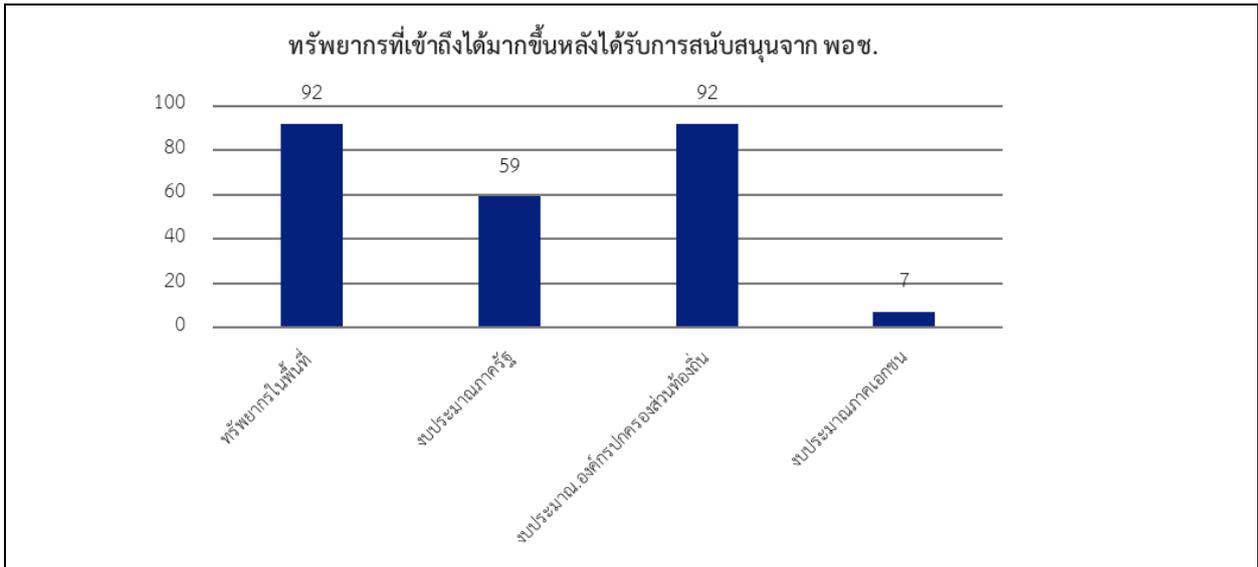
ภายในแพลตฟอร์มยังมีช่องทางการสั่งซื้อและช่องทางการติดต่อผู้ขายโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นหมายเลขโทรศัพท์ ไลน์ เฟซบุ๊ก หรือช่องทางออนไลน์อื่น ๆ ทำให้ผู้ซื้อสามารถเข้าถึงสินค้าได้สะดวก รวดเร็ว ร้านค้าสื่อสารกับลูกค้าได้ง่ายขึ้น

ผลการประเมินการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ กลุ่มตัวอย่าง 400 ตำบล เพื่อให้ชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาความยากจนและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ รวมถึงพัฒนาระบบช่วยเหลือทางสังคม ก่อให้เกิดรูปธรรมการดูแลสุขภาพและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสที่เกิดขึ้นในหลายภูมิภาค ดังนี้

1) **องค์กรชุมชนที่มีความสำเร็จในการพัฒนาและแก้ไขเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต 154 ตำบล (ร้อยละ 38.5)** มีความสำเร็จในการพัฒนาและแก้ไขเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตขององค์กรชุมชนและเครือข่าย องค์กรชุมชน ซึ่งมีองค์ประกอบของชุมชนในระยะ 2 – 5 ปีที่ผ่านมา คือ (1) การมีงานทำของคนวัยแรงงาน (2) มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต และ (3) ปัญหาหนี้สินลดลง (ไม่นับรวมหนี้สินเพื่อการลงทุน เพื่อที่อยู่อาศัย การซื้อรถ และค่าการศึกษาของลูกหลาน)

2) **ตำบลที่องค์กรชุมชนสามารถเข้าถึงทรัพยากรเพื่อนำไปสู่การสร้างคุณภาพชีวิตและการพัฒนาพื้นที่ 321 ตำบล (ร้อยละ 80.25)** สามารถเข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ ได้ หลังได้รับการสนับสนุนจาก พอช. โดยส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงสนับสนุนทรัพยากรในพื้นที่ งบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การพัฒนาและความช่วยเหลืออื่น ๆ

**ประเด็นการพัฒนาค 2 : การสานพลังความสัมพันธ์ของชุมชนท้องถิ่นและภาคีเครือข่าย
พัฒนาสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบาย**

**2.1 การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนและเครือข่ายภาคประชาสังคมในการป้องกัน
การทุจริตและประพฤติมิชอบ**

**การป้องกันและต่อต้านการทุจริต โดยการมีส่วนร่วมของ
เครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชน** เป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการต่อต้านการทุจริต โดยส่งเสริมให้เครือข่ายภาคประชาชน องค์กรชุมชน และภาคีที่เกี่ยวข้องของภาคประชาชน มีบทบาทความสามารถ และมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในพื้นที่โดยตรง อันเป็นหัวใจสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของกระบวนการและกลไกที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของประเทศ โดยตำบล/เมืองที่องค์กรชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต โดยมีพื้นที่เป้าหมายในแต่ละภาค

(1) เกิดพื้นที่ปฏิบัติการขับเคลื่อนการป้องกันและต่อต้านการทุจริต โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชนใน 250 ตำบลใน 26 จังหวัด ประกอบด้วย ตำบลใหม่ในปี 2568 จำนวน 120 ตำบลและพื้นที่ตำบลเดิมที่ดำเนินการต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา 130 ตำบล

ภาค	พื้นที่ใหม่		ยกระดับและพัฒนาในพื้นที่เดิม	
	จำนวนจังหวัด	จำนวนตำบล	จำนวนจังหวัด	จำนวนตำบล
เหนือ	1	20	3	25
ตะวันออกเฉียงเหนือ	2	40	5	25
ใต้	1	20	5	25
กลางและตะวันตก	1	20	1	25
กรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก	1	20	6	30
รวม	6	120	20	130

(2) เกิดกลไกคณะทำงานเครือข่ายระดับตำบล ในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการป้องกันและต่อต้านการทุจริตในพื้นที่ โดยมีประชาชนเข้าร่วมเป็นคณะทำงานเครือข่ายในพื้นที่ 2,146 คน และเกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายจากทุกภาคส่วนร่วมดำเนินการในพื้นที่ ทั้งเครือข่ายภาคประชาชน/องค์กรชุมชน 660 เครือข่าย จากการดำเนินงานผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลายตามบริบทของแต่ละพื้นที่ ส่งผลให้ภาคประชาชนในพื้นที่เกิดการตื่นตัวและเข้าร่วมกิจกรรม 11,454 คน

สรุปผลการดำเนินงานของเครือข่ายในระดับพื้นที่

ข้อมูลการขับเคลื่อนงานภาพรวม	ผลที่เกิดขึ้น
จัดตั้งเครือข่ายระดับจังหวัด (เป้าหมาย 6 จังหวัด)	6 จังหวัด
จัดตั้งเครือข่ายระดับตำบล (เป้าหมาย 125 ตำบล/เมือง)	120 ตำบล/เมือง
เกิดแผนปฏิบัติการของเครือข่ายระดับจังหวัด (เป้าหมาย 7 จังหวัด)	6 จังหวัด
เกิดแผนปฏิบัติการของเครือข่ายระดับตำบล (เป้าหมาย 210 จังหวัด)	120 ตำบล/เมือง
จำนวนของประชาชนเข้าร่วมเป็นคณะทำงานเครือข่ายในพื้นที่	2,146 คน
จำนวนการเชื่อมโยงเครือข่ายภาคประชาชน/องค์กรชุมชน	660 เครือข่าย
จำนวนการเชื่อมโยงเครือข่ายภาคเด็กและเยาวชน คนรุ่นใหม่	173 เครือข่าย
จำนวนการเชื่อมโยงเครือข่ายภาครัฐในพื้นที่	628 หน่วยงาน
จำนวนการเชื่อมโยงเครือข่ายภาคเอกชนและประชาสังคม	250 เครือข่าย
การขับเคลื่อนงาน แบ่งตามกิจกรรมสำคัญ 4 ภารกิจ	
1. จำนวนกิจกรรมสร้างการรับรู้และจิตสำนึกประชาชนในพื้นที่	238 ครั้ง
2. จำนวนการสร้างระบบพื้นที่เปิดเผยโปร่งใส	178 ครั้ง
3. จำนวนการสร้างธรรมาภิบาลของเครือข่ายภาคประชาชน องค์กรชุมชน	163 ครั้ง
4. จำนวนการปฏิบัติการเฝ้าระวังและต่อต้านการทุจริตในพื้นที่	156 ครั้ง
จำนวนการเข้าร่วมกิจกรรมของประชาชนในพื้นที่	11,454 คน

โดยเกิดรูปธรรมจากการดำเนินงาน ได้แก่ (1) เกิดกลไกเครือข่ายภาคประชาชน จากการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน องค์กรชุมชน และภาคีที่เกี่ยวข้อง (2) เกิดแผนการดำเนินงานของเครือข่ายภาคประชาชน ในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ (3) เกิดการสร้างสังคมสุจริตควบคู่กับการต่อต้านการทุจริตในพื้นที่ ซึ่งมีรูปแบบและรูปธรรมที่หลากหลายตามบริบทของแต่ละพื้นที่ 4 ด้าน ดังนี้

1. การสร้างการรับรู้และจิตสำนึกประชาชนในพื้นที่ เป็นแนวทางหลักที่ดำเนินการในพื้นที่ เกิดการตื่นตัวของภาคประชาชน องค์กรชุมชน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในการร่วมกันทำภารกิจต่อต้านทุจริต และช่องทางการแจ้งเบาะแสอย่างปลอดภัย ส่งผลให้ภาคประชาชนทั่วไปกล้าที่จะลุกขึ้นมาทำภารกิจงานสร้างสังคมสุจริต และต่อต้านการทุจริตในพื้นที่ของตนเอง เช่น เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดพิจิตร ใช้กลไกของเครือข่ายเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน และสร้าง “วัฒนธรรมสุจริต” ในจังหวัด อีกทั้ง เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดปราจีนบุรี ได้ขับเคลื่อนงานสร้างสังคมสุจริตผ่านประเด็นการเลือกตั้งท้องถิ่นในช่วงที่ผ่านมา เป็นต้น

2. การสร้างระบบพื้นที่เปิดเผยโปร่งใส ส่งผลให้หน่วยงานและองค์กรในพื้นที่ที่มีวิธีการทำงานที่โปร่งใส เปิดเผยเครือข่ายภาคประชาชนร่วมมือกันกับหน่วยงานในพื้นที่ จัดทำข้อบัญญัติ หรือ “ธรรมนูญชุมชน” เป็นข้อตกลงในการดำเนินงานโครงการและงบประมาณในพื้นที่อย่างเปิดเผย โปร่งใส และเป็น การปลูกฝังให้เกิดวัฒนธรรมซื่อสัตย์สุจริตในพื้นที่ ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลให้ภาคประชาชนเฝ้าระวังการทุจริต มีความสอดคล้องกับการประเมิน ITA ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ พร้อมทั้งเกิดการยอมรับบทบาทของเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชน และสนับสนุนการดำเนินงาน เช่น เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดพิจิตร มีเวทีความร่วมมือกับหน่วยงานในระดับอำเภอ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนงานของเครือข่าย

3. การสร้างธรรมาภิบาลการดำเนินงานของเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชน เกิดการบริหารจัดการที่ดีในขบวนองค์กรชุมชน มีการเปิดเผยข้อมูลโครงการและงบประมาณที่องค์กรชุมชนดำเนินการ เช่น โครงการบ้านพอเพียง กองทุนสวัสดิการชุมชน ยกกระตือรือร้นการเปิดเผยข้อมูลต่อผู้ได้รับผลประโยชน์ เป็นการปลูกฝังค่านิยมสุจริต ช่วยการสอดส่องและตรวจสอบการทุจริตทั้งภายในและภายนอก

4. การปฏิบัติการเฝ้าระวังและต่อต้านการทุจริตในพื้นที่ เกิดนวัตกรรมทางสังคมในระดับพื้นที่ ได้แก่ การจัดทำคู่มือเรียนในชุมชน ตู้ไว้วางยืม ตู้บอกต่อ การสแกน QRcode การสร้างไลน์กลุ่มเพื่อรับข้อมูลเบาะแส เรื่องราวความเดือดร้อนหรือความไม่ชอบมาพากลในพื้นที่ และเมื่อมีเหตุทุจริตหรือสิ่งที่ส่อไปในทางทุจริตหรือการประพฤติมิชอบ มีการประสานงานและส่งต่อข้อมูลให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบลในจังหวัดตรังทั้ง 20 ตำบล เป็นศูนย์ปฏิบัติการรับเรื่องราว ความเดือดร้อนและการทุจริตในพื้นที่ เพื่อส่งต่อข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

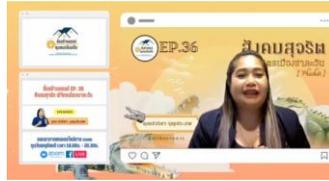
คู่มือการดำเนินงานการสร้างสังคมสุจริตและต่อต้านการทุจริต โดยเครือข่ายภาคประชาชนเป็นแกนหลัก ปีงบประมาณ 2568 เป็นเครื่องมือให้เครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชนในการสร้างสังคมสุจริต ส่งเสริมจิตสำนึกพลเมือง ตลอดจนสร้างแนวทางการทำงานร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนงานให้บรรลุเป้าหมาย

<https://dg.th/zn2qbde0mk>

จัดทำรายการออนไลน์ เพื่อสื่อสารสังคมใน การกิจงานการสร้างสังคมสุจริต โดยเป็นความ ร่วมมือร่วมกันระหว่างสถาบัน ฯ และขบวนองค์กร ชุมชน กลุ่มคนรุ่นใหม่ ผ่าน Youtube Facebook และ Tiktok ชื่อรายการ “สื่อสร้างสรรค์ ชุมชน เข้มแข็ง” เพื่อนำเสนอแนวทางการทำงานสร้างสังคม สุจริตของขบวนองค์กรชุมชน

<https://dg.th/i0pvyuneq3>

สื่อสร้างสรรค์ ชุมชนเข้มแข็ง
 @ThePAct2 · ผู้ติดตาม 94 คน · วิดีโอ 168 รายการ
 รายการออนไลน์ สื่อสร้างสรรค์ ชุมชนเข้มแข็ง เป็นรายการเพื่อสื่อสารสังคมในภารกิจงานการสร้าง...เห็นเมียม
dolravee.com/search/label/anticorruption และอีก 3 ลิงก์

ติดตาม

หน้าแรก วิดีโอ Shorts เพลย์ลิสต์ โฟสต์

ล่าสุด ยอดนิยม เก่าที่สุด

ประชุมเชิงปฏิบัติการ การเขียนข้อเสนอเพื่อรับม... กองทุน ป.ป.ช. | Ep 38 สร้างสรรค์สังคมสุจริต ผ่านกองทุน ป.ป.ช. | | ช่วงแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

เครือข่ายสภาองค์กรชุมชน 21 แห่ง รับรางวัลต้นแบบ “พื้นที่สีขาว” ในการป้องกันและเฝ้าระวังการทุจริต ประจำปี พ.ศ. 2568

สภาองค์กรชุมชนทั่วประเทศร่วมขับเคลื่อนภารกิจเพื่อสร้างสังคมสุจริต ด้วยการเปลี่ยนพลังของประชาชนให้เป็นพลังพลเมือง สร้างจิตสำนึกร่วมกันในการต่อต้านการทุจริต และปลูกฝังธรรมาภิบาลให้เป็นวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น ผ่านการเสริมสร้างบทบาทของประชาชนในการร่วมกันเฝ้าระวัง ป้องกัน และรายงานปัญหาการทุจริตในระดับพื้นที่ โดยมีการจัดตั้งและพัฒนาเครือข่ายในชุมชนให้เป็นกลไกในการเฝ้าระวังการทุจริตในระดับท้องถิ่น ซึ่งเครือข่ายสามารถรายงานสถานการณ์ และผลักดันไปสู่การร่วมออกแบบแนวทางการแก้ไขปัญหาทุจริตร่วมกับหน่วยงานในท้องถิ่น

ปีพ.ศ. 2568 มีเครือข่ายสภาองค์กรชุมชน 21 เครือข่าย ได้รับการคัดเลือกให้เป็น “พื้นที่สีขาว” ต้นแบบในการป้องกันและเฝ้าระวังการทุจริต โดยแสดงให้เห็นถึงพลังของประชาชนและศักยภาพขององค์กรชุมชนในการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งนี้ เครือข่ายเน้นกระบวนการเผยแพร่ความรู้ด้านธรรมาภิบาล การพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการติดตามตรวจสอบทุกขั้นตอนอย่างเปิดเผยและโปร่งใส เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และสร้างต้นแบบการบริหารจัดการที่ยึดหลักความสุจริตในทุกมิติ ร่วมเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่สังคมที่โปร่งใส เป็นธรรม และปราศจากการทุจริต พร้อมร่วมกันสร้าง “อนาคตของสังคมสุจริต เปิดเผย โปร่งใส เริ่มต้นจากชุมชนเป็นแกนหลัก”

วีดิทัศน์ ผลการดำเนินงานเครือข่ายสภาองค์กรชุมชน 21 แห่งได้รับรางวัลต้นแบบ “พื้นที่สีขาว” ในการป้องกันและเฝ้าระวังการทุจริต ประจำปี 2568

2.2 การพัฒนากลไกความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

2.2.1 กลไกและระบบการจัดการร่วมขับเคลื่อนงานพัฒนา โดยผนึกพลังและจัดความสัมพันธ์การทำงานร่วมกันระหว่างสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ขบวนการองค์กรชุมชน และภาคีพัฒนาทั้งในประเทศและระหว่างประเทศหนุนเสริมการจัดการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ พัฒนาชุมชนท้องถิ่นและผลักดันเชิงนโยบายสาธารณะ ซึ่งมีรูปแบบความร่วมมือในลักษณะต่างๆ ทั้งในระดับพื้นที่และนโยบาย

เกิดการประสานความร่วมมือและบูรณาการทำงานร่วมกับ 138 หน่วยงาน ประกอบด้วย ระดับนโยบาย 20 หน่วยงาน และระดับพื้นที่ 118 หน่วยงาน ดังนี้

(1) ระดับนโยบาย 9 บัณฑิตความร่วมมือ รวม 20 หน่วยงาน

ความร่วมมือสนับสนุนงานวิจัยและนวัตกรรม เพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ร่วมกับ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ

กำหนดแนวทางการสร้างความร่วมมือสนับสนุนงานวิจัย เพื่อเป็นเครื่องมือสนับสนุนการจัดการและการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีแนวทางการร่วมมือการทำงานร่วมกัน ดังนี้

- 1) นำองค์ความรู้จากการวิจัยขยายผลในพื้นที่รูปธรรม เช่น โครงการชุมชนปลอดภัยพิบัติ
- 2) ใช้เครื่องมือวิจัยประกอบการดำเนินงานและบริหารโครงการเพิ่มขึ้น เช่น การพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก กองทุนสวัสดิการชุมชน การจัดการภัยพิบัติ ป่าชุมชน การพัฒนาระบบเศรษฐกิจฐานราก การสร้างชุมชนเข้มแข็ง

นำองค์ความรู้จากการวิจัยของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ซึ่งถอดบทเรียนการการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างเสริมเข้มแข็งให้กับคนในชุมชนในการจัดการปัญหาพื้นที่ด้วยตนเอง โดยมีการพัฒนาพื้นที่ที่ประสบปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งซ้ำซากในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเตือนภัยที่มีความแม่นยำ รวมไปถึงการยกระดับคุณภาพชีวิตคนในชุมชนด้านอื่นๆ เช่น การจัดการขยะเพื่อให้ชุมชนมีสุขภาวะการอยู่อาศัยที่มีคุณภาพ

บัณฑิตความร่วมมือ “พลังชุมชน...พลังสื่อ...พลังแห่งการสร้างสรรค์สังคมไทย ร่วมกับ สำนักงานกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

มีเป้าหมายร่วมกันในการสร้างนักสื่อสารชุมชนด้านการผลิตสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พร้อมเนื้อหา (Content) รูปธรรมงานพัฒนาจากพื้นที่ปฏิบัติการของพอช.แก่กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ เพื่อนำไปพิจารณาผลิตสื่อเผยแพร่ต่อสาธารณะ รวมถึงเสริมศักยภาพชุมชนในการพัฒนาข้อเสนอโครงการ เพื่อรับการพิจารณาสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ประสานนักสื่อสารชุมชนที่สนใจเข้าร่วมการอบรมพัฒนาศักยภาพ

กำหนดพื้นที่ปฏิบัติการร่วม 10 พื้นที่ ได้แก่ 1) จังหวัดขอนแก่น 2) จังหวัดสุรินทร์ 3) จังหวัดอุดรธานี 4) จังหวัดปัตตานี 5) จังหวัดตราด 6) กรุงเทพฯ 7) จังหวัดปราจีนบุรี 8) จังหวัดเพชรบุรี 9) จังหวัดเชียงราย และ 10) จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยแต่ละพื้นที่มีการอบรมนักสื่อสารร่วมกัน และสนับสนุนพื้นที่นำร่องเสนอขอรับการสนับสนุนโครงการจากสำนักงานกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

**บันทึกความร่วมมือ เพื่อขับเคลื่อนนโยบาย
สาธารณะระดับพื้นที่ ด้วยเป้าหมายสร้าง
“ชุมชนเข้มแข็ง” ร่วมกับ 2 หน่วยงาน**

มีเป้าหมายเพื่อร่วมกันผลักดันนโยบายสาธารณะเชิงพื้นที่ เน้นการสร้างชุมชนเข้มแข็งและสร้างกลไกกลาง เพื่อขับเคลื่อนนโยบายระดับพื้นที่และระดับประเทศร่วมกับ 2 หน่วยงาน ได้แก่ 1) สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ (สกช.) และ 2) สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)

กำหนดพื้นที่นำร่อง 5 จังหวัด ได้แก่ 1) จังหวัดพะเยา 2) จังหวัดสกลนคร 3) จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 4) จังหวัดจันทบุรี และ 5) จังหวัดตรัง

การจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และบทเรียนจากความร่วมมือของแต่ละหน่วยงานร่วมกันเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2568 และลงพื้นที่ที่จังหวัดนำร่องเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากพื้นที่ในการผลักดันนโยบายระดับชาติ และจัดตั้งกลไกระดับจังหวัดเพื่อรวบรวมประเด็นปัญหาและข้อเสนอเชิงนโยบายจากพื้นที่ นำไปสู่การแก้ไขปัญหา ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในแต่ละพื้นที่ที่มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) **จังหวัดพะเยา** ใช้เครือข่าย “สร้างบ้านแปงเมือง” ขับเคลื่อนงาน เน้นบูรณาการกับหน่วยงานในพื้นที่ และผลักดันข้อเสนอเชิงนโยบายสาธารณะจัดการปัญหาสังคมสูงวัยในพื้นที่
- 2) **จังหวัดสกลนคร** มีการแนวคิดการพัฒนา ระบบเศรษฐกิจ BCG เป็นหลัก โดยใช้พื้นที่ที่มีต้นทุนเดิมจัดทำแผนบูรณาการ และผลักดันให้เป็นพื้นที่ต้นแบบ
- 3) **จังหวัดประจวบคีรีขันธ์** เกิดกลไกกลางหนุนเสริมการพัฒนาด้านเกษตรกรและสุขภาพ กำหนดประเด็นการพัฒนา ขับเคลื่อนงาน และหาแนวทางแก้ไขปัญหา ร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่น
- 4) **จังหวัดจันทบุรี** จัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาผลผลิตทางการเกษตร เน้นแก้ไขความมั่นคงทางอาหาร การรักษาสุขภาพ ที่อยู่อาศัย และการศึกษาของเด็กเยาวชน
- 5) **จังหวัดตรัง** จัดทำแผนการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหา ร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ ในการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน

**บันทึกความร่วมมือการเสริมสร้างความ
เข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของประชาชน
และชุมชน ร่วมกับ 3 หน่วยงาน**

มีเป้าหมายร่วมกันในการหนุนเสริมกลไกในการขับเคลื่อนด้านการต่อต้านทุจริต “เปลี่ยนประชาชนเป็นพลังพลเมือง” ร่วมกับ 1) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) 2) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ท) และ 3) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.)

ประสานความร่วมมือป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ในการแจ้งเบาะแสการทุจริต และพัฒนาระบบธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการองค์กรที่ประชาชนมีส่วนร่วม โดยฝึกอบรมผู้นำสภาองค์กรชุมชนให้เกิดความรู้และทักษะด้านการแจ้งเบาะแสเพื่อป้องกันการทุจริต จำนวน 2 รุ่น รุ่นละ 100 คน และพัฒนาศักยภาพผู้นำสภาองค์กรชุมชนเพื่อเตรียมการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระยะต่อไป โดยฝึกอบรมผู้นำสภาองค์กรชุมชน และเยาวชนคนรุ่นใหม่ มีผู้เข้าร่วมจำนวน 80 คน

**บันทึกความร่วมมือ “การเสริมสร้างความ
เข้มแข็งชุมชนในการอำนวยความสะดวก
ช่วยเหลือการดำเนินคดีและคุ้มครองสิทธิ
ชุมชนและประชาชน” ร่วมกับ 3 หน่วยงาน**

มีเป้าหมายร่วมในการให้ความรู้และการช่วยเหลือทางกฎหมายกับประชาชนและชุมชน ร่วมกับ 1) สำนักงานกิจการยุติธรรม 2) กรมกิจการเด็ก และ 3) สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย

การให้ความรู้กับเครือข่ายขบวนองค์กรชุมชน เพื่อให้สามารถเข้าถึงสิทธิชุมชนและสิทธิมนุษยชนตามกฎหมาย รวมถึงการช่วยเหลือประชาชนและชุมชนทางกฎหมายในการดำเนินคดีกรณีที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม ตลอดจนสนับสนุนและช่วยเหลือให้เกิดการไกล่เกลี่ย ลดข้อพิพาท และสนับสนุนการขับเคลื่อนกิจกรรมการสร้างความเป็นธรรมในสังคม

**ความร่วมมือระดับหน่วยงานและเครือข่าย
จังหวัด ภายใต้ “ภาคีอาสา” (Area
Strengthening Alliance: ASA)**

**6 ภาคียุทธศาสตร์สานพลังพัฒนา
สร้างจังหวัดเข้มแข็ง บูรณาการทุกภาคส่วน**

มีเป้าหมายเพื่อมุ่งเน้นการบูรณาการการทำงาน เพื่อพัฒนาระบบข้อมูลโดยให้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Data Driven Strategy) ให้พื้นที่ที่มีความสามารถในการจัดการข้อมูลและพัฒนา รวมถึงสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพผู้นำให้มีบทบาท ในการนำข้อมูลประกอบการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ ตลอดจนร่วมออกแบบวิธีการติดตามและประเมินผล พร้อมสนับสนุนองค์ความรู้เพื่อนำไปพัฒนาให้เกิดพื้นที่ รุปรธรรม (Best Practice)

**6 ภาคียุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) 2) สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) 3) สำนักงานกองทุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) 4) หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) 5) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) 6) สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)

กำหนดแนวทางการดำเนินการร่วมกัน โดยมีการลงพื้นที่สร้างความเข้าใจกับภาคีเครือข่ายใน 5 จังหวัด ได้แก่ 1) จังหวัดเชียงราย 2) จังหวัดนครสวรรค์ 3) จังหวัดขอนแก่น 4) จังหวัดตราด และ 5) จังหวัดพัทลุง ซึ่งมีการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นและสร้างระบบแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การประเมินผลการดำเนินงานในปี 2568 และขยายผลไปยัง 77 จังหวัดในปี 2569 ต่อไป

บันทึกความร่วมมือเพื่อยกระดับศักยภาพ

ผู้นำชุมชนผ่านกระบวนการเรียนรู้

ทางวิชาการ ร่วมกับ

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA)

มีเป้าหมายร่วมกันเพื่อพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาโท ที่สามารถเทียบโอนประสบการณ์ของผู้นำชุมชนเข้าสู่ระบบการศึกษาสูงขึ้น ซึ่งเป็นการส่งเสริมการพัฒนาผู้นำชุมชนให้มีความเข้มแข็ง และยกระดับให้สามารถขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในระดับพื้นที่ อย่างเป็นระบบ ผ่านกลไกการเรียนรู้ การวิจัย และการจัดการความรู้ โดยใช้ฐานข้อมูลจริงและพลังภาคประชาชน เป็นแกนกลางของการพัฒนา

เกิดหลักสูตรอบรมประชาชนและบุคคลทั่วไป มุ่งเน้นการเสริมสร้างศักยภาพผู้นำขบวนองค์กรชุมชน พัฒนากลไกการเรียนรู้ที่สามารถเทียบโอนหน่วยกิตเข้าสู่ระดับการศึกษาที่สูงขึ้นผ่านระบบเทียบโอนรายวิชาและหน่วยกิต (Credit Bank System) เพื่อต่อยอดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และยกระดับผู้นำชุมชนเข้าสู่ความเป็นมืออาชีพด้านการพัฒนาสังคม

ความร่วมมือระหว่างพอช. กับ สมาพันธ์เอสเอ็มอีไทย

มีเป้าหมายร่วมกันในการ “สร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างตลาด” ให้กับชุมชนในระดับจังหวัด เพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้ประกอบการรายย่อยและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่

กำหนดพื้นที่นำร่องเพื่อดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจระดับฐานรากร่วมกัน ใน 5 จังหวัด ได้แก่ 1) จังหวัดเชียงใหม่ 2) จังหวัดเชียงราย 3) จังหวัดขอนแก่น 4) จังหวัดระยอง และ 5) จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพและความพร้อม โดยในปี 2569 จะมีการคัดเลือกพื้นที่ที่เข้มแข็งจากพื้นที่ที่นำร่อง เพื่อการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนให้มีความต่อเนื่องต่อไป

บันทึกความร่วมมือ ผู้สูงอายุเข้มแข็ง ชุมชนมั่นคง ลดความเหลื่อมล้ำผู้สูงอายุ กลุ่มเปราะบาง ร่วมกับ 2 หน่วยงาน

มีเป้าหมายร่วมกันในการผลักดันให้ผู้สูงอายุเป็น “พลังของสังคม” ร่วมกับ 1) สมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และ 2) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

การสร้างความร่วมมือระหว่างสภาองค์กรชุมชนตำบลชมรมผู้สูงอายุ Node พื้นที่ของ สสส. และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและกลุ่มเปราะบาง ซึ่งได้กำหนดพื้นที่ตำบลนำร่องในจังหวัด 7 จังหวัด ได้แก่ (1) ตำบลหนองกระเจา อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ (2) เทศบาลตำบลห้วยงู อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท (3) ตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปะมี อำเภอสุพรรณบุรี (4) เทศบาลตำบลเมืองหงส์ อำเภอจตุรพักตรพิมานจังหวัดร้อยเอ็ด (5) เทศบาลตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา (6) ตำบลบ่อदान อำเภอสทิงพระ 5.จังหวัดสงขลา และ (7) ตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

(2) ระดับพื้นที่ 13 บันทึกความร่วมมือ รวม 118 หน่วยงาน

จังหวัดแม่ฮ่องสอน : บันทึกความร่วมมือ การพัฒนาพื้นที่พิเศษทางธรรมชาติ และวัฒนธรรม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี 2568 ร่วมกับ 4 หน่วยงาน

เกิดความร่วมมือในการจัดสวัสดิการที่ยกระดับคุณภาพชีวิตให้กับคนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ครอบคลุมประเด็นหลัก 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความมั่นคงทางอาหาร 2) การจัดการพื้นที่ตำบลด้านคุณภาพชีวิตทุกมิติ และ 3) การจัดการทรัพยากรบนฐานวัฒนธรรม และมีการขยายผล

มีเป้าหมายเพิ่มประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการชุมชน ในการลดช่องว่างทางสังคมและเศรษฐกิจให้ประชาชน เข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง ตามความเฉพาะของ พื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนที่ เช่น กรรมสิทธิในที่ดินทำกิน ข้อจำกัดการเข้าถึงบริการพื้นฐานของรัฐ เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา การศึกษา และสาธารณสุข ร่วมกับ 1) องค์กร สวัสดิการภาคประชาสังคม 2) เครือข่ายขบวนองค์กร ชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน 3) วิทยาลัย ชุมชนแม่ฮ่องสอน และ 4) สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)

ความร่วมมือด้านการจัดการฝุ่นควัน PM 2.5 และมี เป้าหมายพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้เป็น “เมืองพิเศษทาง ธรรมชาติและวัฒนธรรม” อย่างยั่งยืน

จังหวัดเชียงราย : บันทึกความร่วมมือ

ทางวิชาการพัฒนาหลักสูตร Reskill/Upskill

ผู้นำขบวนองค์กรชุมชน จังหวัดเชียงราย

ร่วมกับ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

มีเป้าหมายร่วมกันในการสนับสนุนองค์ความรู้และงาน วิชาการเพื่อขับเคลื่อน “เชียงรายล้านนาแห่งความสุข”

ออกแบบแนวทางการพัฒนาศักยภาพคนในขบวน องค์กรชุมชนจังหวัดเชียงราย โดยมีการอบรม “สาน พลังภาคีเครือข่ายเชียงรายล้านนาแห่งความสุข” ร่วมกับ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ และคณะอื่นๆ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายในการร่วมแก้ปัญหา วิกฤตสารน้ำปนเปื้อน แม่น้ำกกเชียงราย

จังหวัดยโสธร : บันทึกความร่วมมือการเสริมสร้าง

ความเข้มแข็งองค์กรชุมชนจังหวัดยโสธร ปี 2568

ร่วมกับ 7 หน่วยงาน ในพื้นที่จังหวัดยโสธร

มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ประสาน เชื่อมโยงภาคีพัฒนาในระดับจังหวัด และสื่อสารต่อสาธารณะ โดย 7 หน่วยงานภาคี ร่วมเป็นส่วนหนึ่งดำเนินงานในพื้นที่จาก โครงการที่ได้รับการสนับสนุนจาก พอช. ในการพัฒนาและ ยกกระดับคุณภาพชีวิตให้กับกลุ่มผู้เปราะบาง ผ่านการใช้ โครงการและงบประมาณเป็นเครื่องมือในการพัฒนาพื้นที่ต่อไป

ความร่วมมือในการยกระดับคุณภาพชีวิตชุมชน ในจังหวัดยโสธร “ภายใต้ยุทธศาสตร์ “ยโสธร เมืองวิถี อีสาน อยู่ดีมีสุข” ประกอบด้วย 6 มิติการพัฒนา ได้แก่ 1) เศรษฐกิจ 2) สังคม 3) การเมืองภาคพลเมือง 4) วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น 5) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 6) การศึกษา ที่เป็นความร่วมมือ ระหว่างชุมชนกับภาคีในการบูรณาการประเด็นงาน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะ กลุ่มผู้เปราะบาง ผ่านการใช้โครงการและงบประมาณที่ได้รับ การสนับสนุนจาก พอช. และหน่วยงานภาครัฐ เอกชน อื่นๆ

** 7 หน่วยงานภาคี ได้แก่ 1) วิทยาลัยชุมชนยโสธร 2) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดยโสธร 3) บ้านพักเด็กและครอบครัว จังหวัดยโสธร 4) องค์กรบริหารส่วนจังหวัดยโสธร 5) สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดยโสธร 6) สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร สาขา จังหวัดยโสธร 7) สำนักงาน ป.ช.จังหวัดยโสธร

**จังหวัดชัยภูมิ : บันทึกความร่วมมือทางวิชาการ
โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำของ
องค์กรผู้ใช้น้ำและเครือข่ายความมั่นคงด้านน้ำ
จังหวัดชัยภูมิ ร่วมกับ 27 หน่วยงาน**

มีเป้าหมายร่วมกันการประสานงานด้านวิชาการกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาภัยแล้งน้ำท่วมในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ

กำหนดพื้นที่สำหรับระบบและติดตั้งการเตือนภัยน้ำท่วมในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองชัยภูมิ โดยศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการด้านน้ำในระดับพื้นที่ พัฒนาหลักเกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญของพื้นที่ตามปัญหา และรวบรวมแผนงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนในระดับจังหวัด ซึ่งเป็นการบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วนในจังหวัดชัยภูมิ เพื่อร่วมกันพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้มีประสิทธิภาพ ยั่งยืน และสอดคล้องกับเป้าหมายความร่วมมือ “น้ำมั่นคง ไม่ท่วม ไม่แล้ง”

** 27 หน่วยงานภาคี ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ 2) องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ 3) สำนักงานจังหวัดชัยภูมิ 4) อำเภอเมืองชัยภูมิ 5) อำเภอบ้านเขว้า 6) เทศบาลเมืองชัยภูมิ 7) ชมประเทานจังหวัดชัยภูมิ 8) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดชัยภูมิ 9) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดชัยภูมิ 10) สำนักงานพลังงานจังหวัดชัยภูมิ 11) สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดชัยภูมิ 12) สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ 13) สำนักงานเกษตรจังหวัดชัยภูมิ 14) สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดชัยภูมิ 15) สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ 16) สำนักงานสภาพัฒนาการจังหวัดชัยภูมิ 17) สถานีอุตุนิยมวิทยาชัยภูมิ 18) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชัยภูมิ 19) สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาค สาขานครราชสีมา 20) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เขื่อนจุฬาภรณ์ 21) สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ภาค 3 22) หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 55 สำนักงานพัฒนาภาค 5 หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา 23) สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (GISTDA) 24) สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) (สสน.) 25) สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 5 นครราชสีมา 26) สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 4 และ 27) กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

**จังหวัดสมุทรปราการ : บันทึกความร่วมมือ
“โครงการบ้านพอเพียง ปี 2568
จังหวัดสมุทรปราการเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง
มีการบริหารจัดการโครงการที่ดี” ร่วมกับ
สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
สมุทรปราการ**

มีเป้าหมายแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยในชนบทในการซ่อมแซมบ้านให้มีความสมบูรณ์เหมาะแก่การอยู่อาศัยทุกช่วงวัย เพื่อเป็นการพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิต

ขบวนองค์กรชุมชนเกิดกลไกในพื้นที่แก้ไขปัญหาความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย โดยมีการซ่อมแซม/ปรับปรุงและพัฒนาที่อยู่อาศัย 36 ครัวเรือน และจัดทำแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ 3 ปี เพื่อรวบรวมข้อมูลผู้ได้รับความเดือดร้อนในพื้นที่ และส่งมอบข้อมูลให้กับหน่วยงานภาคี นำไปใช้บูรณาการการทำงานร่วมกันเพื่อช่วยเหลือและพัฒนาที่อยู่อาศัยให้มีความมั่นคงเหมาะสมกับการดำรงชีวิต และยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อยในพื้นที่

**จังหวัดระยอง : บันทึกความร่วมมือ
“สวัสดิการชุมชน สร้างพลังสังคม
สู่ระยองเมืองแห่งความสุข” ร่วมกับ 2 หน่วยงาน**

มีเป้าหมายร่วมกันในการสร้างชุมชนเข้มแข็ง ด้วยการพัฒนาสวัสดิการชุมชนในจังหวัดระยองเพื่อสร้างพื้นที่กลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาแนวทางการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนอย่างมีระบบและยั่งยืน

พัฒนาระบบการจัดสวัสดิการให้กับชุมชนที่มีความหลากหลายตรงกับความต้องการของคนในพื้นที่ สนับสนุนการจัดสวัสดิการร่วมกับภาคเอกชนในพื้นที่ และขยายผล โดยวางแผนการดำเนินงานต่อไปในการแก้ไขปัญหาและยกระดับคุณภาพชีวิตด้านอื่นๆ ดังนี้

- 1) การจัดการปัญหาด้านมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม
- 2) การจัดการปัญหาแรงงานข้ามชาติในพื้นที่
- 3) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน
- 4) การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน “อุตสาหกรรมต้องสีเขียว การท่องเที่ยวต้องสร้างสรรค์ เกษตรต้องยั่งยืน”

**จังหวัดลพบุรี : บันทึกความร่วมมือ
การพัฒนาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย
ผ่านโครงการบ้านพอเพียง ร่วมกับ เทศบาลตำบล
เขาพระงาม จังหวัดลพบุรี**

มีเป้าหมายซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้มีรายได้น้อยที่ขาดแคลน 377 หลังคาเรือนใน 39 ตำบล เป็นส่วนหนึ่งในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน สร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยในพื้นที่เทศบาลตำบลเขาพระงาม อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

เกิดการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อยในพื้นที่เทศบาลตำบลเขาพระงาม 8 ครัวเรือน โดยสนับสนุนสิ่งของจำเป็นต่อการอุปโภค บริโภคในครัวเรือนจากเทศบาลตำบลเขาพระงาม และทบทวนแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ 3 ปีของชุมชน เพื่อคัดกรองรายชื่อกลุ่มเปราะบางที่มีความเดือดร้อนในการช่วยเหลือให้มีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยต่อไป

**จังหวัดราชบุรี : บันทึกความร่วมมือการสนับสนุน
โครงการของภาคประชาชน เครือข่ายขบวนองค์กร
ชุมชนจังหวัดราชบุรี ร่วมกับ 2 หน่วยงาน**

การส่งเสริมบทบาทของ “สภาองค์กรตำบล” ในการขับเคลื่อนงานพัฒนาระดับพื้นที่ จัดเก็บและจัดทำฐานข้อมูลกลุ่มเปราะบางของแต่ละตำบลได้อย่างครบถ้วน และนำข้อมูลไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาระดับตำบลที่สะท้อนปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยดำเนินงานร่วมกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดราชบุรี และ

มีเป้าหมายร่วมกันในการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมีบทบาทในการพัฒนาพื้นที่ของตนเอง ร่วมกับ 1) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดราชบุรี และ 2) สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี และหน่วยงานอื่นๆ ในระดับพื้นที่

จังหวัดชัยนาท : บันทึกความร่วมมือการขับเคลื่อนแผนพัฒนาที่อยู่อาศัย จังหวัดชัยนาท ภายใต้แนวคิด “หุ้นส่วนการพัฒนาที่อยู่อาศัยและส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของคนชัยนาท” ร่วมกับ 11 หน่วยงาน

มีเป้าหมายการทำงานอย่างบูรณาการร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อ “ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรม” โดยเสริมโอกาสการเข้าถึงที่อยู่อาศัยที่มั่นคง การฟื้นฟูสุขภาพ และการพัฒนาอาชีพอย่างยั่งยืน รวมถึงการกำหนด “เจตนารมณ์ความมุ่งมั่นในการขับเคลื่อนจังหวัดชัยนาทสู่ “จังหวัดจัดการตนเอง”

การดำเนินโครงการด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับทุกกลุ่ม และส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดทำแผนชุมชนที่ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายยกระดับบทบาทองค์กรชุมชนให้มีส่วนร่วมในการออกแบบและบริหารแผนงานในพื้นที่

** 11 หน่วยงานภาคี ได้แก่ 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยนาท 2) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดชัยนาท 3) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดชัยนาท 4) สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท 5) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดชัยนาท 6) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยนาท 7) สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชัยนาท 8) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชัยนาท 9) สำนักงานที่ดินจังหวัดชัยนาท 10) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส. สำนัก 6) 11) สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)

จังหวัดสมุทรสงคราม : บันทึกความร่วมมือ “การสานพลังเสริมสร้างคุณภาพชีวิตผ่านความมั่นคงทางอาหารและพัฒนากองทุนเพื่อชุมชน จังหวัดสมุทรสงคราม ร่วมกับ 17 หน่วยงาน

มีเป้าหมายเชื่อมโยงระบบสุขภาพกับการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนผ่านการจัดการท่องเที่ยวชุมชนแบบบูรณาการ และสร้างร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนบนฐานความมั่นคงทางอาหารและการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การจัดกิจกรรมร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ขับเคลื่อนความมั่นคงทางอาหาร 11 ตำบลใน 3 อำเภอของสมุทรสงคราม เพื่อศึกษาความพร้อมของพื้นที่ในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน โดยแบ่งการท่องเที่ยวออกเป็น 2 สาย ดังนี้ สายที่ 1 เป็นการชมวิถีชีวิตกลุ่มเกษตรกรดินเค็ม และ สายที่ 2 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านต้นหยงเกษตรสายหวาน ซึ่งเป็นการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน

** 17 หน่วยงานภาคี ได้แก่ 1) ผู้แทน CSR ภาคเอกชนจังหวัดสมุทรสงคราม 2) พาณิชย์จังหวัดสมุทรสงคราม 3) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 4) พัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์จังหวัดสมุทรสงคราม 5) พัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม 6) ธอส.จังหวัดสมุทรสงคราม 7) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 8) องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม 9) สภาเกษตรกรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสงคราม 10) เกษตรจังหวัดสมุทรสงคราม 11) บริษัทประชารัฐสามัคคี 12) พัฒนาการจังหวัดสมุทรสงคราม 13) ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรสงคราม 14) ประธานสภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรสงคราม 15) วัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม 16) สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดสมุทรสงคราม 17) เครือข่ายกำนันผู้ใหญ่บ้านสมุทรสงคราม

**จังหวัดนครศรีธรรมราช : บันทึกความร่วมมือ
นครแห่งความสุข “นครศรี หนึ่งเดียว สถานศึกษา
ปลอดภัย” ร่วมกับ 9 หน่วยงาน**

มีเป้าหมายส่งเสริมให้เยาวชนในพื้นที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินชีวิตอย่างปลอดภัย ร่วมกับ 1) สำนักงานจังหวัดนครศรีธรรมราช 2) องค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรง 3) โรงเรียนอินทร์ธานีวิทยาคม 4) รพ.สต.บ้านมะขามเรียง 5) โรงเรียนวัดบางด้วน 6) โรงเรียนวัดหอยกัน 7) โรงเรียนวัดปากแพรง 8) อสม.ตำบลปากแพรง และ 9) กลุ่มพลังหญิงหัวใจเพชร

“ค่ายต้นกล้าเยาวชนห่างไกลจากปัจจัยเสี่ยง” สร้างเส้นทางสู่ออนาคตในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัว โดยเชื่อมโยงกับภาคีในการขยายผลการอบรมในโรงเรียนทั่วประเทศจังหวัดนครศรีธรรมราช ผ่านหลักสูตร“การอบรมเยาวชนรุ่นใหม่ป้องกันปัจจัยเสี่ยง”

**จังหวัดภูเก็ต : บันทึกความร่วมมือ
“ผืนีกกำลังขับเคลื่อน ‘ภูเก็ตเกาะสวรรค์’
สู่จังหวัดจัดการตนเอง” ร่วมกับ 17 หน่วยงานภาคี**

มีเป้าหมายร่วมกันเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลในการพัฒนาจังหวัด ระหว่างชุมชนกับหน่วยงานภาคีภาครัฐ ภาคเอกชน เป็นต้น และสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและผลักดันนโยบายสาธารณะในระดับต่าง ๆ ของจังหวัดภูเก็ต อย่างเป็นรูปธรรม

เชื่อมโยงการทำงานกับภาคีหลายภาคส่วน เช่น กรมกิจการผู้สูงอายุ ในการยกระดับกองทุนสวัสดิการชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดภูเก็ต เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัย โดยกำหนดแนวทางการจัดสวัสดิการขั้นพื้นฐานครอบคลุมตั้งแต่เกิดจนตาย และบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคีเครือข่ายในพื้นที่ ในการร่วมจัดสวัสดิการที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน

**17 หน่วยงานภาคีในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต ได้แก่ 1) สำนักงานจังหวัดภูเก็ต 2) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดภูเก็ต 3) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดภูเก็ต 4) สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดภูเก็ต 5) สำนักงานขนส่งจังหวัดภูเก็ต 6) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดภูเก็ต 7) สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดภูเก็ต 8) องค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต 9) ทหารค่ายจังหวัดภูเก็ต 10) YEC ทหารค่ายจังหวัดภูเก็ต (YEC PHUKET (Young Entrepreneur Chamber of Commerce)) 11) บริษัทพีโซน่า กรุ๊ป 12) บริษัทภูเก็ตพัฒนาเมือง 13) มูลนิธิพัฒนาป่าตอง 14) ชมรมธนาคารจังหวัดภูเก็ต 15) สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ 16) เครือข่ายผู้ประกอบการจังหวัดภูเก็ต 17) เครือข่ายขบวนองค์กรชุมชนจังหวัดภูเก็ต

**จังหวัดกระบี่ : บันทึกความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อน
“แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตเกาะลันตาที่ยั่งยืน”
ภายใต้เป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาเกาะลันตาสู่
การเป็น “Happiness Islands” หรือ “เกาะแห่ง
ความสุข” ร่วมกับ 19 หน่วยงาน**

มีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกาะลันตาที่ยั่งยืน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติบนเกาะ 2) การส่งเสริมการท่องเที่ยวสุขภาพเชิงคุณภาพผ่านแนวคิด “Lanta Wellness” 3) การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้สามารถเข้าถึงสิทธิ ลดความเหลื่อมล้ำ และ 4) การจัดตั้งกลไกติดตามประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ

จากความร่วมมือในการการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติบนเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ในปี 2568 ได้รับรางวัล 2025 Green Destinations Top 100 Stories จากโครงการ “คืนบ้านให้ปู่เสฉวน” (A Hero’s Tale from Lanta Island) ภายใต้โครงการ Krabi Prototype ร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยประกาศผล Green Destinations Global Conference 2025 ณ เมืองมงต์เปเลลิเยร์ สาธารณรัฐฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2568 โดย Green Destinations Foundation ประเทศเนเธอร์แลนด์

** 19 หน่วยงานภาคี ได้แก่ 1) สำนักงานส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมภาคใต้ 2) สำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ 5 จ.กระบี่ 3) สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ จ.กระบี่ 4) สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง.กระบี่ 5) สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาค สาขากระบี่ 6) สำนักงานสุขภาพจิตที่ 11 จ.กระบี่ 7) สำนักงานสาธารณสุขจ.กระบี่ 8) สำนักงานพัฒนาชุมชนจ.กระบี่ 9) สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจ.กระบี่ 10) สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) 11) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 12) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจ.กระบี่ 13) มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ 14) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 15) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จ.กระบี่ 16) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจ.กระบี่ 17) สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจ.กระบี่ 18) องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ 19) สำนักงานอนามัยสิ่งแวดล้อมที่ 12 จ.กระบี่

2.2.2 การดำเนินงานด้านต่างประเทศ

จากการดำเนินงานวิเทศสัมพันธ์ของสถาบันฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 โดยการเชื่อมโยงเปิดโอกาสให้เครือข่ายองค์กรชุมชนไทยได้แสดงศักยภาพสู่สายตานานาชาติ และนำความรู้สากลกลับมาสู่การพัฒนาในประเทศ ก่อให้เกิดสร้างคุณค่าต่อองค์กรชุมชน สถาบันฯ และภาพลักษณ์ของประเทศไทยในเวทีโลกผ่านการเป็นเจ้าภาพต้อนรับคณะศึกษาดูงานนานาชาติ การเข้าร่วมประชุมระดับโลก และสร้างความร่วมมือกับภาคีที่หลากหลาย ซึ่งเป็นการเน้นย้ำความสำคัญของแนวทางการพัฒนา "ให้ชุมชนเป็นแกนหลัก" (Community-led Development) ของประเทศไทย

1) การจัดการกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และศึกษาดูงาน มีคณะที่เข้ามาศึกษาดูงาน 17 คณะ จาก 16 ประเทศ และ 2 องค์กรระหว่างประเทศ (UN-Habitat, UNESCAP) ประกอบด้วย ประเทศสิงคโปร์, บังคลาเทศ, ญี่ปุ่น, เมียนมา, ฝรั่งเศส, อินเดีย, กัมพูชา, อินโดนีเซีย, อังกฤษ, กลุ่มประเทศหมู่เกาะแปซิฟิก (7 ประเทศ) และกลุ่มประเทศในภูมิภาคแอฟริกา จำนวนผู้เข้าร่วมการศึกษาดูงานรวม 382 คน ซึ่งมีความ

หลากหลายตั้งแต่ระดับนโยบายทั้งรัฐมนตรี, เอกอัครราชทูต, ผู้บริหาร UN-Habitat, ข้าราชการ, คณาจารย์, นักศึกษา ไปจนถึงเครือข่ายภาคประชาสังคม และเครือข่ายชุมชน โดยมีประเด็นหลักที่คณะทำงานให้ความสนใจ คือ การพัฒนาโดยชุมชนเป็นแกนหลัก (Community-Driven Development) การพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย (Collective Housing for Low-Income community) โดยเฉพาะรูปธรรมของ "โครงการบ้านมั่นคง" และ "การพัฒนาชุมชนริมคลอง" ซึ่งเป็นโครงการแก้ไขปัญหาที่ได้รับความนิยมในระดับนานาชาติ การพัฒนาเมืองอย่างมีส่วนร่วม (Inclusive Urban Development) แนวทางการออกแบบและพัฒนาเมืองที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และประเด็นเฉพาะ เช่น การจัดการน้ำ การสุขาภิบาล และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ก่อให้เกิดการเผยแพร่แนวทางการทำงานและผลลัพธ์ของสถาบันฯ และความสำเร็จของชุมชนไทยได้ถูกเผยแพร่ในวงกว้าง สร้างการยอมรับและความน่าเชื่อถือในเวทีนานาชาติ พร้อมทั้งเกิดการเชื่อมโยงประสานภาคีการทำงานด้านต่างประเทศ สามารถสร้างและยกระดับความสัมพันธ์กับหน่วยงานพัฒนาระดับนานาชาติ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการต่อยอดสู่ความร่วมมือเชิงนโยบายและโครงการในอนาคต

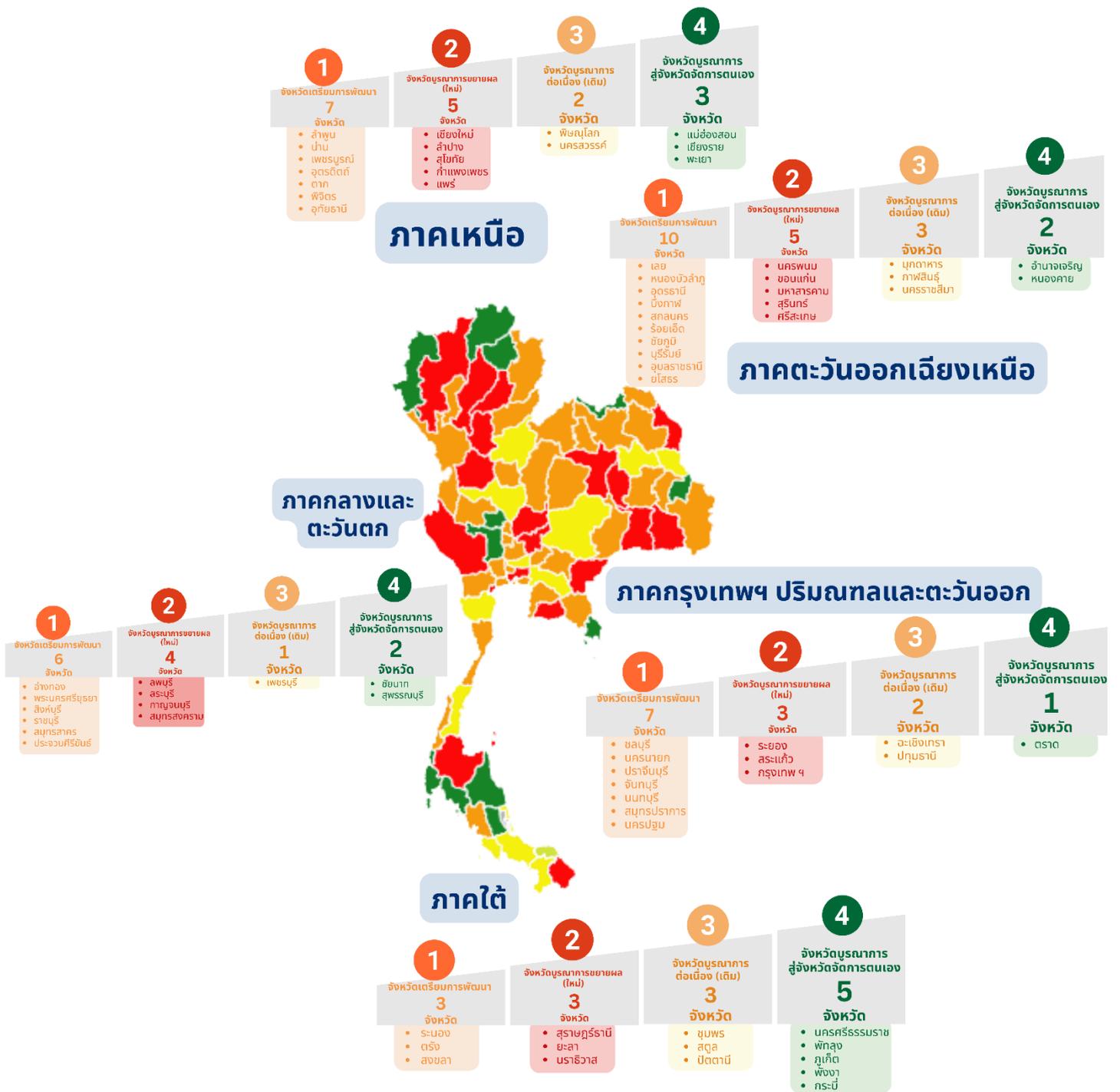
2) การเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยการเข้าร่วมประชุม ร่วมเป็นภาคีจัดงาน และสนับสนุนโครงการความร่วมมือ เช่น เข้าร่วมเวทีระดับโลก งาน World Urban Forum (WUF12) ที่อียิปต์ และการประชุม ESCAP สมัยที่ 81 ที่เคนย่า ร่วมเป็นภาคีจัดงานนานาชาติใน 4 งาน ได้แก่ งาน International Conference on Sustainable Communities for All (ร่วมกับการเคหะ) งานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ(เวทีสำหรับผู้แทนนานาชาติ) งานสัมมนาด้านผังเมืองเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (TU) งาน UNESCAP 81 และเข้าร่วมการประชุมสำคัญเพื่อสร้างความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศกับ World Bank และ ADB UN-Habitat และการนำเสนอผลงานในเวที Housing and Urbanization: Leadership in Action

2.2.3 กลไกการขับเคลื่อนงานพัฒนาและบริหารจัดการจังหวัด เป็นการสนับสนุนให้ขบวนองค์กร

ชุมชนเป็นกลไกการขับเคลื่อนงานพัฒนาในระดับจังหวัด โดยสนับสนุนงบประมาณบริหารจัดการจังหวัดเพื่อพัฒนาความเข้มแข็งของขบวนองค์กรชุมชนในการบริหารจัดการและบูรณาการงานพัฒนา

ในพื้นที่ 77 จังหวัดรวมกรุงเทพมหานคร

จากการสนับสนุนกลไกระดับจังหวัดในการเชื่อมโยงและขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ส่งผลให้เกิดแผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของขบวนองค์กรชุมชนจังหวัด ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) 77 จังหวัด ซึ่งแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด ประกอบด้วย

- ข้อมูลพื้นฐาน/ ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด ปัญหาความเดือดร้อนที่สำคัญของจังหวัด ข้อมูลกลุ่ม/ องค์กรขับเคลื่อนงานในพื้นที่

- รายงานภาพรวมการขับเคลื่อนงานของขบวนองค์กรชุมชน ประกอบด้วย ผลการขับเคลื่อนงานตามประเด็นงานสำคัญ ได้แก่ (1) การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น (2) การสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน (3) การแก้ไขและพัฒนาที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท (4) การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท (5) การป้องกันและต่อต้านการทุจริตโดยการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและองค์กรชุมชน (ถ้ามี) และ (6) ประเด็นงานด้านอื่น ๆ

- แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ประกอบด้วย (1) กระบวนการจัดทำหรือทบทวนแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด เพื่อยกระดับแผนฯ และเชื่อมโยงแผนพัฒนาระดับตำบลสู่แผนพัฒนาระดับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และ (2) การวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ (SWOT) ปัญหาความต้องการ ทุน ศักยภาพกลุ่ม/องค์กร เพื่อวางแผนแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนในจังหวัด

- การเชื่อมโยง/บูรณาการความร่วมมือ และผลการดำเนินงานร่วมกับภาคีพัฒนาที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย (1) การจัดความสัมพันธ์การทำงาน ได้แก่ กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชน ท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และบทบาทของ พอช. ในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด/ กลุ่มจังหวัด เช่น การให้ความรู้ พัฒนาผู้นำ วิเคราะห์ข้อมูล เชื่อมโยงหน่วยงาน เป็นต้น (2) การบูรณาการแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดสู่แผนหน่วยงาน/ยุทธศาสตร์จังหวัด ได้แก่ ข้อมูลแผนงาน/ กิจกรรม/ โครงการ ที่เชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัด/ กลุ่มจังหวัด (3) หน่วยงาน/ ภาคีความร่วมมือให้การสนับสนุนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และ (4) รูปธรรมความสำเร็จ ผลจากการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่สนับสนุนและที่บรรจุแผน

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด	พื้นที่ดำเนินการ
	ภาคเหนือ 17 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ น่าน พะเยา แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน อุตรดิตถ์ ตาก พิชณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร พิจิตร นครสวรรค์ และอุทัยธานี
	ภาคใต้ 14 จังหวัด ได้แก่ กระบี่ ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ปัตตานี พังงา พัทลุง ภูเก็ต ยะลา ระนอง สงขลา สุราษฎร์ธานี และสตูล
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 20 จังหวัด ได้แก่ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บึงกาฬ บุรีรัมย์ มหาสารคาม มุกดาหาร ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย หนองบัวลำภู อุตรธานี อุบลราชธานี และอำนาจเจริญ
	ภาคกลาง และตะวันตก 13 จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี ชัยนาท ประจวบคีรีขันธ์ พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี ราชบุรี ลพบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี อ่างทอง
	ภาคกรุงเทพปริมณฑล และตะวันออก 13 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด นครนายก นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี ปราจีนบุรี ระยอง สมุทรปราการ สระแก้ว

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำ คน และ ขบวนองค์กรชุมชน

3.1 การพัฒนาขีดความสามารถของผู้นำ คนรุ่นใหม่ และคนในขบวนองค์กรชุมชน

สถาบันฯ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพคนในขบวนองค์กรชุมชน เพราะ “คน” คือหัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความยั่งยืนอย่างแท้จริง การมีผู้นำที่เข้มแข็ง คนรุ่นใหม่ที่มีพลังความคิดสร้างสรรค์ และสมาชิกองค์กรชุมชนที่มีทักษะ ความรู้ และความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม จะทำให้ชุมชนมีความสามารถในการบริหารจัดการตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด กำหนดทิศทางการพัฒนาได้ด้วยตนเอง และสร้างพลังร่วมของคนในพื้นที่ในการผลักดันการพัฒนาให้ก้าวหน้าไปอย่างมั่นคง

3.1.1 การพัฒนาศักยภาพผู้นำองค์กรชุมชน

1) ผู้นำองค์กรชุมชนเข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการพัฒนาและมาตรฐานของสมรรถนะ 879 คนใน 8 หลักสูตร ผลจากการพัฒนาผู้นำองค์กรชุมชนมีความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากเข้ารับการอบรมในแต่ละหลักสูตรอย่างชัดเจน โดยมีการผลการประเมินความรู้ก่อนและหลังจากเข้ารับการอบรม ดังนี้

หลักสูตร	คะแนนก่อน-หลังอบรม (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)	
	Pre-test	Post-test
1) หลักสูตรการพัฒนาศักยภาพผู้นำการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมทางสังคมในขบวนองค์กรชุมชน (103 คน)	9.77	13.34
2) หลักสูตรการพัฒนาศักยภาพผู้นำขบวนองค์กรชุมชนเพื่อการขับเคลื่อนการพัฒนาในรูปแบบจังหวัดบูรณาการ (110 คน)	10.90	14.20
3) หลักสูตรการพัฒนาศักยภาพผู้นำสร้างผู้นำขบวนองค์กรชุมชนจังหวัดในระดับภาค		
3.1) การพัฒนาศักยภาพผู้นำสร้างผู้นำขบวนองค์กรชุมชนจังหวัดภาคใต้ (93 คน)	15.58	18.40
3.2) การพัฒนาศักยภาพผู้นำขบวนองค์กรชุมชนภาคกลางและตะวันตก ภายใต้หัวข้อ “การพัฒนาวิทยุศาสตร์เพื่อเปลี่ยนแปลงชุมชน” (85 คน)	14	18
3.3) การพัฒนาศักยภาพผู้นำขบวนองค์กรชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภายใต้หัวข้อ “พัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงยุทธศาสตร์” (95 คน)	17	18
3.4) การพัฒนาศักยภาพผู้นำขบวนองค์กรชุมชนจังหวัดภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑล และตะวันออกเฉียง (132 คน)	18	20
3.5) การพัฒนาศักยภาพผู้นำขบวนองค์กรชุมชนภาคเหนือ “พัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่จังหวัดจัดการตนเอง” (101 คน)	18	20
4) หลักสูตรการพัฒนาศักยภาพผู้นำขบวนองค์กรชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือภัยพิบัติ (ภาคประชาชน) (160 คน)	-	-

2) การประเมินขีดความสามารถตามมาตรฐานของสมรรถนะ

2.1) การประเมินสมรรถนะหลักของผู้นำองค์กรชุมชน จำแนกเป็น 5 บทบาทหลัก (Core Roles) ซึ่งแต่ละบทบาทประกอบด้วยสมรรถนะสำคัญ (Core Competencies) 5 ด้าน และแบ่งระดับความเชี่ยวชาญ (Proficiency Level) เป็น 5 ระดับ ดังนี้

สมรรถนะ	ระดับความเชี่ยวชาญ (Proficiency Level)
- สมรรถนะที่ 1 ผู้นำนักสร้างการเปลี่ยนแปลง (Leader as Change Agent) - สมรรถนะที่ 2 ผู้นำอย่างเป็นประชาธิปไตยและมีใจเป็นธรรม (Leading with Democracy and Moral) - สมรรถนะที่ 3 บริหารจัดการอย่างมีกลยุทธ์ (Leader as Strategist) - สมรรถนะที่ 4 ผู้นำนักออกแบบชุมชน (Leader as Community Designer) - สมรรถนะที่ 5 ผู้นำนักเสริมสร้างและประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย (Leader as Network Orchestrator)	- ระดับ 1 ขั้นเรียนรู้ (Basic/Beginner Level) ผู้ที่เริ่มต้นในองค์กรชุมชน - ระดับ 2 ขั้นปฏิบัติ (Doing/Specialist Level) ผู้ที่มีความสามารถในการประยุกต์ความรู้ในการทำงาน - ระดับ 3 ขั้นพัฒนา (Developing/Experienced Specialist Level) ผู้ที่มีประสบการณ์และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่น - ระดับ 4 ขั้นก้าวหน้า (Advanced/Expert Level) ผู้ที่ชำนาญการสูงสุดและสามารถบริหารการเปลี่ยนแปลง - ระดับ 5 ขั้นเชี่ยวชาญสูงสุด (Master Level) ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญระดับสูงและเป็นต้นแบบให้แก่ผู้อื่นในการพัฒนาชุมชน

ระดับความคาดหวัง (ระดับความเชี่ยวชาญ) ของผู้นำในแต่ละระดับ

ระดับผู้นำ	ระดับความคาดหวัง
ผู้นำที่เป็นแกนนำของขบวนการองค์กรชุมชน / องค์กรชุมชนในระดับชาติ	5
ผู้นำขบวนการองค์กรชุมชน / องค์กรชุมชนในระดับภาค/กลุ่มจังหวัด	4
ผู้นำองค์กรชุมชนในระดับจังหวัด	3
ผู้นำองค์กรชุมชนในระดับอำเภอ / เครือข่ายพื้นที่ระดับอำเภอ (Zone)	2
ผู้นำองค์กรชุมชนในระดับพื้นที่ / ตำบล	1

ในปี พ.ศ. 2568 กลุ่มเป้าหมายในการประเมินสมรรถนะหลัก (Core Competencies) คือ ผู้นำองค์กรชุมชนระดับจังหวัด และผู้ที่ผ่านการอบรมหลักสูตร ก.บ.จ. จำนวนทั้งสิ้น 154 คน โดยกลุ่มผู้ประเมิน 3 กลุ่มหลัก ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ภาคีเครือข่ายอื่น ๆ และขบวนการองค์กรชุมชน

ผลการประเมินสมรรถนะหลักของผู้นำองค์กรชุมชนระดับจังหวัด 154 คน พบว่า ค่าเฉลี่ยภาพรวมของสมรรถนะอยู่ที่ 3.93 และเมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างปี 2567 และ 2568 พบว่า ค่าเฉลี่ยในปี 2568 สูงขึ้นอย่างชัดเจนและบรรลุตามค่าคาดหวังที่ระดับ 3 ในทุกสมรรถนะ สะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาศักยภาพตามหลักสูตรในปี 2568 มีประสิทธิผล ช่วยยกระดับความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญของผู้นำองค์กรชุมชนเพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการเติบโตร้อยละ 9.92 แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มการพัฒนาที่ต่อเนื่องและศักยภาพที่แข็งแกร่งขึ้นของผู้นำในการขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชนในพื้นที่ มีรายละเอียดดังนี้

สมรรถนะ	ค่าเป้าหมาย	คะแนนเฉลี่ย	
		ปี 2567	ปี 2568
สมรรถนะที่ 1 ผู้นำนักสร้างการเปลี่ยนแปลง (Leader as Change Agent)	3	3.52	4.03
สมรรถนะที่ 2 ผู้นำอย่างเป็นประชาธิปไตยและมีใจเป็นธรรม (Leading with Democracy and Moral)	3	3.55	3.99
สมรรถนะที่ 3 บริหารจัดการอย่างมีกลยุทธ์ (Leader as Strategist)	3	3.27	3.80
สมรรถนะที่ 4 ผู้นำนักออกแบบชุมชน (Leader as Community Designer)	3	3.31	3.85
สมรรถนะที่ 5 ผู้นำนักเสริมสร้างและประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย (Leader as Network Orchestrator)	3	3.51	3.97
ภาพรวม		3.43	3.93

ผลการประเมินทุกด้านมีพัฒนาการที่ดีขึ้นจากปี 2567 โดยสมรรถนะด้านผู้นำการสร้างการเปลี่ยนแปลง มีคะแนนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ สะท้อนถึงความสามารถของผู้นำในการผลักดันการปรับตัวของชุมชน และขับเคลื่อนแนวคิดหรือกระบวนการใหม่ให้เกิดผลลัพธ์เป็นรูปธรรมได้มากยิ่งขึ้น ส่วนสมรรถนะด้านการนำอย่างเป็นประชาธิปไตยและมีใจเป็นธรรม มีคะแนนเพิ่มขึ้นเช่นกัน แสดงถึงความก้าวหน้าในการสร้างบรรยากาศที่โปร่งใส เป็นธรรม และส่งเสริมความไว้วางใจร่วมกันในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ด้านการบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์ มีคะแนนเพิ่มสูงขึ้น ชี้ให้เห็นว่าผู้นำสามารถวางทิศทางเชิงยุทธศาสตร์ จัดลำดับความสำคัญของงาน และเชื่อมโยงแผนให้เกิดผลปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม ขณะเดียวกันสมรรถนะด้านการออกแบบชุมชน มีการขยับตัวดีขึ้นอย่างชัดเจน แสดงถึงการนำแนวคิดเชิงสร้างสรรค์และนวัตกรรมมาใช้พัฒนาชุมชนให้ตอบโจทย์ปัญหาและความต้องการของพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

สุดท้าย สมรรถนะด้านการประสานและบูรณาการเครือข่าย มีคะแนนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในปี 2568 สะท้อนให้เห็นว่าผู้นำมีทักษะในการสร้างความร่วมมือ การบูรณาการทรัพยากร และการทำงานร่วมกับภาคีจากหลายภาคส่วนได้อย่างเข้มแข็ง ส่งผลให้เกิดพลังร่วมในการพัฒนาที่ชัดเจนและยั่งยืน

2.2) การสำรวจสมรรถนะผู้นำองค์กรชุมชนระดับจังหวัด เพื่อประเมินทักษะและความรู้ตามมาตรฐานของ พอช. ในการขับเคลื่อนงานพัฒนาและบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่น โดยสำรวจผู้นำทั้งสิ้น 464 คน ผลการประเมิน พบว่า มีผู้นำองค์กรชุมชนในระดับจังหวัดที่มีสมรรถนะ/ความสามารถที่คาดหวัง (Expected Competency) ตามมาตรฐานของ พอช. ในระดับที่ 3 จำนวน 386 คน คิดเป็นร้อยละ 83.19

สมรรถนะ	จำนวนผู้ผ่าน	ร้อยละ
สมรรถนะที่ 1 “ผู้นำนักสร้างการเปลี่ยนแปลง” (Leader as Change Agent)	435	93.75
สมรรถนะที่ 2 “ผู้นำอย่างเป็นประชาธิปไตยและมีใจเป็นธรรม” (Leading with Democracy and Moral)	434	93.53
สมรรถนะที่ 3 “บริหารจัดการอย่างมีกลยุทธ์” (Leader as Strategist)	428	92.24
สมรรถนะที่ 4 “ผู้นำนักออกแบบชุมชน” (Leader as Community Designer)	434	93.53
สมรรถนะที่ 5 “ผู้นำนักเสริมสร้างและประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย” (Leader as Network Orchestrator)	428	92.24
ผู้ผ่านทุกสมรรถนะ	386	83.19

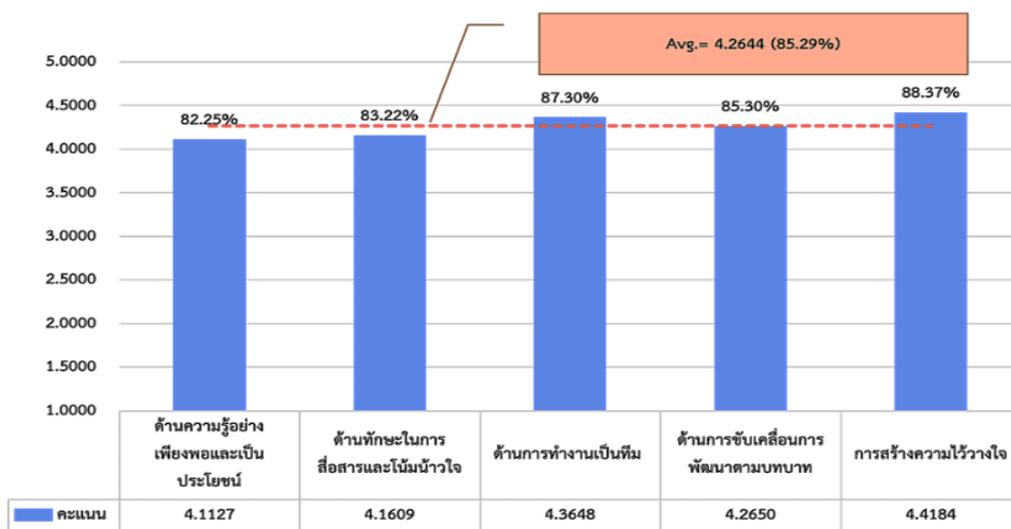

3.1.2 ความเชื่อมั่นต่อบทบาทของผู้แทนองค์กรชุมชนในคณะกรรมการชุดต่างๆ ระดับจังหวัด โดยสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดำเนินการสำรวจความเชื่อมั่นต่อบทบาทของผู้แทนองค์กรชุมชนในคณะกรรมการต่าง ๆ ระดับจังหวัด ประจำปี พ.ศ. 2568 รวมทั้งสิ้น 207 ตัวอย่าง โดยสรุปผลการสำรวจดังนี้

หน่วยงานในคณะกรรมการที่ตอบแบบสำรวจ 207 คน ส่วนใหญ่เป็นบุคลากรจากหน่วยงานภาครัฐ 77 คน คิดเป็นร้อยละ 37.20 รองลงมาคือ ภาคประชาสังคม 64 คน คิดเป็นร้อยละ 30.92 และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 40 คน คิดเป็นร้อยละ 19.32 ขณะที่สถาบันการศึกษา หรือนักวิชาการ มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 9.66 และภาคเอกชน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.90 ตามลำดับ

สังกัดหน่วยงาน	จำนวน	ร้อยละ
หน่วยงานภาครัฐ	77	37.20
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	40	19.32
สถาบันการศึกษา หรือนักวิชาการ	20	9.66
ภาคเอกชน	6	2.90
ภาคประชาสังคม	64	30.92
รวม	207	100.00

ผลการประเมินความเชื่อมั่นและความเห็นของคณะกรรมการ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับเชื่อมั่นมากที่สุด คะแนน 4.2644 คิดเป็นร้อยละ 85.29 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าคณะกรรมการมีความเชื่อมั่นต่อบทบาทหน้าที่ และการดำเนินงานในระดับสูง เมื่อพิจารณาผลการประเมินเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างควมไว้วางใจ ระดับคะแนน 4.4184 คิดเป็นร้อยละ 88.37 อยู่ในระดับเชื่อมั่นมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการทำงานเป็นทีม ระดับคะแนน 4.2650 คิดเป็นร้อยละ 87.30 ถัดมาคือ ด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาตามบทบาท ระดับคะแนน 4.2650 คิดเป็นร้อยละ 85.30 สำหรับด้านทักษะในการสื่อสารและโน้มน้าวใจ ระดับ 4.1609 คิดเป็นร้อยละ 83.22 และด้านความรู้อย่างพอเพียงและเป็นประโยชน์ ระดับคะแนน 4.1127 คิดเป็นร้อยละ 82.25 ตามลำดับ

3.1.3 การเสริมสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และศึกษาดูงานแนวทางการพัฒนาของประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อเปิดมุมมองใหม่ในการพัฒนาชุมชน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมได้เรียนรู้แนวทางการแก้ไข

ปัญหาความยากจน การยกระดับคุณภาพชีวิต การพัฒนาผู้นำชุมชน การส่งเสริมบทบาทของภาครัฐในระดับท้องถิ่น รวมถึงการสร้างกลไกความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพของเครือข่ายองค์กรชุมชนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และศึกษาดูงานแนวทางการพัฒนาของสาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างวันที่ 24 – 30 มีนาคม 2568 ณ เมืองคุนหมิง และเมืองเซียงรุ่ง (สิบสองปันนา) มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน มีผู้เข้าร่วม 80 คน ประกอบด้วย ผู้นำขบวนองค์กรชุมชนระดับจังหวัด คณะกรรมการสถาบัน ที่ปรึกษาและคณะอนุกรรมการฯ รวมถึงเจ้าหน้าที่ โดยมีการเยี่ยมชมพื้นที่ตัวอย่างด้านการพัฒนาชุมชน เมืองอัจฉริยะ และการจัดการเศรษฐกิจท้องถิ่นที่ใช้ทรัพยากรวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างรายได้ เช่น การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน การอนุรักษ์และต่อยอดทุนวัฒนธรรมชนเผ่า และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบขนส่งเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชน

จากการศึกษาดูงาน ส่งผลให้ผู้เข้าร่วมเกิดความเข้าใจเชิงลึกในแนวทางการพัฒนาชุมชนของประเทศจีน ซึ่งเน้นการบูรณาการระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยใช้การวางแผนแบบมีส่วนร่วมและการพัฒนาเชิงพื้นที่ (Area-based Development) เป็นกลไกสำคัญ และได้รับแรงบันดาลใจในการประยุกต์แนวทางดังกล่าวมาปรับใช้ในบริบทของชุมชนไทย เช่น การส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการชุมชน และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นกับหน่วยงานภายนอก

นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมโครงการยังได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้นำท้องถิ่นและนักวิชาการจีน ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสองประเทศ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนา “เวทีความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาชุมชน” ในอนาคต ตลอดจนเป็นการยกระดับขีดความสามารถของผู้นำองค์กรชุมชนไทยให้มึมุมมองกว้างไกล และพร้อมต่อการปรับตัวในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม

3.1.4 กลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาผู้นำชุมชนและคนในขบวนองค์กรชุมชน : คณะอนุกรรมการ

พัฒนารูปแบบกระบวนการเสริมสร้างการเรียนรู้การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เป็นกลไกสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาผู้นำและบุคลากรในขบวนองค์กรชุมชนอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย ตัวแทนจากภาคประชาชน หน่วยงานภาครัฐ นักวิชาการ และผู้นำเครือข่ายชุมชน มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย แนวทาง และแผนการพัฒนาบุคลากรทั้งคนในขบวนองค์กรชุมชน ผู้ปฏิบัติงานของสถาบันฯ และประชาชนทั่วไป ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีในระดับพื้นที่เพื่อบูรณาการเนื้อหา กระบวนการพัฒนาและงบประมาณ รวมถึงออกแบบและพัฒนาหลักสูตรที่ตอบโจทย์ความต้องการของชุมชนในแต่ละบริบท

โดยมีผลการดำเนินงานสำคัญ คือ แผนการพัฒนาผู้นำระดับภาค ความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา หลักสูตรพัฒนายกระดับผู้นำและศึกษาดูงานต่างประเทศ ตลอดจนหลักสูตรการพัฒนาเจ้าหน้าที่เพื่อความก้าวหน้าในสายอาชีพ (Career Path) การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำ คน และขบวนองค์กรชุมชน และ

การเพิ่มศักยภาพขององค์กรชุมชนให้เป็นแกนกลางในการพัฒนา โดยมีการติดตามและประเมินผลผู้นำและคนใน ขบวนการองค์กรชุมชนที่ผ่านการพัฒนา เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และใช้ปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานในอนาคต

3.1.5 นวัตกรรมความร่วมมือทางการศึกษาในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและผู้นำชุมชน :

จากการวิเคราะห์ปัญหา (Pain Point Analysis) ในระดับองค์กรและขบวนการองค์กรชุมชน พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ บุคลากรและผู้นำชุมชน ขาดโอกาสทางการศึกษาและมีข้อจำกัดหลายด้าน เช่น ขาดองค์ความรู้และทักษะด้านการ บริหารจัดการ การวางแผนงาน และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ความมั่นใจในการสื่อสารและประสานงานกับ หน่วยงานภายนอก ไม่สามารถวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาเชิงลึกอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ไม่สามารถ เข้าถึงแหล่งงบประมาณ แหล่งทุนในการพัฒนาชุมชนได้ ซึ่งข้อจำกัดเหล่านี้ส่งผลให้บทบาทการเป็นผู้นำชุมชน ลดลงและยากต่อการขับเคลื่อนชุมชนสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

สถาบันฯ จึงให้ความสำคัญกับการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาแก่บุคลากรและผู้นำชุมชน เพื่อยกระดับ ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ การวางแผน การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เสริมศักยภาพด้านการสื่อสาร การเข้าถึง ข้อมูล ข่าวสาร และเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยมีแนวทางความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรที่ สามารถเทียบโอนหน่วยกิตระหว่างกัน ซึ่งนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมในการพัฒนากระบวนการทำงานขององค์กร และชุมชน จึงมีการแต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาหลักสูตรพัฒนาศักยภาพเพื่อการพัฒนาชุมชน (หลักสูตรสำหรับ บุคคลภายนอก) โดยมีหน้าที่ออกแบบกระบวนการ และสนับสนุนการจัดหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างศักยภาพแก่ บุคลากรและผู้นำชุมชน รวมทั้งประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อยกระดับ สมรรถนะของบุคลากรและผู้นำชุมชน อันจะนำไปสู่การพัฒนากระบวนการทำงานขององค์กรและชุมชนอย่างยั่งยืน

จากการขับเคลื่อนงานของคณะทำงานฯ ส่งผลให้สถาบันสามารถเชื่อมโยง **ความร่วมมือกับสถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA)** ในการจัดทำแนวทางการเทียบโอนหน่วยกิตในระดับปริญญาโท สาขาการ บริหารการพัฒนาสังคม (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2566) คณะพัฒนาสังคมและยุทธศาสตร์การบริหาร ประกอบด้วยรายวิชา 11 วิชา รวม 36 หน่วยกิต และสารนิพนธ์อีก 1 รายวิชา จำนวน 3 หน่วยกิต รวมทั้งสิ้น 12 รายวิชา 39 หน่วยกิต ซึ่งสามารถเทียบโอนหน่วยกิตจากหลักสูตรพัฒนาศักยภาพของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ได้จำนวน 2 หลักสูตร ใน 6 รายวิชา รวม 18 หน่วยกิต และการสนับสนุนผู้นำในขบวนการองค์กรชุมชนให้ สามารถเข้าศึกษาในหลักสูตร “นวัตกรรมทางสังคม” เพื่อยกระดับสมรรถนะและพัฒนาศักยภาพในการขับเคลื่อน งานพัฒนาสังคมอย่างมีอาชีพต่อไป โดยสรุปรายละเอียดแต่ละหลักสูตรดังนี้

	หลักสูตรที่ 1 “การสนับสนุนและยกระดับ ศูนย์เรียนรู้ชุมชน”	หลักสูตรที่ 2 “การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม การพัฒนาชุมชน”	หลักสูตรที่ 3 “นวัตกรรมทางสังคม”
วัตถุประสงค์	เพื่อยกระดับการขับเคลื่อนพื้นที่ให้ สามารถพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้ ชุมชนที่มีศักยภาพ โดยมุ่งเน้นการ เพิ่มขีดความสามารถของผู้นำ ขบวนการองค์กรชุมชนในการสร้าง พัฒนา และบริหารจัดการศูนย์ เรียนรู้ เพื่อให้เป็นพื้นที่ต้นแบบใน	เพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา ชุมชนอย่างสร้างสรรค์ โดยเน้นการ เสริมสร้างความคิดริเริ่มในการสร้าง ผลิตรายการหรือบริการใหม่ การจัดตั้งธุรกิจ ชุมชน การแบ่งปันองค์ความรู้และ ทรัพยากรระหว่างชุมชนตลอดจนการ	เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคคลให้เป็น “นวัตกรรม ทางสังคม” ที่มีความรู้ ความเข้าใจ และ ทักษะที่จำเป็นในการขับเคลื่อนการ เปลี่ยนแปลงเชิงสังคมในระดับชุมชนและ พื้นที่ โดยเน้นการจัดการภัยพิบัติ การ พัฒนาชุมชนในยุคดิจิทัล การใช้เทคโนโลยี ชุมชน การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การ

	หลักสูตรที่ 1 “การสนับสนุนและยกระดับ ศูนย์เรียนรู้ชุมชน”	หลักสูตรที่ 2 “การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม การพัฒนาชุมชน”	หลักสูตรที่ 3 “นวัตกรรมทางสังคม”
	การขยายผลการเรียนรู้ไปยังพื้นที่ ใกล้เคียงอย่างมีประสิทธิภาพ	ส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ด้าน เทคโนโลยีเพื่อสร้างชุมชนที่เข้มแข็งและ ยั่งยืน	สร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการ ผลักดันนโยบายสาธารณะอย่างมีส่วนร่วม พร้อมทั้งเสริมสร้างภาวะผู้นำ บุคลิกภาพ การ พูดในที่สาธารณะ และความสามารถในการ เข้าถึงแหล่งทุนเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	การที่พื้นที่สามารถจัดการตนเองได้ ในรูปแบบศูนย์เรียนรู้ชุมชน การ ขยายผลของศูนย์ฯ ไปยังพื้นที่รอบ ข้าง การจัดตั้งและบริหารจัดการ ศูนย์เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพผล ตลอดจนการส่งเสริมกระบวนการ เรียนรู้ร่วมกันในระดับชุมชน	ความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาพื้นที่ การขยายผลองค์ ความรู้ไปยังพื้นที่รอบข้างและการเพิ่ม ประสิทธิภาพของการพัฒนาชุมชนใน หลากหลายมิติ	สามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับไป ประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชนอย่างมี ประสิทธิภาพ มีความสามารถในการจัดการ ภัยพิบัติและทรัพยากรในพื้นที่ เข้าใจระบบ เศรษฐกิจฐานรากในบริบทดิจิทัล มีภาวะ ผู้นำและทักษะการสื่อสารเพื่อสร้างความ เปลี่ยนแปลง สามารถทำงานร่วมกับภาค ส่วนต่างๆ อย่างเป็นระบบ รู้เท่าทันนโยบาย และงบประมาณ รวมถึงมีความสามารถในการ สร้างความร่วมมือที่หลากหลาย
เนื้อหา หลักสูตร	รายวิชาย่อย 8 วิชา รวมระยะเวลา เรียน 162 ชั่วโมง (คิดเทียบเท่า 9 หน่วยกิต) ได้แก่ 1) ธรรมชาติของ ชุมชนและความโปร่งใส 2) แผน ชุมชน 3) การมีส่วนร่วมในการ สร้างศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน 4) คุณค่าของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 5) การประสานความร่วมมือ 6) เครื่องมือและกลไกของศูนย์การ เรียนรู้ชุมชน 7) การสร้างนวัตกรรม สังคม และ 8) การบริหารจัดการ อาสาสมัครและเรียนรู้ประชาสังคม	รายวิชาย่อย 11 วิชา รวมระยะเวลาเรียน 162 ชั่วโมง (คิดเทียบเท่า 9 หน่วยกิต) ได้แก่ 1) ผู้นำชุมชนด้านดิจิทัล (Digital Leadership) 2) ทักษะด้านดิจิทัลสำหรับ ชุมชน (Digital Skills) 3) การป้องกันภัย คุกคามทางไซเบอร์สำหรับชุมชน (Cybersecurity) 4) ชุมชนกับการ เปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (Climate Change) 5) การจัดการภัยพิบัติของชุมชน (Community Disaster Management) 6) ความรู้พื้นฐานด้านเศรษฐกิจและการเงิน สำหรับชุมชน 7) ชุมชนกับความเท่าเทียม ระหว่างเพศ (Gender Equality) 8) การ บริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน สำหรับชุมชน 9) การสร้างภูมิคุ้มกันทาง สังคมของชุมชน (Social Immunity) 10) ชุมชนกับภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitics) และ 11) ชุมชนกับความหลากหลายทาง วัฒนธรรมและชาติพันธุ์ (Cultural and Ethnic Diversity Management)	รายวิชาย่อย 12 วิชา รวมระยะเวลาเรียน 135 ชั่วโมง (คิดเทียบเท่า 9 หน่วยกิต) ได้แก่ 1) การจัดการภัยพิบัติ 2) การพัฒนา ชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากในยุคดิจิทัล 3) เทคโนโลยีชุมชน 4) การสื่อสารเพื่อการ เปลี่ยนแปลง 5) การสร้างเครือข่ายความ ร่วมมือ 6) การผลักดันเพื่อบรรลุเป้าหมาย 7) ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง 8) การ ขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ 9) การทำ พื้นที่แหล่งทุนและงบประมาณ 10) ความร่วมมือ เชิงพื้นที่ 11) ความร่วมมือเพื่อคนทุกช่วง วัย และ 12) การพูดในที่สาธารณะและ บุคลิกภาพผู้นำ

ทั้งนี้ ภายหลังจากการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ (MOA) จะเป็นจุดเริ่มต้น
สำคัญในการเปิดการเรียนการสอนหลักสูตรดังกล่าวอย่างเป็นทางการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

3.2 การพัฒนาคุณภาพและเสริมสร้างศักยภาพสภาองค์กรชุมชน

3.2.1 การพัฒนาศักยภาพสภาองค์กรชุมชนในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เป็นการพัฒนาเพื่อยกระดับศักยภาพของสภาองค์กรชุมชนตำบลให้มีความเข้มแข็งสามารถเป็นกลไกกลางในการพัฒนาแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และสนับสนุนสภาองค์กรชุมชนจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของภาคประชาชน เชื่อมโยงกับแผนของหน่วยงานในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนสะสมทั่วประเทศ 7,795 แห่ง มีสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบล ประกอบด้วยผู้แทนของชุมชนและผู้ทรงคุณวุฒิรวม 252,698 คน และมีกลุ่มหรือองค์กรชุมชน/เครือข่ายองค์กรชุมชนที่จัดตั้งจำนวนรวมทั้งสิ้น 156,040 องค์กร ครอบคลุมพื้นที่ 77 จังหวัดรวมกรุงเทพมหานคร

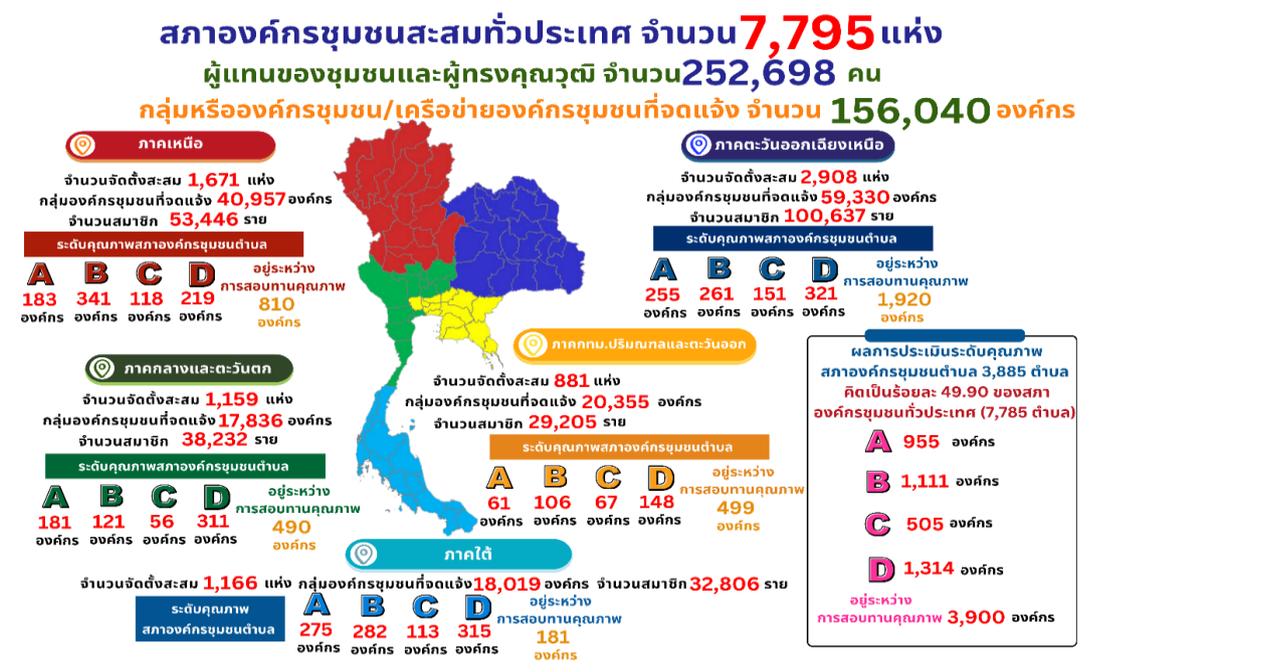
การประเมินระดับคุณภาพสภาองค์กรชุมชนตำบล ซึ่งวัดผลการขับเคลื่อนงานของสภาองค์กรชุมชนที่เกิดขึ้นในระดับพื้นที่ จากการจัดประชุมอย่างต่อเนื่องของสภาองค์กรชุมชน การดำเนินงานตามภารกิจของสภาองค์กรชุมชนตามมาตรา 19 และมาตรา 21 ของ พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 และการประสานงานของสภาองค์กรชุมชนร่วมกับภาคีพัฒนาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการได้รับการยอมรับจากหน่วยงาน

เกณฑ์วัดระดับความเข้มแข็ง เป็น 4 ระดับ

- ระดับดีมาก (A) ค่าคะแนน 80 – 100 คะแนน
- ระดับดี (B) ค่าคะแนน 61 – 79 คะแนน
- ระดับพอใช้ (C) ค่าคะแนน 50 - 60 คะแนน
- ระดับพัฒนา/ปรับปรุง (D) ค่าคะแนน 0 – 49 คะแนน

ผลจากการประเมินระดับคุณภาพสภาองค์กรชุมชนตำบล 3,885 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 49.90 ของสภาองค์กรชุมชนทั่วประเทศ (7,785 ตำบล) มีระดับคุณภาพ ดังนี้

- ▶ สภาองค์กรชุมชนระดับดีมาก (A) 955 ตำบล
- ▶ สภาองค์กรชุมชนระดับดี (B) 1,111 ตำบล
- ▶ สภาองค์กรชุมชนระดับพอใช้ (C) 505 ตำบล
- ▶ สภาองค์กรชุมชนระดับพัฒนา/ปรับปรุง (D) 1,314 ตำบล
- ▶ สภาองค์กรชุมชนที่อยู่ระหว่างสอบทานคุณภาพ 3,900 ตำบล

โดยในปี 2568 เกิดการพัฒนาคุณภาพสภาองค์กรชุมชน (ระดับ C และ ระดับ D) 731 ตำบลใน 77 จังหวัดครอบคลุมพื้นที่ 5 ภาค ส่งผลให้สภาองค์กรชุมชนสามารถเป็นกลไกกลางแก้ไขและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในตำบล จากการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบลและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนผ่านประเด็นงานพัฒนาต่าง ๆ เช่น การพัฒนาที่อยู่อาศัย เศรษฐกิจชุมชน การป้องกันและต่อต้านการทุจริต การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมสุขภาพชุมชน และชุมชนเกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง โดยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน อันเป็นประชาธิปไตยชุมชนจากฐานราก

การจัดประชุมระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล

ระหว่างวันที่ 18 – 19 ธันวาคม 2567 ณ ห้องประชุมไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) มีผู้เข้าร่วม 200 คน ประกอบด้วย ผู้แทนสภาองค์กรชุมชนตำบลระดับจังหวัด 77 จังหวัด ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง คณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน มีการรวบรวมข้อเสนอเชิงนโยบายจากการประชุมมอบให้แก่ผู้แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) โดยมี นางสาวสนธยา บุญยภูษิต หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รับมอบข้อเสนอพร้อมให้กำลังใจแก่ผู้แทนสภาองค์กรชุมชน

โดยมีข้อเสนอเชิงนโยบายระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล ประจำปี ดังนี้

- การกระจายอำนาจในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการสู่จังหวัดจัดการตนเอง
- การสร้างสวัสดิการสังคมและรัฐสวัสดิการ
- การแก้ไขปัญหาที่ดินทับซ้อนระหว่างรัฐกับประชาชน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม
  - กรณีการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน ทับซ้อนที่ดินทำกิน/ที่อยู่อาศัยของประชาชน
  - (ร่าง) พระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐ ด้านที่ดินและป่าไม้ พ.ศ. ....
- ข้อเสนอแต่ละภูมิภาค ได้แก่ การปกป้องและจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคงทางอาหาร การบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน และการป้องกันและรับมือภัยพิบัติ

รูปธรรมสภาองค์กรชุมชนในการขับเคลื่อนงานในชุมชน

สภาองค์กรชุมชนตำบลแม่ยาว ร่วมกับท้องถิ่น จัดทำแผนการฟื้นฟูพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ประสบภัยพิบัติ

สภาองค์กรชุมชนตำบลแม่ยาว จังหวัดเชียงราย ร่วมกับท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ในการจัดทำแผนการฟื้นฟูและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ประสบภัยพิบัติในพื้นที่จังหวัดเชียงราย สู่เป้าหมายต้นแบบจัดการภัยพิบัติ สร้างความมั่นคงที่กิน ที่อยู่อาศัย การพัฒนาความมั่นคงด้านสังคมคุณภาพชีวิต และเศรษฐกิจยั่งยืน โดยมีตัวแทนประชาชนผู้ประสบภัยที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติน้ำท่วม – ดินโคลนถล่ม ใน ต.แม่ยาว เข้าร่วมนำเสนอปัญหาและข้อเสนอเชิงนโยบายในด้านต่างๆ โดยมีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน ดังนี้

ระยะเร่งด่วน : ฟื้นฟูความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย เน้นการซ่อมแซมบ้านและชุมชนที่ได้รับผลกระทบทันที ร่วมกับ พอช. ในการจัดสรรทรัพยากรและดำเนินงานอย่างเร่งด่วน

ระยะฟื้นฟู : พัฒนาระบบและแนวทางการจัดการภัยพิบัติในพื้นที่ วางแผนการรับมือและ

ชักชวนร่วมกับ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเชียงราย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ชุมชนสามารถฟื้นตัวได้อย่างยั่งยืน

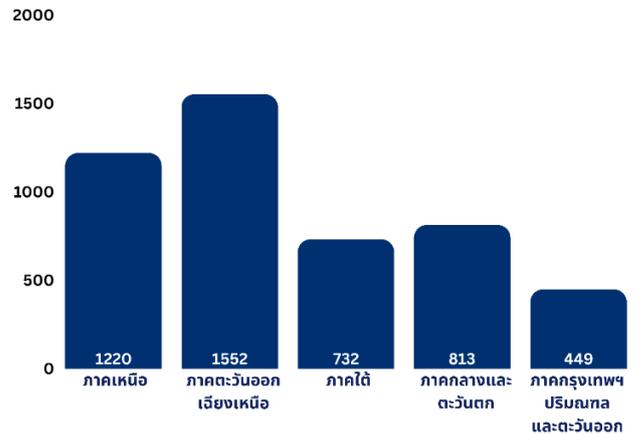

ระยะพัฒนาต่อยอด : สร้างความมั่นคงในระยะยาวทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม พัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างชุมชนเข้มแข็ง พร้อมพัฒนานโยบายเชิงพื้นที่ และกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อป้องกันและลดผลกระทบจากภัยพิบัติในอนาคต

จากการมีกลไกสภาองค์กรชุมชนเป็นตัวเชื่อมระหว่างชุมชนและหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ ทำให้เกิดการระดมความเห็นเพื่อพัฒนาพื้นที่จังหวัดเชียงราย เป็นโอกาสที่เปิดให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบเป้าหมายและอนาคตของชุมชนในการจัดการและรับมือภัยพิบัติที่มีความยั่งยืนครอบคลุมทุกด้าน

3.2.2 การทบทวนสภาองค์กรชุมชนตำบล
ที่สมาชิกครบวาระให้เป็นปัจจุบัน เกิดการพัฒนา
 และทบทวนสภาองค์กรชุมชนตำบล 4,766 ตำบล ใน
 พื้นที่ 77 จังหวัด

ตัวอย่างการพัฒนาและทบทวนสภาองค์กรชุมชน

เทศบาลตำบลแม่ยม อำเภอป่าซาง จังหวัดพะเยา

เวทีพัฒนาและทบทวนสภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลแม่ยม อำเภอป่าซาง จังหวัดพะเยา เพื่อคัดเลือกประธานสภาองค์กรชุมชน และสมาชิกสภาองค์กรชุมชน รวมถึงพิจารณาแนวทางการดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชนตำบล เพื่อให้การดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชนตำบลเป็นไปตาม พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชน ปี 2551 โดยมีบทบาทและภารกิจที่สำคัญ ดังนี้ :

1. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนสร้างเวทีและโอกาสในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างสมาชิกในชุมชน
2. ประสานงานและเชื่อมโยงกับหน่วยงานต่าง ๆ ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรต่าง ๆ เพื่อรับการสนับสนุนและทรัพยากรในการพัฒนาชุมชนเชื่อมโยงกับองค์กรอื่น ๆ เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน
3. พัฒนาทรัพยากรมนุษย์และทักษะในชุมชนจัดการอบรมและพัฒนาทักษะให้กับสมาชิกในชุมชน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
4. สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและยั่งยืนสนับสนุนการสร้างงานและการประกอบอาชีพในชุมชน
5. ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติรณรงค์และจัดกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่าและยั่งยืน

ทั้งนี้ ที่ประชุมได้มีการทบทวนกลุ่มองค์กรชุมชนที่จะมาเป็นสมาชิก ได้แก่ 1) สมาชิกผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน 2) ที่ปรึกษา จำนวน 4 คน 3) คณะกรรมการสภาองค์กรชุมชนตำบล ตามมาตรา 7,15,16 และมีมติเห็นชอบมอบหมายให้ฝ่ายเลขาจัดทำเอกสารเพื่อเสนอต่อสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนตำบลต่อไป

3.3 การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน

3.3.1 การสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน เป็นการสร้างหลักประกันทางสังคมและความมั่นคงในชีวิตของคนในชุมชนบนพื้นฐาน “ให้อย่างมีคุณค่า รับอย่างมีศักดิ์ศรี” ในการดูแลคนทุกช่วงวัยตั้งแต่เกิดจนตายอย่างถ่วงหน้า เพื่อให้ทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมระหว่างรัฐบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน และภาคประชาสังคม พร้อมทั้งพัฒนาคุณภาพกองทุนสวัสดิการชุมชนให้มีความเข้มแข็ง พัฒนามาตรฐานคุณภาพกองทุนสวัสดิการชุมชน ศักยภาพแกนนำในการบริหารจัดการทุน ขยายผลและสร้างการเรียนรู้การจัดสวัสดิการชุมชน

ณ วันที่ 30 กันยายน 2568 มีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล/เมือง 6,053 กองทุน สมาชิกกองทุน 6,718,977 ราย และมีเงินกองทุน (สะสม) รวม 23,805.42 ล้านบาท จำแนกเป็น

- (1) เงินสมทบจากสมาชิก 16,160.20 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 68
- (2) เงินสมทบจากรัฐบาลผ่าน พอช. 3,983.71 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 17
- (3) เงินสมทบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1,865.77 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 8
- (4) เงินสมทบจากแหล่งอื่น ๆ เช่น ภาคเอกชน เงินบริจาค ฯลฯ 1,795.74 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 7

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 กองทุนสวัสดิการชุมชนได้รับการสมทบงบประมาณรวม 1,470 กองทุน ครอบคลุมสมาชิก 2,060,740 คน งบประมาณสมทบ 242.86 ล้านบาท ส่งผลให้กองทุนสวัสดิการชุมชนสามารถจัดสวัสดิการพื้นฐานให้กับสมาชิกครอบคลุมทุกช่วงวัยตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตาย

ส่งผลให้เกิดการจัดสวัสดิการพื้นฐานให้สมาชิกครอบคลุมตั้งแต่ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ซึ่งมีรูปแบบสวัสดิการ 13 ประเภท เช่น สวัสดิการรับขวัญเด็กแรกเกิด ทุนการศึกษา จ่ายกรณีเข้ารับรักษาตัวในโรงพยาบาล งานอุปสมบท งานแต่งงาน บำนาญผู้สูงอายุ สวัสดิการเสียชีวิตจัดงานศพ สวัสดิการผู้ด้อยโอกาส คนพิการ ทุนประกอบอาชีพ ภัยพิบัติ ฯลฯ โดยมีผู้รับสวัสดิการตรง 9,945,882 ราย เงินจ่ายสวัสดิการรวม 11,952,140,494.04 บาท

ตัวอย่างกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลนรสิงห์ อ.ป่าโมก จ.อ่างทอง มีผู้สูงอายุราว 21% กองทุนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการดูแลคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ผ่านโครงการต่าง ๆ ที่สร้างความสุขและให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในสังคม เช่น ศูนย์การเรียนรู้ทุกช่วงวัย กิจกรรมออกกำลังกาย ดนตรีบำบัด เน้นเรื่องการฝึกอาชีพทำขนมไทย ของว่าง หรือผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่าย นอกจากนี้ยังแจกสิ่งของจำเป็น เช่น ผ้าห่ม และเครื่องใช้ในครัวเรือน ให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก ทั้งกับผู้สูงอายุและผู้พิการ ความสำเร็จของกองทุนเกิดจากความร่วมมือของสมาชิกในกองทุน พอช. อบต. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล อสม. โรงเรียน และวัด ร่วมกันสร้างชุมชนที่ยั่งยืน

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลทับปริก อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ มีบทบาทสำคัญในการสร้างความมั่นคงและคุณภาพชีวิตให้กับสมาชิกในชุมชน ผ่านโครงการสวัสดิการต่าง ๆ ที่ครอบคลุมตั้งแต่การส่งเสริมการศึกษาไปจนถึงการดูแลครอบครัวในยามยากลำบาก กองทุนมอบทุนการศึกษาให้กับบุตรหลานของสมาชิก เพื่อสนับสนุนการศึกษาและพัฒนาศักยภาพของคนรุ่นใหม่ สร้างโอกาสในการเรียนรู้และการเติบโตที่เท่าเทียม นอกจากนี้ กองทุนยังให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการแก่ครอบครัวสมาชิกในกรณีงานศพ ด้วยการมอบเงินช่วยเหลือเพื่อบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายในช่วงเวลาที่ต้องเผชิญความสูญเสีย ทำให้สมาชิกและครอบครัวสามารถผ่านช่วงเวลาที่ยากลำบากไปได้อย่างราบรื่น

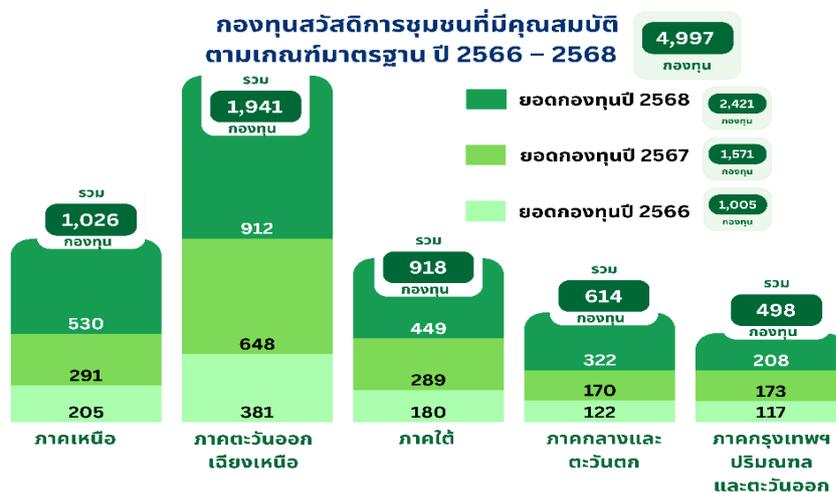
3.3.2 การรับรองมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน

เป็นการยกระดับการรับรองสถานภาพองค์กรชุมชนที่มากกว่าการรับรองการมีตัวตนขององค์กร เป็นการรับรองคุณภาพและมาตรฐานในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วน โดยมีเกณฑ์การรับรองมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน ประกอบด้วย 4 ข้อ ดังนี้

- 1) มีข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชนที่เป็นปัจจุบันในระบบสารสนเทศโปรแกรมบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชน
- 2) มีโครงสร้างคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน
- 3) มีข้อบังคับ/ระเบียบกองทุนสวัสดิการชุมชน
- 4) กองทุนมีการจัดสวัสดิการช่วยเหลือสมาชิกและชุมชน/สังคมให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

คณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนพิจารณารับรองมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานในปี 2568 จำนวน 2,421 กองทุน โดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ประกาศรับรองมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน ณ วันที่ 19 กันยายน 2568 และเผยแพร่บนเว็บไซต์สถาบันฯ อันเป็นการสะท้อนคุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนในการมีระบบบริหารจัดการที่ดีและเป็นปัจจุบัน รวมถึงบทบาทของกองทุนสวัสดิการชุมชนในการช่วยเหลือสมาชิก กลุ่มเปราะบางและชุมชนได้เข้าถึงสวัสดิการของชุมชนที่ร่วมกันดำเนินการตามบริบทและศักยภาพของกองทุนสวัสดิการชุมชนในแต่ละพื้นที่

ทั้งนี้ มีกองทุนสวัสดิการชุมชนผ่านการรับรองมาตรฐานตั้งแต่ ปี 2566 – 2568 รวม 4,997 กองทุน

3.3.3 การสนับสนุนพื้นที่ต้นแบบเรียนรู้งานสวัสดิการชุมชน ภายใต้โครงการรางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน รวม 115 กองทุน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของกองทุนสวัสดิการชุมชนให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และแหล่งถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดสวัสดิการโดยชุมชน เพื่อให้กองทุนอื่น ๆ นำแนวทางไปปรับใช้และขยายผลในพื้นที่ของตนได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

ตัวอย่างพื้นที่ต้นแบบงานสวัสดิการชุมชน

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองสูงเหลื่อม อ.เมือง จ.นครปฐม

ปลูกผักปลอดภัย สร้างสุขภาพดี เพิ่มรายได้ให้ชุมชน

➡ **ปัญหาในพื้นที่** : มีเหตุการณ์สมาชิกภายในชุมชนป่วยและเสียชีวิตจากโรคมะเร็งภายใน 1 ปี จำนวน 4 ราย แพทย์ให้ความเห็นว่าอาจเกิดจากการบริโภคอาหารที่ปนเปื้อนยาฆ่าแมลงสะสมเป็นระยะเวลานาน ทำให้เกิดความตระหนักถึงผลกระทบจากอาหารที่ปนเปื้อนยาฆ่าแมลงสะสม

➡ **การขับเคลื่อนงานในพื้นที่** : สมาชิกกองทุนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร จึงส่งเสริมการปลูกผักอินทรีย์ เพื่อให้ได้ผักที่มีความปลอดภัย และหากปลูกได้จำนวนมากก็ไว้ขายสำหรับหารายได้ให้กับชุมชน แม้ว่าผักอินทรีย์จะปลูกยากและต้องใช้เวลาดูแล แต่เพื่อแก้ไขปัญหาอาหารปนเปื้อนในพื้นที่ เพื่อรักษาสุขภาพของคนในชุมชน สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนจึงเห็นด้วย และเริ่มปลูกผักอินทรีย์ไว้รับประทานและไว้ขาย

➡ **การบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชน** : คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน มีจำนวน 27 คน ร่วมกัน วางแผนการดำเนินการในแต่ละหมู่บ้าน เป็นการทำงานลักษณะเครือข่าย คณะกรรมการกองทุนบางท่านมีหลายบทบาท ก็นำเอาความรู้ ความสามารถของตนเองมาร่วมบริหารงานกองทุนด้วย สิ่งสำคัญของกองทุนคือการมีการพูดคุยสื่อสารกันอยู่เสมอ เริ่มตั้งแต่การช่วยกันวางแผนการทำงานในทุกเรื่อง และเรื่องการปลูกผักอินทรีย์ก็เช่นกัน มีการพูดคุยถึงปัญหาข้อติดขัดและแก้ไขปัญหาด้วยกันอย่างเสมอ

➡ **ความสัมพันธ์และความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย :**

- สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครปฐม สนับสนุนเรื่องธนาคารเมล็ดพันธุ์
- กรมพัฒนาที่ดิน สนับสนุนงบประมาณในนามกองทุนสวัสดิการชุมชน ไว้สำหรับการดำเนินการของการปลูกผักอินทรีย์
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สนับสนุนวิทยากรในการอบรมการปลูกผักอินทรีย์

ผลการดำเนินงานของกองทุน

- **ด้านการพัฒนาสุขภาพและความมั่นคงทางอาหาร** : เกิดความสำเร็จเรื่องสุขภาพ มีสมาชิกเข้าร่วมเครือข่ายปลูกผัก จำนวน 238 ครัวเรือน มีพืชผักหลากหลายชนิด ถือเป็นขยายผลความมั่นคงทางอาหาร
- **ด้านเศรษฐกิจ** : เกิดการดำเนินการเรื่องธนาคารเมล็ดพันธุ์ เพื่อนำมาแจกจ่ายให้กับสมาชิกในชุมชน โดยสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนมีการรวมตัว **จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์หนองสูงเหลื่อม** มีการประสานความเชื่อมโยงกับห้างสรรพสินค้าผ่านทางพาณิชย์จังหวัด เกษตรจังหวัด โดยทางห้างมีพื้นที่ให้กับชุมชนในการนำสินค้าเกษตรอินทรีย์ไปวางขายได้ฟรี ไม่คิดค่าใช้จ่าย ส่งผลให้ชุมชนมีช่องทางในการขายเพิ่ม มีรายได้เพิ่ม

โครงการ “รางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : ผู้สรรสร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ - คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” เพื่อยกย่องเชิดชูกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีการดำเนินงานโดดเด่น ทั้งด้านการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมของชุมชน และการสร้างสวัสดิการที่ครอบคลุมในทุกช่วงวัย โดยมีกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลที่ได้รับรางวัลรวม 8 กองทุน จาก 10 ประเภทรางวัล แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของกองทุนสวัสดิการชุมชนที่สามารถพัฒนางานสวัสดิการโดยชุมชนให้เกิดผลเป็นรูปธรรม เป็นแบบอย่างของการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนตามแนวคิด “คนดูแลคน” อย่างแท้จริง

ประเภทรางวัล	กองทุนที่ได้รับรางวัล	เรื่องที่เกี่ยวข้อง
ด้านการพัฒนาสุขภาพ ความมั่นคงทางอาหาร	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองสูงเหลื่อม อำเภอมะนัง จังหวัดนครปฐม :	ปลูกผักปลอดภัย สร้างสุขภาพดี เพิ่มรายได้ให้ชุมชน
ด้านการพัฒนาสังคมสูงวัย	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลนรสิงห์ อำเภอบางบาล จังหวัดอ่างทอง	สร้างชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ
ด้านการพัฒนาการศึกษา การเรียนรู้ ทักษะการดำรงชีวิต	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลสาละ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี	สามวัยไปด้วยกัน
ด้านการดูแลสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ	กองทุนสวัสดิการชุมชน เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ	ต้นแบบการพัฒนาสวัสดิการและสิ่งแวดล้อมในชุมชนเมือง
ด้านการพัฒนาสัมมาชีพในชุมชน	กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลแก้งคร้อ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดชัยภูมิ	ฟื้นฟูวิถี เพิ่มพูนรายได้ ด้วยสัมมาชีพในชุมชน
ด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน	องค์กรสวัสดิการชุมชนตำบลหนองแวง (โคกสูง) อำเภอกอสุ่ง จังหวัดสระแก้ว	กองทุนที่ดินที่อยู่อาศัย
ด้านการสร้างสังคมที่เป็นธรรม	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองเหล็ก อำเภอกอสุ่งพิสัย จังหวัดมหาสารคาม	การเป็นชุมชนฐานรากสวัสดิการชุมชนสู่การสร้างสังคม ที่เป็นธรรม
ด้านการฟื้นฟูวิถีวัฒนธรรมและสุนทรียะ	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโชคชัย (นอกเขต) อำเภโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา	เสียงแห่งความหวังและการสืบสานวิถีวัฒนธรรมเพื่อคุณภาพชีวิตของคนโชคชัย

คณะทำงานพิจารณารางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน จัดเวทีพิจารณารางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน ผู้สรรสร้างสังคมความมั่นคงของมนุษย์ ตามแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ “คุณภาพชีวิตปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2568

ชุดความรู้ความสำเร็จของกองทุนที่ได้รับรางวัล 8 กองทุน เพื่อขยายผลพื้นที่อื่นร่วมเรียนรู้ และนำไปพัฒนาต่อยอด

<https://dg.th/32deag0op>

3.4 การพัฒนาคุณภาพองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ

3.4.1 การสนับสนุนสินเชื่อแก่องค์กรชุมชน

1) การสนับสนุนสินเชื่อในปี 2568 ระหว่างเดือนตุลาคม 2567 – กันยายน 2568 มีการสนับสนุนสินเชื่อแก่องค์กรชุมชนรวม 26 องค์กร วงเงิน 651.52 ล้านบาท โดยมีผู้รับประโยชน์ 31 ชุมชน 1,769ครัวเรือน

ประเภทสินเชื่อ	สินเชื่ออนุมัติ				สินเชื่อเบิกจ่าย (ลบ.)
	องค์กร	ชุมชน	ครัวเรือน	จำนวนเงิน (ลบ.)	
สินเชื่อบ้านมั่นคง	14	17	574	158.60	252.37
สินเชื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยริมคลองเปรมประชากร	9	9	922	424.68	305.19
สินเชื่อเพื่อพัฒนาธุรกิจชุมชน	-	-	-	-	7.39
สินเชื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยระบบบริวาร	3	5	273	68.24	21.74
รวมทั้งสิ้น	26	31	1,769	651.52	586.69

2) ผลการดำเนินงานสินเชื่อสะสม ตั้งแต่เริ่มดำเนินงานถึงกันยายน 2568 รายละเอียด ดังนี้

ประเภทสินเชื่อ	สินเชื่ออนุมัติ				สินเชื่อเบิกจ่าย	รับชำระคืน	ตัดบัญชีเป็นสูญ		สินเชื่อคงเหลือ		สินเชื่อผิดนัด		
	องค์กร	ชุมชน	ครัวเรือน	จำนวนเงิน			องค์กร	จน.เงิน	องค์กร	จน.เงิน	องค์กร	จน.เงิน	%
สินเชื่อบ้านมั่นคง	519	2,709	49,506	10,524.37	9,879.27	5,114.35	-	-	389	4,764.92	14	66.48	1.40
สินเชื่อเดิม	498	3,740	371,904	1,959.06	1,959.06	1,410.07	1	2.98	225	546.68	146	350.22	6.45
รวมทั้งสิ้น	1,017	6,449	421,410	12,483.43	11,838.33	6,524.42	1	2.98	614	5,310.93	160	416.70	7.85

- ผลการอนุมัติสินเชื่อโครงการบ้านมั่นคงไทยเข้มแข็ง วงเงินที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะอนุกรรมการและคณะกรรมการสถาบันรวม 2,998.17 ล้านบาท ผู้รับประโยชน์ 18,847 ครัวเรือน 234 องค์กร 60 จังหวัด

- ผลการอนุมัติสินเชื่อโครงการบ้านมั่นคง (คลองเปรมประชากร) วงเงินที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะอนุกรรมการและคณะกรรมการสถาบัน 1,139.89 ล้านบาท 19 องค์กร 2,848 ครัวเรือน

- ผลการอนุมัติสินเชื่อโครงการบ้านมั่นคง (ระบบราง) วงเงินที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะอนุกรรมการ 68.24 ล้านบาท 3 องค์กร 273 ครัวเรือน

2) มาตรการปรับลดอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อให้กับองค์กรผู้ใช้สินเชื่อทุกประเภท โดยปรับอัตราดอกเบี้ยลงร้อยละ 0.5 ต่อปี เป็นระยะเวลา 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2568 สิ้นสุดในวันที่ 31 พฤษภาคม 2569 เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับองค์กรผู้ใช้สินเชื่อที่มีผลการชำระคืนปกติไม่เป็นหนี้ผิดนัดเกินกว่า 3 เดือนขึ้นไป และไม่อยู่ระหว่างการดำเนินคดีทางกฎหมาย โดยในปี 2568 มีองค์กรผู้ใช้สินเชื่อที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์จำนวน 451 องค์กร ประกอบด้วย สินเชื่อเพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยโครงการบ้านมั่นคงและโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง 386 องค์กร และสินเชื่อประเภทอื่น จำนวน 65 องค์กร มีองค์กรผู้ใช้สินเชื่อยื่นหนังสือแสดงความจำนง ฯ เข้าร่วมมาตรการปรับลดอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อ 237 องค์กร คิดเป็นร้อยละ 52.55

3.4.2 การพัฒนาคุณภาพระบบการบริหารจัดการขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อ เป็นการสนับสนุน

กลไกการบริหารและพัฒนาระบบสินเชื่อ การประเมินคุณภาพและพัฒนาองค์กรผู้ใช้สินเชื่อระดับพื้นที่ เน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อ และการฟื้นฟูแก้ปัญหาสินเชื่อผิดนัด

องค์กรผู้ใช้สินเชื่อได้รับการพัฒนาคุณภาพ 409 องค์กรใน 5 ภาค โดยมีการดำเนินการตามแผนในการพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ วิเคราะห์สถานการณ์สินเชื่อ ออกแบบการฟื้นฟูสินเชื่อบ้านมั่นคงที่มีการปรับโครงสร้างหนี้และผิดนัดชำระหนี้ นำไปสู่การสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคงให้มีระบบบริหารจัดการที่ดี สามารถดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล

เกิดการพัฒนาศักยภาพ เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานหลักการสหกรณ์ แนวคิดการบริหารโครงการบ้านมั่นคงให้แก่กรรมการและสมาชิกสหกรณ์ 412 สหกรณ์ ตามข้อตกลงความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสหกรณ์ภายใต้โครงการบ้านมั่นคง ระหว่างสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาการบริหารจัดการสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์มีระบบควบคุมด้านการเงินการบัญชี สามารถดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อพัฒนาสร้างคนรุ่นใหม่ที่มีความรู้ ความชำนาญด้านการจัดทำบัญชีให้สามารถเป็นทีมหนุนเสริมระบบบัญชีสหกรณ์บ้านมั่นคง โดยดำเนินการใน 3 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรที่ 1 การจัดทำเอกสารและระบบบัญชีสหกรณ์ หลักสูตรที่ 2 การจัดทำบัญชีของสหกรณ์ และ หลักสูตรที่ 3 การจัดทำงบการเงินของสหกรณ์ จากการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจพื้นฐาน ก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่สำคัญ ดังนี้

- ผู้เข้าร่วม มีความรู้ความเข้าใจด้านหลักการสหกรณ์และแนวคิดการบริหารสหกรณ์ และสามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินงานภายใต้โครงการบ้านมั่นคงได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ผู้เข้าร่วมสามารถจัดทำบัญชี เอกสารการเงิน และงบการเงินของสหกรณ์ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ยกระดับมาตรฐานการจัดการด้านการเงินของสหกรณ์ได้
- ผู้เข้าร่วมเข้าใจการประยุกต์ใช้กระบวนการตรวจสอบบัญชี ส่งเสริมธรรมาภิบาลและความโปร่งใสในการบริหารสหกรณ์
- เกิดการพัฒนาคนรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพในการสนับสนุนและขับเคลื่อนระบบบัญชีและการบริหารสหกรณ์ให้เข้มแข็งอย่าง

นอกจากนี้ สถาบันฯ มีแนวทางช่วยเหลือองค์กรผู้ใช้สินเชื่อในกรณีสมาชิกที่ไม่สามารถผ่อนชำระสินเชื่อตามจำนวนเงินงวดที่กำหนดได้ สามารถติดต่อองค์กรผู้ใช้สินเชื่อเพื่อขอรับการปรับโครงสร้างหนี้ ให้จำนวนเงินงวดสอดคล้องกับความสามารถผ่อนชำระได้ รวมถึงหากองค์กรผู้ใช้สินเชื่อมีวินัยการชำระคืนและสามารถชำระคืนสินเชื่อตามจำนวนเงินงวดได้อย่างสม่ำเสมอ ทุกสิ้นปีงบประมาณสถาบันฯ จะคืนดอกเบี้ยตามสัดส่วนจำนวนดอกเบี้ยที่ได้รับชำระให้แก่องค์กรผู้ใช้สินเชื่อ ซึ่งสามารถนำเงินรับคืนส่วนนี้ไปช่วยเหลือสมาชิกในแนวทางอื่นๆ เพิ่มเติมได้

ตัวอย่าง การสนับสนุนองค์กรผู้ใช้สินเชื่อกับแผนพัฒนาองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ

โครงการการแก้ไขปัญหาหนี้ของ เทศบาลบ้านมั่นคงยะลา จำกัด ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมือง จังหวัดยะลา เป็นพื้นที่ที่นาร่องในการช่วยกันแก้ปัญหาผ่านกระบวนการสำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อนทุกมิติโดยใช้ความร่วมมือ 4 ฝ่าย คือ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดยะลา สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ยะลา สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน และเทศบาลบ้านมั่นคงยะลา ในการหารือแนวทางการแก้ไขปัญหาของสมาชิกที่ขาดการชำระค่างวดกับสหกรณ์ และการทำงานอื่นๆในสหกรณ์

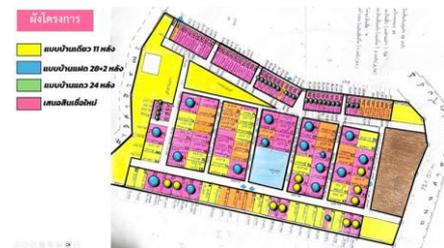

กระบวนการดำเนินงาน ประกอบด้วย (1) การสำรวจข้อมูลสมาชิก เรื่องอาชีพ รายได้ การชำระหนี้ และปัญหาต่างๆของแต่ละครัวเรือน (2) นัดประชุมสมาชิกในพื้นที่ เพื่อหาสาเหตุเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาหนี้สิน (3) การจัดทำแนวทางปฏิบัติร่วมกันในการชำระหนี้

ผลการดำเนินงาน : (1) สหกรณ์ได้ดำเนินการแก้ไขจนปัจจุบันปิดบัญชีได้เป็นปัจจุบัน ทั้งที่จากเดิมไม่สามารถปิดบัญชีได้มานานกว่า 10 ปี โดยเกิดจากการมีคณะกรรมการที่เข้มแข็ง ภาครัฐที่พร้อมจะช่วยเหลือ และสร้างความเชื่อมั่นให้กับสมาชิกสหกรณ์ในการฟื้นฟูปัญหา และทำให้สมาชิกพร้อมที่จะกลับมาชำระหนี้สินของตนและให้ความร่วมมือกับสหกรณ์อย่างต่อเนื่อง และ (2) สหกรณ์มีความน่าเชื่อถือในการแก้ไขปัญหาและปิดบัญชีได้ จึงทำให้สามารถขอรับ

งบประมาณสนับสนุนสินเชื่อสำหรับการปลูกบ้านในเฟสที่ 2 ต่อได้ และได้รับการเห็นชอบการพิจารณาอนุมัติ สินเชื่อบ้านแก่สมาชิกผู้รับประโยชน์ จำนวน 65 หลัง ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการปลูกสร้างบ้าน เฟสที่ 2

3.4.3 การฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาหนี้สินเชื่อผิดนัด

มีการติดตามและแก้ไขปัญหาหนี้สินเชื่อผิดนัดในพื้นที่ต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นการฟื้นฟูองค์กรที่ประสบปัญหาการชำระหนี้ ผ่านการลงพื้นที่ร่วมกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์สถานะทางการเงินของแต่ละองค์กรอย่างรอบด้าน ทั้งด้านรายรับ รายจ่าย ภาระหนี้ และศักยภาพในการสร้างรายได้ พร้อมทั้งให้คำปรึกษาเชิงกฎหมายและสนับสนุนการจัดทำแผนการฟื้นฟูองค์กรในลักษณะ “แผนการเงินใหม่” ที่สามารถปฏิบัติได้จริง ครอบคลุมองค์กรชุมชนจำนวน 15 องค์กรผู้ใช้สินเชื่อ โดยทุกแห่งได้เข้าสู่กระบวนการปรับโครงสร้างหนี้ที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และขีดความสามารถในการบริหารจัดการ ส่งผลให้หลายองค์กรสามารถกลับมาชำระคืนสินเชื่อได้อย่างต่อเนื่อง มีความเชื่อมั่นในการดำเนินงาน และสร้างกลไกติดตามผลภายในกลุ่มเพื่อป้องกันการเกิดหนี้ผิดนัดซ้ำ

การฟื้นฟูดังกล่าวยังช่วยยกระดับความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนในมิติอื่น ๆ ทั้งการพัฒนาทักษะด้านการจัดทำบัญชี การเพิ่มช่องทางสร้างรายได้ผ่านกิจกรรมเศรษฐกิจชุมชน และการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและภาคีในพื้นที่ เพื่อเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของสมาชิกในระยะยาว

พอช. ลงพื้นที่อุดรธานี วางแนวทางแก้หนี้ NPL และฟื้นฟูองค์กรชุมชน

การลงพื้นที่ตำบลนาชุมแสง อำเภอทุ่งฝน จังหวัดอุดรธานี เพื่อวางแนวทางแก้ไขปัญหาหนี้สินผิดนัด (NPL) ขององค์กรสมาชิก โดยดำเนินการวางแผนการเงินทั้งระบบ (Cash Flow) วิเคราะห์รายรับ รายจ่าย และหาแนวทางเพิ่มรายได้ผ่านการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน ควบคู่กับการจัดทำแผนธุรกิจและแผนการตลาด รวมถึงแผนการลงทุน เพื่อนำมาวิเคราะห์ร่วมกันจนได้ข้อสรุปเป็นมติของกลุ่มองค์กร กระบวนการทั้งหมดนี้มุ่งหวังให้เกิดการฟื้นฟูองค์กรอย่างเป็นรูปธรรม พัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ และยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกในเครือข่ายได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

พอช. ร่วมกับคณะกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สิน ความยากจน และความเหลื่อมล้ำสภาผู้แทนราษฎรแก้หนี้ครัวเรือนอย่างยั่งยืน

พอช. ร่วมกับคณะกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สิน ความยากจนและความเหลื่อมล้ำสภาผู้แทนราษฎร จัดประชุมเชิงปฏิบัติการในการเสริมสร้างความรู้ด้านการเงิน และการบริหารจัดการหนี้ เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2568 เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาหนี้สินให้แก่ประชาชนในชุมชนอย่างยั่งยืน รวมถึงรับฟังปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาหนี้สินครัวเรือน เพื่อเป็นข้อมูลในการดำเนินงานของคณะกรรมการ ณ ที่ว่าการอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง

พอช. ได้เสนอ“แนวทางพัฒนากลไกการแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือนอย่างยั่งยืน และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน จากบทบาทการทำงานของ พอช. และเครื่องมือในการขับเคลื่อนงานระดับพื้นที่ เช่น โครงการบ้านมั่นคงที่เป็นการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย โดยชุมชนมีการรวมกลุ่มเป็นสหกรณ์ที่สามารถขยายผลเป็นแหล่งทุนที่คนในชุมชนสามารถเข้าถึงได้ มีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพมีความโปร่งใสในการจัดทำบัญชี ซึ่งเป็นแนวทางการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการรวมกลุ่มบริหารจัดการปัญหาหนี้สินครัวเรือนด้วยตนเอง และสถาบันฯ ให้ความสำคัญ จึงเห็นว่าการแก้ปัญหาหนี้สินครัวเรือนเป็นการดำเนินการแก้ไขปัญหาระยะยาว ดังนั้น พอช. จึงพร้อมที่จะส่วนหนึ่งในการสร้างความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สิน ให้กับครัวเรือนอย่างยั่งยืนต่อไป

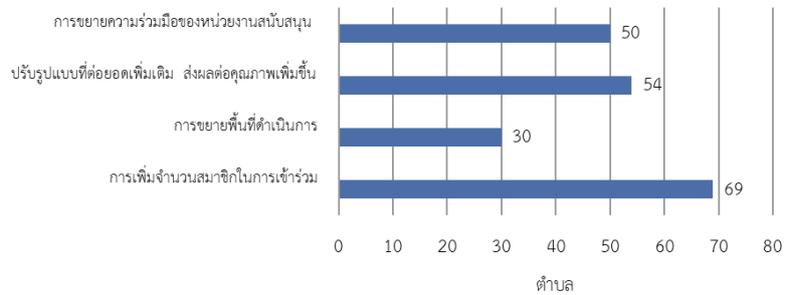

ผลการประเมินผลศักยภาพองค์กรชุมชน กลุ่มตัวอย่าง 400 ตำบล

1) **ตำบลที่องค์กรชุมชนได้รับการสนับสนุนและให้การช่วยเหลือตามแผน แล้วเกิดการขยายผลได้สำเร็จ 141 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 35.25** โดยประเมินจากตำบลกลุ่มเป้าหมายตาม 2 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การต่อยอดและการขยายผล และ (2) ลักษณะของการขยายผล เช่น การขยายพื้นที่ดำเนินงาน การปรับรูปแบบการดำเนินงานให้ก้าวหน้าเพิ่มเติม และการขยายความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น พบว่า มีตำบลที่ดำเนินการครบตามองค์ประกอบ 141 ตำบล ซึ่งมีรูปแบบการขยายผลทั้งการเพิ่มพื้นที่ดำเนินงาน การพัฒนารูปแบบการทำงานต่อยอด และการเสริมความร่วมมือกับภาครัฐท้องถิ่นและภาคเอกชน ส่งผลให้คุณภาพของชุมชนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น โดยองค์กรชุมชนส่วนใหญ่มีการขยายผลในรูปแบบของการเพิ่มจำนวนสมาชิกในการเข้าร่วม มากที่สุด 69 ตำบล รองลงมาเป็นการพัฒนาโดยปรับรูปแบบการดำเนินการที่ต่อยอดเพิ่มเติม ส่งผลต่อคุณภาพเพิ่มขึ้น 54 ตำบล การขยายความร่วมมือของหน่วยงานสนับสนุน เช่น ดึงความร่วมมือจากภาครัฐท้องถิ่นและเอกชนอื่น ๆ 50 ตำบล และขยายพื้นที่ดำเนินการ 30 ตำบล

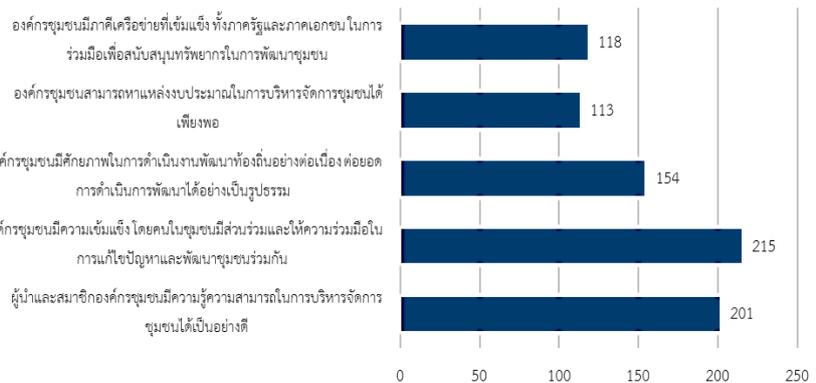
ลักษณะการต่อยอดขยายผล

2) **องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน มีความเข้มแข็งสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนสู่การพึ่งพาตนเอง จำนวน 300 ตำบล** โดยลดความช่วยเหลือจากภาคส่วนต่าง ๆ สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนสู่การพึ่งพาตนเอง ซึ่งคนในชุมชนมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนร่วมกัน 215 ตำบล รองลงผู้นำและสมาชิกองค์กรชุมชนมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการชุมชนได้เป็นอย่างดี 201 ตำบล องค์กรชุมชนมีศักยภาพในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ต่อยอดการดำเนินการพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรม 154 ตำบล

ความสามารถพึ่งพาตนเองได้โดยปราศจากความช่วยเหลือจากภาคส่วนต่าง ๆ

องค์กรชุมชนมีภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็ง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในการร่วมมือเพื่อสนับสนุนทรัพยากรในการพัฒนาชุมชน 118 ตำบล และองค์กรชุมชนสามารถหาแหล่งงบประมาณในการบริหารจัดการชุมชนได้เพียงพอ 113 ตำบล องค์กรชุมชนมีศักยภาพในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ต่อยอดการดำเนินงานพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรม 154 ตำบล องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็ง โดยคนในชุมชนมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนร่วมกัน 215 ตำบล ผู้นำและสมาชิกองค์กรชุมชนมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการชุมชนได้เป็นอย่างดี 201 ตำบล องค์กรชุมชนมีภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็ง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในการร่วมมือเพื่อสนับสนุนทรัพยากรในการพัฒนาชุมชน 118 ตำบล และองค์กรชุมชนสามารถหาแหล่งงบประมาณในการบริหารจัดการชุมชนได้เพียงพอ 113 ตำบล

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 : การพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

4.1 การยกระดับการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

4.1.1 การส่งเสริมการใช้ข้อมูลสารสนเทศให้กับขบวนองค์กรชุมชน 77 จังหวัด เป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับการบริหารจัดการของชุมชนให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และสามารถใช้อุปกรณ์ประกอบการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง โดยสถาบัน ฯ ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้ขบวนองค์กรชุมชนในทุกจังหวัดนำระบบข้อมูลและโปรแกรมบริหารจัดการมาใช้ในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

สถาบัน ฯ จัดอบรมการใช้ข้อมูลสารสนเทศให้แก่ กองเลขขบวนองค์กรชุมชน 77 จังหวัดผ่านช่องทางการประชุมออนไลน์ (Zoom Meeting) เพื่อเสริมทักษะการใช้ระบบสารสนเทศของสถาบันในการสนับสนุนการทำงานพัฒนาและบริหารโครงการต่าง ๆ ประจำปีงบประมาณ 2568 ซึ่งประกอบด้วย (1) โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน (2) โครงการสนับสนุนสวัสดิการชุมชน (3) โครงการบ้านมั่นคง (4) โครงการบ้านพอเพียง (5) โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท (6) โครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง

จากการอบรมดังกล่าวทำให้เครือข่ายกองเลขฯ มีความเข้าใจในระบบบริหารจัดการข้อมูลของสถาบันมากขึ้น สามารถนำข้อมูลจากระบบไปใช้สนับสนุนการติดตามความก้าวหน้าโครงการ การบริหารงบประมาณ และการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างพื้นที่ ช่วยให้ขบวนองค์กรชุมชนในแต่ละจังหวัดเห็นแนวทางการประยุกต์ใช้ข้อมูลในการวางแผนพัฒนาและเชื่อมโยงการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายในระดับจังหวัด ส่งผลให้การบริหารจัดการโครงการของสถาบันมีความคล่องตัว โปร่งใส และตอบสนองต่อบริบทพื้นที่ได้ดียิ่งขึ้น

4.1.2 การประเมินระดับความพร้อมรัฐบาลดิจิทัล (DG Readiness Survey) เป็นการสำรวจและประเมินความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐในการบริหารจัดการด้านดิจิทัล ทั้งในเชิงนโยบาย ระบบบริหารงาน เทคโนโลยี และทักษะบุคลากร โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้องค์การมหาชนนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานเพื่อให้รองรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน การประเมินผลดำเนินการโดยสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) หรือ สพร. ซึ่งมีการดำเนินโครงการสำรวจระดับความพร้อมอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน และจะประกาศผลผ่านเว็บไซต์ โดยผลการสำรวจดังกล่าวจะสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำนโยบายและแผนการขับเคลื่อนภาครัฐไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

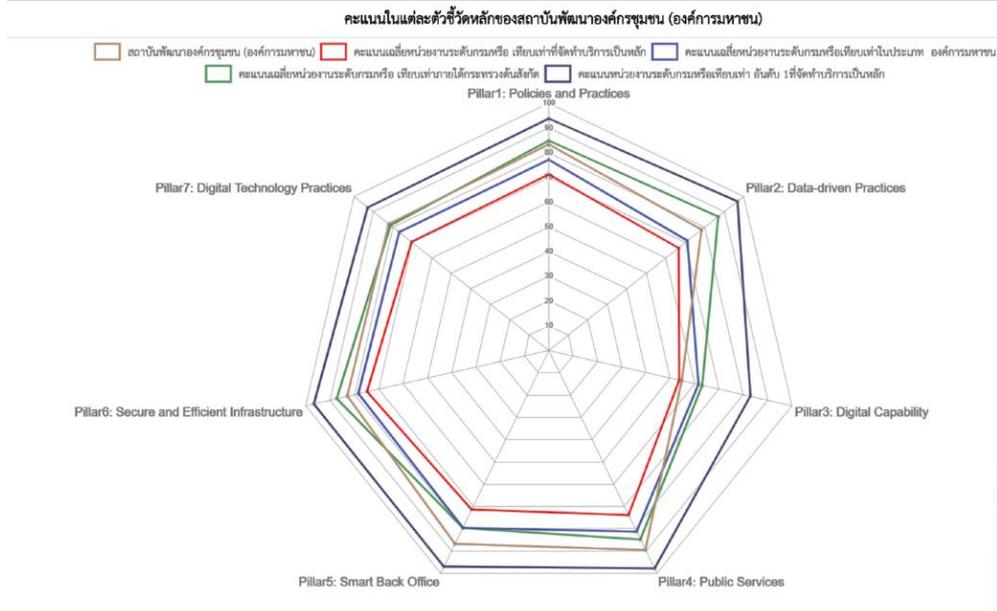
การประเมินระดับความพร้อมรัฐบาลดิจิทัล เป็นการประเมินความพร้อมใน 7 มิติ ได้แก่ 1) Policies and Practices 2) Data-driven Practices 3) Digital Capability 4) Public Service 5) Smart Back Office 6) Secure and Efficient Infrastructure และ 7) Digital Technology Practices

สถาบันฯ วางแผนยกระดับความพร้อม เช่น การทบทวนและปรับปรุงนโยบายให้สอดคล้องกับมาตรฐานดิจิทัลระดับประเทศ รวมถึงพัฒนาเครื่องมือและกระบวนการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการใช้งานที่เพิ่มขึ้น ในส่วนของ Pillar 3 : Digital Capability ซึ่งเป็นจุดที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติม รวมทั้งมีแผนการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านดิจิทัลให้กับบุคลากร และการนำเทคโนโลยีมาใช้นับสนุนกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง รวมถึง จัดทำแนวทางและวิธีการประเมินทักษะด้านดิจิทัลให้ผู้ปฏิบัติงานสถาบันฯ ตอบแบบประเมินและนำส่งผลการประเมิน เพื่อเตรียมเป็นเอกสารประกอบการตอบแบบสำรวจความพร้อมรัฐบาลดิจิทัล

ผลจากการประเมินระดับความพร้อมรัฐบาลดิจิทัลของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน มีผลคะแนนร้อยละ 79.07 โดยผ่านเกณฑ์เป้าหมายมาตรฐานที่ต้องได้คะแนนระดับ 4 ขึ้นไปใน 4 มิติ จากการสำรวจทั้งหมด 7 มิติ โดยมีมิติต่างๆ ที่ผ่านเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนระดับ 5	จำนวน 1 มิติ : มิติที่ 7 เทคโนโลยีดิจิทัลและการนำไปใช้(Digital Technological Practices)
คะแนนระดับ 4	จำนวน 4 มิติ มิติที่ 1 นโยบายและหลักปฏิบัติ (Policies and Practices) มิติที่ 4 บริการภาครัฐ (Public Services) มิติที่ 5 การบริหารจัดการรูปแบบดิจิทัล (Smart Back Office) มิติที่ 6 โครงสร้างพื้นฐานความมั่นคงปลอดภัย และมีประสิทธิภาพ (Secure and Efficient Infrastructure)
คะแนนระดับ 3	จำนวน 2 มิติ มิติที่ 2 กระบวนการพัฒนาด้วยข้อมูล (Data driven Practices) มิติที่ 3 ศักยภาพเจ้าหน้าที่ภาครัฐด้านดิจิทัล (Digital Capability)

4.1.3 การปรับปรุงข้อมูลในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันฯ มีการทบทวนและปรับปรุงข้อมูลในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบัน 4 ชุดข้อมูล เพื่อจัดทำรายงานและสนับสนุนการทำงานของสถาบันให้ถูกต้อง ดังนี้

- 1) ปรับปรุงข้อมูลองค์กรชุมชน 156,040 องค์กร ตรวจสอบสถานะการรับรองสถานภาพ / องค์กรที่จดทะเบียนจัดตั้งภายใต้สภาองค์กรชุมชน/องค์กรที่ได้รับประโยชน์ภายใต้การสนับสนุนโครงการของสถาบันฯ

2) ปรับปรุงข้อมูลสภาองค์กรชุมชน 7,796 ตำบล ตรวจสอบสถานะและตรวจสอบการทบทวนการครบวาระ 4 ปี 4,400 ตำบล/การรับงบประมาณสนับสนุนจากสถาบัน

3) ปรับปรุงข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล 6,053 กองทุน ตรวจสอบความเชื่อมโยงกับโปรแกรมบริหารการเงินและบัญชีกองทุนสวัสดิการชุมชน (SWF) / กองทุนที่ได้รับประโยชน์ภายใต้การสนับสนุนโครงการของสถาบันฯ

4) ปรับปรุงข้อมูลการบริหารโครงการ ตรวจสอบสถานการณ์อนุมัติและการปิดโครงการ 34,782 โครงการ ร่วมกับส่วนงานที่เกี่ยวข้อง

4.1.4 การเชื่อมโยงฐานข้อมูลกับหน่วยงานภายนอก 5 หน่วยงาน ผ่านระบบ CODI API เกิดการเชื่อมโยงชุดข้อมูลกับหน่วยงานภายนอกตามนโยบายรัฐบาลดิจิทัล จำนวน 4 ชุดข้อมูล ได้แก่ 1) ข้อมูลทำเนียบสภาองค์กรชุมชนตำบล 2) ข้อมูลทำเนียบกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล 3) ข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชน และ 4) ข้อมูลองค์กรผู้รับผลประโยชน์ที่มีการขอโครงการในระบบบริหารโครงการ ระหว่างปี 2565–2567 โดยในส่วนของชุดข้อมูลเปิด (Open Data) มีการเชื่อมโยง 5 หน่วยงาน ประกอบด้วย

- 1) ระบบ APP ทางรัฐ ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล
- 2) ระบบ Big Data ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- 3) ระบบ SHARE พื้นที่ (Social Health Area Resources Empowerment Project: "SHARE")

ร่วมกับ 3 หน่วยงาน สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) และสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)

จากการเชื่อมโยงฐานข้อมูลกับหน่วยงานภายนอก มีการประสานความร่วมมือกับทั้ง 5 หน่วยงานในประเด็นสำคัญ ได้แก่ (1) การกำหนดรูปแบบและมาตรฐานของข้อมูลที่จะแลกเปลี่ยนร่วมกัน (2) การกำหนดสิทธิ์และขั้นตอนการเข้าถึงข้อมูล เพื่อให้การใช้งานเป็นไปอย่างปลอดภัย และ (3) การวางกระบวนการนำข้อมูลที่เชื่อมโยงไปใช้ในงานวิเคราะห์และสนับสนุนการวางแผนพัฒนาพื้นที่ของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งทั้งหมดเป็นการดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลดิจิทัลและกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA)

4.1.5 การพัฒนาและประยุกต์ใช้ Platform ให้กับองค์กรชุมชน จำนวน 6 ระบบ เป็นการสนับสนุนกระบวนการทำงานขององค์กรชุมชน โดยแต่ละระบบมีวัตถุประสงค์เฉพาะในการเสริมสร้างความเข้มแข็งและเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาชุมชน ดังนี้

1) การพัฒนาและประยุกต์ใช้ Platform COPIN (Community Pinpoint Information Network) เพื่อสนับสนุนงานพัฒนาในองค์กรชุมชนทั่วประเทศ ในการจัดเก็บข้อมูลและทรัพยากรในพื้นที่อย่างเป็นระบบ โดยมีการลงนามความร่วมมือกับ บริษัท ริซิลเลียน คอลเลคทีฟ จำกัด เพื่อสนับสนุนการฝึกอบรมชุมชนและนักศึกษา - องค์กรชุมชน ในการปิดหมุด COPIN จัดเก็บข้อมูลภายใต้หลักเกณฑ์ด้านความปลอดภัยและกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA)

2) การส่งเสริมการใช้ข้อมูลสารสนเทศกับขบวนองค์กรชุมชน ระบบโปรแกรมบริหารการเงินและบัญชีกองทุนสวัสดิการชุมชน (SWF) โดยมีการอบรมการใช้งานโปรแกรมให้แก่กองทุนสวัสดิการชุมชน 3,369 กองทุน ในภาคเหนือ จำนวน 601 กองทุน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 1,365 กองทุน ภาคกลางและ

ตะวันตก 521 กองทุน ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก จำนวน 365 กองทุน และภาคใต้ จำนวน 517 กองทุน โดยมีกองทุนใช้โปรแกรมบริหารการเงินและบัญชีกองทุนสวัสดิการชุมชน (SWF) 760 กองทุน ส่งผลให้กองทุนสวัสดิการชุมชนสามารถใช้งานโปรแกรมฯ ได้อย่างถูกต้อง และเกิดประโยชน์ต่อการบริหารจัดการจัดการกองทุนลดภาระการทำงาน

3) การพัฒนาระบบ Line Official Account ของสถาบันฯ ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิก 2,302 คน ซึ่งเป็นช่องทางในการสื่อสารกับชุมชนและสาธารณะอย่างทั่วถึงต่อเนื่อง โดยมีการพัฒนาข้อมูลที่จัดส่งใน Line @CODI ให้เป็นข้อมูลที่ถูกต้อง ทั้งนี้ได้มีการจัดทำคู่มือการเข้าใช้งาน การใช้ข้อมูลในแชทและการเชิญชวนสมาชิกเพื่อเข้าร่วมกลุ่ม

4) โปรแกรม CODI Area Interop เป็นการนำระบบที่ พอช. มีอยู่แล้วมาส่งเสริมให้องค์กรชุมชนสามารถใช้งานได้จริงในพื้นที่ สนับสนุนให้ชุมชนใช้โปรแกรมเพื่อช่วยในการบริหารจัดการข้อมูล และติดตามงานในระบบ ทำให้การทำงานในพื้นที่ที่มีความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

5) โปรแกรมบริหารจัดการโครงการ (PMS) เป็นโปรแกรมในการสนับสนุนการดำเนินงานโครงการให้กับองค์กรชุมชนที่ทำงานร่วมกับสถาบันฯ ในการบริหารโครงการและงบประมาณสนับสนุนชุมชนโดยข้อมูลการดำเนินงานโครงการอยู่ในระบบทุกขั้นตอน มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบร่วมกันได้

6) จัดทำเว็บไซต์ฐานข้อมูล (www.codi.or.th/codi-connect/) เพื่อเก็บข้อมูลการสนับสนุนของหน่วยงานและภาคีต่อองค์กรชุมชน/เครือข่ายองค์กรชุมชน ใช้สรุปผล ติดตามความคืบหน้า และวิเคราะห์เพื่อวางแผนการประสานงานร่วมกับหน่วยงานและภาคีในแต่ละพื้นที่

4.2 การพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้สื่อสารสู่สาธารณะ

4.2.1 การพัฒนานวัตกรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและการจัดการความรู้

- การพัฒนาองค์ความรู้และการสื่อสารของขบวนองค์กรชุมชนและเจ้าหน้าที่ ประจำปี 2568 ได้แก่ 1) การพัฒนาระบบการจัดการความรู้และการสื่อสาร 2) การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรและขบวนองค์กรชุมชนเพื่อขยายภาคีเครือข่าย 3) การพัฒนาองค์ความรู้และงานวิจัยสู่นวัตกรรมชุมชน 4) การสนับสนุนการนำข้อมูล องค์ความรู้ นวัตกรรมชุมชน งานวิชาการและงานวิจัย ของชุมชนท้องถิ่น ยกกระดับการสื่อสารและพัฒนาสู่นโยบาย สาธารณะ

- แผนพัฒนานวัตกรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและการจัดการความรู้ ดำเนินการใน 3 ประเด็นงาน 23 ชุดความรู้ ประกอบด้วย (1) ประเด็นสวัสดิการชุมชน “สวัสดิการประชาชน” 8 พื้นที่/ชุดความรู้ (2) เรื่องเล่าจากงานพัฒนา สร้างคุณภาพชีวิตด้วยเศรษฐกิจชุมชน 10 พื้นที่/ชุดความรู้ (3) ถอดความคิด “คนทำงานริมราง” 5 พื้นที่/ชุดความรู้

การถอดบทเรียนผลงานกองทุนสวัสดิการที่ได้รับรางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” จำนวน 8 กองทุนฯ ในหนังสือ “สวัสดิการชุมชน “สวัสดิการประชาชน”		https://dg.th/3cm0z4v8hi
การพัฒนาและส่งเสริมการจัดทำชุดความรู้งานพัฒนาของขบวนองค์กรชุมชน ผ่านกรณีศึกษางานพัฒนาด้านวิสาหกิจชุมชน จำนวน 10 พื้นที่ ซึ่งดำเนินการร่วมกับ ศูนย์วิจัยเฉพาะด้าน เศรษฐกิจสังคม สมานฉันท์เพื่อการพัฒนาสังคม วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยเจ้าหน้าที่ของสถาบันจากส่วนงานต่างๆ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่สนใจเป็นผู้จัดทำชุดความรู้ดังกล่าว ในหนังสือ “เรื่องเล่าจากงานพัฒนาสร้างคุณภาพชีวิต ด้วยเศรษฐกิจชุมชน”		https://dg.th/shq21o8b6
การถอดบทเรียนการดำเนินงานพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยชุมชนริมรางของคนทำงานและผู้ที่เกี่ยวข้องในหนังสือ “ถอดความคิดคนทำงานริมราง” 5 พื้นที่ / ชุดความรู้		https://dg.th/z7o1ujdy

● การพัฒนาช่องทางการในการสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนและเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารของ

สถาบัน ผ่านช่องทางที่หลากหลาย รวมถึงการชี้แจงข้อเท็จจริงในกรณีมีข่าวหรือเรื่องร้องเรียน และสื่อสารประเด็น/ข้อมูลเกี่ยวกับงานพัฒนาในพื้นที่หรือนโยบายของสถาบันเป็นระยะทั้งรายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน รายไตรมาส และรายปี เพื่อนำไปจัดทำเนื้อหาและเผยแพร่ผ่านสื่อวิทยุ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์

● ช่องทางที่บุคคลภายนอกสามารถขอรับบริการตามอำนาจหน้าที่ภารกิจของหน่วยงานผ่าน

ช่องทางออนไลน์ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้ขอรับบริการ ผ่านช่องทางเว็บไซต์สถาบัน <https://web.codi.or.th/recommendation/> และเชื่อมโยงผ่านแพลตฟอร์ม/ช่องทางการสื่อสารในรูปแบบ Social Media ในรูปแบบต่างๆ

4.2.2 การพัฒนานักสื่อสารชุมชนสื่อสารสู่สาธารณะ 353 คน เพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารสาธารณะและเพิ่มศักยภาพในการถ่ายทอดเรื่องราว กระบวนการทำงาน และผลลัพธ์การพัฒนาของชุมชนให้ปรากฏต่อสาธารณะอย่างสร้างสรรค์และมีความน่าเชื่อถือ โดยเน้นให้ชุมชนสามารถใช้ “พลังสื่อ” เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนงานพัฒนา นำเสนอปัญหา ข้อเสนอ และความสำเร็จของพื้นที่ได้ด้วยตนเอง ตัวอย่างเช่น การพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงชุมชนยุคใหม่สู่จังหวัดบูรณาการ , การฝึกอบรมการจัดทำคลิปวิดีโอส่งเสริมสินค้าชุมชน มุ่งสร้างทักษะทั้งด้านการเล่าเรื่อง (Storytelling) การใช้เครื่องมือดิจิทัล การผลิตสื่อที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และการสื่อสารประเด็นสำคัญของชุมชนให้ถูกต้องครบถ้วน

ตัวอย่างการพัฒนานักสื่อสารชุมชนสื่อสารสู่สาธารณะ

เวทีพัฒนาศักยภาพขบวนองค์กรชุมชน รวมพลังเครือข่าย 9 จังหวัด ร่วมถอดบทเรียน - จัดการความรู้ “พื้นที่รูปธรรมการพัฒนาที่อยู่อาศัย” จังหวัดขอนแก่น มีผู้เข้าร่วมจำนวน 40 คน เพื่อถอดบทเรียนและจัดการความรู้จากพื้นที่รูปธรรมการพัฒนาที่อยู่อาศัยผ่านแนวคิด “บ้านที่ให่มากกว่าคำว่าบ้าน” ที่เชื่อมโยงเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนโดยมีกระบวนการฝึกทักษะการเขียน ในหัวข้อ “บ้านของเรา” รวมถึงมีการเพิ่มทักษะการสื่อสารด้วยสื่อที่มีความทันสมัยตลอดจนการประยุกต์ใช้ AI ช่วยในการออกแบบสื่อที่มีความน่าสนใจ ในการนำเสนอบริบทปัญหาและความต้องการในพื้นที่ รวมถึงสร้างทักษะการนำเสนอข้อมูลอย่างเป็นระบบที่เป็นพื้นฐานการกำหนดแผนและแนวทางการทำงานร่วมกันของชุมชน ต่อไป

โครงการ “การพัฒนานักสื่อสารชุมชน” หรือ “ชุมชนฮีวว” ร่วมกับหน่วยงานภาคี “กลุ่มลาวด้อ” ซึ่งจัดกิจกรรมทั้งหมด 5 ภาค ผู้เข้าร่วมรวม 160 คน โดยเป้าหมายของกิจกรรมเน้นคนรุ่นใหม่และผู้นำในพื้นที่ ที่สนใจพัฒนาด้านการสื่อสาร Content ยุคใหม่ ตลอดจนเสริมสร้างทักษะให้กับคนในชุมชนสามารถเล่าเรื่อง ถ่ายทอดอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ด้วยกระบวนการ Workshop ในหลักสูตร “สร้าง content ให้ปัง เขียนให้โดนอย่างมืออาชีพ” โดยใช้ Canva และ ChatGPT เป็นเครื่องมือในการผลิตสื่อเพื่อการสื่อสารของคนในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพและมีความน่าสนใจ

- 1) พื้นที่ภาคเหนือ มีผู้เข้าร่วมรวม 58 คน

- 2) พื้นที่ภาคใต้ มีผู้เข้าร่วม 31 คน

3) พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีผู้เข้าร่วม 26 คน

4) พื้นที่ภาคกลางและตะวันตก มีผู้เข้าร่วม 20 คน

5) พื้นที่ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก มีผู้เข้าร่วม 25 คน

หลักสูตร “สื่อสร้างรายได้ คลิปปัง ดังค์มา : Smartphone Video Production” อบรมเชิงปฏิบัติการ ผู้เข้าร่วม 25 คน เพื่อเสริมทักษะด้านการผลิตสื่อให้กับประชาชน เยาวชน และผู้สนใจทั่วไป โดยมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารให้กับชุมชน ในการทำคลิปและการใช้สื่อออนไลน์เพื่อสร้างรายได้ให้กับสินค้าในชุมชน โดยเน้นให้ผู้เข้าร่วมเข้าใจพฤติกรรมผู้บริโภคที่นิยมใช้แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย เช่น TikTok, Facebook รวมไปถึง YouTube พร้อมชี้ให้เห็นถึงพลังของการ “แชร์” ที่สามารถทำให้สินค้าธรรมดากลายเป็นที่รู้จักในวงกว้าง รวมถึงการแชร์เรื่องราวเชิงบวกและคุณค่าของชุมชนที่สามารถต่อยอดเป็นคอนเทนต์ที่สร้างรายได้ และเป็นช่องทางในการสร้างการสื่อสารการพัฒนาชุมชนที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ เช่น ภาคเอกชน เพื่อให้เกิดการสนับสนุนพื้นที่ต่อไปได้

4.2.3 การพัฒนาศักยภาพชุมชนเพื่อพัฒนาโครงการ สถาบันฯ ร่วมจัดกิจกรรมเพื่อค้นหาชุมชนที่ต้องการแสวงหานวัตกรรมที่มีศักยภาพในการพัฒนา และแนวทางการแก้ไขปัญหาชุมชน ภายใต้ “โครงการหมู่บ้านนวัตกรรมเพื่อสังคม หรือ Social Innovation Village” โดยมีฝ่ายนวัตกรรมเพื่อสังคม สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ เป็นผู้จัดกระบวนการ การระดมความคิด ร่วมแบ่งปันประสบการณ์สำหรับการเริ่มสร้างสรรค์ในแนวคิดใหม่ ๆ ในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาชุมชน อันนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนต่อไป และมีชุมชนผ่านคุณสมบัติ จำนวน 20 ทีม /พื้นที่60 ชุมชน 180 คน แบ่งเป็น ภาคเหนือ 5 ทีม/พื้นที่ ภาคใต้ 6 ทีม/พื้นที่ ภาคกรุงเทพฯปริมณฑลและตะวันออก/ภาคกลางและตะวันตก 4 ทีม/พื้นที่ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5 ทีม/พื้นที่

มีชุมชนที่ผ่านการคัดเลือกภายใต้กิจกรรม Social Innovation Village : Idea Hacks 2025 รางวัลชนะเลิศระดับยอดเยี่ยม 1 ทีม/พื้นที่ คือ ชุมชนบ้านปลูกลากาปะ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส และมี 2 ชุมชนจัดทำข้อเสนอโครงการในปี 2569 เพื่อยื่นขอรับสนับสนุนงบประมาณกับสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ ได้แก่

(1) ชุมชนบ้านปลูกลากาปะ จังหวัดนราธิวาส จัดทำข้อเสนอโครงการ “นวัตกรรมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไส้เบอร์เกอร์ปลาเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และยกระดับเศรษฐกิจชุมชนบ้านปลูกลากาปะ” โดยทำการยื่นเสนอในนามของ สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงปลูกลากาปะ จำกัด

(2) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพบ้านหัวเด่น จัดทำข้อเสนอโครงการ “นวัตกรรมกระบวนการสกัดสีดอกดาวเรืองและเทคนิคการหมักสีโคลนสำหรับการย้อมสีผ้าธรรมชาติ” นำเสนอในนามของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพบ้านหัวเด่น

4.3 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการและการกำกับติดตาม

การพัฒนาการกำกับดูแลการประเมินองค์กรและระบบงานสำคัญ

4.3.1 ระบบตรวจสอบภายใน มีวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบเพื่อให้มั่นใจในความครบถ้วน ถูกต้อง เพียงพอและเชื่อถือได้ในการปฏิบัติงาน สอบทานความเพียงพอเหมาะสมของระบบการควบคุมภายใน และการบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพและคุ้มค่า เป็นไปตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

สำนักตรวจสอบ ดำเนินการตรวจสอบตามแผนงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 และมีการรายงานผลการตรวจสอบเสนอผู้อำนวยการสถาบัน คณะกรรมการตรวจสอบ และคณะกรรมการสถาบันเป็นวาระเพื่อพิจารณาทุกไตรมาส โดยเป็นการตรวจสอบตามแผนงานและระบบสำคัญ ดังนี้

- 1) การตรวจสอบการเงินและบัญชี : ด้านการจัดสรรที่פקอาศัยให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน
- 2) การตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ : ระบบการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารสัญญา การบริหารพัสดุ แนวทางบริหารจัดการและกำกับติดตามคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงและประเมินราคาพัสดุให้เป็นระบบ
- 3) การตรวจสอบสินเชื่อ : การบริหารจัดการติดตามหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ การปรับปรุงกระบวนการและระบบการจัดเก็บเอกสาร การติดตามองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ
- 4) การตรวจสอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ : การวางกรอบการบริหารความเสี่ยงและมาตรฐานความปลอดภัย การทบทวนนโยบายและแผนการกำกับดูแล
- 5) การตรวจสอบการบริหารงบประมาณสนับสนุนของสถาบัน : การกำหนดมาตรฐานและปรับปรุงระบบในการรับรองสถานภาพองค์กรชุมชน การกำกับดูแลข้อมูลและการบริหารโครงการ การบริหารความเสี่ยงและการป้องกัน

6) การตรวจสอบโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน : การยกระดับธรรมาภิบาลและการพัฒนาศักยภาพกองทุน การพัฒนากลไกการกำกับดูแลและติดตามของสถาบัน และการสร้างความน่าเชื่อถือของข้อมูลการบริหารงบประมาณ

7) การสอบทานรายงานการเงิน : การบริหารลูกหนี้สินทรัพย์และภาระผูกพัน และการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณและค่าใช้จ่าย

8) การสอบทานการประเมินการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง : ซึ่งกระบวนการดำเนินการของสถาบันมีความครบถ้วน สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด ทั้งในด้านการกำกับดูแลและวางแผน การสื่อสาร การสอบทานและรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการจัดทำรายงานผล (ปค.1, ปค.4, ปค.5) และแผนสำหรับปีถัดไป ได้อย่างถูกต้อง สมเหตุสมผล และทันภายในระยะเวลาที่กำหนด

4.3.2 แผนการควบคุมภายใน : ดำเนินการจัดทำแผนการควบคุมภายใน ประจำปีงบประมาณพ.ศ. 2568 ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 หมวด 4 การบัญชีการรายงาน และการตรวจสอบ มาตรา 79 ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายใน และการบริหารจัดการความเสี่ยง ตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด

จากการวิเคราะห์ความเสี่ยงตามแผนงาน/โครงการ จำนวน 142 แผนงาน/โครงการ จาก 20 ส่วนงานตามโครงสร้างองค์กรในปี 2568 มีแผนงาน/โครงการที่มีความเสี่ยงระดับสูงสุด ระดับสูง และระดับปานกลาง จำนวน 51 แผนงาน/โครงการ

ผลการดำเนินงานตามแผนการควบคุมภายใน มีแผนงาน/โครงการที่มีความเสี่ยงลดลง จำนวน 127 แผนงาน/โครงการ คิดเป็นร้อยละ 89.44 ของแผน/โครงการที่มีการควบคุมภายใน และมีแผนงาน/โครงการที่มีความเสี่ยงคงเหลือในปี 2568 จำนวน 15 แผนงาน/โครงการ เป็นความเสี่ยงระดับสูง และระดับปานกลาง ทั้งนี้ แผนงานที่มีความเสี่ยงคงเหลือระดับสูง และระดับปานกลางในปี 2568 จะดำเนินการต่อเนื่องในปี 2569

แผนงาน/โครงการ ประจำปี 2568	ระดับความเสี่ยง	ผลการประเมินความเสี่ยงแผนงาน/โครงการ ประจำปี 2568	แผนงาน/โครงการที่มีความเสี่ยงคงเหลือในปี 2568
จำนวน 142 แผนงาน/โครงการ (จาก 20 ส่วนงาน)	สูงสุด	1	-
	สูง	1	1
	ปานกลาง	49	14
	ต่ำ	91	-
	รวม	142	15

4.3.3 ระบบการบริหารความเสี่ยง : แผนการบริหารความเสี่ยงของสถาบัน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มีการทบทวนความเสี่ยงคงเหลือจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 และประเมินความเสี่ยงแผนงาน/โครงการจากแผนการควบคุมภายในที่มีความเสี่ยงในระดับสูงสุดและระดับสูง โดยมีแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง 2 แผนงาน/โครงการ ซึ่งเป็นความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk) ได้แก่ (1) โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าว และ (2) โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง

ผลการดำเนินงานตามแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยง มีระดับความเสี่ยงลดลง 2 แผนงาน/โครงการ คือ

(1) โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าว ในประเด็นการหยุดสร้างเขื่อนของกรุงเทพมหานคร ซึ่งอยู่ระหว่างขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้าง ทำให้ไม่สามารถดำเนินโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าวได้ โดยระดับความเสี่ยงลดลงจากระดับความเสี่ยงสูงสุดเป็นระดับสูง เนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มีพื้นที่ที่สามารถดำเนินการได้ มีการอนุมัติโครงการและงบประมาณสนับสนุนชุมชนที่อยู่นอกแนวก่อสร้างเขื่อน จำนวน 4 ชุมชน รวม 140 ครัวเรือน และเริ่มก่อสร้างบ้านใหม่ได้แล้ว 2 ชุมชน รวม 62 ครัวเรือน

(2) โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง ในประเด็นการเปิดเผยข้อมูลแผนการพัฒนาระบบรางของการรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) ที่จะส่งผลกระทบต่อชุมชนยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบตามเป้าหมาย และขั้นตอนการขอเช่าที่ดินกับการรถไฟแห่งประเทศไทยใช้ระยะเวลานาน และมีการถ่ายโอนสัญญาเช่าที่ดินของการรถไฟฯ ไปยังบริษัท SRT Asset (เอสอาร์ที แอสเสท จำกัด) ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการจัดทำสัญญาเช่ากับ พอช./ชุมชน และจะกระทบต่อการเสนอโครงการและการเบิกจ่ายงบประมาณ จากการดำเนินงานในปี 2568 ส่งผลให้ระดับความเสี่ยงลดลงจากระดับความเสี่ยงสูงเป็นระดับปานกลาง โดยมีการอนุมัติโครงการและงบประมาณในการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง จำนวน 36 ชุมชน รวม 2,098 ครัวเรือน (จากเป้าหมาย 29 ชุมชน 2,000 ครัวเรือน ที่ได้รับสนับสนุนงบประมาณในปี พ.ศ. 2568) เพื่อดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย ซึ่งได้รับสัญญาเช่าที่ดินจากการรถไฟแห่งประเทศไทยเรียบร้อยแล้ว จำนวน 35 ชุมชน

ทั้งนี้ ความเสี่ยงคงเหลือในปี 2568 จะดำเนินการต่อเนื่องในปี 2569 เป็นความเสี่ยงระดับสูง ได้แก่ โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าว ซึ่งเป็นความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk) คือ การหยุดสร้างเขื่อนของกรุงเทพมหานคร ซึ่งอยู่ระหว่างขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้าง ทำให้ไม่สามารถดำเนินโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าวได้

4.3.4 การประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ โดยสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดำเนินการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 โดยกลุ่มเป้าหมายในการสำรวจ ประกอบด้วย (1) กลุ่มผู้รับบริการหรือกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนจาก พอช. ภายใต้อำนาจ 4 โครงการหลัก จำนวน 613 คน และ (2) กลุ่มคณะกรรมการ จำนวน 111 คน รวมทั้งสิ้น 724 คน สรุปผลการสำรวจความพึงพอใจในการให้บริการของสถาบันฯ ดังนี้

1) ความพึงพอใจของผู้รับบริการ จำนวน 613 คน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสถาบันฯ ในภาพรวมระดับมากที่สุด ค่าคะแนนร้อยละ 88.03 โดยด้านการได้รับการสนับสนุนจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (ประสิทธิผล) มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด ร้อยละ 88.15 รองลงมาคือด้านเจ้าหน้าที่/ผู้ส่งเสริมงานพัฒนา ร้อยละ 88.05 และด้านกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ (ประสิทธิภาพ) ร้อยละ 87.90

ตาราง แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้รับบริการ ปี 2568 จำแนกรายด้าน

ความพึงพอใจ	ร้อยละ	ผลการประเมิน
การได้รับการสนับสนุนจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (ประสิทธิผล)	88.15	พึงพอใจมากที่สุด
กระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน	87.90	พึงพอใจมากที่สุด
เจ้าหน้าที่/ผู้ส่งเสริมงานพัฒนาของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน	88.05	พึงพอใจมากที่สุด
ภาพรวม	88.03	พึงพอใจมากที่สุด

ความพึงพอใจแยกตามโครงการ พบว่า โครงการบ้านมั่นคง ได้คะแนนสูงสุดในทุกด้าน ทั้งด้าน ประสิทธิภาพ (ร้อยละ 90.00) กระบวนการทำงาน (ร้อยละ 89.74) ด้านเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ 89.64) และภาพรวม (ร้อยละ 89.79) ซึ่งสะท้อนถึงความเชื่อมั่นและการยอมรับของชุมชนอย่างชัดเจน ขณะที่โครงการบ้านพอเพียง และโครงการสนับสนุนสวัสดิการชุมชน อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุดเช่นกัน โดยมีคะแนนอยู่ในช่วงร้อยละ 86.86–88.96 ซึ่งแม้ต่ำกว่าบ้านมั่นคงเล็กน้อย แต่ยังถือว่าอยู่ในระดับสูง ในส่วนโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85.25 ในทุกด้าน อยู่ในระดับพึงพอใจมาก แม้เป็นโครงการที่ได้คะแนนน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับโครงการอื่น ๆ แต่ยังสะท้อนผลลัพธ์ที่เป็นบวก และชี้ให้เห็นโอกาสในการพัฒนาต่อ ทั้งในด้านการออกแบบกิจกรรมให้ชัดเจนและการเสริมศักยภาพกระบวนการสนับสนุน เพื่อยกระดับความเชื่อมั่นของผู้รับบริการให้สูงขึ้นในอนาคต

โครงการ	ร้อยละ	ผลการประเมิน
โครงการบ้านมั่นคง	89.79	พึงพอใจมากที่สุด
โครงการบ้านพอเพียง	88.79	พึงพอใจมากที่สุด
โครงการสนับสนุนสวัสดิการชุมชน	87.05	พึงพอใจมากที่สุด
โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน	85.25	พึงพอใจมาก

ความพึงพอใจแยกตามพื้นที่ดำเนินงานโครงการรายภาค พบว่า ทุกภูมิภาคอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด โดยภาคกลางและตะวันตก มีคะแนนสูงสุดในทุกด้าน ส่งผลให้คะแนนภาพรวมสูงสุด ร้อยละ 88.98 ขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีคะแนนอยู่ในระดับสูงลำดับที่ 2 ส่วนภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก ภาคเหนือ และภาคใต้ มีคะแนนในเกณฑ์สูงใกล้เคียงกัน สะท้อนถึงความเชื่อมั่นของผู้รับบริการที่ยังคงอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ภาพรวมทั้งหมดบ่งชี้ว่าการดำเนินงานของสถาบันฯ ได้รับการยอมรับในวงกว้างทุกภูมิภาค

ภาค	ร้อยละ	ผลการประเมิน
ภาคกลางและตะวันตก	88.98	พึงพอใจมากที่สุด
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	88.36	พึงพอใจมากที่สุด
ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก	87.90	พึงพอใจมากที่สุด
ภาคเหนือ	87.46	พึงพอใจมากที่สุด
ภาคใต้	87.27	พึงพอใจมากที่สุด

2) **ความพึงพอใจของคณะกรรมการ** จำนวน 111 คน พบว่า มีความพึงพอใจโดยเฉลี่ยในภาพรวมที่ 8.02 คะแนน จากเต็ม 10 คะแนน โดยด้านผลที่ได้รับการสนับสนุนจาก พอช. (ประสิทธิผล) เท่ากับ

8.10 คะแนน ด้านกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ (ประสิทธิภาพ) เท่ากับ 7.76 คะแนน และด้านเจ้าหน้าที่/ผู้ส่งเสริมงานพัฒนาของ พอช. เท่ากับ 7.66

ค่าคะแนนความพึงพอใจของคณะกรรมการ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน) จำแนกรายด้าน

ประเด็นการประเมินความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ
1) ด้านผลที่ได้รับการสนับสนุนจาก พอช. (ประสิทธิผล)	8.10
2) ด้านกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ (ประสิทธิภาพ)	7.76
3) ด้านเจ้าหน้าที่/ผู้ส่งเสริมงานพัฒนาของ พอช.	7.66

4.3.5 การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (ITA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มีคะแนนรวม 92.53 คะแนน ระดับผ่านดี โดยสรุปผลการประเมิน ดังนี้

แบบวัดการประเมิน	ผลคะแนน
1. แบบวัดความรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (IIT) : วัดผลเจ้าหน้าที่ พอช. 74 คน	95.21 คะแนน
2. แบบวัดความรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (EIT)	
ส่วนที่ 1 ผู้รับบริการหรือติดต่อราชการเข้าตอบด้วยตนเองทางระบบ ITAS (Eit Public) : วัดผลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก 411 คน	91.39 คะแนน
ส่วนที่ 2 ผู้ประเมิน (สำนักงาน ป.ป.ช.) จัดเก็บข้อมูลด้วยตนเอง (Eit Survey) โดยเก็บข้อมูลจากอนุกรรมการภาคกรุงเทพมหานครฯ จำนวน 41 คน	88.40 คะแนน
3. แบบวัดการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (OIT)	92.50 คะแนน

โดยมีรายละเอียดการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานสถาบันฯ ใน 10 ตัวชี้วัด ดังนี้

แบบวัด	ที่	รายละเอียดตัวชี้วัด	ปี 2568
ความรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน IIT	1	การปฏิบัติหน้าที่	95.41
	2	การใช้งบประมาณ	96.58
	3	การใช้อำนาจ	98.74
	4	การใช้ทรัพย์สินของราชการ	91.98
	5	การแก้ไขปัญหาการทุจริต	93.33
ความรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก EIT	6	คุณภาพการดำเนินงาน	92.82
	7	ประสิทธิภาพการสื่อสาร	88.70
	8	การปรับปรุงการทำงาน	88.17
การเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ OIT	9	การเปิดเผยข้อมูล	95.00
	10	การป้องกันการทุจริต	90.00
สรุปคะแนนรวม			92.53

4.4 การบริหารและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร

ปี 2568 กรอบอัตรากำลังผู้ปฏิบัติงานสถาบัน จำนวน 310 อัตรา ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2568 ผู้ปฏิบัติงานที่บรรจุ จำนวน 298 คน แบ่งตามกลุ่มงาน ดังนี้

อัตรากำลัง (คน)	ผู้บริหารระดับสูง	กลุ่มสนับสนุน ขบวนองค์กร ชุมชนและ ประชาสังคม	กลุ่มพัฒนาที่อยู่ อาศัยและ คุณภาพชีวิต ชุมชน	กลุ่มบริหาร เงินทุนและ สินเชื่อ	กลุ่มนโยบายและ บริหารองค์กร	สำนัก ตรวจสอบ	รวม
กรอบอัตรากำลัง	11	157	40	42	54	6	310
จำนวนผู้ปฏิบัติงาน	11	149	38	42	52	6	298

การดำเนินงานตามแผนบริหารทรัพยากรบุคคล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ซึ่งสามารถดำเนินการได้บรรลุผลตามแผนงานและเป้าหมายที่กำหนด สรุปผลการดำเนินงาน ดังนี้

แผนงาน/โครงการสำคัญ	ผลการดำเนินงาน
ประเด็นที่ 1: การสร้างระบบและสรรหาบุคลากร	
1.1 การทบทวนและศึกษา รูปแบบการจ้างลูกจ้าง	การศึกษารูปแบบการจ้างลูกจ้าง พบว่า การจ้างเหมาบริการเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับองค์กร ช่วยให้สามารถบริหารจัดการงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดผลสัมฤทธิ์ของงานได้อย่างชัดเจน และเอื้อต่อการดำเนินงานให้มีความคล่องตัว โปร่งใส และตรวจสอบได้
1.2 ทบทวนคำบรรยายลักษณะ งาน (Job Description) สายวิชาการ	การจัดทำคำบรรยายลักษณะงานของผู้ปฏิบัติงานในสายวิชาการ เพื่อพัฒนาผู้ปฏิบัติงาน และเตรียมความพร้อมในการเลื่อนระดับผู้ปฏิบัติงานในสายวิชาการตามแผนความก้าวหน้าทางอาชีพ (Career Path) และเป็นเครื่องมือในการกำหนดภารกิจงาน การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการพัฒนาบุคลากร
1.3 การสรรหาและคัดเลือกผู้ มีศักยภาพสูง (Talent) / Succession Plan	เกิดแผนสืบทอดตำแหน่ง (Succession Plan) โดยคณะอนุกรรมการบริหารบุคลากร มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2568 กำหนดระดับตำแหน่งของผู้สืบทอดตำแหน่ง 2 ระดับ คือ (1) ผู้บริหารระดับต้น เป็นผู้สืบทอดตำแหน่งของผู้บริหารระดับกลาง และ (2) ผู้บริหารระดับกลาง เป็นผู้สืบทอดตำแหน่งของผู้บริหารระดับสูง (ผู้ช่วยผู้อำนวยการ) โดยจะนำแผนสืบทอดตำแหน่ง (Succession Plan) สู่การปฏิบัติในปีงบประมาณ 2569 เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้ปฏิบัติงานในการเลื่อนระดับในตำแหน่งผู้บริหารระดับกลางและระดับสูงต่อไป
ประเด็นที่ 2 : การบำรุงระบบและดูแลรักษาบุคลากร	
2.1 การเสริมสร้างความสัมพันธ์ และการเรียนรู้ภายในองค์กร	สัมมนาผู้ปฏิบัติงานประจำปีและกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีผู้เข้าร่วม 347 คน คิดเป็นร้อยละ 90 ของผู้ปฏิบัติงานทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนด (ร้อยละ 80) และผู้เข้าร่วมมีความพึงพอใจในภาพรวมร้อยละ 83.80 เป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความผูกพันระหว่างบุคลากรในทุกระดับ และก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ปฏิบัติงาน

แผนงาน/โครงการสำคัญ	ผลการดำเนินงาน
2.2 การส่งเสริมการดูแลสุขภาพกาย-ใจ-การเงิน	- ด้านสุขภาพจิตใจ เป็นการให้ความรู้ในหัวข้อ “การอยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจและเป็นสุข (Living Together in Harmony and Happiness)” โดยนักจิตวิทยาคลินิกผู้เชี่ยวชาญจากกรมสุขภาพจิต - ด้านสุขภาพการเงิน มีการให้ความรู้ในหัวข้อ “ครบเครื่องเรื่องการออมและลงทุน : วางแผนลงทุนสม่ำเสมอด้วยหุ้นและกองทุน” โดยผู้เชี่ยวชาญจากตลาดหลักทรัพย์ และการให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับ “แผนการลงทุนกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ” เพื่อให้บุคลากรมีความพร้อมด้านการวางแผนการเงินเพื่ออนาคต - กิจกรรม “Happy Workplace : เพาะสุข ปลูกพอเพียง” เพื่อส่งเสริมการสร้างสุขภาวะในองค์กร จากกลุ่มเป้าหมายจำนวน 285 คน มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม 254 คน คิดเป็นร้อยละ 89 ของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นการดูแลสุขภาพองค์รวมของบุคลากรอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ และช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
2.3 การพัฒนาและส่งเสริมผู้ปฏิบัติงานในการเป็นจิตอาสา	กิจกรรมจิตอาสาในพื้นที่และวันสำคัญ ได้แก่ การช่วยเหลือฟื้นฟูที่อยู่อาศัย ผู้ประสบภัยน้ำท่วมในภาคเหนือ งานวันเด็ก งานเดิน-วิ่ง “สังคมสดใส หัวใจอาสา” ครั้งที่ 14 การจัดกิจกรรมวัฒนธรรม-ประเพณีร่วมกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในงาน “พม. หนึ่งเดียว รู้รัก สืบสาน สงกรานต์ไทย 2568” กิจกรรมของสิ่งของให้กับมูลนิธิบ้านนกดมเนิน “พอช. รวมน้ำใจ ร่วมแบ่งปัน เพื่อสร้างโอกาสให้น้อง” โดยจากกิจกรรมที่ดำเนินการมีผู้ปฏิบัติงานเข้าร่วมร้อยละ 39.5 ของผู้ปฏิบัติงานทั้งหมด
2.4 การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมองค์กร	- แผนส่งเสริมคุณธรรมองค์กรและคู่มือการขับเคลื่อนองค์กรคุณธรรมแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 - ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแนวทางการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) รวมทั้งกิจกรรมประกาศ “No Gift Policy” เพื่อแสดงเจตนาธรรมงดรับของขวัญและผลประโยชน์ทุกประเภท และประกาศการต่อต้านการทุจริต “Zet Zero” โดยผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส ของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 คะแนนรวม 92.53 คะแนน ระดับผ่านดี ซึ่งสามารถดำเนินการได้สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนด

ประเด็นที่ 3 : การปรับปรุงระบบและพัฒนาบุคลากร

3.1 การพัฒนาและเสริมสร้างสมรรถนะ	การพัฒนาและเสริมสร้างสมรรถนะ ทักษะ และศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ผ่านกระบวนการเรียนรู้ การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ และการฝึกอบรมที่หลากหลาย เพื่อยกระดับความรู้ ความเข้าใจ และสมรรถนะในการปฏิบัติงานตามกลุ่มตำแหน่ง ส่งผลให้ร้อยละ 97.45 ของผู้ปฏิบัติงานที่ได้รับการ

แผนงาน/โครงการสำคัญ	ผลการดำเนินงาน
	พัฒนาและมีค่าคะแนนสมรรถนะไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ซึ่งสามารถดำเนินการได้สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนด โดยผู้ปฏิบัติงานมีความรู้และทักษะที่สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานขององค์กร
3.1.2 การพัฒนาศักยภาพตาม Career Path	การพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานตามหลักสูตรและแผนงานที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นหลักสูตรพื้นฐานในการเตรียมความพร้อมผู้ปฏิบัติงานตามแนวทาง Career Path โดยมีผู้เข้ารับการพัฒนาและได้รับการประเมินสมรรถนะ 235 คน คิดเป็นร้อยละ 90.73 (กลุ่มเป้าหมาย 259 คน) อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานแผนความก้าวหน้าในสายอาชีพ (Career Path) จะต้องดำเนินการต่อเนื่องและนำสู่การปฏิบัติตามแนวทางและหลักเกณฑ์ในปี 2569 ต่อไป
3.1.3 การพัฒนาผู้ปฏิบัติงานใหม่ (On-boarding)	การพัฒนาศักยภาพสำหรับผู้ปฏิบัติงานใหม่ เพื่อสร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และเพิ่มพูนความรู้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในสถาบัน โดยมุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านวิชาการและทักษะที่สอดคล้องกับภารกิจขององค์กร โดยมีผู้ปฏิบัติงานใหม่เข้าร่วม 62 คน เป็นกลุ่มเจ้าหน้าที่ และกลุ่มลูกจ้างชั่วคราวเข้าร่วม ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานใหม่มีความพร้อมและสามารถปรับตัวเข้าสู่วัฒนธรรมองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3.2 การพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล (Digital & AI)	การพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานเรื่อง “ความปลอดภัยและกฎหมายดิจิทัล: พื้นฐานสำคัญสำหรับการทำงานยุคใหม่” รุ่นที่ 1 สำหรับผู้ปฏิบัติงานส่วนกลาง จำนวน 80 คน และขยายผลสู่การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลในระดับส่วนงานและละสำนักงานภาค รวม 7 ส่วนงาน โดยมีผู้เข้าร่วมรวม 191 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 48 ครอบคลุมการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลให้แก่ผู้ปฏิบัติงานจากส่วนกลางและสำนักงานภาค และสามารถวางรากฐานการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านดิจิทัลได้อย่างเป็นระบบ ครอบคลุมทั้งการกำหนดสมรรถนะ การออกแบบหลักสูตร การจัดการอบรม และการติดตามประเมินผล ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการยกระดับทักษะดิจิทัลของผู้ปฏิบัติงาน ตลอดจนสร้างความพร้อมขององค์กรในการขับเคลื่อนงานสู่ยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ
3.3 การจัดทำแผนสืบทอดตำแหน่ง (Succession Plan)	การวิเคราะห์ระดับตำแหน่งสำคัญขององค์กร และจัดทำร่างแผนการสืบทอดตำแหน่งเพื่อเตรียมความพร้อมผู้บริหารระดับกลางในการเป็น Successor โดยคณะอนุกรรมการบริหารบุคลากรมีมติเห็นชอบแผนสืบทอดตำแหน่ง (Succession Plan) ของสถาบันฯ ในการประชุมเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2568 ซึ่งจะนำแผนสืบทอดตำแหน่ง (Succession Plan) สู่การปฏิบัติในปี 2569 ในการคัดเลือกและเตรียมความพร้อมผู้สืบทอดตำแหน่ง
3.4 การพัฒนาระบบบริหารจัดการด้านทรัพยากรบุคคล	การทบทวนและปรับปรุงระบบการบริหารงานบุคคลให้มีความครบถ้วนและสอดคล้องกับข้อกฎหมาย เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างเป็นระบบ โดยคณะกรรมการสถาบันมีมติเห็นชอบข้อบังคับคณะกรรมการ

แผนงาน/โครงการสำคัญ	ผลการดำเนินงาน
	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. 2568 เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2568 ซึ่งมีการทบทวนและปรับปรุง เพื่อให้การบริหารงานบุคคลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบริหารงานในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีสาระสำคัญประกอบด้วย การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการบริหารงานบุคคล การคัดเลือก บรรจุ แต่งตั้งและประเมินผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เงินเดือน ค่าจ้าง สวัสดิการและสิทธิประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ รวมถึงการดำเนินการทางวินัย อุทธรณ์ และร้องทุกข์ โดยจะดำเนินการจัดทำและทบทวนระเบียบ/ประกาศ/คำสั่ง/แนวปฏิบัติภายใต้ข้อบังคับให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปี ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ดำเนินการแล้วเสร็จ 3 ฉบับ ได้แก่ (1) ประกาศอัตราเงินเดือนแรกรับ (2) โครงสร้างอัตราเงินเดือน และ (3) ค่ารับรองประจำตำแหน่ง

‘วันต่อต้านคอร์รัปชันสากล’

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สถาบันฯ ร่วมใจต่อต้านการทุจริต เนื่องในโอกาส ‘วันต่อต้านคอร์รัปชันสากล’ ร่วมกันประกาศและยึดหลักการปฏิบัติ “ไม่ทน ไม่ทำ ไม่เฉย ต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ” ณ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) *ยึดหลักปฏิบัติ 7 ข้อต้านทุจริต* เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2567 บริเวณชั้น 1 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน มีผู้เข้าร่วมจำนวน 100 คน โดยหลักปฏิบัติ 7 ประการ ประกอบด้วย

- 1) ผู้อำนวยการ ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงาน ทุกระดับชั้น จะต้องไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชันในทุกรูปแบบ ทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้ง ไม่ทำ ไม่ทน ไม่เฉย ต่อการกระทำการทุจริตคอร์รัปชันใด ๆ ทั้งสิ้น
- 2) ผู้บริหารทุกระดับจะต้องดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ส่งเสริมให้มีการกำกับจริยธรรมในองค์กร ผู้บริหารทุกคนจะต้องให้ความสำคัญกับการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน และมีบทบาทในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต อย่างเคร่งครัด
- 3) ผู้ปฏิบัติงานทุกคน จะต้องยึดถือปฏิบัติตามนโยบาย No Gift Policy โดยเคร่งครัด
- 4) ส่งเสริมมาตรการตามแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงในการป้องกันการทุจริต (Corruption Risk Control) ไปสู่การปฏิบัติให้เห็นเป็นรูปธรรม
- 5) ส่งเสริมการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมองค์กร ด้วยการปลูกจิตสำนึกให้รู้จักแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนออกจากประโยชน์ส่วนรวม มีความละเอียดต่อการทำความผิด ปฏิบัติหน้าที่อย่างเปิดเผย โปร่งใส ถูกต้อง เป็นธรรม ไม่คดโกง ตามหลักธรรมาภิบาล พร้อมทั้งสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานเข้ามามีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายเฝ้าระวัง ไม่เพิกเฉยต่อการทุจริตในทุกรูปแบบ
- 6) ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบร่วมกับภาคี และองค์กรชุมชน
- 7) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พร้อมทั้งจะให้ความสำคัญเป็นธรรมและคุ้มครองผู้ที่แจ้งเบาะแส หรือส่งหลักฐานการกระทำการทุจริตคอร์รัปชันของผู้ปฏิบัติงานนั้น”

จิตอาสาฟื้นฟูที่อยู่อาศัยผู้ประสบภัยน้ำท่วมจังหวัดสุโขทัย

กิจกรรมจิตอาสาฟื้นฟูที่อยู่อาศัยผู้ประสบภัยน้ำท่วม วันที่ 12 – 14 พฤศจิกายน 2567 ณ จังหวัดสุโขทัย มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการฟื้นฟูบ้านเรือนของประชาชนที่ได้รับ ความเสียหายจากอุทกภัย และสร้างความร่วมแรงร่วมใจระหว่างบุคลากรของสถาบันกับภาคี เครือข่ายในพื้นที่ โดยมีผู้ปฏิบัติงานจาก สำนักงานภาคกรุงเทพฯ ปริมาณพลและตะวันออก สำนักงานภาคเหนือ สำนักผู้นำและนวัตกรรมการพัฒนาชุมชน และสำนักทรัพยากรบุคคล เข้าร่วมจำนวน 50 คน การเข้าร่วมกิจกรรมนี้ไม่เพียงช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของชุมชน แต่ยังเป็นเวทีในการปลูกฝังจิตอาสา เสริมสร้างคุณธรรม ความสามัคคี และความภาคภูมิใจในการทำงานเพื่อสังคมของบุคลากร พอช. อีกด้วย

พิธีถวายผ้าพระกฐินพระราชทานกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ณ วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร จ.สุพรรณบุรี

พิธีถวายผ้าพระกฐินพระราชทานกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ มนุษย์ ณ วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร จ.สุพรรณบุรี ในวันที่ 10 พฤศจิกายน 2567 ถวายผ้า พระกฐินพระราชทาน ทั้งนี้ มียอดเงินสมทบในการถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน เป็น จำนวนเงิน 2,601,899 บาท และมอบทุนการศึกษา จำนวน 4 ทุน ให้แก่วิทยาลัยสงฆ์ สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ โรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย โรงเรียนอนุบาลวัดป่าเลไลยก์ และ โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี

พิธีถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี

พิธีถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระ นางเจ้าฯ พระบรมราชินี วันที่ 30 พฤษภาคม 2568 คณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ เข้า ร่วมพิธีถวายพระพรชัยมงคลสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เนื่องในโอกาสวัน เฉลิมพระชนมพรรษา 3 มิถุนายน 2568 ณ ห้องประชุมปกรณ์ อาคารกรมพัฒนา สังคมและสวัสดิการ ชั้น 2 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่ง ถือเป็นการแสดงออกถึงความจงรักภักดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ อีกทั้งยังเป็นการเสริมสร้างจริยธรรมและค่านิยมอันดี งานแก่บุคลากรของสถาบันฯ โดยส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ส่งเสริมสถาบันหลักของชาติ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการ พัฒนาองค์กรให้มีคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่กับการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

พิธีบรรพชาอุปสมบทราชภรรยาบนพื้นที่สูง ประจำปี 2568

พิธีบรรพชาอุปสมบทราชภรรยาบนพื้นที่สูง ประจำปี 2568 เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2568 ณ วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม กรุงเทพฯ เพื่อถวายเป็นพระราช กุศลเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 28 กรกฎาคม 2568 โดยมีพระธรรมวชิราธิบดี เจ้าอาวาสวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ และนายวราวุธ ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประธานฝ่ายฆราวาส ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการ ส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนา และส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงมีจิตสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม

3.2 งานตามนโยบายรัฐบาล

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 สถาบันฯ ดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลใน 2 เรื่องสำคัญ คือ การพัฒนาพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท และการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

1. การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนดำเนินการสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทภายใต้ **แผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 – 2579)** มุ่งเน้นการส่งเสริมและสร้างโอกาสด้านที่อยู่อาศัย พร้อมพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่กลุ่มผู้มีรายได้น้อย โดยการแก้ไขปัญหาและพัฒนาที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐาน มีสภาพแวดล้อมที่ดี สร้างโอกาสในการเข้าถึงระบบการเงินและสินเชื่อเพื่อการอยู่อาศัย และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทุกกระดับเพื่อนำไปสู่ชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

ภายใต้วิสัยทัศน์ **“คนไทยทุกคนมีที่อยู่อาศัยถ้วนหน้าและมีคุณภาพชีวิตที่ดีในปี 2579 (Housing For All)”**

โดยยึดโยงกับปฏิญญาสากลที่ประเทศไทยให้การรับรอง ได้แก่ เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป้าหมายที่ 11 ของสหประชาชาติ และวาระใหม่แห่งการพัฒนา ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ในการพัฒนาเมืองและที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมและยั่งยืนสำหรับทุกคน โดยเน้นการแบ่งระดับตามรายได้ และการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่สอดคล้องกับวงจรชีวิต (Life-cycle)

ปี 2568 รัฐบาลให้ความสำคัญกับประเด็น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อขยายโอกาสในด้านที่อยู่อาศัย ในประเด็นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่ดินของรัฐ แก้ปัญหาที่ดินทับซ้อนยุติความขัดแย้งและแก้ไขข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน และการสนับสนุนให้ประชาชนเข้าถึงสิทธิที่ดิน ที่อยู่อาศัย และที่ดินทำกิน เพิ่มขึ้น

โดยในปีงบประมาณ พ.ศ.2568 มีผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท ดังนี้

1.1 “โครงการบ้านมั่นคง”

เป็นการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อยในชุมชนแออัด/ชุมชนบุกรุก โดยมีเป้าหมายแก้ปัญหาความไม่มั่นคงในการอยู่อาศัย เพื่อสร้างชุมชนที่มั่นคงตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งดำเนินงานต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2546 นอกจากสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อยแล้ว ยังเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยในชุมชนให้ดีขึ้น รวมถึงการจัดระบบดูแลเพื่อรักษาดินและบ้านให้มั่นคงยั่งยืน หรือที่เรียกว่า การทำ “บ้าน” ที่ให้มากกว่าคำว่า “บ้าน” พร้อมทั้งส่งเสริมการทำงานของขบวนชุมชน ให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายและขับเคลื่อนการทำงานระดับภาคและส่วนกลาง อาทิ การจัดงานวันที่อยู่อาศัยโลก การส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาที่อยู่อาศัย และการพัฒนาเมืองในทุกมิติ

จากการดำเนินงานโครงการบ้านมั่นคง ก่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาชุมชนเมือง และชนบทระหว่างขบวนการองค์กรชุมชน ท้องถิ่นและหน่วยงานในพื้นที่ ส่งผลให้ชุมชนเกิดการรวมกลุ่มในลักษณะกลุ่มออมทรัพย์หรือสหกรณ์เพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัยสู่การสร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัย

เกิดการสนับสนุนการพัฒนาาระบบสาธารณูปโภคและที่อยู่อาศัย 3,971 ครัวเรือน 204 ชุมชน ใน 16 จังหวัด เป็นการสร้างโอกาสให้ชุมชนและผู้มีรายได้น้อยได้เข้าถึงสวัสดิการพื้นฐานด้านที่อยู่อาศัย โดยการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย ขบวนการองค์กรชุมชน ท้องถิ่นและหน่วยงานในพื้นที่ ส่งผลให้เกิดการรวมกลุ่มในลักษณะกลุ่มออมทรัพย์หรือสหกรณ์เพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยสู่การสร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัย มีระบบสาธารณูปโภค สภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ของชุมชน และสามารถแก้ไขปัญหาชุมชนแออัด/ชุมชนบุกรุก โดยผู้มีรายได้น้อยมีความมั่นคงในการอยู่อาศัย มีคุณภาพชีวิตและการอยู่อาศัยที่ดีขึ้น เกิดการปรับเปลี่ยนสถานะจากผู้บุกรุกที่ดินของรัฐ/เอกชนซึ่งผิดกฎหมาย เป็นสถานะผู้อยู่อาศัยในชุมชนอย่างถูกกฎหมายและสามารถเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานและโครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิต (Well – Being) ที่ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ยังเกิดการขยายกิจกรรมการพัฒนาชุมชนด้านต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย “บ้านที่มากกว่าคำว่า...บ้าน” เป็นจุดเริ่มต้นไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกด้าน ทั้งสิทธิ สิ่งแวดล้อม สุขภาพ อาชีพ และรายได้ โดยเกิดการพัฒนาอาชีพในชุมชน เช่น การใช้บ้านเป็นที่ประกอบอาชีพ การใช้พื้นที่ในการปลูกพืชผักเพื่อลดค่าใช้จ่าย มีอาหารปลอดภัย การดูแลสุขภาพ การออกกำลังกาย การป้องกันแก้ไขปัญหา ยาเสพติด การจัดการขยะและพลังงานทดแทน เป็นต้น

ปี 2568

 เป้าหมาย 3,900 ครัวเรือน เกิดการสนับสนุนการพัฒนาาระบบสาธารณูปโภคและพัฒนาที่อยู่อาศัย 3,971 ครัวเรือน 204 ชุมชน ใน 16 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 101.82 ของเป้าหมาย โดยดำเนินการในพื้นที่เมือง 1,223 ครัวเรือน และพื้นที่ชนบท 2,748 ครัวเรือน งบประมาณอุดหนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยรวม 350.22 ล้านบาท จำแนกเป็น

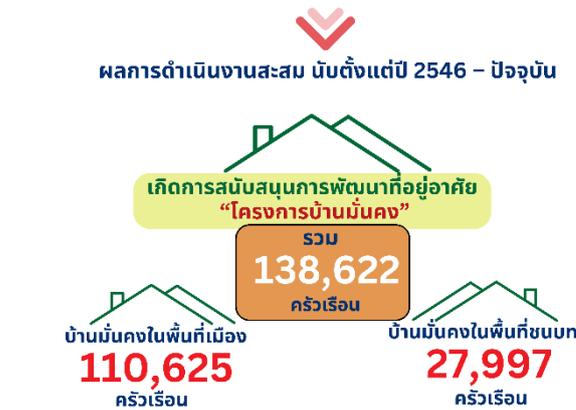
- งบประมาณอุดหนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัย 320.45 ล้านบาท
- สนับสนุนการดำเนินงานของภาคี ท้องถิ่น และชุมชนเมือง 29.77 ล้านบาท

พื้นที่	จำนวนจังหวัด	จำนวนชุมชน	จำนวนครัวเรือน
● ภาคเหนือ	4	91	1,433
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	4	50	1,005
● ภาคใต้	1	5	127
● ภาคกลางและตะวันตก	2	16	457
● ภาคกรุงเทพ ปริมณฑลและตะวันออก	3	39	835
● สำนักบ้านมั่นคงและที่ดิน	2	3	114
รวม	16	204	3,971

ปี 2560 - 2568 ผลการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัย ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ในช่วงปี พ.ศ. 2560 – 2568 : เป้าหมายตามงบประมาณในช่วงปี 2560 – 2568 รวม 44,010 ครัวเรือน โดยเกิดการสนับสนุนการพัฒนาาระบบสาธารณูปโภคและพัฒนาที่อยู่อาศัย 44,531 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 101.18 สามารถดำเนินการได้สูงกว่าเป้าหมาย

ผลการดำเนินงานสะสม นับตั้งแต่ปี 2546 – ปัจจุบัน (ณ 30 ก.ย. 2568) เกิดการสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัย “โครงการบ้านมั่นคง” รวม 138,622 ครัวเรือน ประกอบด้วย บ้านมั่นคงในพื้นที่เมือง 110,625 ครัวเรือน และพื้นที่ชนบท 27,997 ครัวเรือน

โครงการกลุ่มออมทรัพย์บ้านมั่นคงชนบทตำบลพระเพลิง อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว

ปัญหาสำคัญของตำบลพระเพลิง เรื่องของความไม่มั่นคงในที่อยู่อาศัย เนื่องจากปัญหาความยากจน สภาพบ้านเรือนส่วนใหญ่มีความชำรุดทรุดโทรมไม่มั่นคง น้ำเพื่ออุปโภคบริโภคไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตรในพื้นที่ มีปัญหาภัยแล้ง ต้นทุนการเกษตรสูง ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ มีหนี้สินจากการประกอบอาชีพ และเรื่องการดูแลกลุ่มเปราะบาง ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียงในเรื่องสุขภาพ

เพื่อให้เกิดการพัฒนาและยกระดับของผู้มีรายได้น้อยในพื้นที่ สถาบันฯ ร่วมกับเครือข่ายที่อยู่อาศัยจังหวัดสระแก้ว ท้องที่ ท้องถิ่น โดยองค์การบริหารส่วนตำบลพระเพลิง หารือเพื่อแก้ไขปัญหา ผ่านการสำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อนและจัดทำแผนในระดับตำบล เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาที่ดินที่อยู่อาศัยและคุณภาพชีวิตทุกมิติ และยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนให้ดีขึ้น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สร้างความเข้าใจไประดมผู้เดือดร้อนและหน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับโครงการบ้านมั่นคงชนบท
2. จัดทำข้อมูลแผนที่ทำมือแต่ละหมู่บ้าน การลงสำรวจข้อมูลครัวเรือนผู้เดือดร้อนที่ดินที่อยู่อาศัยในตำบล และจัดทำรายการวัสดุรายครัวเรือนผู้เดือดร้อน
3. สรุปรายชื่อผู้เดือดร้อนและพิจารณารับรองสิทธิ์
4. จัดบทบาทที่มคณทำงานจัดตั้งกลไกคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ระดับตำบล

5. แผนการพัฒนาตำบลทุกมิติ และงบประมาณภาพรวมการเสนอโครงการ จัดทำแผนการพัฒนาตำบล ภายภาพ สังคม เศรษฐกิจ ดินที่ติดที่อยู่อาศัย
6. นำเสนอภาพรวมโครงการ เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดินที่อยู่อาศัยและการพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกมิติ รับรองข้อมูล ให้ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาโครงการ
ชุมชนได้เสนอขอรับงบประมาณโครงการ และได้รับอนุมัติงบประมาณ 407 ครัวเรือน วงเงิน 16,344,181 บาท

ผลการดำเนินงาน : มีการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชนบท 112 ครัวเรือน และอยู่ระหว่างการดำเนินการตามแผนการดำเนินการ พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกมิติของตำบล และพัฒนาฐานข้อมูลครัวเรือนเชิงบูรณาการให้ครบถ้วนทุกภาคส่วน โดยชุมชนร่วมจัดตั้งกองทุนของคนในตำบล เพื่อเป็นกลไกสนับสนุนการพัฒนา และเกิดความร่วมมือระหว่างชุมชน ท้องถิ่น ท้องที่ และหน่วยงานภาคีในการบริหารจัดการทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

โครงการบ้านมั่นคงเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โครงการบ้านมั่นคงเวียงสระเป็นการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยในอำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดำเนินงานภายใต้โครงการบ้านมั่นคง ของ พอช. เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัยและสร้างความมั่นคงให้กับครัวเรือนในพื้นที่เทศบาลตำบลเวียงสระ จากการสำรวจพบครัวเรือนที่เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยจำนวน 355 ครัวเรือน และมีผู้สมัครเข้าร่วมโครงการรวม 168 ครัวเรือน

โครงการวางแผนสร้างบ้านแฝดชั้นเดียว บ้านแฝดสองชั้น และบ้านแถวสองชั้น พร้อมระบบสาธารณูปโภค ถนน สวนหย่อม สนามเด็กเล่น และแปลงปลูกผักรวม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้สมาชิกมีที่อยู่อาศัยมั่นคงสามารถพึ่งพาตนเองได้ และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในชุมชน

ปัจจุบันก่อสร้างแล้วเสร็จบางส่วนและมีผู้เข้าอยู่อาศัยประมาณ 100 ครัวเรือน และอีก 60 กว่าครัวเรือน จะแล้วเสร็จทั้งหมดภายในปี 2569 นับเป็นรูปธรรมของการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่เกิดจากการรวมกลุ่มของชุมชนอย่างแท้จริง ถือเป็นอีกหนึ่งความสำเร็จของโครงการบ้านมั่นคง ช่วยให้คนรายได้น้อยมีที่อยู่อาศัยมั่นคงและปลอดภัย รู้สึกมีความสุขที่ได้เห็นผู้เดือดร้อนมีบ้านเป็นหลักเป็นแหล่งโครงการส่งเสริมการรวมกลุ่มชุมชน การออมทรัพย์ และพัฒนาคุณภาพชีวิต พร้อมสร้างความสามัคคีและสาธารณูปโภคที่ครบครัน ทำให้ชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

กว่าจะเป็นบ้านนี้ มีเรื่องราวบ้านมั่นคง ของคนเวียงสระ จ.สุราษฎร์ธานี	'8 ปีที่รอคอย' ของคนเวียงสระ จ.สุราษฎร์ธานี	https://dg.th/u/9y2s4vr3

1.2
โครงการพัฒนา
ที่อยู่อาศัยชุมชน
ริมคลอง

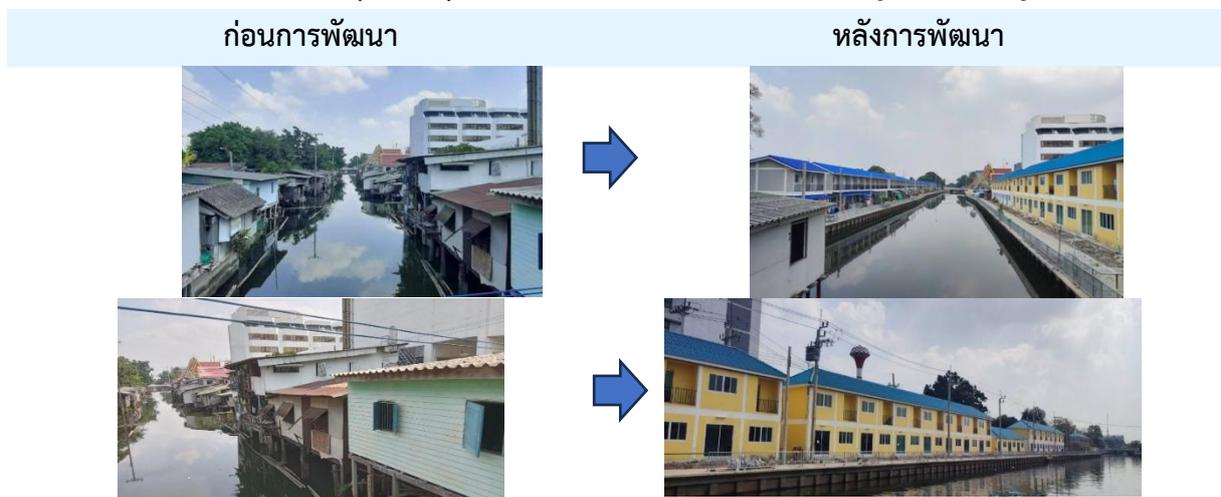
เป็นการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลในการกำหนดมาตรการจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดและการสร้างที่อยู่อาศัยรुकล้าแนวลำคลองและทางระบายน้ำ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2559 โดยดำเนินการในพื้นที่คลองลาดพร้าวและคลองเปรมประชากร เน้นหลักการสำคัญคือ “การจัดการร่วมกันของชุมชนในรูปแบบของกลุ่มออมทรัพย์และสหกรณ์”

โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง ดำเนินงานในพื้นที่คลองเปรมประชากร : เป้าหมายรวม 38 ชุมชน 6,386 ครัวเรือน จำแนกเป็น เขตดอนเมือง 2,695 ครัวเรือน เขตหลักสี่ 2,519 ครัวเรือน เขตจตุจักร 402 ครัวเรือน และ จังหวัดปทุมธานี เทศบาลตำบลหลักหก 770 ครัวเรือน

จากการดำเนินการนับตั้งแต่ปี 2563 ถึงปัจจุบัน สามารถดำเนินการพัฒนาใน 25 ชุมชน 2,468 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 38.65 ของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด จำแนกเป็น บ้านก่อสร้างแล้วเสร็จ 1,690 ครัวเรือน บ้านที่อยู่ระหว่างการก่อสร้าง 651 ครัวเรือน และพื้นที่รื้อย้ายแล้วพร้อมก่อสร้างบ้าน 127 ครัวเรือน

โดยในปี 2568 อนุมัติโครงการและงบประมาณ 70 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของเป้าหมาย

ผลจากการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง ก่อให้เกิดระบบจัดการร่วมในรูปแบบของกลุ่มออมทรัพย์และสหกรณ์ เกิดการออมทรัพย์ร่วมกัน สร้างการมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของร่วม เป็นการขยับบ้านเรือน/ครัวเรือนที่รुकล้าคลองขึ้นมาจัดระเบียบร่วมกัน โดยมีรูปแบบการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่หลากหลาย เช่น การปรับปรุงในที่ดินเดิม มีการเช่าที่ดินร่วมกัน จัดระเบียบการอยู่อาศัยเพื่อรองรับครัวเรือนที่รुकล้าคูคลอง การสร้างชุมชนในที่ดินใหม่ที่ชุมชนจัดการที่อยู่อาศัยร่วมกันในลักษณะการซื้อหรือเช่าที่ดินและปลูกสร้างที่พักอาศัยร่วมกัน ในกรณีที่ไม่สามารถปรับปรุงในที่ดินเดิมได้ และเกิดการแก้ไขปัญหการรुकล้าของชุมชนริมคลองและพัฒนาที่อยู่อาศัยโดยผู้มีรายได้น้อยสามารถมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง มีระบบสาธารณสุขโรค สาธารณูปการและสิ่งแวดล้อมที่ดี สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความสามารถในการใช้จ่ายของคนในชุมชน **ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนสถานะ จากผู้รुकล้า/ก่อสร้างไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็น “ผู้อยู่อาศัยถูกต้องตามกฎหมาย” และได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานที่สามารถเข้าถึงบริการของรัฐ ส่งผลให้ชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีบ้านที่มั่นคง และอยู่อาศัยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย**

ชุมชนเปรมประชาสมบุญณ์ และชุมชนหน้าท่าอากาศยานด้านใต้ เขตดอนเมือง

**พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี
เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิด “สวนเปรมประชานารักษ์”**

เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2567 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วย สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิด สวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ “เปรมประชานารักษ์” ซึ่ง บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จัดสร้างเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 28 กรกฎาคม 2567 และทอดพระเนตรนิทรรศการ เฉลิมพระเกียรติ “ชลวิถีธีรพัฒน์” ณ พื้นที่ถนนกำแพงเพชร 6 แนวขนานคลองเปรมประชากร โดยมีคณะองคมนตรี ผู้บัญชาการเหล่าทัพ นางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี พร้อมด้วยคณะรัฐมนตรี ประธานกรรมการบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) พร้อมด้วยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผู้อำนวยการสถาบันฯ ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เข้าร่วมรับเสด็จ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงห่วงใยในปัญหาความเสื่อมโทรมของคลองเปรมประชากร จึงพระราชทาน พระบรมราโชบายในการพัฒนาคลองเปรมประชากร ให้กลับคืนสู่ความสะอาด และเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำให้ดียิ่งขึ้น โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ หน่วยงานราชการในพระองค์ บูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินโครงการพัฒนาคลองเปรมประชากรทั้งระบบ ตั้งแต่วันที่ 5 พฤศจิกายน 2560 โดยมีการเก็บขยะ สร้างเขื่อน ระบายน้ำ ขุดลอกคลองเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ ป้องกันน้ำท่วม บำบัดน้ำเสีย จัดระเบียบชุมชน ปรับปรุง ภูมิทัศน์ และจัดวางผังที่อยู่อาศัยของประชาชนที่อยู่ริมสองฝั่งคลองให้ดียิ่งขึ้น โดยมีการจัดทำโครงการ “บ้านมั่นคง” ของคนคลองเปรมประชากร เช่น ชุมชนบ่อฝรั่ง, ชุมชนประชาร่วมใจ 1, ชุมชนประชาร่วมใจ 2, และชุมชนวัดเทวสุนทร พร้อมสร้างระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ถนน น้ำประปา และระบบระบายน้ำ เพิ่มพื้นที่สีเขียวริมคลอง จัดทำ ลานกีฬา สันทนาการ และแหล่งเรียนรู้ของชุมชน เพื่อสร้างชุมชนที่เข้มแข็งและมีความสามัคคี ให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการพัฒนาและดูแลรักษาชุมชนของตนเอง ทำให้รู้สึกเป็นเจ้าของและมีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาชุมชนในระยะ ยาว รวมทั้งพัฒนาอาชีพ เพื่อให้มีงานทำ มีรายได้ที่มั่นคง เพื่อให้คลองเปรมประชากรกลับมา สู่คลองสวย น้ำใส เป็น แหล่งน้ำที่มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อสังคมอีกครั้ง แสดงให้เห็นถึงน้ำพระราชหฤทัยที่ทรงห่วงใยประชาชน และเป็นแรงบันดาลใจให้ประชาชนร่วมมือรักชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนในอนาคต เพื่อให้เป็นแหล่งน้ำสะอาด เป็น ที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ รวมทั้งพัฒนาชุมชนริมคลองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ทั้งนี้ ได้พระราชทานโล่ “การเป็นหน่วยงานสนองพระราชดำริและพระบรมราโชบาย” ในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนริมคลองอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยในพื้นที่ชุมชนแออัดของพื้นที่อง ประชาชนริมคลอง

ชุมชนเปรมประชาสมบูรณ์

เป็นชุมชนที่มีการพัฒนาที่อยู่อาศัยของชุมชนริมคลอง ภายใต้ “สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงเปรมประชาสมบูรณ์ จำกัด” มีการพัฒนาชุมชนในที่ดินเดิม โดยมีการร่วมออกแบบบ้านและจัดทำผังชุมชนใหม่ ชุมชนมีสมาชิกสหกรณ์ทั้งหมด 124 ครัวเรือน ได้รับงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาจาก พอช. จำนวน 19,650,900 บาท และสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย 53,935,250 บาท ซึ่งมีการยื่นขอเช่าที่ดินกับกรมธนารักษ์ จำนวน 4 ไร่ 2 งาน 35.1 ตารางวา สมาชิกชุมชนได้รับทะเบียนบ้านและอยู่อาศัยอย่างถูกกฎหมาย ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น มั่นคง และมีคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืนมากขึ้น โดยระบบการบริหารภายในมีการตั้งคณะกรรมการที่คัดเลือกจากสมาชิก และแบ่งทีมทำงาน ทีมช่างชุมชน ทีมข้อมูล ทีมสังคม และทีมบริหาร ชุมชนการออมทรัพย์อย่างต่อเนื่อง

ภาพก่อนการพัฒนา

ภาพหลังการพัฒนา

การพัฒนาที่อยู่อาศัยและการปรับสภาพแวดล้อมในชุมชน : ชุมชนร่วมกันออกแบบผังชุมชนใหม่ โดยให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและน่าอยู่ ทำให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนบ้าน ทั้งยังออกแบบถนนให้มีทางเท้าสำหรับคนเดินและรถเข็น สร้างพื้นที่สาธารณะกลางชุมชนสำหรับจัดกิจกรรม ปลูกต้นไม้บริเวณแนวคลอง และจัดแนวกันเขตเขียว ติดตั้งไฟส่องสว่างทางเดินเพื่อความปลอดภัย ส่งเสริมให้สมาชิกจัดพื้นที่หน้าบ้านให้น่ามอง เช่น ปลูกต้นไม้ดอกไม้ จัดเก้าอี้สำหรับนั่งหน้าบ้าน

การพัฒนาคุณภาพชีวิต “บ้านที่ให้มากกว่าคำว่าบ้าน” : เนื่องจากทำเลที่ตั้งชุมชนอยู่ใกล้กับย่านเศรษฐกิจ ตลาดขนาดใหญ่ สนามบิน และยังเป็นเส้นทางที่มีรถไฟฟ้ามุ่งผ่าน ซึ่งบริบทชุมชนสมาชิกส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายรับจ้างทั่วไป และมีการใช้ประโยชน์จากบ้านในการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ เช่น เปิดร้านเสริมสวย ธุรกิจตู้กดน้ำหยอดเหรียญ เครื่องซักผ้าหยอดเหรียญ ทำขนมทำอาหารขาย ซึ่งชุมชนมีโอกาสนในการสร้างอาชีพเสริมต่อยอดเปิดพื้นที่ขายอาหารได้ โดยสมาชิกในชุมชนที่มีอาชีพและรายได้เพิ่มขึ้น

บ้านหลังใหม่ที่สมาชิกแต่ละครอบครัวได้ร่วมกันออกแบบและก่อสร้าง ไม่ได้ให้เพียงที่พักพิงที่แข็งแรงกว่าเดิม แต่ยังเปิดพื้นที่สำหรับความรัก ความอบอุ่น และความฝันของครอบครัว เด็กมีที่อ่านหนังสือ ผู้สูงอายุมีที่นั่งพักผ่อน มีลานกลางชุมชนสำหรับกิจกรรมร่วมกัน พื้นที่หน้าบ้านกลายเป็นสวนผักเล็ก ๆ ที่ช่วยลดค่าใช้จ่าย และสร้างความร่มรื่นให้กับทั้งชุมชน

การพัฒนาเศรษฐกิจครัวเรือน : มีการพัฒนาพื้นที่ส่วนกลางเป็นพื้นที่สีเขียวของชุมชน เป็นโครงการสวนผักคนเมือง เป็นแหล่งเรียนรู้และดูงาน และได้รับความสนใจจากเครือข่ายสวนผักคนเมืองจังหวัดอื่น ๆ มาศึกษาดูงาน และยังใช้เป็นศูนย์กลางของชุมชนจัดกิจกรรมร่วมกัน ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนได้อีกด้วย

การสนับสนุนจากหน่วยงานภาคี : จากการพัฒนาที่อยู่อาศัยแล้ว ชุมชนยังได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน อาทิ สสส. สำนัก 6 สสส. สำนัก 5 สนับสนุนการสร้างพื้นที่สีเขียว สร้างอาหารปลูกผักลดรายจ่ายครัวเรือนภายใต้กิจกรรม “ปลูกเพื่อเมือง กินเป็นสิริมปวย” กิจกรรม “บ้านสุขร่วมใจ” และกิจกรรม ชุมชนยกกำลังดี สนับสนุนการสร้าง

สุขภาพที่ดีของคนในชุมชน เช่นการเดินแอโรบิก การตรวจสุขภาพ นอกจากนี้ชุมชนยังพัฒนาต่อยอดโครงการกระตุ้นเศรษฐกิจ เพื่อยกระดับการพัฒนาอาชีพและรายได้ของคนในชุมชนอีกด้วย

ทิศทางการพัฒนา : ชุมชนมีทิศทางการพัฒนาพัฒนาพื้นที่ส่วนกลางให้เป็นสนามเด็กเล่น เช่น สวนสุขภาพ และศูนย์เรียนรู้ และพื้นที่ให้เป็นแหล่งเศรษฐกิจท่องเที่ยวริมคลอง เช่น ตลาดน้ำ นอกจากนี้ยังต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพแก่กลุ่มผู้สูงอายุ

ความภาคภูมิใจของชุมชน : สมาชิกชุมชนทุกคนมีบ้านที่มั่นคง แข็งแรง มีทะเบียนบ้านและสิทธิการอยู่อาศัยชัดเจนได้เรียนรู้การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีการสร้างทีมทำงานที่เข้มแข็งและมีส่วนร่วม *“บ้านที่สร้างขึ้นไม่เพียงแค่อาศัยแต่เป็นพื้นที่สร้างคุณค่า สร้างงาน สร้างความภูมิใจและความมั่นคงในชีวิต”* พัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นพื้นที่กลาง และได้รับการยอมรับเป็นชุมชนต้นแบบ

1.3

**“โครงการแก้ไข
ปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มี
รายได้น้อยที่ได้รับ
ผลกระทบจากการ
พัฒนาระบบราง”**

เป็นการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2566 เพื่อแก้ไข ปัญหาและพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง และสร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัยและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อยในทุกมิติ ที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ รวมถึงสร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัยและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อยในทุกมิติ และพัฒนารูปธรรมการจัดการร่วมกันของพื้นที่ ในการจัดความสัมพันธ์ลักษณะแนวราบระหว่างชุมชน ท้องถิ่น และหน่วยงานต่าง ๆ

ผลการดำเนินการต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2566 จนถึงปี 2568 จำนวน 3,456 ครั้วเรือน 60 ชุมชน เป็นการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบครอบคลุมชุมชนที่ได้รับผลกระทบทั้งหมด โดยมีการสำรวจข้อมูลความเดือดร้อน และใช้ข้อมูลในการรับรองสิทธิผู้เข้าร่วมโครงการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนการพัฒนา และแก้ไขปัญหาที่มีความหลากหลาย ส่งผลให้ผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบรางเกิดการรวมกลุ่มในลักษณะกลุ่มออมทรัพย์หรือสหกรณ์เพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัย เกิดการแก้ไขปัญหาและพัฒนาที่อยู่อาศัย มีโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการและสิ่งแวดล้อมที่ดี มีรูปแบบการอยู่อาศัยที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความสามารถในการใช้จ่ายของคนในชุมชน ส่งผลให้เกิดรูปธรรมการจัดการร่วมกันของพื้นที่ระหว่างชุมชนท้องถิ่น และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยในปี 2568 มีเป้าหมาย 2,000 ครั้วเรือน เกิดการสนับสนุนโครงการและงบประมาณพัฒนาที่อยู่อาศัย 2,098 ครั้วเรือน 11 จังหวัด 39 ชุมชน

พิธียกเสาเอก “เครือข่ายบ้านมั่นคงเมืองศิลา” จังหวัดขอนแก่น

วันที่ 26 พ.ย. 67 พิธียกเสาเอก “เครือข่ายบ้านมั่นคงเมืองศิลา” จังหวัดขอนแก่น 77 คริวเรือน ในโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง โดยมีหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมประกอบพิธี โดยมีระยะสัญญาเช่า 30 ปี ขนาดพื้นที่เช่า 5,398.00 ตารางเมตร และได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลเพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย “โครงการบ้านมั่นคง” งบประมาณรวม 10,529,750 บาท

พิธียกเสาเอก “ชุมชนหนองแวงตราขุใหม่” จังหวัดขอนแก่น

วันที่ 27 ก.พ. 68 พิธียกเสาเอก “ชุมชนหนองแวงตราขุใหม่” จังหวัดขอนแก่น จำนวน 102 คริวเรือนหลังจากชุมชนได้เช่าที่ดินการรถไฟฯ เนื้อที่ 5 ไร่ 1 งาน 30 ตารางวา เป็นระยะเวลา 30 ปี และได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลเพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย “โครงการบ้านมั่นคง” จากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน จำนวน 13,948,500 บาท

การพัฒนาศักยภาพ “งานบริหารสหกรณ์ และงานกฎหมาย”

โครงการสร้างความเข้าใจ และวางแผนการดำเนินงานสหกรณ์เพื่อแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง ระหว่างวันที่ 22 – 23 พ.ย. 2567 มีผู้เข้าร่วม เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ ผู้แทนสหกรณ์และเครือข่ายภายใต้โครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง ได้จัดการประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจ ร่วมออกแบบและวางแผนการดำเนินงานด้านสหกรณ์เพื่อแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง รวมถึงการบริหารจัดการในรูปแบบสหกรณ์ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสหกรณ์ บทบาทของสมาชิกที่ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของสหกรณ์ สนับสนุนการดำเนินงานของสหกรณ์ การมีส่วนร่วมในการบริหารสหกรณ์ และข้อตกลงในการบริหารจัดการกลุ่ม ในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนริมราง โดยได้วางเป้าหมายเพื่อให้สหกรณ์ทุกที่มีความเข้าใจในการบริหารโครงการบ้านมั่นคงภายใต้การดำเนินงานของสหกรณ์เคหะสถาน และทุกสหกรณ์สามารถปิดบัญชีได้ สิ่งสำคัญคือสมาชิกทุกคนต้องเป็นเจ้าของสหกรณ์ร่วมกัน โดยสมาชิกยึดประโยชน์ที่สหกรณ์จะได้รับเป็นหลัก และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางในการบริหารจัดการสหกรณ์ที่ดีต่อไป

เวทีเสริมสร้างความรู้ด้านกฎหมายเบื้องต้นที่สำคัญในการบริหารสัญญาเช่าในนามสหกรณ์ ระหว่างวันที่ 14 - 15 มิ.ย. 2568 ภายในเวทีมีการให้ความรู้เรื่องกฎหมายที่จำเป็นต่อการบริหารสัญญาเช่าในที่ดินของ รฟท. อาทิ เรื่องนิติกรรมสัญญา เรื่องเช่าทรัพย์สิน การใช้สิทธิทางศาลในการฟ้องขับไล่/ผิดสัญญาเช่า และมีเกมแบ่งกลุ่มย่อย เพื่อระดมความคิดเห็น แลกเปลี่ยนข้อค้นพบ ปัญหาต่างๆ ที่ชุมชนพบเจอในการขับเคลื่อนงาน และระดมความคิดเห็นหาแนวทางแก้ไข

ปัญหา เพื่อหาทางออก ทำให้แต่ละสหกรณ์สามารถขับเคลื่อนงานด้านที่อยู่อาศัย รวมถึงการจัดเสวนาบอกเล่าประสบการณ์การแก้ไขปัญหาของชุมชน “จากพี่น้อง” เพื่อเป็นตัวอย่างให้กับชุมชนริมราง	
การสื่อสารและประชาสัมพันธ์	
รายการ “บ้านมั่นคงริมราง”: การพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมรางตามมติ ครม. โดยนายฤชดา สมประสงค์ ผู้อำนวยการสถาบันฯ และภาพรวมการดำเนินงานทั่วประเทศ 300 ชุมชน 35 จังหวัด 27,084 ครัวเรือน	บ้านมั่นคงริมราง ตอน บ้านมั่นคงริมรางเมืองขอนแก่น
รายการ “บ้านมั่นคงริมราง”: การพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมราง “เทศบาลนครสงขลา” โดยนายสยาม นนท์คำจันทร์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฯ การพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมรางภาคใต้ 152 ชุมชน 9 จังหวัด 15,168 ครัวเรือน	บ้านมั่นคงริมราง ตอน บ้านมั่นคงริมรางชุมชนเมืองเก่าสงขลา

1.4
โครงการบ้านพอเพียง

เป็นการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้กับประชาชนที่มีรายได้น้อยประสบปัญหาความเดือดร้อนที่อยู่อาศัย ทั้งบ้านที่ก่อสร้างมานานแล้วมีสภาพชำรุดทรุดโทรม ก่อสร้างด้วยวัสดุที่ไม่มั่นคง ไม่ได้ปรับปรุงซ่อมแซม และครอบครัวขยายที่มีความจำเป็นต้องก่อสร้างที่อยู่อาศัยใหม่ แต่ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากมีรายได้น้อยพอที่จะนำมาใช้ในการเติมซ่อมแซม ปรับปรุง ต่อเติมบ้าน หรือการสร้างใหม่แทนบ้านเดิมที่มีสภาพทรุดโทรม ซึ่งอาจเป็นภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้อยู่อาศัย

โดยมีหลักการสำคัญในการดำเนินงาน คือ ใช้กระบวนการทำงานที่ชุมชนเป็นแกนหลักในการร่วมกันแก้ไขปัญหา เชื่อมโยงเครือข่าย กลุ่ม/องค์กรชุมชนในตำบลหรือองค์กรชุมชนตำบลที่มีทุนด้านการพัฒนาต่างๆ เช่น สภาองค์กรชุมชน กองทุนสวัสดิการชุมชน องค์กรการเงินชุมชน ฯลฯ กับกลุ่มผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยในการจัดการปัญหาาร่วมกัน

การดำเนินงานโครงการบ้านพอเพียง ภายใต้แผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2579) มีเป้าหมายรวม 352,000 ครัวเรือน จากการดำเนินงานในปี 2560 - 2568 เกิดการพัฒนาที่อยู่อาศัยในการปรับปรุง ซ่อมแซมและก่อสร้างที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อยครอบคลุม 77 จังหวัด 172,916 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 49.12 ของเป้าหมายรวม

ในปี 2568 ดำเนินการซ่อมแซม ปรับปรุง และสร้างที่อยู่อาศัยให้กับครัวเรือนยากจน 16,898 ครัวเรือน 1,736 ตำบลใน 77 จังหวัด ส่งผลให้ครัวเรือนยากจนที่มีปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยในชุมชนมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งส่งผลต่อสุขภาวะของผู้อยู่อาศัยที่เป็นครัวเรือนยากจนภายใต้

แนวคิด “สร้างบ้าน สร้างสุข สร้างความมั่นคงในชีวิต” โดยสนับสนุนให้ชุมชนเป็นแกนหลักในการสร้าง/ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยของผู้เดือดร้อนในพื้นที่ ทำให้ชุมชนเกิดการตื่นตัวร่วมกันดำเนินงานในทุกขั้นตอนของการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย ตั้งแต่การสำรวจ กลั่นกรองข้อมูลผู้เดือดร้อน การคัดเลือก การรวมกลุ่มผู้เดือดร้อน จัดซื้อวัสดุ และดำเนินการก่อสร้างร่วมกัน ทำให้สามารถดำเนินการได้รวดเร็วภายใต้งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน โดยการสมทบ/ร่วมแรงก่อสร้างของผู้เดือดร้อนและคนในชุมชน

นอกจากนี้ ยังเกิดความร่วมมือระหว่างชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น ภาครัฐ และภาคประชาสังคมในการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรร่วมดำเนินการ ทำให้ผู้มีรายได้น้อยสามารถเข้าถึงสวัสดิการพื้นฐานด้านที่อยู่อาศัย อันเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต เป็นการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ซึ่งช่วยลดปัญหาความเหลื่อมล้ำและแก้ไขปัญหาความยากจนตามเป้าหมายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลด้านการพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานรากในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและสร้างชุมชนที่น่าอยู่

ก่อนการพัฒนา

หลังการพัฒนา

บ้านพอเพียง ตำบลวังใต้ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ก่อนการพัฒนา

หลังการพัฒนา

บ้านพอเพียง เทศบาลนครนครสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ตัวอย่างการปรับปรุงที่อยู่อาศัยภายใต้โครงการบ้านพอเพียง

โครงการบ้านพอเพียงตำบลแม่ทอม อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา : ดำเนินการโดยสภาองค์กรชุมชนตำบลแม่ทอม ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงกันยายน 2568 ปรับปรุงและซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้แก่ครัวเรือนผู้มีรายได้น้อย จำนวน 9 ครัวเรือน ภายใต้งบประมาณสนับสนุนจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) จำนวน 340,200 บาท

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

- 1) ครัวเรือนเป้าหมาย 9 ครัวเรือน มีบ้านที่มั่นคง ปลอดภัย และเหมาะสมต่อการอยู่อาศัยมากขึ้น โดยมีการซ่อมแซมส่วนที่สำคัญ เช่น หลังคา ฝ้าผนัง พื้น และห้องน้ำ

- 2) เกิดความสามัคคีในชุมชนจากการร่วมแรงร่วมใจซ่อมแซมบ้าน กระตุ้นให้เกิดกระบวนการดูแลผู้เปราะบางร่วมกัน และสร้างความภาคภูมิใจในที่อยู่อาศัยของตนเอง
- 3) สภาองค์กรชุมชนตำบลแม่ทอมได้พัฒนาบทบาทเป็นแกนกลางในการบริหารจัดการโครงการ และเกิดแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยระดับตำบลที่สามารถต่อยอดได้ในระยะยาว

ตัวอย่างการปรับปรุงที่อยู่อาศัยภายใต้โครงการบ้านพอเพียง

โครงการบ้านพอเพียง ตำบลโนนสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ดำเนินการปรับปรุงและซ่อมแซมบ้านให้กับครัวเรือนที่มีความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย 8 ครัวเรือน โดยความร่วมมือของสภาองค์กรชุมชนตำบลโนนสำราญ และกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโนนสำราญ ซึ่งร่วมกันขับเคลื่อนโครงการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

โครงการมุ่งเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมของตนเอง พร้อมสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่ายภาคีในพื้นที่ อบต.โนนสำราญขอขอบคุณทุกภาคส่วนที่ร่วมแรงร่วมใจสนับสนุนการดำเนินงาน จนเกิดผลเป็นรูปธรรมในการสร้าง “บ้านที่มั่นคง และชุมชนที่เข้มแข็ง”

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

1. ครัวเรือนเป้าหมาย 8 ครัวเรือนมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง ปลอดภัย และเหมาะสมต่อการอยู่อาศัยมากขึ้น จากการซ่อมแซมส่วนสำคัญของบ้าน ลดความเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายและยกระดับคุณภาพชีวิตของครัวเรือน
2. ชุมชนเกิดความสามัคคีจากการร่วมแรงร่วมใจกันซ่อมแซมบ้าน ส่งผลให้เกิดกระบวนการดูแลผู้เปราะบางในพื้นที่อย่างเป็นระบบ พร้อมสร้างความภาคภูมิใจให้กับครัวเรือนเจ้าของบ้านและเสริมสร้างความผูกพันภายในชุมชน

วิถีทัศน์ บ้านพอเพียง ต.โนนสำราญ อ.เมือง จ.ชัยภูมิ		 https://dg.th/386swgd0yx

1.5
โครงการพัฒนา
ที่อยู่อาศัยชั่วคราว/
ภัยพิบัติ

ปัญหาไฟไหม้ ไล่อื้อที่อยู่อาศัยและภัยพิบัติต่างๆ เป็นภาวะฉุกเฉินที่ชุมชนมักประสบในปัจจุบัน และมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นกับชุมชนค่อนข้างมาก โดยเฉพาะการเกิดภัยพิบัติต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัญหาที่ชุมชนไม่อาจคาดการณ์ได้ เป็นความเดือดร้อนเฉพาะหน้า ทั้งนี้ในกระบวนการเตรียมความพร้อมจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ ต้องใช้ระยะเวลาานาน ชุมชนที่ประสบเหตุจึงมีความจำเป็นต้องมีที่พักอาศัยชั่วคราวรองรับ

โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว กรณีไฟไหม้ ไล่อื้อ ภัยพิบัติ เป็นการสนับสนุนชุมชนที่ประสบภัยพิบัติไฟไหม้ ไล่อื้อ หรือจำเป็นต้องรื้อย้ายเพื่อสร้างชุมชนใหม่ให้มีที่อยู่อาศัยชั่วคราว ในปี 2568 เกิดการสนับสนุนที่อยู่อาศัยชั่วคราวให้แก่ชุมชนที่ประสบภัย 766 คร้วเรือนใน 29 จังหวัด วงเงินอนุมัติ 14,116,830 บาท ครอบคลุมพื้นที่ 5 ภาค ดังนี้

พื้นที่	ประเภทความเดือดร้อน
(1) ภาคเหนือ 3 จังหวัด 125 คร้วเรือน	• วาดภัย 10 คร้วเรือน
(2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 10 จังหวัด 197 คร้วเรือน	• อัคคีภัย 76 คร้วเรือน
(3) ภาคใต้ 9 จังหวัด 221 คร้วเรือน	• อุทกภัย 444 คร้วเรือน
(4) ภาคกลางและตะวันตก 6 จังหวัด 32 คร้วเรือน	• บ้านชั่วคราวระหว่างรอรื้อสร้างบ้านถาวร
(5) ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก 1 จังหวัด 191 คร้วเรือน	• 236 คร้วเรือน

ผลจากการสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว ส่งผลให้กลุ่มคนด้อยโอกาสหรือคนจนที่สุดในสังคมและเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนเร่งด่วน/เฉพาะหน้าจากกรณีเพลิงไหม้ ไล่อื้อ หรือต้องรื้อย้ายได้รับการดูแลในการมีที่อยู่อาศัยรองรับเฉพาะหน้าและได้รับโอกาสในการพัฒนา เพื่อสร้างที่อยู่อาศัยที่มั่นคงต่อไป

ก่อนการพัฒนา

หลังการพัฒนา

ตำบลคลองกระเจง อำเภอสุวรรณคโลก จังหวัดดสุโขทัย

ก่อนการพัฒนา

หลังการพัฒนา

ตำบลทบตีเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

ตัวอย่างโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว/ภัยพิบัติ

โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว กลุ่มออมทรัพย์แพนกวีน แขวงบางด้วน เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ

กลุ่มออมทรัพย์แพนกวีน สมาชิกทั้งหมด 90 ครอบครัว จาก 5 ชุมชนในเขตภาษีเจริญ กทม. ประกอบไปด้วย (1) ชุมชนคลองม้า (2) ชุมชนวัดจันทร์เขต 3 (3) ชุมชนเพ็ญฟ้า (4) ชุมชนสวนอ้อย (5) ชุมชนซอยร่วม เนื่องจากชุมชนได้รับหนังสือแจ้งให้ย้ายออกจากที่ดินเช่าที่ดินเอกชน โดยชุมชนไม่ได้มีการต่อสัญญาเช่ากับเจ้าของที่ดินเป็นระยะเวลาหลายปี เจ้าของที่ดินระบุให้ชุมชนย้ายออกจากพื้นที่ โดยไม่มีค่ารื้อถอนให้แก่ผู้เช่า จึงทำให้เกิดความเดือดร้อนในที่อยู่อาศัย 35 ครอบครัว จึงเกิดการรวมตัว รวมกลุ่มเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่กระบวนการบ้านมั่นคง ภายใต้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อที่อยู่อาศัยชุมชนแพนกวีน เขตภาษีเจริญ 21 ครอบครัว และขอเสนอรับงบประมาณโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว กรณีไฟไหม้ ไล่อ้อ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการจ่ายเป็นค่าเช่าบ้าน

กระบวนการดำเนินงาน พอช. ร่วมกับคณะกรรมการสภาองค์กรชุมชนเขตบางพลัด และเครือข่ายที่อยู่อาศัย ลงพื้นที่สำรวจวางแผนให้ความช่วยเหลือ

1. ลงพื้นที่ทำความเข้าใจ สรุปลงข้อมูลความเดือดร้อน
2. ประเมินสถานการณ์และวางแผนให้ความช่วยเหลือ โดยเจ้าหน้าที่ พอช. และเครือข่าย
3. เสนอขอรับงบประมาณเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการช่วยเหลือค่าเช่าบ้านในระยะสั้น จำนวน 21 ครอบครัว งบประมาณสนับสนุนรวม 567,000 บาท

แผนงานระยะต่อไป เน้นการช่วยเหลือระยะยาว : ชุมชนพัฒนาที่อยู่อาศัยในรูปแบบซื้อที่ดินใหม่มีการสรุปเลือกแปลงที่ดินเรียบร้อยแล้วปัจจุบันอยู่ระหว่างออกแบบวางผังโครงการ ประสานงานเพื่อขอจัดตั้งสหกรณ์ และดำเนินการจัดทำข้อมูลโครงการเพื่อเสนอโครงการสนับสนุนภายใต้โครงการบ้านมั่นคงและสินเชื่อเพื่อซื้อที่ดินกับ โดยจะเสนอแผนขอรับงบประมาณสนับสนุนในปี พ.ศ. 2569

การช่วยเหลือเหตุพายุพัด ต่าบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

วันที่ 30 กรกฎาคม 2568 เกิดเหตุพายุพัดในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิต 9 ราย บาดเจ็บ 2 ราย และครัวเรือนเสียหายด้านที่อยู่อาศัย 15 ครัวเรือน หน่วยงานในสังกัดกระทรวงพม. ร่วมกับ ปภ. ตำรวจ สาธารณสุข และผู้นำท้องถิ่น เข้าดำเนินการช่วยเหลือและอพยพประชาชนออกจากพื้นที่เสี่ยง พร้อมประเมินความเสียหายเบื้องต้นอย่างเร่งด่วน

กระบวนการดำเนินงาน

พอช. ร่วมประชุมกับ พม. เทศบาล และสภาองค์กรชุมชน กำหนดแนวทางฟื้นฟู โดยลงพื้นที่เก็บข้อมูลครัวเรือน สำรวจความเดือดร้อน และประเมินกลุ่มเปราะบาง เช่น เด็ก ผู้สูงอายุ และคนพิการ กระบวนการช่วยเหลือเน้นการสำรวจสภาพความเสียหายของบ้านเรือน การประเมินมูลค่าความเสียหาย และการจัดทำข้อมูลเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณฟื้นฟูที่อยู่อาศัย ทั้งนี้ เทศบาลเป็นหน่วยงานหลักสำหรับเปิดรับแจ้งเหตุและคัดกรองผู้ได้รับผลกระทบ โดยมีสภาองค์กรชุมชนร่วมลงพื้นที่ตรวจสอบความเสียหาย เพื่อเตรียมแผนการซ่อมแซมและฟื้นฟูในระยะต่อไปอย่างเป็นระบบ โดยได้มอบงบประมาณซ่อมแซมบ้านผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์โรงงานพลุระเบิด 100,000 บาท

(4) ภาคกลางและตะวันตก	97 องค์กร	3,117 คน	5,600,000 บาท
(5) ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก	110 องค์กร	3,942 คน	7,050,000 บาท

โดยสามารถสรุปลักษณะกิจกรรมที่มีการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) **การเกษตรและการแปรรูปทางการเกษตร** 288 องค์กร สมาชิก 10,856 คน คิดเป็นร้อยละ 65.31 ของโครงการทั้งหมด เช่น ปลูกผักปลอดสารพิษ เพาะเลี้ยงเห็ด เลี้ยงไก่ แปรรูปอาหารทะเล ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ทำพริกแกง และทำปุ๋ยอินทรีย์จากมูลสัตว์ เป็นต้น
- 2) **หัตถกรรมและจักสาน** 105 องค์กร สมาชิก 3,933 คน คิดเป็นร้อยละ 23.81 ของโครงการทั้งหมด เช่น การทำพวงหรีดและดอกไม้จันทน์ จักสานตะกร้า กระติบข้าวและตะกร้าไม้ไผ่ ทำพรม เชื้อเต่า ไม้กวาด ก้านมะพร้าว ไม้กวาดดอกหญ้า รวมทั้งทอผ้าและทอเสื่อกก เป็นต้น
- 3) **ผลิตภัณฑ์สมุนไพรและเครื่องสำอาง** 25 องค์กร สมาชิก 955 คน คิดเป็นร้อยละ 5.67 ของโครงการทั้งหมด เช่น การแปรรูปสมุนไพร สเปรย์สมุนไพรตะไคร้หอม ทำลูกประคบสมุนไพร พิมเสนน้ำ และยาต้ม/ยาหม่องสมุนไพร เป็นต้น
- 4) **การท่องเที่ยวชุมชนและการบริการ** 19 องค์กร สมาชิก 749 คน คิดเป็นร้อยละ 4.30 ของโครงการทั้งหมด เช่น การจัดการท่องเที่ยวชุมชน พัฒนาทักษะนักท่องเที่ยวความหมายชุมชน (มัคคุเทศก์) นวดแผนไทย เป็นต้น
- 5) **อื่น ๆ** 4 องค์กร สมาชิก 171 คน คิดเป็นร้อยละ 0.91 ของโครงการทั้งหมด เช่น การจัดตั้งธนาคารขยะ จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์เพื่อก่อสร้างสถานที่จัดจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นต้น

นอกจากนี้ สถาบันฯ มีการสนับสนุนการบริหารจัดการ ติดตามประเมินผลประเมินผลโครงการ ฯ ดังนี้

- 1) สนับสนุนลูกจ้างโครงการ ในการดำเนินงานโครงการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนภายใต้การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยและการขับเคลื่อนองค์กรชุมชนระดับภาค 5 ภาค ๆ และ 2) สนับสนุนการติดตามและประเมินผลโครงการ โดยหน่วยงาน/สถาบันการศึกษาภายนอก

จากการสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในปี 2568 ทำให้องค์กรชุมชนสามารถต่อยอดอาชีพและกิจการเดิมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้นและเกิดการหมุนเวียนเศรษฐกิจภายในพื้นที่มากขึ้น ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ดีขึ้น และมีความร่วมมือภายในที่ช่วยเสริมให้ระบบเศรษฐกิจท้องถิ่นมีความมั่นคงและยืดหยุ่นเพิ่มขึ้น

โครงการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนภายใต้การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยและการขับเคลื่อนองค์กรชุมชน สหกรณ์เคหสถานชุมชนเสื่อใหญ่ร่วมใจ จำกัด เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร

ชุมชนเสื่อใหญ่ร่วมใจ เข้าร่วมโครงการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนภายใต้การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยและการขับเคลื่อนองค์กรชุมชน เนื่องจากชุมชนประสบปัญหาขาดรายได้และขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ ทำให้สมาชิกไม่สามารถพึ่งพาตนเองและยกระดับคุณภาพชีวิตได้อย่างเต็มที่

การดำเนินการภายในโครงการ ฯ มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ต่อยอดจากทุนเดิมของชุมชนที่มีการทำสวนผักปลอดสารเคมีและผลิตดินปลูกปุ๋ยหมัก โดยดำเนินกิจกรรมสำคัญ ได้แก่ การผสมดินปลูกผักและปุ๋ยหมักเพื่อจำหน่าย การปลูกผักปลอดสารเคมีเพื่อจำหน่ายพร้อมทั้งจัดหาเมล็ดพันธุ์ ต้นกล้า และวัสดุอุปกรณ์เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิต และการพัฒนาการตลาด รวมถึงช่องทางการจำหน่าย บรรจุกุภัณฑ์ และการสร้างแบรนด์สินค้า กิจกรรมทั้งหมดนี้ จะช่วยเพิ่มโอกาสทางอาชีพให้กับคนในชุมชน เพิ่มรายได้จากการขายผักปลอดสาร ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และช่วยยกระดับมาตรฐานการค้าวิชาชีพของสมาชิกในชุมชนต่อไป

3.3 สรุปผลการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

สรุปผลการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เทียบกับเป้าหมายใน 13 แผนงาน ดังนี้

แผนงาน - โครงการ - กิจกรรม	เป้าหมาย ปี 2568	ผลดำเนินงาน
แผนงานที่ 1 การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง		
1.1 การยกระดับตำบลรูปธรรมในการขยายผลการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	1,000 ตำบล	1,736 ตำบล ร้อยละ 173.60
1.2 การขยายผลตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็งครอบคลุมพื้นที่ใน ทุกจังหวัด	154 ตำบล (จังหวัดละ 2 ตำบล)	200 ตำบล ร้อยละ 129.87
1.3 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นสู่ความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงด้วยระบบข้อมูล TMAP และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	50 ตำบล/เมือง	50 ตำบล/เมือง ร้อยละ 100.00
1.4 การขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการสู่การจัดการตนเอง	47 จังหวัด	47 จังหวัด (ร้อยละ 100.00)
แผนงานที่ 2 การสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตชุมชนท้องถิ่น		
2.1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท	250 ตำบล/ เมือง	262 ตำบล/เมือง (ร้อยละ 104.80)
2.2 การพัฒนาแพลตฟอร์มในการส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้กับเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชน	50 องค์กร	53 องค์กร (ร้อยละ 106.00)
แผนงานที่ 3 การสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท		
3.1 โครงการผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทที่มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย		
(1) การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย “บ้านมั่นคง”	3,900 ครัวเรือน	3,971 ครัวเรือน (ร้อยละ 101.82)
(2) การพัฒนาที่อยู่อาศัยริมคลองเปรมประชากร	70 ครัวเรือน	70 ครัวเรือน (ร้อยละ 100.00)
(3) การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง	2,000 ครัวเรือน	2,098 ครัวเรือน (ร้อยละ 104.90)
(4) บ้านพอเพียง	14,850 ครัวเรือน	16,898 ครัวเรือน (ร้อยละ 113.79)
(5) การพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว : สนับสนุนชุมชนที่ประสบภัยพิบัติ ไฟไหม้ ไล่อ้อ หรือจำเป็นต้องรื้อย้ายเพื่อสร้างชุมชนใหม่ โดยการสนับสนุนที่พักชั่วคราว	350 ครัวเรือน	766 ครัวเรือน (ร้อยละ 218.86)
แผนงานที่ 4 การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนและเครือข่ายภาคประชาสังคมในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ		
4.1 โครงการป้องกันและต่อต้านการทุจริตโดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชน	100 ตำบล/เมือง	120 ตำบล (ร้อยละ 120.00)
แผนงานที่ 5 การพัฒนากลไกความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น		
5.1 กลไกและระบบการจัดการร่วมในการขับเคลื่อนในการปฏิบัติการ ทั้งในประเทศ และ ระหว่างประเทศ	50 หน่วยงาน/ องค์กร	138 หน่วยงาน (ร้อยละ 276.00)

แผนงาน - โครงการ - กิจกรรม	เป้าหมาย ปี 2568	ผลดำเนินงาน
5.2 สนับสนุนกลไกการขับเคลื่อนงานพัฒนาและการบริหารจัดการจังหวัด	77 จังหวัด	77 จังหวัด (ร้อยละ 100.00)
แผนงานที่ 6 การพัฒนาขีดความสามารถของผู้นำและคนในชุมชนองค์กรชุมชน		
6.1 การพัฒนาศักยภาพตามหลักสูตรการพัฒนาและมาตรฐานของสมรรถนะ	600 คน	879 คน (ร้อยละ 146.50)
แผนงานที่ 7 การพัฒนาคุณภาพและเสริมสร้างศักยภาพสภาองค์กรชุมชนให้เป็นกลไกกลางในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น		
7.1 พัฒนาศักยภาพสภาองค์กรชุมชนในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	700 ตำบล	731 ตำบล (ร้อยละ 104.43)
7.2 สนับสนุนการทบทวนสภาองค์กรชุมชนตำบลที่สมาชิกครบวาระให้เป็นปัจจุบัน	3,696 ตำบล	4,766 ตำบล (ร้อยละ 128.95)
แผนงานที่ 8 การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน		
8.1 โครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน	780 กองทุน	1,470 กองทุน (ร้อยละ 188.46)
8.2 การรับรองมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชนในการสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิตให้กับชุมชน	1,795 กองทุน	2,421 กองทุน (ร้อยละ 134.87)
8.3 การสนับสนุนพื้นที่ต้นแบบเรียนรู้งานสวัสดิการชุมชน ภายใต้โครงการรางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน “ผู้สรรสร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร. ปวย อึ้งภากรณ์”	100 กองทุน	115 กองทุน (ร้อยละ 115.00)
แผนงานที่ 9 การพัฒนาคุณภาพองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ		
9.1 การพัฒนาคุณภาพระบบการบริหารจัดการขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อ	ร้อยละ 80 (เป้าหมาย 409 องค์กร)	409 องค์กร (ร้อยละ 100.00)
9.2 การฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาสินเชื่อผิดนัด	NPL ร้อยละ 10	ร้อยละ 7.85
แผนงานที่ 10 การยกระดับการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น		
10.1 การพัฒนาและส่งเสริมการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	77 จังหวัด	77 จังหวัด (ร้อยละ 100.00)
10.2 การประเมินระดับความพร้อมรัฐบาลดิจิทัล (DG Readiness Survey)	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80	ร้อยละ 79.07
10.3 การสนับสนุนการปรับปรุงข้อมูล : Cleansing Data	3 ชุด	4 ชุด (ร้อยละ 133.33)
10.4 การเชื่อมโยงฐานข้อมูลกับหน่วยงานภายนอกตามนโยบายรัฐบาลดิจิทัล	5 หน่วยงาน	5 หน่วยงาน (ร้อยละ 100.00)
10.5 การพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล Platform ที่องค์กรชุมชนสามารถประยุกต์ใช้ในงานพัฒนา	5 ระบบ	6 ระบบ (ร้อยละ 120.00)
แผนงานที่ 11 การพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้สื่อสารสู่สาธารณะ		
11.1 การพัฒนานวัตกรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและการจัดการความรู้	20 ชุด	23 ชุด (ร้อยละ 115.00)

แผนงาน - โครงการ - กิจกรรม	เป้าหมาย ปี 2568	ผลดำเนินงาน
11.2 การพัฒนานักสื่อสารชุมชนสื่อสารสู่สาธารณะ	200 คน	353 คน (ร้อยละ 176.50)
แผนงานที่ 12 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการ และกำกับติดตาม		
12.1 การพัฒนาระบบการกำกับติดตามประเมินผล (การตรวจสอบภายในและการบริหารความเสี่ยงการประเมินผล การกำกับติดตามและรายงานผลการปฏิบัติงาน)	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80	- การควบคุมภายใน : มีความเสี่ยงลดลง 127 แผนงาน/โครงการ คิดเป็นร้อยละ 89.44 - การบริหารจัดการความเสี่ยง 2 โครงการ มีระดับความเสี่ยงลดลง
12.2 การประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบ ราชการ 4.0 (PMQA 4.0)	400 คะแนน	427.48 คะแนน (ร้อยละ 106.87)
12.3 ร้อยละความสำเร็จของการพัฒนาด้านการควบคุมดูแล กิจการของคณะกรรมการฯ	ร้อยละ 80	100 คะแนน (ร้อยละ 100.00)
12.4 การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (ITA)	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 85	92.53 คะแนน
แผนงานที่ 13 การบริหารและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร		
- การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล	ร้อยละ 50	ร้อยละ 97.45 ของบุคลากรมีค่าคะแนน สมรรถนะร้อยละ 80 ขึ้นไป
- พัฒนาสมรรถนะบุคลากรและจัดทำหลักสูตรการพัฒนาผู้ปฏิบัติงาน	ของบุคลากรที่ ได้รับการพัฒนา	
- ส่งเสริมค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กร	และมีค่าคะแนน สมรรถนะไม่น้อย กว่า ร้อยละ 80	

3.4 สรุปผลการดำเนินงานตามนโยบายของคณะกรรมการสถาบันฯ

ผลงานตามนโยบายคณะกรรมการสถาบันฯ

1. ด้านการพัฒนาบุคลากร ผู้นำองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน: การพัฒนาความสามารถในการบูรณาการการทำงานร่วมกันกับทุกภาคส่วนสู่การพัฒนาโดยมีชุมชนท้องถิ่นเป็นฐาน

ประเด็นการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
การพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชน องค์กรชุมชนให้สามารถขับเคลื่อนงานจังหวัดบูรณาการที่ชุมชนสามารถบริหารจัดการพื้นที่ได้ อย่างมีประสิทธิภาพและ รองรับกับทุกบริบทการเปลี่ยนแปลง	การให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรและผู้นำองค์กรชุมชน เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความท้าทายทุกบริบทการเปลี่ยนแปลง และขับเคลื่อนงานในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีผลการดำเนินงาน ดังนี้ 1) ผู้นำชุมชนองค์กรชุมชนในระดับจังหวัดและกลุ่มคนรุ่นใหม่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ ให้มีองค์ความรู้ ทักษะที่มีความจำเป็นในการขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการ ทุกพื้นที่ใน 5 ภาค เช่น ระบบการจัดการข้อมูลในระดับพื้นที่ ที่สามารถนำมาวิเคราะห์แนวทางการทำงานในพื้นที่ และเป็นฐานข้อมูลส่งต่อให้กับหน่วยงานภาคีอื่นๆ ในการสนับสนุนการพัฒนาที่ต่อเนื่องในพื้นที่ รวมถึงผู้นำฯ มีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารราชการและกลไกการทำงานของรัฐทั้งในระดับส่วนกลางและระดับท้องถิ่น ตลอดจนมีความเข้าใจการจัดทำแผนงานและการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ ซึ่งผู้นำฯ สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้และประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยในปี 2568 มีรูปธรรมการขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการ 47 จังหวัดทั่วประเทศ 2) ผู้นำชุมชนองค์กรชุมชนและผู้ปฏิบัติงาน พอช. มีความเข้าใจที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของบริบทแวดล้อมในการพัฒนาชุมชน โดยมีการศึกษาดูงานโมเดลการแก้ไขปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตจากกระบวนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นใน เมืองคูนหมิง เมืองเชียงรุ่ง (สิบสองปันนา) มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นแนวทางการประยุกต์ใช้ทุนวัฒนธรรมขับเคลื่อนเศรษฐกิจ จากทรัพยากรทางวัฒนธรรมในการส่งเสริมการค้าระดับชุมชนและพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยคนในพื้นที่ 3) แนวทางพัฒนาระบบสนับสนุนผู้นำชุมชนครอบคลุมทุกมิติของสวัสดิการ เช่น เกิด แก่ เจ็บ ตายเพื่อสร้างแรงจูงใจและระบบการดูแลที่เหมาะสม เน้นความสำคัญของกองทุนที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกระดับ 4) การร่วมมือร่วมกับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ออกแบบหลักสูตรเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้นำฯ โดยมีกระบวนการการเทียบโอนหน่วยกิตในการศึกษาต่อระดับปริญญาโท ซึ่งหลักสูตรจะพัฒนาให้ผู้นำฯ สามารถความรู้มาประยุกต์ใช้ในงานพัฒนาชุมชนอย่างเป็นระบบ

2. ด้านการบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเป้าหมาย : การพัฒนาความสามารถขององค์กร และผู้นำองค์กรชุมชน ในการเชื่อมโยงการทำงานและประสานขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ/เอกชน

ประเด็นการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
1. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน	การดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาสังคม สถาบันการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ก่อให้เกิดผลต่อการพัฒนาอย่างรอบด้านมากกว่าการทำงานแบบองค์กรเดียว โดยสถาบันทำหน้าที่เป็นองค์ที่เอื้ออำนวยสร้างการเชื่อมโยงหน่วยงานต่างๆ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน พัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนให้สามารถเชื่อมโยงกับแหล่งทุนได้โดยตรง สามารถพึ่งตนเอง ลดขั้นตอนการทำงาน และทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในด้านการพัฒนาศักยภาพตนเองในการวิเคราะห์ความต้องการของชุมชน ทุนที่ชุมชนมีอยู่ เพื่อนำไปต่อยอดได้ด้วยตนเอง นำมาซึ่งการพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต โดยในปี 2568 สถาบัน ฯ ได้รับงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาพื้นที่จากหน่วยงานภาคีภายนอก วงเงินรวม 16,713,400 บาท และมีวงเงินสะสมตั้งแต่ปี 2566 – 2568 รวมทั้งสิ้น 64,290,363 บาท จาก 8 องค์กร ดังนี้ 1) สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) 17,783,500 บาท 2) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) 18,704,100 บาท 3) สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (Depa) 475,000 บาท 4) กลุ่มนกเค้าแมว วปอ. 66 206,919 บาท 5) ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) 9,487,400 บาท 6) สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ 750,000 บาท 7) บริษัทอินโนเวชั่น (ผ่านมาตรการ BOI) 11,855,444 บาท 8) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) 5,028,000 บาท จากการดำเนินงานร่วมกันส่งผลให้เกิดพื้นที่รูปธรรมต่อยอดการพัฒนาคุณภาพชีวิต ได้รับรางวัลสุดยอดนวัตกรรมชุมชนจากโครงการ Social Innovation Village: Idea Hacks 2025 เป็นการเปิดพื้นที่ให้องค์กรชุมชนทั่วประเทศคนานวัตกรรมเข้าประกวดเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและแก้ไขปัญหาในชุมชน โดยมีชุมชนเข้าร่วมกว่า 20 ทีม และผ่านการคัดเลือกเข้าสู่รอบชิงชนะเลิศจำนวน 7 ทีม ซึ่งมีขบวนองค์กรชุมชนที่ พอช. สนับสนุนเข้าร่วม และได้รับรางวัลระดับดีเยี่ยม ระดับดีเด่น และระดับดี
2. ศึกษาแนวทางการร่วมลงทุนเพื่อการพัฒนา	การศึกษาแนวทางและความเป็นไปได้เพื่อประกอบการร่วมทุนกับองค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน สถาบันการเงินและองค์กรหรือนิติบุคคล โดยจากการศึกษาแนวทางและความเป็นไปได้ในการร่วมทุนเพื่อการพัฒนา สรุปผลการดำเนินงาน ดังนี้ 1) จัดทำ “ร่าง” ข้อบังคับคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเข้าร่วมลงทุนกับองค์กรอื่น พ.ศ. ...โดยคณะกรรมการสถาบันฯ มี

ประเด็นการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
	มดีรับทราบในการประชุมครั้งที่ 7/2568 เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2568 ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการปรับปรุงเพิ่มเติมร่างข้อบังคับดังกล่าว 2) กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางในการพิจารณาเลือกองค์กรชุมชนที่มีความพร้อมและศักยภาพในการประกอบการ เพื่อร่วมทุน โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกร่วมวิเคราะห์โมเดลทางธุรกิจขององค์กรชุมชน การบริหารการเงินบัญชี สภาพคล่องทางการเงิน รวมถึงการกำหนดเงื่อนไขในสัญญาร่วมลงทุนเพื่อให้มีการวางหลักทรัพย์ค้ำประกันหากเกิดกรณีไม่เกิดผลกำไรหรือขาดทุน 3) มีกระบวนการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางธุรกิจของวิสาหกิจฯ การทำนาประเมินเกษตรกรอินทรีย์ศรีสำราญ จังหวัดชัยภูมิ เพื่อเตรียมความพร้อมและเป็นต้นแบบประกอบการพิจารณาโครงการร่วมลงทุนกับวิสาหกิจชุมชนต่อไป

3. ด้านการบริหารองค์กร: ส่งเสริมระบบธรรมาภิบาลในองค์กรให้เป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
1. นโยบายและมาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสภายใน สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	การดำเนินงานขององค์กรในการส่งเสริมด้านคุณธรรมและความโปร่งใส ซึ่งมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้ 1) ประกาศนโยบายและวิธีปฏิบัติในการจัดการข้อร้องเรียน สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ปีงบประมาณ พ.ศ.2568 ณ วันที่ 21 พฤษภาคม 2568 2) สถาบัน ฯ ได้รับรางวัลเลิศรัฐ ประจำปี 2568 จากสำนักงาน กพร. 2 รางวัล คือ สาขาบริการภาครัฐ ระดับดี ประเภทขับเคลื่อนเห็นผล จากผลงาน “วัฒนธรรมนำวิถีสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนและการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อคนทุกช่วงวัย ของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโชคชัย (นอกเขต) ตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา และ สาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ระดับดี จากผลงาน “เปรมประชา : พลิกฟื้นชุมชนริมคลอง สู่ต้นแบบความร่วมมือการพัฒนา” ของชุมชนประชาร่วมใจ1 เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 3) สถาบันได้รับรางวัล “เครือข่ายต้นแบบระดับดีเด่น” ในการป้องกันและเฝ้าระวังการทุจริต ประจำปีงบประมาณ 2568 จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2568 4) ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (ITA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มีคะแนนรวม 92.53 คะแนน ระดับผ่านดี
2. พัฒนาระบบการกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและความคุ้มค่าทางสังคมในแต่ละประเด็นงาน	การติดตามผลความก้าวหน้าและประเมินผลการดำเนินงานในแต่ละประเด็นงาน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานในปีต่อไปให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะความคุ้มค่าในการดำเนินงาน ซึ่งมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้ 1) บันทึกข้อตกลงการประเมินความคุ้มค่าเพื่อพัฒนาองค์การมหาชนระหว่างสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) กับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ โดยประธานกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน และประธานอนุกรรมการ

ประเด็นการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
	พัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน ซึ่งเป็นการประเมินการดำเนินงานขององค์กร ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2568 โดยมีการติดตามความคืบหน้าดำเนินงาน และผลการประเมินผลตัวชี้วัดตามกรอบแนวทางการประเมินความคุ้มค่า และห่วงโซ่ ผลการดำเนินงาน (result chain) ใน 13 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย ตัวชี้วัดผลลัพธ์ 9 ตัวชี้วัด และผลกระทบ 4 ตัวชี้วัด โดยมีผลการดำเนินการบรรลุผล 11 ตัวชี้วัด 2) สถาบัน ฯ ร่วมกับสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ศึกษาผลกระทบเชิงสังคมของโครงการบ้านมั่นคงในจังหวัดขอนแก่น อำเภอชุมแพ อำเภอเมือง อำเภอบ้านไผ่ ซึ่งเกิดการติดตามและวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน การบริหาร งบประมาณของรัฐที่ลงทุนในพื้นที่นำมาเปรียบเทียบกับความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยของ คนในชุมชน รวมถึงการประเมินศักยภาพการการบริหารชุมชนโดยคนในชุมชน ผ่าน กลไกสหกรณ์และผู้นำชุมชน ซึ่งสามารถนำมาประกอบแนวทางการดำเนินงานต่อไป 3) การทบทวนเครื่องมือตัวชี้วัดตำบลเข้มแข็ง เพื่อพัฒนาให้เป็นเครื่องมือในการ ทำงานในพื้นที่ ที่สามารถวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ความพร้อมของชุมชนในแต่ละพื้นที่ โดยการรายงานผลมีการเปรียบเทียบกับเครื่องมือของหน่วยงานอื่นที่มีความใกล้เคียง หลักการประเมินมูลค่าผลตอบแทนทางสังคม (Social Return on Investment) ร่วม ด้วย โดยอยู่ระหว่างการทดลองใช้เครื่องมือ และจะสามารถนำมาใช้ปฏิบัติการในพื้นที่ ในปี 2569 ต่อไป
2. การติดตามและประเมินผล การปรับปรุงโครงสร้างและ กลไกการบริหารองค์กร	จากการปรับปรุงระบบการปฏิบัติงานและโครงสร้างกลไกการบริหารองค์กร สถาบันฯ มีการประเมินผลการดำเนินงานการปรับโครงสร้างการบริหารองค์กร โดยมีการจัดทำข้อเสนอแนะในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารองค์กรของสถาบัน ฯ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลง เสนอต่อคณะกรรมการสถาบันและ กลไกที่เกี่ยวข้อง ผลจากการประเมิน พบว่า สถาบันฯ สามารถบรรลุเป้าหมายการปรับโครงสร้าง โดยเฉพาะการเปิดโอกาสและสร้างการมีส่วนร่วมให้กับขบวนองค์กรชุมชนมีบทบาท มากขึ้น การสร้างความร่วมมือกับภาคี และการพัฒนาระบบดิจิทัลบางด้าน ในส่วน ผลลัพธ์ที่สะท้อนต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนยังไม่ชัดเจน เนื่องจากหลาย โครงการต้องอาศัยระยะเวลาและความต่อเนื่องในการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะจากการประเมินจึงเน้นให้มีการปรับปรุงระเบียบที่เป็นอุปสรรค และ พัฒนาศักยภาพบุคลากรและขบวนชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินงาน ขององค์กรสามารถขับเคลื่อนได้อย่างต่อเนื่อง และนำไปสู่ผลลัพธ์คุณภาพชีวิตของ ชุมชนที่ชัดเจน
3. พัฒนาระบบสนับสนุนการ ดำเนินงานขององค์กร ชุมชนและเครือข่าย และ สร้างเสริมระบบบริหาร	1) แนวทางการพัฒนาพื้นที่เป็นตัวตั้ง ชุมชนเป็นแกนหลัก ด้วยแนวทางการขับเคลื่อน จังหวัดจัดการตนเอง โดยมีผลการดำเนินงานในปี 2568 ดังนี้ (1) จังหวัดจัดการตนเอง 13 จังหวัด (2) จังหวัดบูรณาการต่อเนื่อง 11 จังหวัด

ประเด็นการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
จัดการเพื่อให้เกิดชุมชนเข้มแข็งจัดการตนเอง	(3) จังหวัดบูรณาการขยายผล 20 จังหวัด (4) จังหวัดเตรียมการเพื่อพัฒนาสู่จังหวัดบูรณาการ 33 จังหวัด ซึ่งเป็นทิศทางการดำเนินงานที่สำคัญขององค์กร โดยมุ่งเป้าขยายผลยกระดับให้แต่ละพื้นที่มีศักยภาพเป็นจังหวัดจัดการตนเองทั้ง 77 จังหวัดทั่วประเทศในปี พ.ศ. 2579 นอกจากนี้ยังมีการประสานความร่วมมือสนับสนุนการขับเคลื่อนงานระดับจังหวัด ทั้งเชิงพื้นที่ (Area Based) และเชิงประเด็น (Issue Based) ร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ เช่น สสส. สช. สถาบันพระปกเกล้า สปสช. สถาบันการศึกษาในการสนับสนุนการขับเคลื่อนจังหวัดจัดการตนเองของชุมชน 2) การพัฒนาระบบและกลไกเพื่อรับมือภัยพิบัติระดับจังหวัดโดยขบวนองค์กรชุมชน เพื่อให้ชุมชนสามารถรับมือและจัดการกับภัยพิบัติได้ โดยมีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการสนับสนุนขบวนองค์กรชุมชนและภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอันเนื่องมาจากผล กระทบจากสภาวะเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ ซึ่งมีการรวบรวมบทเรียนการจัดการภัยพิบัติของชุมชนในพื้นที่แต่ละภาค เพื่อกำหนดเป็นแนวทางและแผนการจัดการภัยพิบัติโดยขบวนองค์กรชุมชน โดยมีบทเรียนในการจัดการภัยพิบัติแต่ละด้าน ดังนี้ (1) ด้านการจัดตั้งกลไกการจัดการภัยพิบัติแบบมีส่วนร่วม (2) ด้านการจัดทำข้อมูลพื้นที่เสี่ยงและกลุ่มเปราะบาง (3) ด้านการพัฒนาระบบการเตือนภัย (4) ด้านการออกแบบการรับมือการเกิดภัยพิบัติ เช่น การพัฒนาที่อยู่อาศัยให้รองรับการเกิดภัยพิบัติ การปลูกพืชที่เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศ ฯลฯ (5) ด้านการพัฒนากองทุนกลางเพื่อรับมือภัยพิบัติ ผลการดำเนินงานเกิดพื้นที่รูปธรรมในการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชน เพื่อใช้เป็นต้นแบบ 5 ภาค ดังนี้ - ภาคเหนือ จังหวัดเชียงราย ร่วมกับหน่วยงานภาคีอาสา และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัด เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา น้ำท่วมและสารพิษในแม่น้ำกก - ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดหนองคาย พัฒนารูปแบบการจัดการภัยพิบัติโดยใช้กระบวนการทางข้อมูลและพัฒนากองทุนกลางให้เกิดการช่วยเหลือในภาวะเร่งด่วน หรือเรียกรูปแบบการจัดการภัยพิบัติว่า “หนองคายโมเดล” - ภาคกลางและตะวันตก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เชื่อมโยงหน่วยงานภาคีในพื้นที่จัดทำศูนย์ป้องกันและจัดการภัยพิบัติ ออกแบบและวางผังชุมชนให้สอดคล้องกับเส้นทางน้ำ การปรับตัวของประชาชนที่อาศัยอยู่กับพื้นที่รับน้ำ โดยเรียกรูปแบบการจัดการภัยพิบัติว่า “โมเดลบางบาล – บางชะนี” - ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก จังหวัดนครปฐม ประสานความร่วมมือกับภาควิชาการ จัดทำระบบข้อมูลการจัดการน้ำผ่านเครื่องมือ Geo-social

ประเด็นการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
	Map และเชื่อมโยงแผนปฏิบัติการในการจัดการภัยพิบัติของภาคประชาชนกับแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (Thai Water Plan) โดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ - ภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยขยายการดำเนินงานเครือข่าย “1 ตำบล 1 ศูนย์จัดการภัยพิบัติ”
4. เพิ่มสมรรถนะของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการทั้งภายในองค์กรและสนับสนุนการพัฒนาองค์กรชุมชน	การใช้ระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยสอดคล้องกับการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ขององค์กรโดยมีการเตรียมความพร้อมและปรับเปลี่ยนระบบการดำเนินงานสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล (CODI Digital Transformation) ภายในปี 2570 มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนสู่องค์กรดิจิทัลที่มีความสะดวกและรวดเร็ว ยกกระตือรือร้นการปฏิบัติงานของบุคลากรในด้านดิจิทัลและ AI ที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้น โดยในปี 2568 มีผลการดำเนินงาน ดังนี้ 1) พัฒนาระบบวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกในแต่ละประเด็นงาน เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการการเพิ่มประสิทธิภาพ และสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหาร 2) พัฒนาระบบภูมิสารสนเทศ (GIS) เพื่อนำเสนอข้อมูลแนวทางการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ของชุมชน รวมถึงนำเสนอภาพรวมผลการสนับสนุนชุมชน ภาพรวมโครงการที่อยู่ระหว่างการดำเนินงานของชุมชนในรูปแบบพื้นที่ระดับ ตำบล อำเภอ จังหวัดเป็นการรายงานผลการดำเนินงานรายพื้นที่ และเชิงประเด็นที่มีความสะดวกและแม่นยำ 3) พัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการโครงการ (CODI PMS) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบงานในปัจจุบันให้ครอบคลุมความต้องการใช้งานระบบและรองรับการเชื่อมโยงระบบกับระบบสารสนเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการเชื่อมต่อข้อมูลการทำงานที่มีความสะดวกมากขึ้น การเปลี่ยนผ่านและพัฒนาองค์กรสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล (CODI Digital Transformation) มีการจ้างที่ปรึกษาเพื่อศึกษา วิเคราะห์และออกแบบระบบสารสนเทศเพื่อปรับเปลี่ยนระบบการดำเนินงานของ พอช. ในการดำเนินงานยกระดับระบบเทคโนโลยีการทำงานขององค์กรในปีต่อไป

4. ด้านการสื่อสารองค์กร: ยกกระตือรือร้นการสื่อสารงานพัฒนาสู่สาธารณะเพื่อให้องค์กรเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาองค์ความรู้ทั้งภายในประเทศและนานาชาติเพื่อเผยแพร่ผลงานรูปธรรมการพัฒนาของขบวนองค์กรชุมชน

ประเด็นการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
1. พัฒนาศักยภาพขบวนองค์กรชุมชน และผู้ปฏิบัติงาน เป็น “นักสื่อสารชุมชน”	- เกิดการพัฒนาศักยภาพขบวนองค์กรชุมชน และผู้ปฏิบัติงาน เป็น “นักสื่อสารชุมชน” มีเป้าหมายในการยกระดับนักสื่อสารสู่การเป็น Community เครือข่ายชุมชนอีว้าว เพื่อ (1) พัฒนาศักยภาพผู้แทนขบวนองค์กรชุมชน (2) พัฒนาเนื้อหาและ

ประเด็นการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
	ช่องทางโซเชียลมีเดีย (3) พัฒนาเครือข่าย โดยมีการพัฒนาศักยภาพขบวนองค์กรชุมชน และผู้ปฏิบัติงาน พอช. รวม 353 คน - ความร่วมมือกับฝ่ายส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างเครือข่าย กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ในการร่วมออกแบบและลงพื้นที่พัฒนานักสื่อสารชุมชนหรือนักสื่อสารท้องถิ่นให้มีความสามารถในการนำเสนอข้อมูลท้องถิ่นด้วยการใช้ความคิดสร้างสรรค์ที่ดี รวมถึงพัฒนาศักยภาพนักสื่อสารชุมชนให้สามารถพัฒนาโครงการในการรับการสนับสนุนจากกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ในปี 2568 ขบวนองค์กรชุมชนร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ดำเนินการสื่อสารและเผยแพร่ข้อมูลผ่านเพจ “ร้อยเอ็ด เฟสดีวัล” โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อเสริมประสิทธิภาพการสื่อสารสาธารณะของพื้นที่
2. สนับสนุนคณะกรรมการศึกษาดูงานทั้งภายในและภายนอกประเทศ	1) การเข้าร่วมเวทีประชุมระดับโลกและภูมิภาค (Global & Regional Forum Participation) โดยมีผู้บริหาร คณะกรรมการสถาบันฯ เข้าร่วมการประชุมระดับนานาชาติที่สำคัญ เพื่อแสดงบทบาทของประเทศไทยและนำเสนอแนวทางการทำงานของสถาบันฯ 1.1) การประชุมและนำเสนอผลการดำเนินงาน World Urban Forum (WUF 12) ณ ประเทศอียิปต์ โดยนำเสนอผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยโดยการรวมกลุ่มและบริหารจัดการผ่านสหกรณ์ 1.2) การประชุมประจำปี ESCAP สมัยที่ 81 ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ กรุงเทพฯ โดยร่วมแสดงนิทรรศการในฐานะองค์กรพัฒนาตัวแทนประเทศไทย และเป็นพื้นที่ศึกษาดูงานด้านการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำและการจัดการที่อยู่อาศัยชุมชนแออัดริมคลองของไทยต่อผู้เข้าร่วมประชุม 1.3) การประชุมสมัชชา UN -Habitat สมัยต่อเนื่อง ครั้งที่ 2 ณ กรุงไนโรบี ประเทศเคนยา โดยนำเสนอการพัฒนาเมืองอย่างมีส่วนร่วม (Inclusive Urban Development) ผ่านโมเดลการพัฒนาที่อยู่อาศัยโครงการบ้านมั่นคง ที่เป็นการพัฒนาเมืองที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน 2) คณะกรรมการศึกษาดูงานจากต่างประเทศ 17 คณะ จาก 16 ประเทศ และ 2 องค์กรระหว่างประเทศ ผู้เข้าร่วมการศึกษาดูงานรวมทั้งสิ้น 382 คน เช่น UN-Habitat UNESCAP สถาบันนโยบายสาธารณะ ลี กวน ยู มหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ มหาวิทยาลัยRitsumeikan APU ประเทศญี่ปุ่น มหาวิทยาลัย Diponegoro ภาควิชาการวางผังเมืองและภูมิภาค ประเทศอินโดนีเซีย สถาบันวิจัยคานาฮา Khazanah Research Institute ประเทศมาเลเซีย International Islamic University ประเทศมาเลเซีย มหาวิทยาลัย Ochanomizu ประเทศญี่ปุ่น มหาวิทยาลัย Liverpool ประเทศอังกฤษ เป็นต้น ก่อให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ระหว่างผู้มาศึกษาดูงานชุมชน และเจ้าหน้าที่ ส่งผลให้องค์กรมีโอกาสเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แนวทางการ

ประเด็นการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
	ดำเนินงานของสถาบัน และในเวทีนานาชาติมีการทำงานร่วมกับสถาบันการศึกษา ภาควิชาการที่เกี่ยวข้องกับคนทำงานและเครือข่ายชุมชน เกิดความภาคภูมิใจได้เป็นพื้นที่ต้นแบบที่เป็นรูปธรรมในการศึกษาดูงานของต่างชาติ เป็นโครงการที่ต่างประเทศชื่นชมและยอมรับในผลงานการแก้ไขปัญหาโดยชุมชนเป็นแกนหลัก - คู่มือความรู้และการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ ฉบับภาษาอังกฤษ เช่น The Power of Community Organizations and the “Baan Mankong” Program : Transforming Nam Phai Subdistrict into a Land of Happiness เผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานขององค์กรสู่เวทีระดับนานาชาติ โดยรวบรวมเรียบเรียงเนื้อหาองค์ความรู้ที่สำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยโดยชุมชน ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัยของสถาบัน เพื่อประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่ประจักษ์รับรู้รับทราบต่อสาธารณะ ส่งเสริมบทบาทภาพลักษณ์องค์กรในเวทีระดับนานาชาติ และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาที่อยู่อาศัยโดยชุมชนให้กับภาคีเครือข่ายนานาชาติได้รับความรู้แนวทางสำคัญเพื่อไปขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาในประเทศอื่น ๆ ต่อไป

5. ด้านการพัฒนาปรับปรุงระเบียบ กฎหมาย: เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านระเบียบ กฎหมาย ให้กับองค์กรชุมชนและเครือข่าย ปรับปรุงระเบียบข้อบังคับของสถาบันฯ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน

ประเด็นการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
ปรับปรุงระเบียบข้อบังคับของสถาบันฯ จำนวน 6 ฉบับ	1) ระเบียบสินเชื่อเพื่อการซ่อมแซมและปรับปรุงที่อยู่อาศัย พ.ศ. 2567 2) ระเบียบคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนว่าด้วยคณะกรรมการตรวจสอบและผู้ตรวจสอบภายในของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2568 3) ร่าง ข้อบังคับคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเข้าร่วมลงทุนกับองค์กรอื่น พ.ศ. ... 4) ข้อบังคับคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ.2568 5) ประกาศด้านการบริหารงานบุคคล ปี พ.ศ.2568 จำนวน 5 ฉบับ 6) ประกาศคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน เรื่องหลักเกณฑ์การรับรู้อยู่อาศัยของเงินที่ไม่ทราบแหล่งที่มา พ.ศ.2568

6. ด้านการสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล: สนับสนุนและเสริมสร้างการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล ด้านการลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

ประเด็นการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
คณะกรรมการ มีมติเห็นชอบลดอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อ ในการประชุมคณะกรรมการสถาบันฯ ครั้งที่ 5/2568 วันที่ 30 พฤษภาคม 2568	สถาบันฯ มีมาตรการปรับลดอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อให้กับองค์กรผู้ใช้สินเชื่อทุกประเภท โดยปรับอัตราดอกเบี้ยลงร้อยละ 0.5 ต่อปี เป็นระยะเวลา 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2568 สิ้นสุดในวันที่ 31 พฤษภาคม 2569 เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับองค์กรผู้ใช้สินเชื่อที่มีผลการชำระคืนปกติไม่เป็นหนี้ผิดนัดเกินกว่า 3 เดือนขึ้นไป และไม่อยู่ระหว่างการดำเนินคดีทางกฎหมาย โดยในปี 2568 มีองค์กรผู้ใช้สินเชื่อที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ 457 องค์กร ประกอบด้วย สินเชื่อเพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยโครงการบ้านมั่นคงและโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง 394 องค์กร และสินเชื่อประเภทอื่น 63 องค์กร

4. ผลการประเมินการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

4.1 การประเมินการปฏิบัติงาน : เป็นการประเมินผลการปฏิบัติขององค์การมหาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เป็นการดำเนินงานใน 2 องค์ประกอบ 8 ตัวชี้วัด โดยสรุปผลประเมินภาพรวมองค์กรอยู่ในระดับดี ค่าคะแนน 92.80 คะแนน

สรุปผลการประเมินระดับองค์กรของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การประเมิน			ผลการดำเนินงาน		
		เป้าหมาย ขั้นต้น (50)	เป้าหมาย มาตรฐาน (75)	เป้าหมาย ขั้นสูง (100)	ผลการ ดำเนินงาน	คะแนนที่ได้ (เทียบจาก ค่าเป้าหมาย)	คะแนน ถ่วงน้ำหนัก
องค์ประกอบที่ 1 การประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการดำเนินงาน (ร้อยละ 70)							
1.1 ร้อยละขององค์กรชุมชนที่มีความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้	15	ร้อยละ 60.75 (ผลปี 67)	ร้อยละ 70.75 (เป้าหมาย RC ปี 68)	ร้อยละ 80.75 (มาตรฐาน+ 10)	ร้อยละ 72.29	78.85	11.83
1.2 ความสำเร็จในการขยายผลตำบลต้นแบบ	15	77 ตำบล (จว.ละ 1 ต.)	154 ตำบล (จว.ละ 2 ต.)	200 ตำบล	200 ตำบล	100	15
1.3 อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนในโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย (บ้านมั่นคงเมืองและบ้านริมคลอง)	20	6.28 เท่า	7.28 เท่า (ผลปี 67)	8.28 เท่า + ความพึงพอใจต่อคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัย ร้อยละ 80	8.88 เท่า + ร้อยละ 85.93 ความพึงพอใจต่อ คุณภาพ ชีวิตของผู้ อยู่อาศัย	100	20
1.4 ร้อยละของตำบลที่องค์กรชุมชนได้รับการสนับสนุนและให้การช่วยเหลือตามแผนแล้วเกิดการขยายผลได้สำเร็จ	10	ร้อยละ 12.50 (ผลปี 67)	ร้อยละ 22.50 (เป้าหมาย RC ปี 68)	ร้อยละ 32.50 (มาตรฐาน+ 10)	ร้อยละ 35.25	100	10
1.5 ร้อยละของตำบลเป้าหมายที่เกิดกลไก	10	ร้อยละ 63.25 (ผลปี 67)	ร้อยละ 73.25	ร้อยละ 83.25	ร้อยละ 96.75	100	10

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การประเมิน			ผลการดำเนินงาน		
		เป้าหมาย ขั้นต้น (50)	เป้าหมาย มาตรฐาน (75)	เป้าหมาย ขั้นสูง (100)	ผลการ ดำเนินงาน	คะแนนที่ได้ (เทียบจาก ค่าเป้าหมาย)	คะแนน ถ่วงน้ำหนัก
การบูรณาการแบบมุ่งเป้า เพื่อพัฒนาพื้นที่			(เป้าหมาย rc ปี 68)	(มาตรฐาน+ 10)			
องค์ประกอบที่ 2 การประเมินศักยภาพขององค์การมหาชน (ร้อยละ 30)							
2.1 การประเมินระดับ ความพร้อมรัฐบาลดิจิทัล (DG Readiness Survey)	10	ได้ระดับ 3 ขึ้นไป ใน 4 มิติ	ได้ระดับ 4 ขึ้นไป ใน 4 มิติ	ได้ระดับ 5 ขึ้นไป ใน 4 มิติ	ได้ระดับ 4 ขึ้นไป ใน 4 มิติ	75	7.5
2.2 การประเมินสถานะ ของหน่วยงานภาครัฐใน การเป็นระบบราชการ 4.0 (PMQA 4.0)	10	300 คะแนน	400 คะแนน	470 คะแนน	427.48	84.74	8.47
2.3 การประเมินการ ควบคุมดูแลกิจการของ คณะกรรมการองค์กร มหาชน	10	50	75	100	ร้อยละ 100	100	10
คะแนนรวม (คาดว่าตัวชี้วัดที่ 2.1 และ 2.2 มีผลการประเมินตามเป้าหมายมาตรฐาน)							92.80
สรุปผลการประเมินระดับองค์กร							ดี

หมายเหตุ : สรุปผลการประเมินระดับองค์กร

- ระดับดีมาก หมายถึง องค์กรมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 90 คะแนนขึ้นไป
- ระดับดี หมายถึง องค์กรมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 75 – 89.99 คะแนน
- ระดับพอใช้ หมายถึง องค์กรมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 60 – 74.99 คะแนน
- ระดับต้องปรับปรุง หมายถึง องค์กรมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ต่ำกว่า 60 คะแนน

(รายละเอียดผลการดำเนินงานในตัวชี้วัดที่ 1.3)

**1) การประเมินความคุ้มค่าของการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรชุมชนและเครือข่าย
องค์กรชุมชนในโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย
โดย สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**

สถาบันฯ สนับสนุนการพัฒนาองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้สอดคล้องกับกรอบการพัฒนาระดับประเทศ โดยมีการดำเนินงานด้านพัฒนาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทให้มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

การประเมินความคุ้มค่าของการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนในโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย เป็นการประเมินความคุ้มค่าโดยใช้เครื่องมือในการประเมินเป็น Benefit-cost ratio จากการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือทางการเงินในโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทที่ดำเนินการแล้วเสร็จ และชุมชนเข้าอยู่อาศัยแล้วภายในปี 2566-2567 ประกอบด้วย 2 โครงการ ได้แก่ โครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย “บ้านมั่นคงเมือง” และโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร

กรอบแนวคิดการประเมินความคุ้มค่าของโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย ประเมินจากการจัดสรรงบประมาณโครงการที่สามารถสร้างผลกระทบของโครงการทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข และความยั่งยืนทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน โดยเริ่มจากการศึกษาโครงการ และกลไกในการนำไปสู่ผลกระทบ เช่น กระบวนการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มออมทรัพย์/สหกรณ์ ความร่วมมือของกลไกท้องถิ่น และภาคีพัฒนาในการทำงานร่วมกัน การบริหารจัดการโครงการและงบประมาณ การให้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย เป็นต้น จากกระบวนการดำเนินงานเหล่านี้จะสามารถนำไปสู่ผลกระทบ (Impacts) ของโครงการประเด็นต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการที่ต้องการ

จากการที่ชุมชนได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทที่ภายในปี 2566-2567 ประกอบด้วย 2 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย “บ้านมั่นคงเมือง” และ 2) โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร สามารถประเมินความคุ้มค่าของโครงการผ่านการประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข ที่เกิดขึ้นกับสมาชิกในชุมชน โดยผลการประเมินความคุ้มค่าของการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนในการพัฒนาที่อยู่อาศัย มีผลประเมินอยู่ที่ 8.88 เท่า ซึ่งประเมินจากประโยชน์เชิงมูลค่าทางเศรษฐกิจ เช่น การประหยัดค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัย การประหยัดค่าซ่อมแซม โอกาสในการสร้างอาชีพ/รายได้ การประหยัดค่าประปา ไฟฟ้า เป็นต้น รวมถึง มูลค่าทางสังคม เช่น การลดความสูญเสียทางเศรษฐกิจจากยาเสพติด และมูลค่าทางสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข เช่น การลดความเสี่ยงจากโควิดโรค เปรียบเทียบกับต้นทุนทางการเงินที่สถาบันฯ สนับสนุนให้กับองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน

โครงการ	ประโยชน์มูลค่าทางเศรษฐกิจ (บาท) (1)	ต้นทุนทางการเงินของโครงการ (บาท) (2)	ความคุ้มค่า (1) / (2)
โครงการบ้านมั่นคง	2,240,645,834.23	149,780,426.10	14.96
โครงการบ้านริมคลอง	824,824,327.45	195,244,660.46	4.22
รวม	3,065,470,161.69	345,025,086.55	8.88

2) การสำรวจความพึงพอใจต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อยู่อาศัยภายใต้โครงการผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทที่มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย โดยการสำรวจกลุ่มตัวอย่างจากโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ดำเนินการแล้วเสร็จ และเข้าอยู่อาศัยแล้วภายในปี 2566 – 2567 ทุกโครงการ จำนวน 378 คน จำแนกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ (1) โครงการบ้านพอเพียง 81 คน (2) โครงการบ้านมั่นคงชนบท 40 คน (3) โครงการบ้านมั่นคงเมือง 125 คน และ (4) โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง 132 คน

การดำเนินการสำรวจ เป็นการสำรวจด้วยแบบสอบถามเชิงปริมาณ โดยเป็นคำตอบแบบประมาณค่า (Rating Scale) มีขอบเขตของความพึงพอใจตั้งแต่ 1 คะแนน (น้อยที่สุด) ถึง 5 คะแนน (มากที่สุด) การคำนวณเป็นการคำนวณค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และเทียบร้อยละของความพึงพอใจร้อยละ 100 ที่คะแนนเต็ม 5 คะแนน

โดยมิติในการสำรวจความพึงพอใจต่อคุณภาพชีวิตฯ ครอบคลุมการสำรวจใน 4 มิติหลัก และมีประเด็นการสำรวจที่ครอบคลุมภายใต้แต่ละมิติ ดังต่อไปนี้

1. ความพึงพอใจในมิติเศรษฐกิจหลังจากการเข้าร่วมโครงการ ครอบคลุมการสำรวจความพึงพอใจด้านการลดภาระค่าใช้จ่ายในการหาที่อยู่อาศัย โอกาสในการสร้างรายได้ และการประหยัดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ

2. ความพึงพอใจในมิติสังคมหลังจากการเข้าร่วมโครงการ ครอบคลุมการสำรวจความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวัสดิการและการช่วยเหลือ ความภาคภูมิใจในการดำเนินชีวิต ความสัมพันธ์ของชุมชน พื้นที่สาธารณะ ระบบรักษาความปลอดภัย และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากการลดปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติด

3. ความพึงพอใจในมิติสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุขหลังจากการเข้าร่วมโครงการ ครอบคลุมการสำรวจความพึงพอใจด้านความปลอดภัยจากโรคติดต่อ การสามารถในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข กิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพ ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในการจัดเก็บขยะและการรักษาความสะอาดของชุมชน

4. ความพึงพอใจในมิติความยั่งยืนหลังจากการเข้าร่วมโครงการ ครอบคลุมการสำรวจความพึงพอใจด้าน การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การมีส่วนร่วมในชุมชน การเข้าถึงความช่วยเหลือ ด้านการเงิน การสนับสนุนจากเอกชนและ NGOs การพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง ความพร้อมของชุมชนในด้านการรับมือกับภัยพิบัติและสถานการณ์ฉุกเฉิน การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคม การเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาทักษะและความพึงพอใจกับคุณภาพชีวิตในภาพรวม

ผลการสำรวจความพึงพอใจต่อคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยฯ พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับ “พึงพอใจมากที่สุด” มีคะแนนเฉลี่ย 4.296 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 85.93 ของคะแนนเต็ม สะท้อนให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์ของโครงการในการยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างความมั่นคงในที่อยู่

อาศัยของผู้มีรายได้น้อยอย่างมีประสิทธิภาพ การสำรวจยังแสดงให้เห็นว่าโครงการมีส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งในเมืองและชนบทอย่างรอบด้าน ครอบคลุมทั้งมิติ เศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ สิ่งแวดล้อม และความเข้มแข็งของชุมชน แม้จะยังมีบางประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม แต่โดยภาพรวมถือว่าโครงการประสบความสำเร็จในระดับสูง และสามารถตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ด้านความมั่นคงที่อยู่อาศัยและการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รายละเอียดดังนี้

4.2 การประเมินความคุ้มค่าเพื่อพัฒนาองค์การมหาชน

การติดตามและประเมินผลตัวชี้วัดตามบันทึกข้อตกลงการประเมินความคุ้มค่าเพื่อพัฒนาองค์การมหาชนของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ตามที่ได้มีการลงนามบันทึกข้อตกลงระหว่างสถาบันองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) กับสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2567 ซึ่งมีการออกแบบและพัฒนาเครื่องมือสำรวจข้อมูลที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดตามห่วงโซ่ผลการดำเนินงาน (Result Chain) และเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงกำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม (Questionnaire) และแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อครอบคลุมประเด็นที่สำคัญ พร้อมทั้งมีการลงพื้นที่เก็บข้อมูลจริง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตการณ์ และการรวบรวมข้อมูลภาคสนามจากกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

- (1) สำรวจตำบลที่องค์กรชุมชนได้รับการสนับสนุนและพัฒนา จาก พอช. จำนวน 400 ตัวอย่าง โดยพื้นที่กระจายทุกภูมิภาค
- (2) สำรวจผู้นำองค์กรชุมชนและสมาชิกองค์กรชุมชน จำนวน 200 คน และ คณะกรรมการต่าง ๆ ระดับจังหวัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการทำงาน ร่วมกับผู้นำองค์กรชุมชน จำนวน 200 คน
- (3) สำรวจการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน : โครงการบ้านมั่นคง/บ้านพอเพียง/บ้านริมคลอง ที่เข้าอยู่อาศัยในปี 2566 - 2567 จำนวน 200 ตัวอย่าง

ผลการประเมินตัวชี้วัดห่วงโซ่ผลการดำเนินงาน (Result Chain) ตามบันทึกข้อตกลงการประเมินผลความคุ้มค่าเพื่อพัฒนาองค์การมหาชน ประจำปี 2568 รอบ 12 เดือน (ตุลาคม 2567 - กันยายน 2568) จำนวน 13 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย ตัวชี้วัดผลลัพธ์ 9 ตัวชี้วัด และผลกระทบ 4 ตัวชี้วัด โดยมีผลการดำเนินการที่บรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดจำนวน 11 ตัวชี้วัด และมีตัวชี้วัดที่ไม่สามารถดำเนินการได้ตามค่าเป้าหมายที่กำหนด จำนวน 2 ตัวชี้วัด ซึ่งเป็นตัวชี้วัดผลกระทบ ได้แก่ (1) ตัวชี้วัดผลกระทบที่ 2 ความสำเร็จในการพัฒนาและแก้ไขเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน และ (2) ตัวชี้วัดผลกระทบที่ 4 ร้อยละตำบลที่องค์กรชุมชนสามารถเข้าถึงทรัพยากรเพื่อนำไปสู่การสร้างคุณภาพชีวิตและการพัฒนาพื้นที่ที่ได้ (จากรัฐ เอกชน ท้องถิ่น) เนื่องจากปัญหาด้านรายได้และภาระหนี้สินของครัวเรือนสมาชิก ส่งผลต่อความสามารถในการลงทุนและการเข้าถึงทรัพยากรเพื่อพัฒนาองค์กรชุมชนอย่างเต็มศักยภาพ นอกจากนี้ ยังมีช่องว่างหรือข้อจำกัดด้านการกระจายทรัพยากรที่ยังไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะตำบลที่อยู่ห่างไกลหรือขาดเครือข่ายเชื่อมโยง ทำให้บางพื้นที่ไม่สามารถเข้าถึงการสนับสนุนและโอกาสพัฒนาได้เทียบเท่ากับพื้นที่อื่น

โดยสรุปผลการประเมินตัวชี้วัดห่วงโซ่ผลการดำเนินงาน (Result Chain) ดังนี้

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	ผลการดำเนินงาน ณ 15 ก.ย. 68	สรุปผลการดำเนินงาน
ตัวชี้วัดผลลัพธ์ 9 ตัวชี้วัด			
1) ร้อยละของตำบลที่ องค์กรชุมชนได้รับการ สนับสนุนและให้ การ ช่วยเหลือตามแผนแล้ว เกิดการขยายผลได้สำเร็จ	ร้อยละ 22.50 (ร้อยละ X+10 X หมายถึง ผลการติดตาม ปี 2567)	2567 : ร้อยละ 12.50 2568 : ร้อยละ 35.25	บรรลุเป้าหมาย ปี 2568 : ผลการสำรวจตำบลที่ องค์กรชุมชนได้รับการสนับสนุนและให้การช่วยเหลือตาม แผน กลุ่มเป้าหมาย 400 ตำบล ใน 2 องค์ประกอบ คือ 1) มีการต่อยอดและขยายผล และ 2) มีลักษณะของการ ขยายผล ได้แก่ ขยายพื้นที่ดำเนินการ การปรับรูปแบบ การดำเนินการที่ต่อยอดเพิ่มเติม และการขยายความ ร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ พบว่า มีจำนวน 141 ตำบลที่ ดำเนินการตามองค์ประกอบ คิดเป็นร้อยละ 35.25 ซึ่งมี การขยายผลโดยขยายพื้นที่ ปรับรูปแบบการดำเนินการที่ ต่อยอดเพิ่มเติม และมีการขยายความร่วมมือของ หน่วยงานสนับสนุน เช่น ดึงความร่วมมือจากภาครัฐ ท้องถิ่น และเอกชนอื่น ๆ ส่งผลต่อคุณภาพของชุมชนที่ เพิ่มขึ้น
2) ความสำเร็จของการ ขยายผลตำบลต้นแบบ	77 ตำบล	2567 : 77 ตำบล 2568 : 200 ตำบล	บรรลุเป้าหมาย ปี 2568 : ตำบลต้นแบบที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 200 ตำบลใน 77 จังหวัด ที่ดำเนินการครบถ้วน 3 องค์ประกอบ คือ 1) ผู้นำองค์กรชุมชนเป็นวิทยากรเผยแพร่องค์ความรู้ ในงานพัฒนาต่างๆ หรือผู้นำองค์กรชุมชนได้รับการแต่งตั้ง เป็นคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ หรือ คณะทำงาน และมีบทบาทในการขับเคลื่อนงานพัฒนาใน พื้นที่กับหน่วยงาน 2) ชุมชนได้รับการสนับสนุนทรัพยากร/งบประมาณ จากหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน 3) ชุมชนเป็นแหล่งสาธิต ศึกษา ดูงาน หรือศูนย์การ เรียนรู้ของบุคคลภายนอก สำหรับเข้ามาเรียนรู้และศึกษา องค์ความรู้ที่มีอยู่ในชุมชน
3) จำนวน กองทุน สวัสดิการชุมชนได้รับการ รับรองมาตรฐานการสร้าง หลักประกันความมั่นคงใน ชีวิตให้กับชุมชน	2,137 กองทุน (X = ผลปี 67 + Growth เฉลี่ย 3 ปี)	2567 : 1,571 กองทุน 2,421 กองทุน	บรรลุเป้าหมาย ปี 2568 : คณะอนุกรรมการ สวัสดิการชุมชน พิจารณารับรองมาตรฐานกองทุน สวัสดิการชุมชนที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานที่ กำหนดครบถ้วน ผ่านหลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานฯ จำนวน 2,421 กองทุน และจะเสนอผู้อำนวยการสถาบัน พัฒนาองค์กรชุมชน ลงนามประกาศรับรองมาตรฐาน กองทุนสวัสดิการชุมชน เผยแพร่บนเว็บไซต์สถาบันฯ เพื่อ

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	ผลการดำเนินงาน ณ 15 ก.ย. 68	สรุปผลการดำเนินงาน
			สื่อสารประชาสัมพันธ์และสร้างการยอมรับในคุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนในการมีระบบบริหารจัดการที่ดีและเป็นปัจจุบันตามเกณฑ์การรับรองมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน
4) ร้อยละของตำบลที่องค์กรชุมชนพัฒนาส่งเสริมแล้วยังมีกิจกรรมร่วมกัน (Active) อย่างต่อเนื่อง	ร้อยละ 47.75 (ร้อยละ X+10 X หมายถึง ผลการติดตาม ปี 2567)	2567 : ร้อยละ 37.75 2568 : ร้อยละ 91.50	บรรลุเป้าหมาย ปี 2568 : ผลการสำรวจตำบลที่องค์กรชุมชนพัฒนาส่งเสริมแล้วยังมีกิจกรรมร่วมกัน (Active) อย่างต่อเนื่อง กลุ่มเป้าหมาย 400 ตำบล มีตำบลที่องค์กรชุมชนพัฒนาส่งเสริมแล้วยังมีกิจกรรมร่วมกัน (Active) อย่างต่อเนื่อง มีจำนวน 366 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 91.50 โดยยังคงดำเนินการในโครงการที่พอช. สนับสนุนมาอย่างต่อเนื่อง และดำเนินการในโครงการ/การพัฒนาอื่น ๆ ซึ่งการดำเนินงานต่าง ๆ ได้รับการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนในมิติต่าง ๆ
5) ร้อยละของผู้นำองค์กรชุมชนมีทักษะ ความรู้ ตามมาตรฐานของ พอช. ที่สามารถขับเคลื่อนงานพัฒนา และบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นได้	ร้อยละ 31.10 (ร้อยละ X+10 X หมายถึง ผลการติดตาม ปี 2567)	2567 : ร้อยละ 21.10 2568 : ร้อยละ 83.19	บรรลุเป้าหมาย ปี 2568 : ผลการสำรวจสมรรถนะผู้นำ จำนวน 464 คน พบว่า มีผู้นำองค์กรชุมชนที่มีสมรรถนะ/ความสามารถที่คาดหวัง (Expected Competency) ตามมาตรฐานของ พอช. คิดเป็นร้อยละ 83.19 (จำนวน 386 คน)
6) ระดับความเชื่อมั่นต่อบทบาทของผู้แทนองค์กรชุมชนในคณะกรรมการต่าง ๆ ระดับจังหวัด	ร้อยละ 80	2567 : ร้อยละ 81.26 2568 : ร้อยละ 85.29	บรรลุเป้าหมาย ปี 2568 : ผลการสำรวจความเชื่อมั่นต่อบทบาทของผู้แทนองค์กรชุมชนในคณะกรรมการต่าง ๆ ระดับจังหวัด จากกลุ่มเป้าหมาย 207 คน พบว่า มีความเชื่อมั่นต่อบทบาทของผู้แทนองค์กรชุมชน ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 85.29 โดยมีความเชื่อมั่นในด้านการสร้างความไว้วางใจ และการทำงานเป็นทีมมากที่สุด
7) ความคุ้มค่าของการสนับสนุนให้ ความช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชนในโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย	2 เท่า	2567 : 2.51 เท่า 2568 : 3.68 เท่า	บรรลุเป้าหมาย ปี 2568 : จากผลการประเมิน พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับประโยชน์จากการประหยัดค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัย โอกาสในการหารายได้ ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ค่าซ่อมแซม ค่าเดินทาง ค่าน้ำ ค่าไฟ เป็นต้น รวมทั้งมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดจากคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการลดความเสี่ยงทั้งยาเสพติด และโรคติดต่อสำคัญของการอยู่ในชุมชนแออัด โดยเมื่อวิเคราะห์ประโยชน์ที่เกิดขึ้นตลอดระยะเวลาโครงการของผู้ที่เข้าอยู่อาศัยแล้ว เทียบกับต้นทุนทางการเงินตามสัดส่วนของผู้ที่เข้าอยู่อาศัยพบว่า เกิดความคุ้มค่ารวมทั้งสิ้น 3.68 เท่า

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	ผลการดำเนินงาน ณ 15 ก.ย. 68	สรุปผลการดำเนินงาน
8) ร้อยละตำบลที่มีแผนพัฒนาชุมชนที่ดีรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและมีการนำไปใช้ในการพัฒนาของพื้นที่	ร้อยละ 80	2567 : ร้อยละ 59.25 2568 : ร้อยละ 98.25	บรรลุเป้าหมาย ปี 2568 : ผลการสำรวจตำบลที่องค์กรชุมชนที่มีแผนพัฒนาชุมชนที่ดีรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและมีการนำไปใช้ในการพัฒนาของพื้นที่ที่กลุ่มเป้าหมาย 400 ตำบล พบว่า ตำบลที่มีแผนพัฒนาชุมชนที่มีองค์ประกอบที่สำคัญครบถ้วน และได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกชุมชน รวมทั้งมีความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามแผนฯ มีจำนวน 393 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 98.25
9) ร้อยละของตำบลที่มีระดับความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนา	ร้อยละ 33.50 (ร้อยละ X+10 X หมายถึง ผลการติดตามปี 2567)	2567 : ร้อยละ 23.50 2568 : ร้อยละ 45.50	บรรลุเป้าหมาย ปี 2568 : ผลการสำรวจตำบลที่มีระดับความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนา กลุ่มเป้าหมาย 400 ตำบล พบว่า ตำบลที่มีระดับความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนา จำนวน 182 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 45.50 โดยเป็นตำบลที่มีผู้นำชุมชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาในระดับ Involve ประกอบด้วย การเข้าร่วมวางแผนและตัดสินใจ การเข้าร่วมกิจกรรม และร่วมบริหารและจัดกิจกรรมต่าง ๆ
ตัวชี้วัดผลกระทบ 4 ตัวชี้วัด			
1) ร้อยละขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนสู่การพึ่งพาตนเอง	ร้อยละ 70.75 (ร้อยละ X+10 X หมายถึง ผลการติดตามปี 2567)	2567 : ร้อยละ 60.75 2568 : ร้อยละ 72.29	บรรลุเป้าหมาย ปี 2568 : ผลการสำรวจองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนสู่การพึ่งพาตนเอง กลุ่มเป้าหมาย 415 ตำบล พบว่า องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนสู่การพึ่งพาตนเอง มีจำนวน 300 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 72.29
2) ความสำเร็จในการพัฒนาและแก้ไขเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน	ร้อยละ 49.25 (ร้อยละ X+10 X หมายถึง ผลการติดตามปี 2567)	2567 : ร้อยละ 39.25 2568 : ร้อยละ 38.50	ไม่บรรลุเป้าหมาย ปี 2568 : ผลการสำรวจความสำเร็จในการพัฒนาและแก้ไขเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน กลุ่มเป้าหมาย 400 ตำบล โดยผลสำรวจ พบว่า องค์กรชุมชนที่มีความสำเร็จในการพัฒนาและแก้ไขเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต จำนวน 154 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 38.50 แม้ภาพรวมสะท้อนให้เห็นว่าชุมชนส่วนใหญ่มีการจ้างงานและรายได้เพียงพอ รวมทั้งปัญหาหนี้สินลดลง แต่จากภาวะเศรษฐกิจและสังคมในช่วงที่ผ่านมา ส่งผลให้ตัวชี้วัดดังกล่าวยังไม่มีแนวโน้มสูงขึ้นตาม

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	ผลการดำเนินงาน ณ 15 ก.ย. 68	สรุปผลการดำเนินงาน
			เป้าหมายปี 2568 ที่ร้อยละ 49.25 (ร้อยละ X+10) จึงเป็นประเด็นที่ควรให้ความสำคัญในการวางมาตรการสนับสนุนเพิ่มเติมในระยะต่อไป
3) ร้อยละของตำบลเป้าหมายที่เกิดกลไกการบูรณาการแบบมุ่งเป้าเพื่อพัฒนาพื้นที่	ร้อยละ 73.25 (ร้อยละ X+10 X หมายถึง ผลการติดตามปี 2567)	2567 : ร้อยละ 63.25 2568 : ร้อยละ 96.75	บรรลุเป้าหมาย ปี 2568 : ผลการสำรวจตำบลเป้าหมายที่เกิดกลไกการบูรณาการแบบมุ่งเป้าเพื่อพัฒนาพื้นที่ กลุ่มเป้าหมาย 400 ตำบล พบว่า มีตำบลเป้าหมายที่เกิดกลไกการบูรณาการแบบมุ่งเป้าเพื่อพัฒนาพื้นที่จำนวน 387 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 96.75 ซึ่งในระยะ 2 ปีที่ผ่านมา องค์กรชุมชนได้มีหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐ ภาคเอกชน และท้องถิ่น เข้ามาให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการพัฒนาต่าง ๆ ที่มีความสอดคล้องกับความต้องการกับชุมชน โดยชุมชนสามารถเลือกรับการสนับสนุนและเสนอแนะการปรับปรุงแนวทางการพัฒนาได้
4) ร้อยละตำบลที่องค์กรชุมชนสามารถเข้าถึงทรัพยากรเพื่อนำไปสู่การสร้างคุณภาพชีวิตและการพัฒนาพื้นที่ที่ได้ (จากรัฐ เอกชน ท้องถิ่น)	ร้อยละ 89.50 (ร้อยละ X+10 X หมายถึง ผลการติดตาม ปี 2567)	2567 : ร้อยละ 79.50 2568 : ร้อยละ 80.25	ไม่บรรลุเป้าหมาย ปี 2568 ผลการสำรวจตำบลที่องค์กรชุมชนสามารถเข้าถึงทรัพยากร เพื่อนำไปสู่การสร้างคุณภาพชีวิตและการพัฒนาพื้นที่ที่ได้ จากกลุ่มเป้าหมาย 400 ตำบล พบว่า หลังจากได้รับการสนับสนุนจาก พอช. ตำบลมีคุณภาพชีวิตที่ดี จำนวน 321 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 80.25 โดยผลการดำเนินงานต่ำกว่าเป้าหมายปี 2568 ที่ร้อยละ 89.50 (ร้อยละ X+10) ผลลัพธ์ที่ต่ำกว่าเป้าหมายสะท้อนถึงปัจจัยแวดล้อมที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของชุมชน เช่น ภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัว รวมทั้งข้อจำกัดในการบูรณาการทรัพยากรจากภาคส่วนต่าง ๆ ในบางพื้นที่ ทำให้การเข้าถึงทรัพยากรขององค์กรชุมชนยังไม่ครอบคลุมตามที่ตั้งเป้าไว้ อย่างไรก็ตาม ผลที่ได้ยังแสดงให้เห็นความก้าวหน้าที่เป็นรูปธรรมและเป็นฐานข้อมูลสำคัญในการวางแผนเสริมมาตรการสนับสนุนให้ครอบคลุมมากขึ้นในระยะต่อไป

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ได้รับรางวัลเลิศรัฐ ประจำปี 2568 จำนวน 2 รางวัล

โดยผู้อำนวยการสถาบันฯ เข้ารับรางวัลในงาน “ภาครัฐอัจฉริยะ ขับเคลื่อนอนาคต (Smart Government & Smart Services: Driving for the Future)” ที่จัดโดยสำนักงาน ก.พ.ร. ณ อาคารชาเลนเจอร์ เมืองทองธานี สะท้อนถึงความเป็นเลิศด้านบริการประชาชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. รางวัลเลิศรัฐ สาขาบริการภาครัฐ ระดับดี ประเภทขับเคลื่อน

เห็นผล : จากผลงาน “วัฒนธรรมนำวิถีสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนและการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อคนทุกช่วงวัย” ซึ่งเป็นโครงการที่มุ่งเน้นการใช้มิติทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นเครื่องมือในการสร้างอาชีพ สร้างรายได้

และแก้ไขปัญหาความยากจนในชุมชนอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงบริบทของแต่ละพื้นที่และความต้องการของประชาชนในแต่ละช่วงวัย ได้แก่ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโชคชัย(นอกเขต) องค์การบริหารส่วนตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

2. รางวัลเลิศรัฐ สาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมระดับดี :

จากผลงาน “เปรมประชา : พลิกพื้นที่ชุมชนริมคลอง สู่ต้นแบบความร่วมมือการพัฒนา” ซึ่งเป็นโครงการที่โดดเด่นในการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ชุมชน และภาคีเครือข่าย เพื่อแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและการรुक้าพื้นที่สาธารณะริมคลองเปรมประชากรอย่างเป็นระบบและเป็นธรรม จนสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนและสร้างเป็นต้นแบบการพัฒนาที่สามารถขยายผลได้จริง ได้แก่ ชุมชนประชาร่วมใจ1 เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

การได้รับรางวัลทั้งสองครั้งนี้ยังถึงความมุ่งมั่นของ พอช. ในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนด้วยนวัตกรรม การมีส่วนร่วมของประชาชน และการใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานสำคัญในการแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน ทั้งยังสะท้อนความเป็นองค์กรที่ใส่ใจประชาชนและสร้างผลลัพธ์ที่จับต้องได้จริงในพื้นที่ชุมชน

5 รายงานผลการดำเนินงานคณะกรรมการตรวจสอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ (แก้ไขถึง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2566) ข้อ 13 (9) รายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

1. การสอบทานการประเมินระบบควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยง

1.1 คณะกรรมการตรวจสอบได้สอบทานการประเมินระบบควบคุมภายใน ในการประชุม ครั้งที่ 1/2568 เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 7 พฤศจิกายน 2567 ซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบมีข้อคิดเห็น การรายงานผลการสอบทานประเมินการควบคุมภายใน ตามแบบ ปค.6 จากเหตุการณ์ภัยพิบัติอุทกภัยที่เกิดขึ้นของสำนักงานภาคเหนือ สถาบันควรพิจารณาความเสี่ยง ที่อาจเกิดจากภัยพิบัติในอนาคต และให้จัดทำแผนบริหารความพร้อมในภาวะวิกฤต รวมถึงมีระบบควบคุมภายใน เพื่อป้องกันความเสียหาย และให้สามารถกลับมาดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง

1.2 ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบในช่วงปีที่ผ่านมาในการสอบทานการดำเนินงานของสถาบัน จากรายงานผลการตรวจสอบตามแผนการตรวจสอบประจำปี พบว่ามีการควบคุมภายในที่เพียงพอ และไม่พบว่าการปฏิบัติเกี่ยวกับความขัดแย้งทางผลประโยชน์

2. การสอบทานการควบคุมภายในด้านการเงิน

คณะกรรมการตรวจสอบได้สอบทานรายงานการเงินประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2567 และสอบทานรายงานการเงินประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 รายไตรมาส (ไตรมาส 1 - 3) ซึ่งประกอบด้วย งบแสดงฐานะการเงิน งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน หมายเหตุประกอบงบการเงิน พบว่ามีการดำเนินการถูกต้องตามควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป และนโยบายการบัญชีภาครัฐกระทรวงการคลัง รวมทั้งมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ

3. การจัดประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 คณะกรรมการตรวจสอบมีการประชุมรวม 6 ครั้ง มีกรรมการเข้าร่วมประชุม ดังนี้

ลำดับ	รายชื่อ	การประชุม ครั้งที่ 1/2568 วันที่ 7 พ.ย. 67	การประชุม ครั้งที่ 2/2568 วันที่ 9 ม.ค. 68	การประชุม ครั้งที่ 3/2568 วันที่ 6 มี.ค. 68	การประชุม ครั้งที่ 4/2568 วันที่ 16 พ.ค. 68	การประชุม ครั้งที่ 5/2568 วันที่ 8 ก.ค. 68	การประชุม ครั้งที่ 6/2568 วันที่ 11 ก.ย. 68
1	นายวรงค์ แสงเมือง	-	√ (สื่ออิเล็กทรอนิกส์)	√ (สื่ออิเล็กทรอนิกส์)	x (ลาการประชุม)	√ (สื่ออิเล็กทรอนิกส์)	√ (สื่ออิเล็กทรอนิกส์)
2	นายกิตติพงษ์ ภิญญูตระกูล	√	√	√	√	√	√
3	นายนเรศ สติยพงศ์	√	√ (สื่ออิเล็กทรอนิกส์)	√ (สื่ออิเล็กทรอนิกส์)	√ (สื่ออิเล็กทรอนิกส์)	√ (สื่ออิเล็กทรอนิกส์)	√
4	นางมุกดา อินดีสาร	√	√	√	√	√	√

ลำดับ	รายชื่อ	การประชุม ครั้งที่ 1/2568 วันที่ 7 พ.ย. 67	การประชุม ครั้งที่ 2/2568 วันที่ 9 ม.ค. 68	การประชุม ครั้งที่ 3/2568 วันที่ 6 มี.ค. 68	การประชุม ครั้งที่ 4/2568 วันที่ 16 พ.ค. 68	การประชุม ครั้งที่ 5/2568 วันที่ 8 ก.ค. 68	การประชุม ครั้งที่ 6/2568 วันที่ 11 ก.ย. 68
5	นางสาวเพ็ญรุ่ง เสาะแสวง	✓	✓	✓	✓	✓	✓

หมายเหตุ : ลำดับที่ 1 นายวรงค์ แสงเมือง ได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการตรวจสอบ ตามมติคณะกรรมการสถาบันในคราวประชุมครั้งที่ 13/2567 เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2567

4. การปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการตรวจสอบได้สอบทานรายงานผลการตรวจสอบตามแผนการตรวจสอบประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ได้แก่ 1) การตรวจสอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 2) การตรวจสอบโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน 3) การตรวจสอบการเงินและบัญชี 4) การตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ 5) การตรวจสอบสินเชื่อ 6) การตรวจสอบการบริหารงบประมาณสนับสนุนของสถาบัน คณะกรรมการตรวจสอบมีความเห็นว่าโดยภาพรวมสถาบันมีการปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ หลักเกณฑ์การปฏิบัติงานตลอดจนกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน และมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานบางประการ ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของสถาบัน ซึ่งสถาบันรับไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแล้ว

5. การกำกับดูแลงานตรวจสอบภายใน

คณะกรรมการตรวจสอบได้พิจารณาทบทวนระเบียบว่าด้วยกฎบัตรคณะกรรมการตรวจสอบกฎบัตรการตรวจสอบภายใน รวมทั้งสอบทานผลการปฏิบัติงานตามแผนงาน ติดตามความคืบหน้าการแก้ไขหรือการปรับปรุงการดำเนินงานตามข้อตรวจพบตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2564 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2566 กำหนด และได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรของสำนักตรวจสอบตามแนวปฏิบัติการประกันและการปรับปรุงคุณภาพงานตรวจสอบภายในของกรมบัญชีกลาง ในหลักสูตรด้านการตรวจสอบภายใน เพื่อให้งานตรวจสอบมีความถูกต้อง สมบูรณ์ และสามารถวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างครบถ้วน

6. การประเมินตนเองของคณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการตรวจสอบได้ทำการประเมินตนเองทั้งการประเมินผลการปฏิบัติงานในภาพรวม และการประเมินผลการปฏิบัติงานในรายบุคคล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2564 กำหนด ผลการประเมินคณะกรรมการตรวจสอบมีการประเมินผลการปฏิบัติงานในภาพรวม มีคะแนนรวมคิดเป็นร้อยละ 97.97 อยู่ในระดับดีเยี่ยม และคณะกรรมการตรวจสอบมีการประเมินผลการปฏิบัติงานรายบุคคล มีคะแนนรายบุคคลคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 98.18 อยู่ในระดับดีเยี่ยม

7. กิจกรรมสำคัญอื่น

คณะกรรมการตรวจสอบได้จัดการสัมมนาในหัวข้อ “การบริหารงานกองเลขาจังหวัด เพื่อการยกระดับกองทุนสวัสดิการชุมชนสู่จังหวัดจัดการตนเอง” และได้ให้ข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ต่อสถาบัน 6 ประการ นอกจากนี้ ยังได้มีการประชุมหารือร่วมกับผู้สอบบัญชี (บริษัท เอเอ็นเอส ออดิท จำกัด) เพื่อหารือเกี่ยวกับผลการตรวจสอบและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการพัฒนางานตรวจสอบ

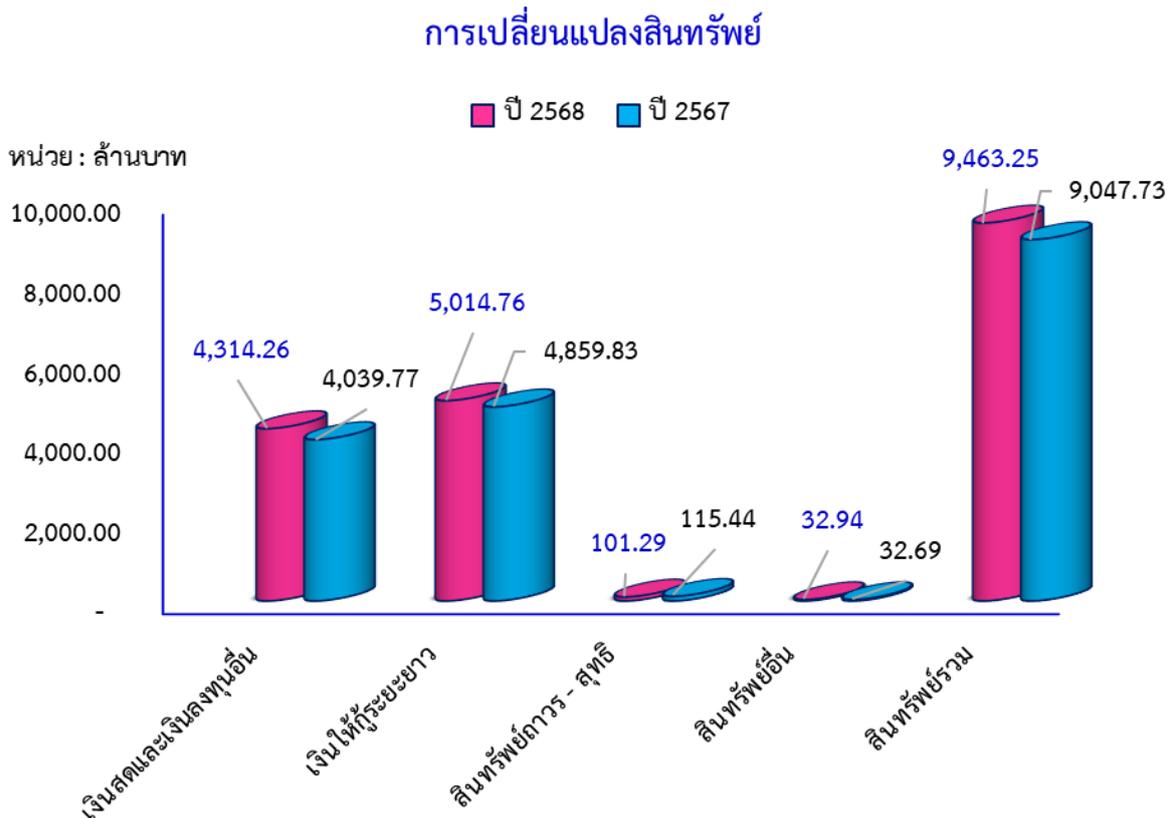
(นายวรงค์ แสงเมือง)

ประธานกรรมการตรวจสอบ

6 รายงานสถานะการเงินและผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2568

1. สถานะการเงิน ณ วันที่ 30 กันยายน 2568

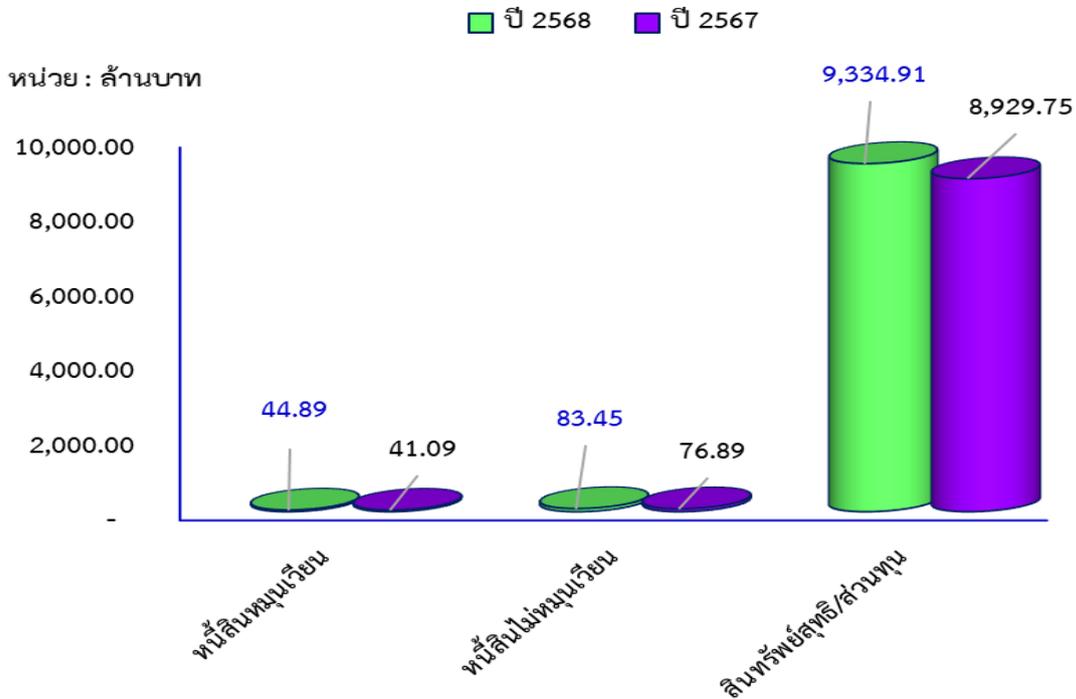
สินทรัพย์

สถาบันมีสินทรัพย์รวมทั้งสิ้น จำนวน 9,463.25 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 415.52 ล้านบาท โดยสินทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นเงินให้กู้ระยะยาว จำนวน 5,014.76 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 154.93 ล้านบาท โดยเป็นสินเชื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคง จำนวน 3,889.02 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 77.55 ของเงินให้กู้ระยะยาว ซึ่งสถาบันจ่ายเงินกู้สินเชื่อสะสมในปีงบประมาณ 2568 รวมจำนวน 586.69 ล้านบาท ของสินทรัพย์รวม และเงินสดและเงินลงทุนอื่น จำนวน 4,314.26 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 274.49 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.79 เนื่องจากสถาบันได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาล เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ส่งผลให้เงินสดและเงินลงทุนเพิ่มขึ้น

หนี้สิน

การเปลี่ยนแปลงหนี้สินและทุน

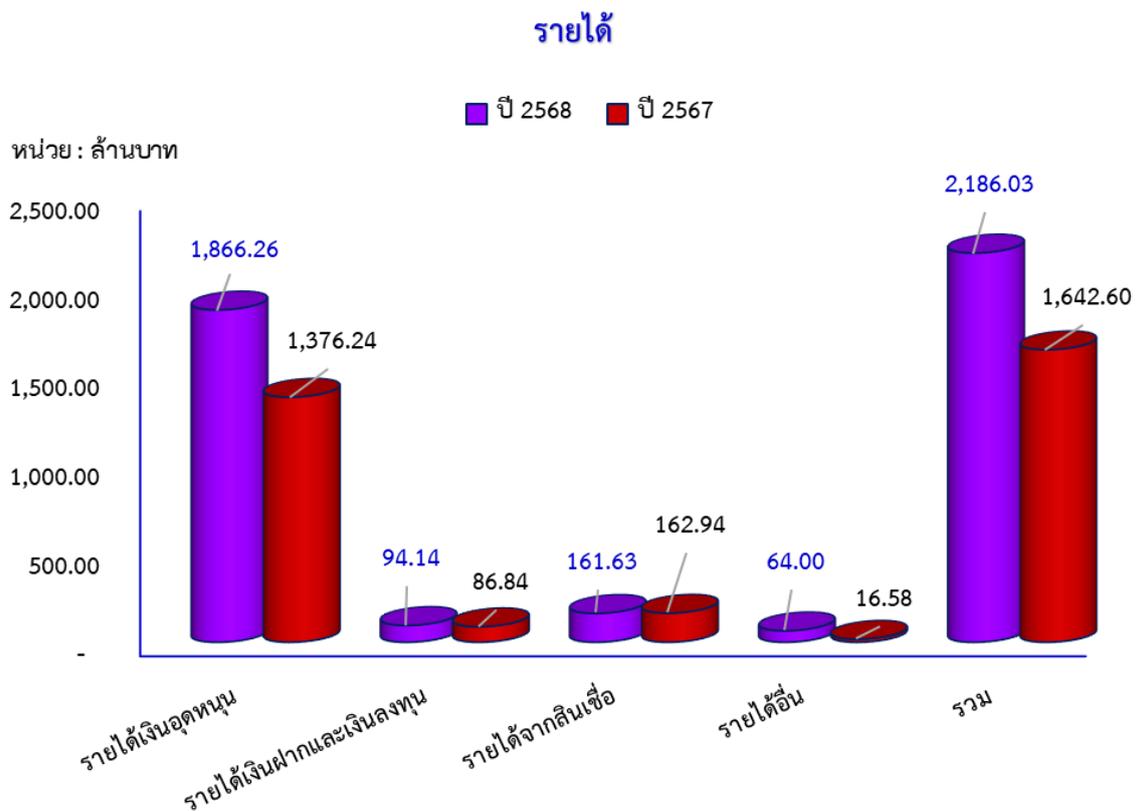
สถาบันมีหนี้สินรวมทั้งสิ้น จำนวน 128.34 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 10.36 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 8.78 หนี้สินส่วนใหญ่เป็นประมาณการหนี้สินผลประโยชน์พนักงาน จำนวน 83.45 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 65.02 ของหนี้สินรวม เพื่อจ่ายประโยชน์ตอบแทนให้ผู้ปฏิบัติงานเมื่อสิ้นสุดสัญญาจ้าง ใช้วิธีการประมาณการที่ดีที่สุด โดยคำนึงถึงเงินเดือนปัจจุบัน อัตราการลาออกที่ผ่านมา อายุการทำงาน และอายุเกษียณของผู้ปฏิบัติงานของแต่ละคน รองลงมาเป็นเงินรับฝากระยะสั้น จำนวน 19.38 หรือคิดเป็นร้อยละ 15.10 ของหนี้สินรวม โดยเงินรับฝากส่วนใหญ่จะเป็นเงินรับฝากค่าเช่าที่ดิน จำนวน 15.63 ล้านบาท และสถาบันมีเจ้าหนี้อื่นระยะสั้น จำนวน 13.42 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 10.46 ของหนี้สินรวม ซึ่งในปีงบประมาณ 2568 สถาบันมีการจัดทำโครงการสร้างแรงจูงใจให้กับองค์กรผู้ใช้สินเชื่อที่มีวินัยด้านการชำระคืนสินเชื่อ ซึ่งได้จัดสรรงบประมาณเป็นรางวัลให้แก่องค์กรผู้ใช้สินเชื่อตามกลุ่มเป้าหมายจำนวน 428 องค์กร เป็นเงินจำนวน 7.99 ล้านบาท โดยได้รับรู้ทางบัญชีเป็นค่าใช้จ่ายค้างจ่ายอื่นทั้งจำนวน และหนี้สินหมุนเวียนอื่น จำนวน 12.09 หรือคิดเป็นร้อยละ 9.42 ของหนี้สินรวม โดยหนี้สินหมุนเวียนอื่นส่วนใหญ่เป็นรายได้รับคืนเงินอุดหนุนรอการตรวจสอบ จำนวน 11.53 ล้านบาท

ส่วนทุน

สถาบันมีเงินทุนรวม จำนวน 9,334.91 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.54 จากปีก่อน เนื่องจากมีรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่าย จำนวน 405.16 ล้านบาท

2. ผลการดำเนินงานด้านการเงิน

ด้านรายได้

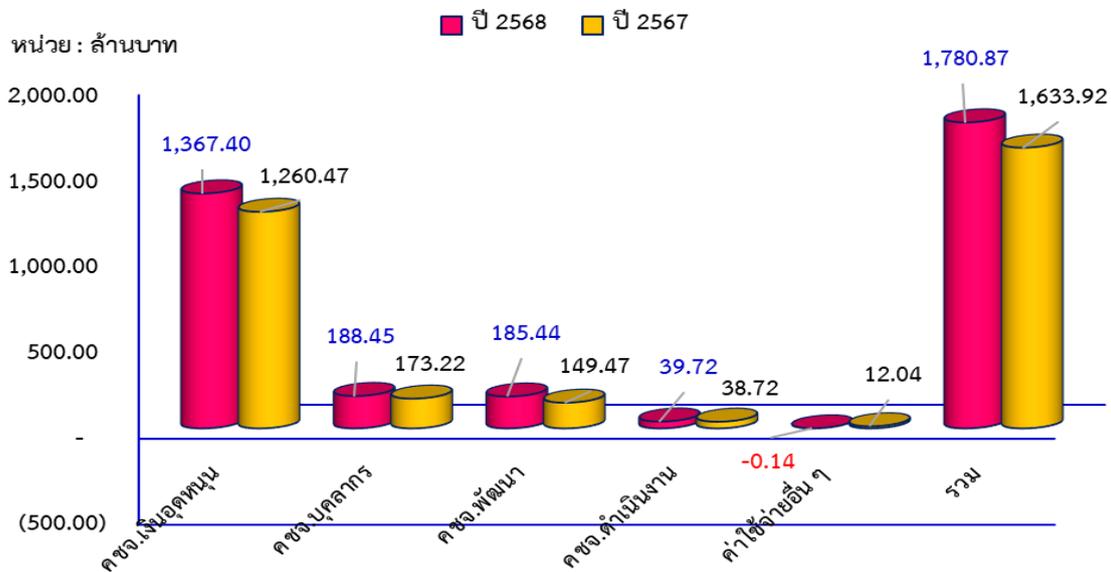
- 1) รายได้เงินอุดหนุนปี 2568 มีจำนวน 1,866.26 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 490.02 ล้านบาท หรือร้อยละ 35.61 โดยรายได้เงินอุดหนุนที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลส่วนใหญ่เป็นรายได้เงินอุดหนุนภายใต้โครงการบ้านพอเพียง โครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง โครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคง และโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน เป็นต้น

2) รายได้จากการบริหารกองทุน ประกอบด้วย

- ❖ รายได้ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร พันธบัตรรัฐบาล และเงินลงทุน จำนวน 94.14 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 7.30 ล้านบาท หรือร้อยละ 8.41 เป็นผลมาจากสถาบันมีการลงทุนในเงินฝากประจำเพิ่มขึ้นและได้รับดอกเบี้ยจากเงินฝากออมทรัพย์พิเศษเพิ่มขึ้น
- ❖ รายได้จากสินเชื่อ มีจำนวน 161.63 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 1.31 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.80 เป็นผลมาจากสถาบันมีประกาศเรื่อง การปรับลดอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อทุกประเภทในอัตราร้อยละ 0.5 ต่อปี เป็นระยะเวลา 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2568 และสิ้นสุดในวันที่ 31 พฤษภาคม 2569 โดยองค์กรผู้ใช้สินเชื่อที่จะได้รับการปรับลดอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อ ต้องมีคุณสมบัติตามที่สถาบันกำหนด
- ❖ รายได้อื่น มีจำนวน 64.00 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 47.42 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 286.01 โดยรายได้อื่นส่วนใหญ่เป็นรายได้จากการรับคืนเงินสนับสนุนจากองค์กรชุมชนที่เบิกจ่ายให้กับโครงการที่ได้รับอนุมัติของงวดปีก่อนแล้วมีการคืนเงินเหลือจ่ายในปี 2568 จำนวน 51.33 ล้านบาท รายได้จากเงินที่ไม่ทราบแหล่งที่มา จำนวน 7.03 ล้านบาท และรายได้อื่นๆ จำนวน 5.64 ล้านบาท

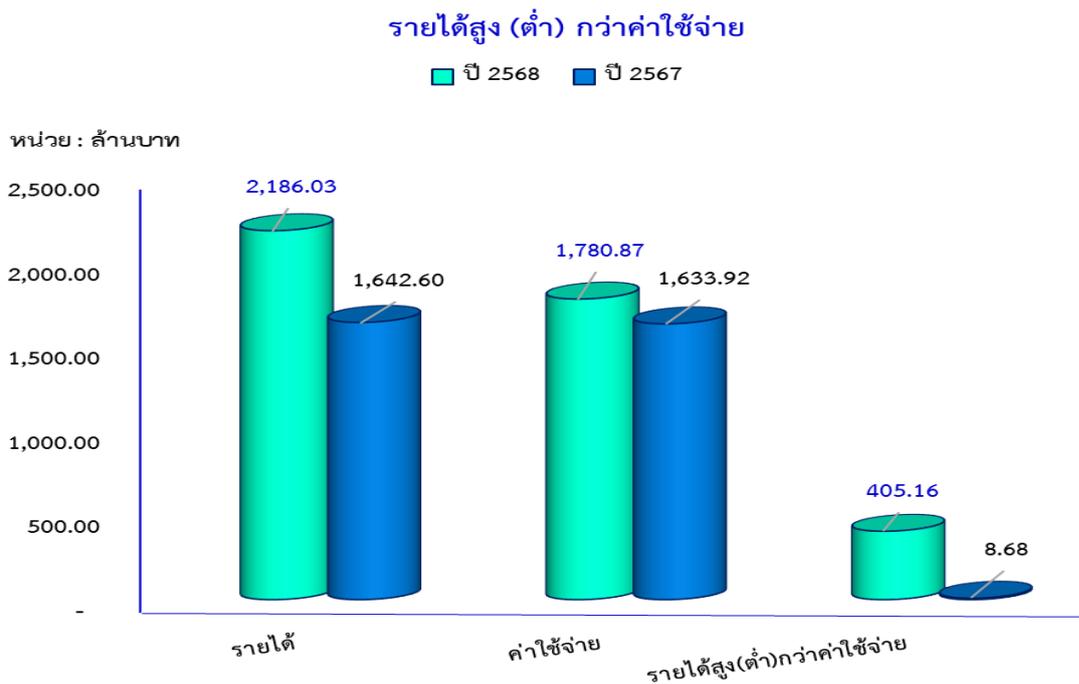
ด้านค่าใช้จ่าย

ค่าใช้จ่าย

- 1) ค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุน มีจำนวน 1,367.40 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 106.93 ล้านบาท หรือร้อยละ 8.48 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุนโครงการบ้านพอเพียง โครงการแก้ไข ปัญหาที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคง โครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน และโครงการแก้ไข ปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง เป็นต้น
- 2) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ประกอบด้วย
  - ❖ ค่าใช้จ่ายบุคลากร ประกอบด้วย เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายสวัสดิการต่างๆ มีจำนวน 188.45 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 15.23 ล้านบาท หรือร้อยละ 8.79
  - ❖ ค่าใช้จ่ายงบบุพัฒนา มีจำนวน 185.44 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 35.97 ล้านบาท หรือร้อยละ 24.07
  - ❖ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน มีจำนวน 39.72 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 1.00 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.58

สรุปผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2568 สถาบันมีรายได้รวม จำนวน 2,186.03 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 543.43 ล้านบาท หรือร้อยละ 33.08 และมีค่าใช้จ่ายรวม จำนวน 1,780.87 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 146.95 ล้านบาท หรือร้อยละ 8.99 ทำให้ในงวดบัญชีปี 2568 สถาบันมีรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่าย จำนวน 405.16 ล้านบาท

3. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไข

ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไข

ปัญหา / อุปสรรค	แนวทางการแก้ไข
1. ภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบันยังคงชะลอตัว เกิดจากปัจจัยภายใน ได้แก่ เงินเฟ้อต่ำหรือติดลบในบางช่วงของปี การเติบโตของเศรษฐกิจชะลอตัว และเกิดจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ มาตรการการค้า (U.S. tariffs) ความไม่แน่นอนของการค้าระหว่างประเทศ การปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายของ FED เป็นต้น เพื่อเป็นการรับมือจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอกที่กล่าวมา คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) ได้มีมติปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลงอีก 0.25 ทำให้ปัจจุบันอัตราดอกเบี้ยนโยบายอยู่ที่อัตราร้อยละ 1.50 ซึ่งส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยที่สถาบันได้รับจากการลงทุนมีแนวโน้มที่ลดลง ส่งผลได้จากอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยสั้นสุดในแต่ละไตรมาสของปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 อยู่ที่อัตราร้อยละ 2.12 2.09 1.99 และ 1.91 ตามลำดับ	สถาบันมีการคาดการณ์ถึงแนวโน้มอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่มีโอกาสลดลงไว้ตั้งแต่ช่วงต้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เพื่อวางแผนการลงทุน โดยมีการประสานกับสถาบันการเงินต่างๆ เพื่อขออัตราดอกเบี้ยพิเศษ และเพิ่มสัดส่วนการลงทุนในระยะยาวมากขึ้น โดยพิจารณาจากประมาณการรับจ่ายเงิน ความเหมาะสมของผลตอบแทน และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น เพื่อคงอัตราดอกเบี้ยที่ยังอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าผลตอบแทนในตลาดปัจจุบัน
2. การจ่ายเงินสนับสนุนให้แก่องค์กรชุมชนที่ขอรับเงินสนับสนุนจากสถาบัน พบว่าองค์กรชุมชนส่วนใหญ่ขอให้สถาบันโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารออมสิน ทำให้ต้องใช้ระยะเวลาในการโอนเงินต่างธนาคาร (เคลียร์ริง) ซึ่งใช้เวลา 2 วัน เงินถึงเข้าบัญชีองค์กรชุมชน ส่งผลให้องค์กรชุมชนได้รับเงินล่าช้า	สถาบันมีการเพิ่มช่องทางการจ่ายเงินให้แก่องค์กรชุมชนเพิ่มขึ้น โดยนำระบบการจ่ายเงินผ่านระบบ BAAC Corporate Banking (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร) และระบบ GSB Corporate Internet Banking (ธนาคารออมสิน) เพื่อให้องค์กรชุมชนได้รับเงินที่รวดเร็ว และทันเวลา

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 30 กันยายน 2568

หน่วย : บาท

	2568**	2567
สินทรัพย์		
สินทรัพย์หมุนเวียน		
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	1,814,630,622.50	1,875,139,861.70
ลูกหนี้อื่นระยะสั้น	31,156,438.31	30,827,424.39
เงินให้กู้ยืมระยะยาวส่วนที่จะถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี	810,728,401.24	724,659,980.57
เงินลงทุนระยะสั้น	1,264,628,500.00	964,628,500.00
วัสดุคงเหลือ	1,547,401.74	1,683,869.67
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	241,227.22	186,105.02
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	3,922,932,591.01	3,597,125,741.35
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
เงินให้กู้ยืมระยะยาว	4,204,027,522.72	4,135,167,709.89
เงินลงทุนระยะยาว	1,235,000,000.00	1,200,000,000.00
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ - สุทธิ	98,641,932.88	110,794,518.24
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน - สุทธิ	2,652,639.70	4,644,490.35
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	5,540,322,095.30	5,450,606,718.48
รวมสินทรัพย์	9,463,254,686.31	9,047,732,459.83

หมายเหตุ : ** รายงานการเงินฉบับส่งผู้สอบบัญชีเพื่อตรวจสอบและรับรอง

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 30 กันยายน 2568

หน่วย : บาท

	2568**	2567
หนี้สินและสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		
หนี้สิน		
หนี้สินหมุนเวียน		
เจ้าหนี้อื่นระยะสั้น	13,421,369.80	13,458,418.35
เงินรับฝากระยะสั้น	19,377,433.20	12,556,313.27
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	12,094,745.57	15,071,358.31
รวมหนี้สินหมุนเวียน	44,893,548.57	41,086,089.93
หนี้สินไม่หมุนเวียน		
ประมาณการหนี้สินผลประโยชน์พนักงาน	83,452,048.00	76,894,503.12
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	83,452,048.00	76,894,503.12
รวมหนี้สิน	128,345,596.57	117,980,593.05
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		
ทุน	2,979,453,401.47	2,979,453,401.47
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสะสม	6,355,455,688.27	5,950,298,465.31
รวมสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน	9,334,909,089.74	8,929,751,866.78
รวมหนี้สินและสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน	9,463,254,686.31	9,047,732,459.83

หมายเหตุ : ** รายงานการเงินฉบับส่งผู้สอบบัญชีเพื่อตรวจสอบและรับรอง

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2568

	หน่วย : บาท	
	2568**	2567
รายได้		
รายได้จากเงินงบประมาณ	1,866,264,500.00	1,376,238,700.00
รายได้จากการดำเนินงาน	161,624,468.26	162,938,905.66
รายได้อื่น	158,137,112.56	103,424,810.24
รวมรายได้	2,186,026,080.82	1,642,602,415.90
ค่าใช้จ่าย		
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	187,463,738.33	172,255,897.54
ค่าตอบแทน	982,620.00	966,600.00
ค่าใช้จ่าย	27,054,638.54	25,191,647.37
ค่าวัสดุ	4,597,217.25	5,123,792.47
ค่าสาธารณูปโภค	8,069,653.65	8,406,184.04
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	15,993,509.01	15,807,167.11
ค่าใช้จ่ายในการพัฒนา	185,438,546.26	149,471,934.55
ค่าใช้จ่ายจากเงินอุดหนุน	1,367,399,407.00	1,260,472,087.00
ค่าใช้จ่ายอื่น	(16,130,472.18)	(3,769,038.89)
รวมค่าใช้จ่าย	1,780,868,857.86	1,633,926,271.19
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ	405,157,222.96	8,676,144.71

หมายเหตุ : ** รายงานการเงินฉบับส่งผู้สอบบัญชีเพื่อตรวจสอบและรับรอง

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
 งบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน
 สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2568

หน่วย : บาท

	ทุน	รายได้สูงกว่า ค่าใช้จ่ายสะสม	รวม สินทรัพย์สุทธิ/ ส่วนทุน
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 - ตามที่รายงานไว้เดิม	2,979,453,401.47	6,022,508,491.16	9,001,961,892.63
ผลสะสมจากการปรับปรุงรายงานการเงินปีก่อน	-	(80,886,170.56)	(80,886,170.56)
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 - หลังการปรับปรุง	2,979,453,401.47	5,941,622,320.60	8,921,075,722.07
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุนสำหรับปี 2567			
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสุทธิสำหรับปี	-	8,676,144.71	8,676,144.71
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2567	2,979,453,401.47	5,950,298,465.31	8,929,751,866.78
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2567 - ตามที่รายงานไว้เดิม	2,979,453,401.47	5,950,298,465.31	8,929,751,866.78
ผลสะสมจากการปรับปรุงรายงานการเงินปีก่อน	-	-	-
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2567 - หลังการปรับปรุง	2,979,453,401.47	5,950,298,465.31	8,929,751,866.78
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุนสำหรับปี 2568			
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสุทธิสำหรับปี	-	405,157,222.96	405,157,222.96
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2568	2,979,453,401.47	6,355,455,688.27	9,334,909,089.74

หมายเหตุ : ** รายงานการเงินฉบับส่งผู้สอบบัญชีเพื่อตรวจสอบและรับรอง

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

หมายเหตุประกอบงบการเงิน สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2568

1. ข้อมูลทั่วไป

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.) (Community Organizations Development Institute (Public Organization) (CODI)) เป็นองค์การมหาชนตามกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2543 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2543 มีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป) โดยให้ยุบรวมสำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง สังกัดการเคหะแห่งชาติและสำนักงานกองทุนพัฒนาชนบท สังกัดสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเข้าด้วยกัน โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1.1 สนับสนุนและให้การช่วยเหลือแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การพัฒนาอาชีพ การเพิ่มรายได้ การพัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนทั้งในเมืองและชนบท โดยยึดหลักการพัฒนาแบบองค์รวมหรือบูรณาการ และหลักการพัฒนาที่สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมเป็นแนวทางสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและประชาสังคม
- 1.2 สนับสนุนและให้การช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน
- 1.3 สนับสนุนและให้การช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนตลอดจนประสานงานการสนับสนุนการให้การช่วยเหลือดังกล่าวจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน
- 1.4 ส่งเสริมสนับสนุนและสร้างความร่วมมือขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

2. เกณฑ์การจัดทำรายงานการเงิน

รายงานการเงินของ พอช. ฉบับนี้จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 รายการที่ปรากฏในรายงานการเงินฉบับนี้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังประกาศใช้ และการจัดทำรายงานการเงินถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำรายงานการเงินประจำปี ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0410.2/ว 15 ลงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2563 และแสดงรูปแบบในการนำเสนอรายงานการเงินของหน่วยงานของรัฐ ตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0410.2/ว 479 ลงวันที่ 2 ตุลาคม 2563 และตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0410.2/ว 559 ลงวันที่ 25 กันยายน 2566

รายงานการเงินนี้จัดทำขึ้นโดยใช้เกณฑ์ราคาทุนเดิม เว้นแต่จะได้เปิดเผยเป็นอย่างอื่นในนโยบายการบัญชี

3. สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

3.1 การนำเสนอรายงานการเงิน

พอช. นำเสนอรายงานการเงินในภาพรวม โดยรวมรายงานการเงินของโครงการกองทุนพัฒนาชนบท ธนาคารออมสิน (สพช.) ไว้ด้วยกัน

3.2 การบันทึกบัญชี

การบันทึกบัญชีของ พอช. จัดทำขึ้นตามเกณฑ์คงค้าง ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ และนโยบายการบัญชีภาครัฐ พ.ศ. 2561 ส่วนโครงการกองทุนพัฒนาชนบท ธนาคารออมสิน (สพช.) แยกการบันทึกบัญชีต่างหาก

3.3 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

เงินสด หมายถึง เงินสดในมือ เช็ค ดราฟต์และธนาคณัติ หน่วยงานจะรับรู้เงินสดและเงินฝากธนาคารในราคาตามมูลค่าที่ตราไว้ และแสดงรายการดังกล่าวไว้ในเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดในงบแสดงฐานะการเงิน

รายการเทียบเท่าเงินสด หมายถึง เงินลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่องสูงซึ่งพร้อมที่จะเปลี่ยนเป็นเงินสดในจำนวนเงินที่เท่ากันหรือใกล้เคียงกับมูลค่าเดิม ซึ่งความแตกต่างในมูลค่าดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญ

3.4 ลูกหนี้

ลูกหนี้โครงการคอมพิวเตอร์ หมายถึง ลูกหนี้ภายใน พอช. เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานยืมเงินในการจัดหาซ่อมแซมหรือปรับปรุงคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของ พอช. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นการช่วยเหลือแบ่งเบาภาระและความเดือดร้อนให้กับผู้ปฏิบัติงานโดยไม่มีดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียม แสดงตามมูลค่าที่จะได้รับโดยไม่ตั้งบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

ลูกหนี้โครงการซ่อมแซมรถยนต์ หมายถึง ลูกหนี้ภายใน พอช. เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานยืมเงินในการซ่อมแซมรถยนต์ที่ใช้ปฏิบัติงาน เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของ พอช. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นการช่วยเหลือแบ่งเบาภาระและความเดือดร้อนให้กับผู้ปฏิบัติงานโดยไม่มีดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียม แสดงตามมูลค่าที่จะได้รับโดยไม่ตั้งบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

3.5 เงินให้กู้

เงินให้กู้ หมายถึง เงินที่ พอช. ให้องค์กรชุมชนและบุคคลภายนอกกู้ยืม โดยมีสัญญาการกู้ยืมเป็นหลักฐาน และมีการคิดดอกเบี้ย แสดงรายการตามมูลค่าสุทธิตามบัญชี โดยมีการประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับเงินให้กู้ส่วนที่คาดว่าจะไม่สามารถเรียกเก็บเงินได้

3.6 ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ

พอช. กำหนดหลักเกณฑ์การประมาณค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ ตามหลักเกณฑ์การจัดชั้นสินทรัพย์ และการกันเงินสำรอง สำหรับยอดเงินให้กู้และดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับส่วนที่เกินมูลค่าหลักทรัพย์ ที่นำมาค้ำประกันตามระเบียบสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ว่าด้วยหลักเกณฑ์ การจัดชั้นสินทรัพย์และการกันเงินสำรอง พ.ศ. 2552 ดังนี้

ระดับ	ลูกหนี้จัดชั้น	ระยะเวลาค้างชำระ	อัตราการกันเงินสำรอง (ร้อยละ)
1	จัดชั้นปกติ	ไม่เกิน 1 เดือน	-
2	จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ	เกิน 1 เดือนไม่เกิน 3 เดือน	-
3	จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน	เกิน 3 เดือนไม่เกิน 12 เดือน	25
4	จัดชั้นสงสัย	เกิน 12 เดือนไม่เกิน 24 เดือน	75
5	จัดชั้นสงสัยจะสูญ	เกิน 24 เดือน	100
6	จัดชั้นสูญ	ไม่มีทางที่จะได้รับชำระหนี้แล้ว	100

3.7 เงินลงทุน

เงินลงทุน หมายถึง เงินฝากธนาคารประเภทประจำที่มีกำหนดจ่ายคืนเกินกว่า 3 เดือน ตราสารหนี้ ตราสารทุน และสินทรัพย์อื่นที่ถือไว้เพื่อรับผลตอบแทน

พอช. จัดประเภทเป็นเงินลงทุนระยะสั้นหรือจัดประเภทเป็นเงินลงทุนระยะยาวดังนี้

- เงินลงทุนระยะสั้น หมายถึง เงินลงทุนที่ พอช. ตั้งใจจะถือไว้ไม่เกิน 1 ปี หรือมีกำหนดจ่ายคืนไม่เกิน 1 ปี นับตั้งแต่วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาการรายงาน
- เงินลงทุนระยะยาว หมายถึง เงินลงทุนที่ พอช. ตั้งใจจะถือไว้เกิน 1 ปี หรือมีกำหนดจ่ายคืนเกินกว่า 1 ปี นับตั้งแต่วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาการรายงาน

ตราสารหนี้ หมายถึง ตราสารที่แสดงว่าผู้ออกตราสารมีภาระผูกพันทั้งทางตรงและทางอ้อมที่จะต้องจ่ายเงินสดหรือสินทรัพย์อื่นให้แก่ผู้ถือตราสารตามจำนวนและเงื่อนไขที่กำหนดไว้โดยชัดเจนหรือโดยปริยาย พอช. จัดประเภทดังนี้

- ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด หมายถึง เงินลงทุนในหลักทรัพย์ประเภทตราสารหนี้ที่ พอช. มีความตั้งใจแน่วแน่และมีความสามารถที่จะถือไว้จนครบกำหนดได้ถาวร โดยที่ พอช. จะไม่ขายตราสารดังกล่าวก่อนครบกำหนดหรือจะไม่โอนเปลี่ยนแปลงประเภทตราสารดังกล่าว พอช. วัดมูลค่าเงินลงทุนในตราสารหนี้ทุกชนิดที่ พอช. ตั้งใจจะถือจนครบกำหนดด้วยราคาทุนตัดจำหน่ายหักด้วยค่าเผื่อการด้อยค่า ณ วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาการรายงาน

3.8 วัสดุคงเหลือ

วัสดุคงเหลือ หมายถึง สินทรัพย์ที่ พอช. มีไว้เพื่อใช้ในการดำเนินงานตามปกติ โดยทั่วไปมีมูลค่าไม่สูง และไม่มีลักษณะคงทนถาวร พอช. วัดมูลค่าวัสดุคงเหลือในราคาทุนตามวิธีเข้าก่อนออกก่อน

3.9 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

พอช. แสดงรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ตามราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม

พอช. รับรู้รายการอุปกรณ์ เฉพาะรายการที่มีมูลค่าขั้นต่ำต่อหน่วยหรือต่อชุดตั้งแต่ 10,000 บาท ขึ้นไป ยกเว้นรายการที่ได้มาก่อนปี 2563 รับรู้เป็นอุปกรณ์เมื่อมูลค่าขั้นต่ำตั้งแต่ 5,000 บาท ขึ้นไป

ราคาทุนรวมต้นทุนทางตรงที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาสินทรัพย์ เพื่อให้สินทรัพย์นั้นอยู่ในสภาพ และสถานที่ที่พร้อมจะใช้งานได้ตามความประสงค์ของฝ่ายบริหาร ราคาทุนของสินทรัพย์ที่ก่อสร้างขึ้นเองประกอบด้วยต้นทุนค่าวัสดุ ค่าแรงงานทางตรง และต้นทุนทางตรงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาสินทรัพย์

ส่วนประกอบของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์แต่ละรายการที่มีรูปแบบและอายุการให้ประโยชน์ที่แตกต่างกัน และมีต้นทุนที่มีนัยสำคัญจะบันทึกส่วนประกอบนั้นแยกต่างหากจากกัน

ต้นทุนที่เกิดขึ้นในภายหลัง ต้นทุนในการเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบจะรับรู้เป็นส่วนหนึ่งของมูลค่าตามบัญชีของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ เมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่ พอช. จะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตหรือศักยภาพในการให้บริการเพิ่มขึ้นจากรายการนั้น และสามารถวัดมูลค่าต้นทุนของรายการนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ และตัดมูลค่าของชิ้นส่วนที่ถูกเปลี่ยนแปลงออกจากบัญชีด้วยมูลค่าตามบัญชี ส่วนต้นทุนที่เกิดขึ้นในการซ่อมบำรุงที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ที่เกิดขึ้นเป็นประจำจะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเมื่อเกิดขึ้น

ค่าเสื่อมราคาบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรง ตามอายุการให้ประโยชน์โดยประมาณ ดังนี้

อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	5 - 20 ปี
ครุภัณฑ์สำนักงาน	5 ปี
ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	5 ปี
ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่	5 ปี
ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุสื่อสาร	5 ปี
ครุภัณฑ์ยานพาหนะ	5 ปี
ครุภัณฑ์งานบ้าน	5 ปี
เครื่องตกแต่งสำนักงาน	5 ปี

ไม่มีการคิดค่าเสื่อมราคาสำหรับที่ดิน และสินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง

3.10 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

สินทรัพย์ไม่มีตัวตน ได้แก่ ต้นทุนที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ รวมถึงระบบงานต่างๆ และต้นทุนเว็บไซต์ ทั้งที่ได้มาจากการจัดซื้อ และการจ้างพัฒนาขึ้น โดย พอช. มีสิทธิ์ควบคุมการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์นั้น และคาดว่าจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจหรือศักยภาพในการให้บริการจากสินทรัพย์นั้นเกินกว่าหนึ่งปี พอช. แสดงรายการสินทรัพย์ไม่มีตัวตนตามราคาทุนหักค่าตัดจำหน่ายสะสม

พอช. รับรู้รายการสินทรัพย์ไม่มีตัวตน เฉพาะรายการที่มีมูลค่าขั้นต่ำต่อหน่วยหรือต่อชุดตั้งแต่ 10,000 บาท ขึ้นไป

ค่าตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตนบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการให้ประโยชน์โดยประมาณ 5 ปี

3.11 สัญญาเช่าดำเนินงาน

พอช. รับรู้จำนวนเงินที่จ่ายตามสัญญาเช่าดำเนินงานเป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงตลอดอายุสัญญาเช่า นอกจากนี้จะมีเกณฑ์อื่นที่เป็นระบบซึ่งสะท้อนถึงระยะเวลาที่ผู้เช่าได้รับประโยชน์ได้ดีกว่า

3.12 ประมาณการหนี้สิน

ประมาณการหนี้สิน หมายถึง หนี้สินที่มีความไม่แน่นอนเกี่ยวกับจังหวะเวลา หรือจำนวนที่ต้องจ่ายชำระ แต่เป็นภาระผูกพันในปัจจุบันซึ่งมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่ พอช. จะต้องจ่ายชำระภาระผูกพันนั้นในอนาคต และสามารถประมาณมูลค่าภาระผูกพันนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ เช่น หนี้สินค่าชดเชยความเสียหาย พอช. จะรับรู้ประมาณการหนี้สินด้วยจำนวนประมาณการที่ดีที่สุดของรายจ่ายที่ต้องจ่าย ณ วันที่ในงบแสดงฐานะการเงินเพื่อชำระภาระผูกพันนั้น

3.13 ประมาณการหนี้สินผลประโยชน์พนักงาน

พอช. รับรู้ประมาณการหนี้สินผลประโยชน์พนักงานเพื่อจ่ายประโยชน์ตอบแทนให้ผู้ปฏิบัติงานเมื่อสิ้นสุดสัญญาจ้างตามข้อบังคับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ว่าด้วยประโยชน์ตอบแทนกรณีสิ้นสุดสัญญาจ้าง ประโยชน์ตอบแทนกรณีเลิกจ้าง และประโยชน์ตอบแทนพิเศษ พ.ศ. 2563 สำหรับเจ้าหน้าที่ ลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราว โดยใช้วิธีการประมาณการที่ดีที่สุด ณ วันที่ในงบแสดงฐานะการเงินโดยคำนึงถึงเงินเดือนปัจจุบัน อัตราการลาออกที่ผ่านมา อายุการทำงาน และอายุเกษียณของพนักงานแต่ละคน

กรณีที่มีการจ่ายเงินชดเชยผลประโยชน์พนักงานจริงจะนำเงินดังกล่าวหักจากประมาณการหนี้สินผลประโยชน์พนักงาน ซึ่งเป็นหนี้สินที่รับรู้ในงบแสดงฐานะการเงิน

3.14 รายได้จากเงินงบประมาณ

รายได้เงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาลประจำปีงบประมาณ คือ เงินอุดหนุนที่เป็นงบบริหารจัดการโครงการและเงินอุดหนุนที่เป็นงบสนับสนุนการพัฒนาองค์กรชุมชนรับรู้เมื่อได้รับอนุมัติเงินจากกรมบัญชีกลาง สำหรับงบสนับสนุนการพัฒนาองค์กรชุมชน พอช. จะดำเนินการสนับสนุนพัฒนาองค์กรชุมชนทั้งหมดและรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุนเมื่อ พอช. อนุมัติการจ่ายเงินให้แก่องค์กรชุมชนตามงวดที่ขอเบิก

3.15 รายได้ดอกเบี้ยเงินให้กู้

รับรู้รายได้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลาโดยคำนึงถึงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริง ยกเว้นดอกเบี้ยเงินให้กู้ที่ผิดนัดชำระเกิน 3 งวดติดต่อกัน จะยังไม่มีการรับรู้รายได้ แต่หากเมื่อมีการรับชำระดอกเบี้ยจริงจะรับรู้ตามเกณฑ์เงินสด

3.16 รายได้ค่าปรับ

รับรู้เมื่อรับชำระเงิน

3.17 ค่าใช้จ่าย

รับรู้เมื่อเกิดรายการ และบันทึกบัญชีตามเกณฑ์คงค้าง

ภาคผนวก

1. นโยบายคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

พ.ศ. 2566 – 2568

ประกอบด้วย ประเด็นการบริหารและพัฒนาใน 6 ด้าน ดังนี้

(1) ด้านการพัฒนาบุคลากร ผู้นำองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน

- (1.1) พัฒนาความสามารถในการบูรณาการการทำงานร่วมกันกับทุกภาคส่วนสู่การพัฒนา โดยมีชุมชนท้องถิ่นเป็นฐาน
- (1.2) เสริมสร้างผู้นำรุ่นใหม่ให้มีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
- (1.3) สนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้ขององค์กรและพัฒนานวัตกรรมงานพัฒนาองค์กรชุมชน (CODI ACADEMY)

(2) ด้านการบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเป้าหมาย

- (2.1) พัฒนาความสามารถขององค์กร และผู้นำองค์กรชุมชน และเครือข่ายในการเชื่อมโยงการทำงานกับงบประมาณแหล่งอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ/เอกชน หรือองค์กรชุมชนด้วยกัน
- (2.2) ประสานหาหน่วยงานในการสนับสนุนงบประมาณ ทั้งภายในและต่างประเทศ
- (2.3) ศึกษาแนวทางการร่วมลงทุนเพื่อการพัฒนา

(3) ด้านการบริหารองค์กร

- (3.1) ส่งเสริมระบบธรรมาภิบาลในองค์กรให้เป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- (3.2) เชื่อมประสานบูรณาการการทำงานกับทุกภาคส่วน เพื่อนำศักยภาพและทรัพยากรของแต่ละภาคส่วนมาหนุนเสริมการดำเนินงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน และประชาสังคมสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นฐานราก
- (3.3) พัฒนาระบบการกำกับ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและความคุ้มค่าทางสังคม
- (3.4) เป็นหน่วยประสานในการพัฒนาตัวชี้วัดการเปลี่ยนแปลงเชิงพื้นที่
- (3.5) ปรับปรุงโครงสร้างและกลไกการบริหารองค์กรที่เอื้อให้องค์กรชุมชนเป็นแกนหลักในการพัฒนา
- (3.6) พัฒนาระบบสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรชุมชนและเครือข่าย และสร้างเสริมระบบบริหารจัดการเพื่อให้เกิดชุมชนเข้มแข็งจัดการตนเอง
- (3.7) เพิ่มสมรรถนะของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการทั้งภายในองค์กร และสนับสนุนการพัฒนาองค์กรชุมชน ประสานให้เกิดการเชื่อมโยงข้อมูลด้านการพัฒนาองค์กรชุมชนที่ทุกฝ่ายสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกัน

(4) ด้านการสื่อสารองค์กร

- (4.1) ยกกระตบการสื่อสารงานพัฒนาสู่สาธารณะเพื่อให้องค์กรเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง
- (4.2) สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาองค์ความรู้ทั้งภายในประเทศและนานาชาติ เพื่อเผยแพร่ผลงานรูปธรรมการพัฒนาของขบวนองค์กรชุมชน

(5) ด้านการพัฒนาปรับปรุงระเบียบ กฎหมาย

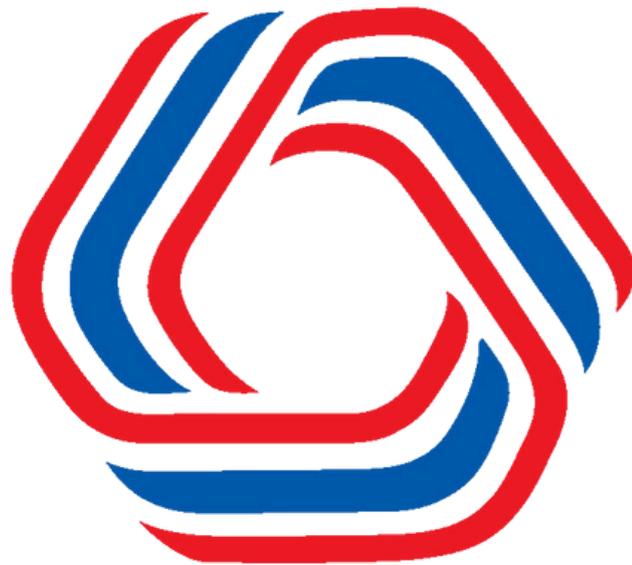
- (5.1) ปรับปรุงระเบียบ กฎหมาย ให้เอื้อต่อการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็ง และขจัด อด ปรับระเบียบกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง
- (5.2) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านระเบียบ กฎหมาย ให้กับองค์กรชุมชนและเครือข่าย

(6) ด้านการสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล

- (6.1) สนับสนุนและเสริมสร้างการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล ด้านการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมและด้านสิ่งแวดล้อม
- (6.2) พัฒนานโยบายจากข้อเสนอของขบวนองค์กรชุมชนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

2. แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
(องค์การมหาชน) ประกอบด้วย ประเด็นการพัฒนา 4 เรื่อง 13 แผนงานหลัก ได้แก่

ประเด็นการพัฒนา	แผนงาน - เป้าหมาย
1. การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบที่พัฒนาไปสู่การจัดการตนเอง <i>รวม 3 แผนงาน</i>	1) สนับสนุนการขยายผลตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็งครอบคลุมพื้นที่ในทุกจังหวัด 431 ตำบล 2) สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนภายใต้การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยและการขับเคลื่อนองค์กรชุมชน 270 องค์กร 3) สนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท 21,611 ครัวเรือน
2. การสานพลังความสัมพันธ์ของชุมชนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายพัฒนาสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบาย <i>รวม 2 แผนงาน</i>	4) เสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนและเครือข่ายภาคประชาสังคมในการป้องกันกาทุจริตและประพฤติมิชอบ 15 ตำบล/เมือง 5) พัฒนากลไกและบูรณาการภาคีความร่วมมือในการขับเคลื่อนพื้นที่รูปธรรม 50 หน่วยงาน/องค์กร
3. การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำ คน และขบวนองค์กรชุมชน <i>รวม 4 แผนงาน</i>	6) พัฒนาศักยภาพผู้นำ คนรุ่นใหม่และคนในขบวนองค์กรชุมชนตามหลักสูตรการพัฒนาและมาตรฐานของสมรรถนะ 300 คน 7) พัฒนาศักยภาพสภาองค์กรชุมชนในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 250 ตำบล 8) สนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน 500 กองทุน 9) พัฒนาคุณภาพองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ ร้อยละ 80 และ NPL ไม่เกินร้อยละ 10
4. การพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น <i>รวม 4 แผนงาน</i>	10) พัฒนาและส่งเสริมการใช้ข้อมูลสารสนเทศ และดิจิทัลชุมชนในการปฏิบัติงานให้กับขบวนองค์กรชุมชนและผู้ปฏิบัติงาน 5 ภาค 11) พัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้สื่อสารสู่สาธารณะ 20 ชุด และนักสื่อสารชุมชน 300 คน 12) เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการและกำกับติดตามประเมินผล โดยมีผลการประเมินไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 13) บริหารและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร โดยบุคลากรร้อยละ 60 ที่ได้รับการพัฒนามีค่าคะแนนสมรรถนะไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
COMMUNITY ORGANIZATIONS
DEVELOPMENT INSTITUTE